

דוחות ליום 31 במרס 2017

(בלתי מבוקרים)

תוכן העניינים:

עמוד

3	דוח הדירקטוריון וההנהלה
94	הצהרות המנכ"ל והחשבונאי הראשי
97	תמצית הדוחות הכספיים לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2017
183	ממשל תאגידי, ביקורת ופרטים נוספים על הבנק
193	מילון מונחים ואינדקס

דוח הדירקטוריון וההנהלה | תוכן העניינים

חלק א' - סקירה כללית יעדים ואסטרטגיה

7	תיאור הבנק ותחומי פעילותו העיקריים
7	תמצית מידע כספי
9	תיאור הסיכונים העיקריים
10	יעדים ואסטרטגיה עסקית
11	מידע נוסף

חלק ב' - מצב העסקים והתפתחות התוצאות הכספיות

11	התפתחויות כלכליות ומגמות
14	התפתחות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר
20	מבנה הנכסים, ההתחייבויות, ההון, הלימות ההון, והשינויים שחלו בהם
32	מגזרי פעילות פיקוחיים
41	חברות מחזקות עיקריות

חלק ג' - סקירת הסיכונים

41	תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם
43	סיכון אשראי
60	סיכון שוק
74	סיכון נזילות ומימון
78	סיכון תפעולי
79	סיכונים נוספים

חלק ד' - מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים, ובקורות

81	מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים בנושאים קריטיים
82	גילוי לגבי בקורות ונהלים

חלק ה' - מידע נוסף

83	עניינים אחרים
----	---------------

חלק ו' - נספחים

86	נספח 1 - סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק
89	נספח 2 - חשיפה למדינות זרות
90	נספח 3 - חשיפה לשינויים בשיעור הריבית

דוח הדירקטוריון והנהלה | רשימת לוחות

1. רווח ורווחיות - נתונים עיקריים 7
2. נכסים התחייבויות והון - נתונים עיקריים 8
3. מדדי ביצוע עיקריים 8
4. התפתחות הכנסות הריבית - בחתך מגזרי הצמדה 14
5. התפתחות הכנסות הריבית - בחתך מגזרי פעילות פיקוחיים 16
6. התפתחות הכנסות המימון שלא מריבית 17
7. התפתחות ההוצאות בגין הפסדי אשראי - בחתך מגזרי פעילות פיקוחיים 18
8. התפתחות הכנסות מעמלות 18
9. התפתחות הרווח הכולל האחר 19
10. התפתחות בנכסים ובהתחייבויות 20
11. התפתחות המזומנים והפקדונות בבנקים 20
12. התפתחות ההשקעות בניירות הערך 20
13. התפלגות ההשקעות בתיק אגרות החוב הזמינות למכירה 21
14. התפתחות האשראי לציבור 23
15. התפלגות האשראי לציבור בחתך ענפי משק 24
16. התפתחות החובות הבעייתיים 24
17. התפתחות פקדונות הציבור 25
18. התפתחות תיק ניירות הערך המוחזק על ידי הציבור 25
19. התפתחות השווי ההוגן של המכשירים הנגזרים 26
20. התפתחות הנכסים האחרים 27
21. התפתחות ההתחייבויות האחרות 27
22. התפתחות סעיפים חוץ מאזניים 27
23. התפתחות ההון 29
24. התפתחות יחס הלימות ההון 30
25. התפתחות יחס המינוף 31
26. מגזרי פעילות פיקוחיים - נתונים מאזניים 34
27. מגזרי פעילות פיקוחיים - נתונים תוצאתיים 35

28.	התפתחות התוצאות במגזר משקי בית	36
29.	התפתחות התוצאות במגזר בנקאות פרטית	37
30.	התפתחות התוצאות במגזר עסקים קטנים וזעירים	38
31.	התפתחות התוצאות במגזר עסקים בינוניים	39
32.	התפתחות התוצאות במגזר עסקים גדולים	40
33.	התפלגות החובות הבעייתיים	44
34.	התפתחות החובות הפגומים	46
35.	מאפייני איכות תיק האשראי	47
36.	התפתחות ההפרשות להפסדי אשראי	48
37.	מדדי איכות תיק האשראי	49
38.	התפלגות האשראי בחתך ענפי משק עיקריים	49
39.	חשיפה למדינות זרות	50
40.	חשיפה למוסדות פיננסיים זרים	50
41.	התפלגות תיק ההלוואות לדיור	53
42.	התפלגות הביצועים בהלוואות לדיור	54
43.	התפתחות תיק ההלוואות לדיור	55
44.	התפלגות האשראי לאנשים פרטיים	57
45.	התפתחות סיכון האשראי לבינוי ונדל"ן	58
46.	התפתחות סיכון אשראי ממונף	59
47.	חשיפה לריבית - נתונים כמותיים וניתוח רגישות	65
48.	חשיפה לריבית - פערי מח"מ	69
49.	חשיפה לריבית - שימוש במכשירים נגזרים לגידור	70
50.	התפתחות החשיפה לסיכון בסיס	71
51.	ניתוח רגישות לשינויים בשער החליפין	72
52.	התפלגות ההשקעות במניות	73
53.	התפתחות יחס כיסוי הנזילות	74
54.	התפתחות בפקדונות של מפקידים גדולים	77
55.	התפלגות הפקדונות לפי מדרגות מפקידים	78
56.	התפתחות מכשירים הנמדדים לפי השווי ההוגן	81

דוח תמציתי של הדירקטוריון והנהלה לרבעון שהסתיים ביום 31 במרס 2017

כללי

הדירקטוריון והנהלת הבנק מתכבדים להגיש בזה דוח ביניים, המתייחס למצבו העסקי של הבנק ותוצאות פעולותיו ליום 31 במרס 2017 ולשלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך, המהווה חלק מהדוח הרבעוני של הבנק, שכולל דוחות נוספים, כדלקמן:

- דוחות כספיים ביניים מאוחדים לא מבוקרים של הבנק והחברות המאוחדות שלו ליום 31 במרס 2017, שאושרו על ידי הדירקטוריון בישיבה שהתקיימה ביום 14 במאי 2017.
 - דוחות באשר לממשל התאגידי, ביקורת ופרטים נוספים על הבנק.
 - נספחים לדוח הביניים הרבעוני.
 - דרישות גילוי בהתאם לנדבך השלישי של "כללי באזל", ומידע נוסף על סיכונים.
 - מידע פיקוחי נוסף.
- הנתונים שנכללו בדוח מתייחסים לנתונים המאוחדים של הבנק והחברות הבנות שלו (ראה ביאור 1' בתמצית הדוחות הכספיים).

* המידע הכלול בדוחות אלו מוצג באתר האינטרנט של הבנק בכתובת:

<https://www.mercantile.co.il/MB/private/about-mercantile/financial-reports/regulatory>

חלק א' - סקירה כללית יעדים ואסטרטגיה

1. תאור כללי של הבנק

א. תיאור הבנק

הבנק עוסק בפעילות פיננסית מסחרית ונותן שירותים לכל מגזרי הפעילות, לרבות: בנקאות מסחרית, בנקאות פרטית, ובנקאות קמעונאית - ומשווק את מלוא המוצרים הפיננסיים הבנקאיים, לרבות: הלוואות ופקדונות בנקאיים, משכנתאות, מימון פיננסי לחברות קבלניות בשיטת "ליווי בניה", כרטיסי אשראי, מכשירים נגזרים ועוד. לצורך מתן שירותים אלו, מעמיד הבנק לרשות לקוחותיו רשת סניפים הפרוסה בפריסה כלל ארצית, וכוללת 78 סניפים.

הבנק מדורג על ידי חברת "מעלות - S&P" (להלן: "חברת הדירוג"), בדירוג "AA+" שעודכן לאחרונה ביום 20.12.2016.

2. תמצית מידע כספי

א. רווח ורווחיות - נתונים עיקריים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס			
	2017	2016	שיעור השינוי
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	אחוזים
הכנסות ריבית, נטו	241	230	4.8
הכנסות שאינן מריבית	83	76	9.2
סך ההכנסות	324	306	5.9
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	32	(5)	-
הוצאות תפעוליות ואחרות	226	229	(1.3)
רווח לפני מיסים	66	82	(19.5)
הפרשה למיסים על הרווח	26	38	(31.6)
רווח לאחר מיסים	40	44	(9.1)
חלק הבנק ברווחי חברות כלולות	1	1	-
רווח נקי	41	45	(8.9)

2. תמצית מידע כספי (המשך)

ב. נכסים התחייבויות והון - נתונים עיקריים

שיעור השינוי	31.12.2016	31.3.2017
אחוזים	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
1.3	32,164	32,568
(13.6)	3,422	2,958
2.0	6,002	6,122
3.3	22,001	22,717
1.6	27,199	27,622
(0.5)	926	921
2.4	2,244	2,298

סך כל הנכסים
מזומנים ופקדונות בבנקים
ניירות ערך
אשראי לציבור, נטו
פקדונות הציבור
אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
הון

ג. מדדי ביצוע עיקריים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס	
2016	2016	2017
%	%	%
8.9	8.8	7.5
0.6	0.6	0.5
3.1	3.3	3.1
71.0 ⁽¹⁾	74.8	69.8
0.2	(0.1)	0.6

יחסים פיננסיים תוצאתיים

תשואה להון
תשואה לנכסים
מרווח פיננסי כולל
הוצאות תפעוליות לסך ההכנסות (יחס יעילות)
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור

31.12.2016	31.3.2016	31.3.2017
%	%	%
68.4	68.4	69.8
1.4	1.3	1.0
7.0	7.0	7.1
84.6	83.8	84.8
123.6	122.4	121.6

יחסים פיננסיים מאזניים

אשראי לציבור לסך המאזן
חובות פגומים לסך האשראי לציבור
הון עצמי לסך המאזן
פקדונות הציבור לסך המאזן
פקדונות הציבור לסך האשראי לציבור

יחסי איתנות פיננסיים

יחס הלימות הון כולל
יחס ההון העצמי ברובד הראשון לרכיבי סיכון
יחס כיסוי הנזילות
יחס המינוף

1. הוצג מחדש.

3. תיאור הסיכונים העיקריים

להלן מידע תמציתי לגבי הסיכונים העיקריים הנגזרים מהפעילות השוטפת בבנק:

- **סיכון אשראי** - מוגדר כסיכון ליצירת הפסדים כתוצאה מחוסר יכולת ללווה או צד נגדי לעמוד בהתחייבויותיו (באופן חלקי או מלא).
 - **סיכון שוק** - מוגדר כסיכון לפגיעה בהכנסות הבנק וברווחיותו בשל שינויים אפשריים בשווי ההון של הנכסים וההתחייבויות (מאזני חוץ מאזני) הנובעים משינויים במחירי השוק, כגון: שינוי בשיעור האינפלציה, שינוי בשיעור הריבית, שינוי בשערי חליפין, שינויים בשוק ההון וכו'.
- סיכוני השוק כוללים רכיבי סיכון כדלקמן:
- **סיכון בסיס** - מוגדר כחשיפה לפגיעה בשווי ההון של הבנק שעלול להיגרם בשל שינויים אפשריים באינפלציה ובשערי החליפין של המטבעות הזרים לעומת השקל. חשיפת הבנק לסיכון זה נגזרת מהפער שבין הנכסים הפיננסיים לבין ההתחייבויות הפיננסיות של הבנק, ככל אחד ממגזרי ההצמדה.
 - **סיכון ריבית** - מוגדר כסיכון לפגיעה ברווחי הבנק או בהונו, בגין שינוי בשערי הריבית. בנוסף, שינויים בשערי הריבית כאמור, עלולים להשפיע גם על השווי הכלכלי של הבנק, נכסיו, התחייבויותיו, וערכם של המכשירים החוץ מאזניים.
 - **סיכון מניות** - מוגדר כחשיפה לפגיעה בשווי ההון של הבנק וברווחיותו, בשל ירידה במחירי השוק של המניות (לרבות השקעות ריאליות), הכלולות בתיק ניירות הערך של הבנק.
 - **סיכון אופציות** - מוגדר כחשיפת הבנק להפסד אפשרי, הנובע משינויים בפרמטרים המשפיעים על שוויים ההון של האופציות, לרבות אופציות גלומות.
- **סיכון נזילות** - מוגדר כחשיפה אפשרית להפסדים ולפגיעה ביציבות הבנק, הנובעת מחוסר יכולת של הבנק לספק את צורכי נזילותו.
 - **סיכון תפעולי** - מוגדר כחשיפת הבנק להפסד העלול להיגרם מאי נאותות או מכשל בתהליכים פנימיים, אנשים ומערכות, או בשל אירועים חיצוניים.
 - **סיכון טכנולוגיית מידע וסייבר** - מוגדר כחשיפת הבנק לפגיעה בפעילותו (עד כדי מניעתה המוחלטת), גניבת נכסים פיננסיים, הפסדים כספיים ופגיעה במוניטין, הנובעת ממתקפות קיברנטיות על מערכות המחשב של הבנק, או מאיסוף מידע לא מורשה ממערכות אלו.
 - **סיכון משפטי** - מוגדר כחשיפת הבנק להפסדים, בין היתר, בשל העדר יכולת לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם, או בשל הליכים משפטיים שנפתחו נגד הבנק, וכן חשיפה להפסדים בגין קנסות או צעדי עונשין הנובעים מפעילות פיקוחית, כמו גם מהסדרים פרטניים.
 - **סיכון ציות, הלבנת הון ומימון טירור** - מוגדר כחשיפת הבנק להטלת סנקציות משפטיות או רגולטריות, להפסד פיננסי, או לנזק תדמיתי, אשר הבנק עלול לספוג בשל אי מילוי חוקים (לרבות חוקים הנוגעים לאיסור הלבנת הון ומימון טרור), תקנות, הוראות הסדרה, נהלים פנימיים והקוד האתי החל על הבנק.
 - **סיכון מוניטין** - מוגדר כחשיפה אפשרית לפגיעה ברווחי הבנק, בגין תדמית שלילית שעלולה להיווצר לבנק בקרב לקוחות וצדדים אחרים הקשורים עם הבנק.
 - **סיכון אסטרטגי** - מוגדר כחשיפת הבנק לפגיעה אפשרית בהון, בתוצאות הכספיות או במוניטין, הנובעת מקבלת החלטות עסקיות שגויות, או מיישום לא נכון של החלטות עסקיות, או מהעדר תגובה לשינויים בתחרות ובהתפתחויות העסקיות.

מידע מפורט באשר לסיכונים השונים הכרוכים בפעילות הבנק וניהולם, נכלל בדוח הסיכונים המפורסם באתר האינטרנט של הבנק בכתובת:

<https://www.mercantile.co.il/MB/private/about-mercantile/financial-reports/regulatory>

4. יעדים ואסטרטגיה עסקית

א. התוכנית האסטרטגית

בשנת 2015 אישר הדירקטוריון תוכנית אסטרטגית לפעילות הבנק בשנים 2020 - 2016.

התוכנית כוללת שני כיווני פעולה עיקריים:

- הרחבת הפעילות הקמעונאית של הבנק (משקי בית ועסקים קטנים), במסגרתה עתיד הבנק להתמקד בפלחי אוכלוסיה ספציפיים, שנצברה בגינם התמחות רבת שנים למתן שירותים בנקאיים התואמים את צורכיהם היחודיים.
 - התייעלות תפעולית באמצעות ניהול קפדני של ההוצאות התפעוליות ושיפור מבנה ההכנסות.
- במחצית השנייה של שנת 2016 אישר הדירקטוריון תוכנית אסטרטגית שהוכנה על ידי הנהלת הבנק בסיוע יועצים חיצוניים - להעמקת הפעילות במגזר הקמעונאי, לרבות התמקדות בפלחי אוכלוסיה ספציפיים שנצברה בגינם התמחות רבת שנים במתן שירותים בנקאיים.

ב. פרויקטים עיקריים לביצוע

ביצוע התוכנית האסטרטגית כאמור, כרוך ביישום שינויים מבניים ושינויים בתהליכי העבודה, המוטמעים בבנק במסגרת פרויקטים שונים, ובכללם:

- **"הרחבת פעילות יחידת התפעול העורפי"** - במסגרתה מוסטות פעילויות תפעוליות מסוימות מהסניפים למרכזי תפעול עורפיים, במטרה להגדיל את משאבי הסניפים העומדים למתן שירות ללקוחות.
 - **שיפור תשתיות המיחשוב** - לרבות תשתיות הנוגעות לפיתוח הפעילות במגזר הקמעונאי, כגון: הרחבת הערוצים המשמשים למתן שירותים בנקאיים, שיפור התשתיות הטכנולוגיות המאפשרות ביצוע פעולות ללא חתימה פיזית של הלקוח, שדרוג והגדלת מספר המכשירים האוטומטיים בסניפים, פרויקטים בתחום המידע הניהולי ופיתוח יישומים דיגיטליים מתקדמים המשפרים את חוויית הלקוח ומאפשרים ללקוחות הבנק לקבל מידע זמין ולבצע פעולות בנקאיות באמצעות שימוש באמצעי תקשורת ניידים. בנוסף לאמור לעיל, השיקה החברה האם בשנת 2015, בשיתוף הבנק, פרויקט טכנולוגי, במסגרתו מתוכננת הטמעת מערכת תפעולית חדשה לניהול האשראי, בשני הבנקים. הפרויקט צפוי להסתיים עד לתום שנת 2018.
- לפרטים נוספים באשר להזדמנויות ולאיומים הנגזרים מהתוכנית האסטרטגית של הבנק ובאשר לאמצעים למימושה - ראה פרק 4 בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2016.

ג. שינויים ארגוניים

(1) רה-ארגון בחטיבה העסקית מסחרית

ביום 1 בינואר 2017 יושם רה-ארגון בחטיבה ה"עסקית - מסחרית", במסגרתו מוזגה פעילות האגף העסקי בחטיבה, לתוך שני אגפים מסחריים ובעקבותיו שונה שם החטיבה "העסקית - מסחרית", ל"חטיבה לבנקאות מסחרית". לפרטים נוספים ראה פרק 4(ה1) בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2016.

(2) שינוי ארגוני בחטיבה הקמעונאית

בשנת 2016, אישרה ההנהלה שינויים ארגוניים בחטיבה הקמעונאית הכוללים:

- שינוי ארגוני באגף השיווק, הנגזר מיישום התוכנית האסטרטגית החדשה, במסגרתו מונו רפרנטים לשיווק מוצרים ושירותים בנקאיים לאוכלוסיות ייעודיות, המותאמים לצרכיהם הייחודיים.
 - הרחבת פעילות אגף אשראי ובקרה, לרבות מינוי רפרנטים בתחום ניהול סיכונים תפעוליים וסיכוני ציית.
- הטמעת השינוי הארגוני החלה במהלך הרבעון הראשון של שנת 2017 וצפויה להסתיים במהלך המחצית הראשונה של השנה.

5. מידע נוסף

הליכים משפטיים

נגד הבנק תלויות ועומדות תובענות משפטיות שהוגשו על ידי לקוחות הבנק וכן צדדים שלישיים שונים - שראו עצמם נפגעים או ניזוקים מפעילות הבנק במהלך העסקים הרגיל.

לפרטים נוספים באשר לתביעות המהותיות שהוגשו כנגד הבנק, ההתפתחויות שחלו בתביעות אלו בתקופת הדוח והשלכותיהן האפשריות על תוצאות הבנק - ראה ביאור 10 ב' בתמצית הדוחות הכספיים.

חלק ב' - מצב העסקים והתפתחות התוצאות העסקיות

6. התפתחויות כלכליות ומגמות

א. התפתחויות כלכליות בשנת 2017

מרבית האינדיקטורים הכלכליים מצביעים על המשך מגמת הצמיחה במשק גם ברבע הראשון של שנת 2017, בשונה מהנתונים הכלכליים שנרשמו בחלק מהמדינות המערביות.

המדד המשולב לבחינת מצב המשק עלה בחודש מרס 2017 בשיעור של 0.4% והשלים עליה מצטברת בשיעור של 0.9% ברבע הראשון של שנת 2017, בהמשך לעליה בשיעור של 5.3% שנרשמה בנתון זה בשנת 2016.

על פי נתוני המגמה עלה מדד הייצור התעשייתי בחודשים דצמבר 2016 - פברואר 2017 בשיעור של 2.5%, בחישוב שנתי, בהמשך לעליה בשיעור של 5.6%, בחישוב שנתי, שנרשמה בנתון זה בשלושת החודשים הקודמים. העליה במדד נובעת, בעיקר, מגידול בתפוקת ענף הטכנולוגיה המעורבת העילית.

הגירעון המסחרי של ישראל הסתכם ברבע הראשון של שנת 2017 בסך של כ- 8.8 מיליארד ש"ח, המהווה ירידה בשיעור של כ- 1.5% בהשוואה לנתוני הגירעון שנרשמו בתקופה המקבילה אשתקד.

הכנסות המדינה ממיסים עלו ברבע הראשון של שנת 2017 בשיעור של 5.0% לעומת התקופה המקבילה אשתקד והסתכמו בכ- 76.2 מיליארד ש"ח.

העליה בהכנסות המדינה נובעת מגידול בשיעור של 11.3% בהכנסות ממיסים ישירים - שהסתכמו ברבע הראשון של השנה בכ- 41.3 מיליארד ש"ח, וגידול בשיעור של 8.4% בהכנסות מאגרות - לסך של כ- 1.8 מיליארד ש"ח. מאידך, נרשם קיטון בשיעור של 2.0% בהכנסות ממיסים עקיפים לסך של כ- 33.2 מיליון ש"ח.

ברבע הראשון של שנת 2017 נרשם גירעון תקציבי בפעילות הממשלה בסך של כ- 2.4 מיליארד ש"ח, לעומת עודף תקציבי בסך של 0.9 מיליארד ש"ח שנרשם בתקופה המקבילה אשתקד. עם זאת, נתוני הגירעון עומדים במתווה יעד הגירעון השנתי המתוכנן לשנת 2017 (בסך של כ- 36.6 מיליארד ש"ח, המהווה כ- 2.9% מהתוצר הלאומי הגולמי). יצוין שנתוני הגירעון המצטברים שנרשמו בשנים עשר החודשים האחרונים מהווים כ- 2.3% בלבד, מהתוצר המקומי הגולמי.

מניתוח מרכיבי הגירעון התקציבי עולה, כי מרביתו (בסך של 2.2 מיליארד ש"ח), נובע מפעילות הממשלה בחו"ל ויתרתו (בסך של 0.2 מיליארד ש"ח), נובעת מהפעילות המקומית של הממשלה.

על פי נתוני המגמה לחודש מרס 2017, הסתכם שיעור הבלתי מועסקים במשק בכ- 4.2% מכוח העבודה האזרחי, המהווה ירידה בשיעור של 0.1 נקודות האחוז ביחס לנתון שנרשם בסוף שנת 2016. שיעור ההשתתפות בכוח העבודה הסתכם בחודש מרס 2017 בכ- 63.8%, המהווה ירידה בשיעור של 0.2 נקודות האחוז ביחס לנתון שנרשם בסוף שנת 2016.

מדד המחירים לצרכן עלה ברבע הראשון של השנה בשיעור של 0.1%, המדד "בניכוי מחירי הדיור" ירד בשיעור של 0.2%, והמדד "בניכוי ירקות ופירות" ירד בשיעור של 0.1%.

ברבע הראשון של שנת 2017 המשיך בנק ישראל ביישום המדיניות המוניטרית המרחיבה, שננקטה על ידו בשנים 2016 - 2012 והותיר את הריבית במרכז המוניטרי ברמת שפל בשיעור של 0.10%, בלבד.

מדיניות בנק ישראל מוסברת בנתונים מאקרו כלכליים עולמיים ובישעורי הריבית הנמוכים שהונהגו במדינות רבות בעולם (עד לשיעורים שליליים שנרשמו בחלק מהמדינות).

ציפיות האינפלציה של הציבור לשנה הקרובה (הנגזרות מההפרש שבין תשואת אגרות החוב "הצמודות" לתשואת אגרות החוב ה"שקליות"), הסתכמו בסוף הרבע הראשון של שנת 2017, בשיעור שלילי של (0.1), המהווה ירידה בשיעור של 0.6 נקודות האחוז ביחס לנתון שנרשם בסוף שנת 2016 (0.5%). ציפיות אלו נמוכות מהרף התחתון של טווח יעד האינפלציה שנקבע על ידי הממשלה (3% - 1%).

ברבע הראשון של שנת 2017, התחזק השקל לעומת מרבית המטבעות הזרים העיקריים: ביחס לדולר של ארה"ב התחזק השקל בשיעור של 5.5%, ביחס ללירה שטרלינג בשיעור של 4.2%, ביחס לליין היפני בשיעור של 1.2%, וביחס לאירו בשיעור של 4.0%.

ב. התפתחויות בשוק ההון

הרבע הראשון של שנת 2017 התאפיין במגמה מעורבת שנרשמה בשוק המניות המקומי ובשוק אגרות החוב (הממשלתיות וה"קונצרניות"), בכל מגזרי ההצמדה.

מחד, הושפע שוק המניות לחיוב, מהגורמים הבאים:

- עליות שערים בשווקים בחו"ל בכלל, ובארה"ב בפרט, על רקע השיפור שנרשם בכלכלה העולמית.
 - שיעורי הריבית הנמוכים השוררים במשק.
 - ההתמתנות במגמת האינפלציה ושיעורי תעסוקה גבוהים בקרב כח העבודה האזרחי.
- השפעת גורמים אלו מותנה על ידי הגורמים הבאים:
- ירידה בשערי המניות של ענף הפארמה, בעקבות האטה שנרשמה בשוק הגנרי.
 - התחזקות בשער החליפין של השקל לעומת המטבעות הזרים.

בסיכום הרבע הראשון של שנת 2017 נרשמה מגמה מעורבת במדדי המניות: מדד "ת"א 35" ירד בשיעור של כ- 4.8%, ומדד "ת"א 125" ירד בשיעור של כ- 2.2%. מאידך, עלה מדד "ת"א 90" בשיעור של כ- 8.6%.

המחזור היומי הממוצע במניות וניירות ערך המירים הסתכם ברבע הראשון של השנה בכ- 1,639 מיליון ש"ח, המהווה עליה בשיעור של כ- 17.8% לעומת הנתון שנרשם בתקופה המקבילה אשתקד.

היקפי הסכומים שגויסו מהציבור בשוק הראשוני על ידי החברות - באמצעות הנפקת מניות, אופציות, אגרות חוב ואגרות חוב להמרה - הסתכמו ברבע הראשון של שנת 2017 בכ- 26.9 מיליארד ש"ח, המהווה עליה בשיעור של כ- 19.0% לעומת הנתון שנרשם בתקופה המקבילה אשתקד.

בשוק אגרות החוב הממשלתיות נרשמו ברבע הראשון של שנת 2017 עודפי פדיון, נטו, בסך של כ- 1.3 מיליארד ש"ח, נטו, לעומת כ- 4.3 מיליארד ש"ח, נטו, שגויסו על ידי הממשלה בתקופה המקבילה אשתקד.

שערי אגרות החוב הממשלתיות הצמודות למדד ירדו ברבע הראשון של שנת 2017 בשיעור של כ- 0.4% ומאידך, עלו שערי אגרות החוב הלא צמודות בשיעור של כ- 0.8%. התשואות לפדיון ברוטו, באגרות החוב הממשלתיות הצמודות למדד, נעו בסוף חודש מרס 2017 בשיעורים שבין (-0.5%) באגרות החוב "קצרות הטווח", לכ- 1.3% באגרות החוב "הארוכות".

ברבע הראשון של השנה נרשם גידול בסך של כ- 3.3 מיליארד ש"ח בתיק הנכסים של הציבור המושקע באפיק "קרנות הנאמנות", לעומת פדיונות בסך של כ- 11.6 מיליארד ש"ח שנרשמו בתיק השקעה זה בתקופה המקבילה אשתקד.

התפלגות הסכומים שגויסו בקרנות הנאמנות, בחתך אפיקי השקעה, מצביעה על גיוס בסך של 4.8 מיליארד ש"ח בקרנות ה"אג"ח" וכ- 1.8 מיליארד ש"ח גויסו בקרנות ה"מניות". מאידך, נרשמו פדיונות בסך של כ- 1.6 מיליארד ש"ח בקרנות ה"שקליות" וכ- 1.7 מיליארד ש"ח נפדו מהקרנות ה"כספיות".

ג. התפתחויות בחקיקה ובהוראות אחרות - הנוגעות למערכת הבנקאית בישראל

השנים האחרונות התאפיינו בצעדי חקיקה והסדרה משמעותיים הנוגעים למערכת הבנקאית בנושאים רבים, ובכללם: "יחסי בנק לקוח", מבנה העמלות, רמת התחרות במערכת הבנקאית, התאמת הסטנדרטים לניהול סיכונים במערכת הבנקאית לעקרונות הבינלאומיים שנקבעו על ידי "ועדת באזל", ועוד.

מידע מפורט באשר לצעדי חקיקה והסדרה אלו נכלל בפרק 10 בדוח על הממשל התאגידי לשנת 2016.

לפרטים נוספים באשר להתפתחויות שנרשמו בתחום החקיקה וההסדרה בתקופת הדו"ח - ראה פרק 7 בדוח על הממשל התאגידי.

ד. התפתחויות בחשיפה לסיכונים

סיכוני אבטחת מידע ותקריות קיברנטיות

הסיכון מוגדר כחשיפת הבנק לפגיעה בפעילותו (עד כדי מניעתה המוחלטת), גניבת נכסים פיננסיים, הפסדים כספיים ופגיעה במוניטין, הנובעת ממתקפות קיברנטיות על מערכות המחשב של הבנק (הנערכות לעיתים ללא ידיעת המשתמשים), או באמצעות איסוף מידע ממערכות אלה, במטרה להפריע לפעילות השוטפת של הבנק עד להשבתתה המוחלטת.

לפרטים נוספים באשר להתפתחות שנרשמה בסיכון זה, השלכותיה האפשריות על פעילות הבנק והצעדים שננקטו על ידי הבנק במטרה לגדר סיכון זה - ראה פרק 6' בדוח הדיסקטוריון וההנהלה לשנת 2016.

7. התפתחות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר

א. רווח ורווחיות

הרווח הנקי של הבנק הסתכם ברבע הראשון של שנת 2017 בסך של 41 מיליון ש"ח, לעומת 45 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, המהווה ירידה בשיעור של 8.9%.

תשואת הרווח הנקי על ההון העצמי הסתכמה ברבע הראשון של השנה בשיעור של 7.5%, לעומת 8.8% בתקופה המקבילה אשתקד ולעומת תשואה בשיעור של 8.9% בכל שנת 2016.

הגורמים העיקריים שהשפיעו על התוצאות העסקיות של הבנק ברבע הראשון של השנה, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, היו:

- עליה בהכנסות הריבית, נטו, מ- 230 מיליון ש"ח ברבע הראשון של שנת 2016, ל- 241 מיליון ש"ח בתקופת הדוח.
- עליה בהוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי, מהכנסה בסך של 5 מיליון ש"ח ברבע הראשון של שנת 2016, להוצאה בסך של 32 מיליון ש"ח בתקופת הדוח.
- עליה בהכנסות מעמלות מ- 73 מיליון ש"ח ברבע הראשון של שנת 2016, ל- 76 מיליון ש"ח בתקופת הדוח.
- ירידה בהוצאות התפעוליות והאחרות מ- 229 מיליון ש"ח ברבע הראשון של שנת 2016, ל- 226 מיליון ש"ח בתקופת הדוח.

ב. הכנסות והוצאות

ההכנסות מריבית, נטו, הסתכמו ברבע הראשון של השנה בסך של 241 מיליון ש"ח, לעומת 230 מיליון ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד - עליה בשיעור של 4.8%. העליה בהכנסות מריבית, נטו, מוסברת כדקלמן:

- עליה בשיעור של 8.7% ביתרה הממוצעת של הנכסים המניבים.
- ירידה בשיעור של 0.25% נקודות האחוז בפער הריבית, מפער בשיעור של 3.34% ברבע הראשון של שנת 2016, לפער בשיעור של 3.09% בתקופת הדוח.

להלן טבלה המפרטת את התפלגות הפעילות הפיננסית בבנק ופערי הריבית בחתך מגזרי הצמדה, והתרומה להכנסות הריבית שנרשמה בכל אחד ממגזרים אלו ברבע הראשון של שנת 2017, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד:

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס					
2016			2017		
הכנסות מריבית	פער הריבית	היקף הפעילות	הכנסות מריבית	פער הריבית	היקף הפעילות
מיליוני ש"ח	%	%	מיליוני ש"ח	%	%
212	3.58	83	232	3.67	82
10	0.83	11	-	(0.11)	12
8	2.12	6	9	1.97	6
230	3.34	100	241	3.09	100

להלן ניתוח מרכיבי השינוי בהכנסות הריבית:

המגזר השקלי הלא צמוד - היקף הנכסים במגזר זה היווה בממוצע כ- 82% מכלל נכסי הבנק ברבע הראשון של שנת 2017, לעומת כ- 83% בתקופה המקבילה אשתקד.

תרומתו להכנסות הריבית בבנק ברבע הראשון של שנת 2017 הסתכמה בכ- 232 מיליון ש"ח, לעומת כ- 212 מיליון ש"ח אשתקד (המהווים כ- 96% מכלל הכנסות הריבית בבנק). הגידול בהכנסות הריבית במגזר זה, נובע הן מעליה בנפח הפעילות, והן מעליה במרווחי הריבית.

ברבע הראשון של שנת 2017 הסתכם מרכיב האשראי לציבור מכלל נכסי הבנק המניבים במגזר זה (לא כולל מכשירים פיננסיים נגזרים), בשיעור של כ- 79%, לעומת כ- 76% בתקופה המקבילה אשתקד.

בסיכום כללי עלה היקף הנכסים במגזר זה ברבע הראשון של שנת 2017 (לא כולל מכשירים פיננסיים נגזרים) בכ- 6.5%, בעיקר עקב גידול בשיעור של כ- 10.3% באשראי לציבור.

פער הריבית במגזר הסתכם ברבע הראשון של שנת 2017 בשיעור של 3.67%, לעומת פער ריבית בשיעור של 3.58% שנרשם בתקופה המקבילה אשתקד.

העליה בפער הריבית נובעת בעיקר מגידול במשקל האשראי לציבור, המתאפיין בתשואה גבוהה יותר ביחס לשימושים אחרים במגזר.

המגזר השקלי צמוד המדד - היקף הנכסים במגזר זה ברבע הראשון של שנת 2017 היווה בממוצע כ- 12% מכלל נכסי הבנק, לעומת כ- 11% בתקופה המקבילה אשתקד.

תרומתו להכנסות הריבית בבנק ברבע הראשון של שנת 2017 הסתכמה בסכום זניח, לעומת 10 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה בהכנסות הריבית במגזר זה מוסברת בעיקר בירידה בפער הריבית, שקוזזה בעליה בהיקף הנכסים במגזר זה.

מגזר זה מרכז בעיקרו את פעילות הבנק בתחום גיוס הפקדונות מהציבור לטווח בינוני וארוך, בצד המקורות ואת נכסי הכיסוי להתחייבויות אלה, בצד השימושים. ברבע הראשון של שנת 2017 הסתכם מרכיב האשראי לציבור, מכלל נכסי הבנק המניבים במגזר זה (לא כולל מכשירים פיננסיים נגזרים), בשיעור של כ- 48%, לעומת כ- 63% בתקופה המקבילה אשתקד.

פער הריבית במגזר הסתכם ברבע הראשון של שנת 2017 בשיעור שלילי של (0.11%), לעומת פער חיובי בשיעור של 0.83% שנרשם בתקופה המקבילה אשתקד.

הירידה בפער הריבית מוסברת, בירידה בסך של 5.8 מיליון ש"ח במרכיב ההכנסות מהפרשי הצמדה, התייקרות בשיעור של 0.23 נקודות האחוז בעלות גיוס הפקדונות וירידה בשיעור של 0.29 נקודות האחוז בגין שינויים בתמהיל השימושים (ירידה במרכיב האשראי לציבור ועליה במרכיב ניירות הערך).

מגזר המט"ח וצמוד המט"ח - היקף הנכסים במגזר זה ברבע הראשון של שנת 2017, היווה בממוצע כ- 6% מכלל נכסי הבנק, בדומה לשיעורו בתקופה המקבילה אשתקד.

תרומתו להכנסות הריבית בבנק ברבע הראשון של שנת 2017 הסתכמה בתקופת הדוח ב- 9 מיליון ש"ח, לעומת 8 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, המהווים כ- 4% מכלל הכנסות הריבית בבנק. העליה שנרשמה בהכנסות הריבית במגזר זה נובעת מגידול בהיקף הנכסים (בעיקר השקעה בניירות ערך) וקוזזה בירידה בפער הריבית.

פער הריבית במגזר זה הסתכם ברבע הראשון של שנת 2017 בשיעור של 1.97%, לעומת 2.12% בתקופה המקבילה אשתקד.

הירידה בפער הריבית מוסברת בקיטון בשיעור של 0.15 נקודות האחוז שנרשם בתשואת תיק ניירות הערך של הבנק במגזר זה.

פער הריבית הכולל, המוגדר כיחס שבין הכנסות הריבית (לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי), לבין היתרה הממוצעת של הנכסים הכספיים - הסתכם ברבע הראשון של שנת 2017 בשיעור של 3.09%, לעומת 3.34% אשתקד.

למידע נוסף באשר להתפתחות והתפלגות הכנסות הריבית ומרווחי הריבית בחתך מוצרים בנקאיים ובחתך מגזרי הצמדה - ראה "דוח שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים" (נספח מס' 1 בדוח על ה"ממשל התאגידי").

להלן נתונים לגבי התפתחות הכנסות הריבית בחתך מגזרי פעילות פיקוחיים:

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס			
	2017	2016	השינוי
	מיליון ש"ח	מיליון ש"ח	אחוזים
משקי בית	76	⁽¹⁾ 66	15.2
עסקים קטנים וזעירים	134	124	8.1
עסקים בינוניים	21	20	5.0
עסקים גדולים	10	⁽¹⁾ 9	11.1
בנקאות פרטית	1	1	-
גופים מוסדיים	2	1	100.0
ניהול פיננסי	(3)	9	-
סך הכל	241	230	4.8

1. סווג מחדש.

הכנסות המימון שאינן מריבית, נטו הסתכמו ברבע הראשון של שנת 2017 בסך של 2 מיליון ש"ח, בדומה להכנסות שנרשמו בתקופה המקבילה אשתקד.

היציבות שנרשמה בהכנסות המימון שאינן מריבית מוסברת בירידה בסך של 17 מיליון ש"ח, נטו, ברווחים ממימוש ניירות ערך, מחד - שקוזזה בירידה בסך של 16 מיליון ש"ח בהוצאות בגין מכשירים נגזרים, לרבות התאמות לשווי הוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים, מאידך - ההכנסות (הוצאות) בגין מרכיב זה נובעות מחוסר הקבלה בין עקרונות הרישום החשבונאי של "נכסי הבסיס" בגין עסקאות במכשירים נגזרים (הנמדדים על "בסיס צבירה"), לבין השיטה לחישוב שווים של המכשירים הנגזרים ששימשו לכיסוי נכסי הבסיס (הנמדדים על "בסיס השווי ההוגן").

הפערים ברישום החשבונאי, כאמור לעיל, מהווים "הפרשי עיתוי" שייזקפו בדוחות הרווח והפסד של הבנק בשנים הבאות.

להלן נתונים לגבי מרכיבי ההכנסות וההוצאות העיקריים שנכללו בסעיף "הכנסות המימון שאינן מריבית", בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד:

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס			
	2017	2016	שינוי
	מיליון ש"ח	מיליון ש"ח	מיליון ש"ח
הפרשי שער - ממכשירים נגזרים	(30)	(22)	(8)
- אחרים	30	21	9
סך כל הפרשי שער	-	(1)	1
הוצאות נטו, מפעילות במכשירים נגזרים ⁽¹⁾⁽²⁾	-	(16)	16
רווחים ממימוש ניירות ערך, נטו	2	19	(17)
סך הכל	2	2	-

1. לא כולל הפרשי שער.

2. מזה הכנסות בגין התאמות ל"שווי ההוגן" של מכשירים נגזרים שהסתכמו ברבע הראשון של שנת 2017 בסך של כ- 1 מיליון ש"ח (בתקופה המקבילה אשתקד - הוצאה בסך 2 מיליון ש"ח).

ההוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי, נטו הסתכמו ברבע הראשון של שנת 2017 בהוצאה בסך של 32 מיליון ש"ח, לעומת הכנסה בסך של 5 מיליון ש"ח שנרשמה בתקופה המקבילה אשתקד.

בתקופת הדוח היוותה ההוצאה בגין הפסדי אשראי 13.3% מהכנסות הריבית נטו, ושיעורה ביחס ליתרת האשראי לציבור, נטו (מאזני), הסתכם בשיעור של 0.56%, לעומת הכנסה בשיעור של 0.10% שנרשמה בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן נתונים לגבי התפתחות ההוצאות בגין הפסדי אשראי ברבע הראשון של שנת 2017, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד:

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס			
	2017	2016	
	מיליון ש"ח	מיליון ש"ח	
בגין הפסדי אשראי - על בסיס פרטני	(6)	(13)	
- על בסיס קבוצתי*	38	8	
סך הכל	32	(5)	

* לרבות מחיקות חשבונאיות בסך של 29 מיליון ש"ח בגין חובות נחותים שההוצאה להפסדי אשראי בגינם מוערכת על בסיס קבוצתי, בניכוי גביית חובות שנמחקו בעבר, בסך של 8 מיליון ש"ח (בתקופה המקבילה אשתקד - 10 מיליון ש"ח, ו- 6 מיליון ש"ח, בהתאמה).

העליה בהוצאות בגין הפסדי אשראי, כאמור, מוסברת בעיקר בגידול בסך של 30 מיליון ש"ח בהוצאות בגין הפסדי אשראי על בסיס קבוצתי, הנובע הן מגידול בסך של כ- 19 מיליון ש"ח במחיקת חובות נחותים שההפרשות להפסדי אשראי בגינם נמדדת על בסיס קבוצתי והן מהפרשה להפסדי אשראי בגין חובות בעייתיים המוערכים על בסיס קבוצתי בסך של 4 מיליון ש"ח שנרשמה בתקופת הדו"ח (לעומת הכנסה בסך 7 מיליון ש"ח שנרשמה בגין מרכיב זה בתקופה המקבילה אשתקד).

להלן נתונים לגבי התפתחות ההוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי, בחתך מגזרי פעילות "פיקוחיים":

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס			
	2017	2016	שינוי
	מיליון ש"ח	מיליון ש"ח	מיליון ש"ח
משקי בית	5	(3)	8
עסקים קטנים וזעירים	21	(4)	25
עסקים כינוניים	5	3	2
עסקים גדולים	1	(1)	2
סך הכל	32	(5)	37

הגידול בהוצאות בגין הפסדי אשראי במגזר "עסקים קטנים וזעירים" מוסבר הן בגידול במחיקות של חובות נחותים, והן מגידול בהפרשות להפסדי אשראי הנמדדות על בסיס קבוצתי הנובע מהעליה בהיקף האשראי במגזר זה ומגידול שנרשם בתקופת הדוח בחובות ה"בעייתיים" שיוחסו למגזר זה (לעומת ירידה שנרשמה בנתון זה בתקופה המקבילה אשתקד).

היתרה המצטברת של ההפרשה להפסדי אשראי "על בסיס קבוצתי" הסתכמה ליום 31.3.2017 ב- 305 מיליון ש"ח, והיא מהווה כ- 1.07% מסיכון האשראי הכולל לציבור באותו מועד (31.12.2016 - 288 מיליון ש"ח ו- 1.03%, בהתאמה; 31.3.2016 - 286 מיליון ש"ח, ו- 1.08%, בהתאמה).

למידע נוסף לגבי התפתחות החובות הבעייתיים בבנק ליום 31.3.2017 וסיווגם, ולגבי מדדי איכות תיק האשראי של הבנק - ראה פרק 12' להלן.

ההכנסות מעמלות הסתכמו ברבע הראשון של שנת 2017 ב- 76 מיליון ש"ח, לעומת 73 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד - עליה בשיעור של 4.1%. העליה בהכנסות מעמלות נובעת בעיקר מגידול בסך של 2 מיליון ש"ח בהכנסות מפעילות בכרטיסי אשראי.

להלן נתונים לגבי התפתחות ההכנסות מעמלות בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2017, לעומת התקופה המקבילה אשתקד:

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס			
	2017	2016	שינוי
	מיליון ש"ח	מיליון ש"ח	%
ניהול חשבון	37	37	-
כרטיסי אשראי	9	7	28.6
פעילות בניירות ערך	5	5	-
טיפול באשראי	4	4	-
הפרשי המרה	8	7	14.2
עמלות מעסקי מימון	8	7	14.2
עמלות אחרות	5	6	(16.7)
סך כל העמלות	76	73	4.1

ההכנסות האחרות הסתכמו בתקופת הדוח בכ- 5 מיליון ש"ח לעומת 1 מיליון ש"ח שנרשמו בתקופה המקבילה אשתקד. ההכנסות האחרות נובעות מרווחים ממכירת מבנים, בגין עסקאות שנחתמו בעבר והוכרו כהכנסה בתקופת הדוח.

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו ברבע הראשון של שנת 2017 ב- 226 מיליון ש"ח, לעומת 229 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד - ירידה בשיעור של 1.3%. הירידה בהוצאות התפעוליות נובעת, בעיקר, מקיטון בשיעור של 2.0% בסעיף "משכורות והוצאות נלוות", המוסבר בירידה בהיקף המשרות ובירידה שנרשמה בעלות השירות והריבית של "התחייבות מסויימת" לזכויות עובדים שהייתה בתוקף במהלך שנת 2016 וסולקה ביום 28 בדצמבר 2016 (ראה ביאור 21א'(ב') בדוחות הכספיים לשנת 2016).

ההפרשה למיסים על הרווח לפני מיסים הסתכמה ברבע הראשון של שנת 2017 ב- 26 מיליון ש"ח, לעומת 38 מיליון ש"ח אשתקד. שיעור ההפרשה למיסים ביחס לרווח מפעולות רגילות בתקופת הדוח הסתכם ב- 39.4%, לעומת 46.3% אשתקד. הירידה בשיעור ההפרשות למיסים מוסברת הן בירידה בשיעור של 0.9 נקודות האחוז בשיעור המס הסטטוטורי והן בקיטון בהוצאות בגין מסים נדחים בסך של כ- 8 מיליון ש"ח שנרשם בתקופה המקבילה אשתקד, בשל שינויי חקיקה שנכנסו לתוקף בתחילת שנת 2016.

ג. התפתחויות ברווח כולל אחר

להלן מידע באשר להתפתחות הרווח הכולל האחר:

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס			
השינוי	2016	2017	
מיליון ש"ח	מיליון ש"ח	מיליון ש"ח	
			• התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה
(5)	17	12	- רווחים, נטו, שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן
17	(19)	(2)	- רווחים שסווגו מחדש לרווח והפסד
12	(2)	10	סך ההתאמות בגין ניירות ערך זמינים למכירה
			• הטבות לעובדים
33	(25)	8	- רווח (הפסד) אקטוארי לתקופה
-	2	2	- הפסד שסווג מחדש לדוח הרווח והפסד
33	(23)	10	סך ההתאמות בגין הטבות לעובדים
45	(25)	20	סך הכל לפני מס
(15)	8	(7)	השפעת המס
30	(17)	13	רווח (הפסד) כולל לאחר מיסים

הירידה בהפסד הכולל האחר ברבע הראשון של שנת 2017, לעומת התקופה המקבילה אשתקד הסתכמה בסך של 30 מיליון ש"ח, ומוסברת בעיקר בקיטון בסך של 33 מיליון ש"ח בהפסדים האקטואריים בגין הטבות לעובדים, הנובע מעליה בשיעור של כ- 0.1 נקודות האחוז שנרשמה בריבית ההיוון המשמשת בחישוב שוויון ההוגן של התחייבויות הבנק בגין זכויות עובדים, לעומת ירידה בשיעור של כ- 0.3 נקודות האחוז שנרשמה כנתון זה בתקופה המקבילה אשתקד.

8. מבנה הנכסים ההתחייבויות, ההון והלימות ההון והשינויים שחלו בהם

א. התפתחויות בנכסים ובהתחייבויות

להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים (במיליוני ש"ח):

שיעור השינוי (ב- % לעומת)					
31.12.2016	31.3.2016	31.12.2016	31.3.2016	31.3.2017	
1.3	6.5	32,164	30,566	32,568	סך כל המאזן
(13.6)	(43.2)	3,422	5,216	2,958	מזומנים ופקדונות בבנקים
2.0	67.8	6,002	3,650	6,122	ניירות ערך
3.3	8.6	22,001	20,922	22,717	אשראי לציבור, נטו
1.6	7.9	27,199	25,606	27,622	פקדונות הציבור
(0.1)	0.1	669	667	668	כתבי התחייבות נדחים
(1.6)	-	257	253	253	אגרות חוב
2.4	7.8	2,244	2,131	2,298	הון עצמי

מזומנים ופקדונות בבנקים

שיעור השינוי	31 בדצמבר 2016	31 במרס 2017	
%	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
(14.6)	2,720	2,322	שקל לא צמוד
12.5	327	368	שקל צמוד מדד
(28.5)	375	268	מטבע חוץ
(13.6)	3,422	2,958	סך הכל

היתרות במגזר הלא צמוד כוללות בעיקר הפקדות בבנק ישראל לצרכי עמידה בהוראות הנזילות והפקדת עודפי מקורות במכרזי בנק ישראל. היתרה במגזר הצמוד למדד כוללת בחלקה הפקדות בתאגידים בנקאיים לזמן ארוך ככיסוי לכתבי התחייבות נדחים שגויסו על ידי הבנק. היתרה במגזר המט"ח כוללת בעיקר הפקדות בבנק ישראל ובבנקים בחו"ל.

הירידות שנרשמו ביתרות המזומנים והפקדונות בבנקים במגזר ה"שקלי הלא צמוד", ובמגזר "מטבע חוץ" נובעות מהסטת יתרות מסעיף זה, להשקעות בניירות ערך, ולשימושי אשראי הנושאים תשואה גבוהה יותר.

ניירות ערך

שיעור השינוי	31 בדצמבר 2016	31 במרס 2017	
%	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
(1.3)	306	302	אגרות חוב מוחזקות לפדיון
2.3	5,684	5,812	ניירות ערך זמינים למכירה
(33.3)	12	8	ניירות ערך למסחר
2.0	6,002	6,122	סך הכל

תיק אגרות החוב המוחזקות לפדיון מוצג לפי העלות המופחתת.

תיק ניירות הערך הזמין למכירה מוצג לפי השווי ההוגן. ליום 31.3.2017, עלה השווי ההוגן של תיק ניירות הערך הזמינים למכירה - על עלותו המופחתת בסך של כ- 16 מיליון ש"ח, נטו (31.12.2016 - 6 מיליון ש"ח). סכום זה, בניכוי השפעת המס, הגדיל את ההון העצמי של הבנק למועד הדוח בסך של כ- 11 מיליון ש"ח. תיק זה, בו כלולים מרבית ניירות הערך של הבנק, כולל את השקעת הבנק כנגד פקדונות הציבור וההון הפעיל. ניירות הערך שהושאלו על ידי הבנק ללקוחות ותאגידים בנקאיים מוצגים בדוחות הכספיים בסעיפי "אשראי לציבור", ו"מזומנים ופקדונות בבנקים" לפי העניין, ויתרתם ליום 31 במרס 2017, מסתכמת בסך של 21 מיליון ש"ח, ו- 285 מיליון ש"ח, בהתאמה (31.12.2016: 21 מיליון ש"ח ו- 248 מיליון ש"ח בהתאמה).

העליה ביתרת ניירות הערך בתיק הזמין למכירה, מוסברת, בין היתר, בהסטת שימושים לסעיף זה, מפקדונות בבנק ישראל.

תיק ניירות הערך למסחר - מרבית הפעילות בגין מרכיב השקעה זה התמקדה במסחר באגרות חוב ממשלתיות, תוך ניצול שינויים ברמות המחירים ששררו בשווקים אלה.

היתרה הממוצעת של התיק למסחר הסתכמה ברבע הראשון של שנת 2017 בכ- 20 מיליון ש"ח ומהווה כ- 2.1% מהמסגרת שאושרה על ידי הדירקטוריון.

להלן נתונים לגבי התפלגות השקעות הבנק באגרות חוב הכלולות בתיק "הזמין למכירה", בחתך ענפי משק ודירוג אשראי, והרווחים (הפסדים) הצבורים בגינם (במיליוני ש"ח):

ליום 31.3.2017					ענף פעילות
הפסדים שטרם מומשו	רווחים שנצברו	שווי הוגן	עלות מותאמת	דירוג האג"ח ⁽²⁾	
					א. אגרות חוב לא ממשלתיות
					(1) אגרות חוב סחירות
-	-	110	110	AAA	חשמל ומים
-	-	110	110		סך הכל אגרות חוב סחירות
					(2) אגרות חוב שאינן סחירות
-	2	74	72	AAA עד AA	חשמל ומים
-	6	13	7	-	תחבורה ואחסנה
-	-	3	3	AA	תקשורת ושירותי מחשב
-	-	4	4	A+	בתי מלון ושירותי הארחה
-	8	94	86		סך הכל אגרות חוב שאינן סחירות
-	8	204	196		סך הכל אגרות חוב לא ממשלתיות
					ב. אגרות חוב ממשלתיות ⁽¹⁾
5	11	5,595	5,589		סך הכל אגרות חוב בתיק הזמין למכירה
5	19	5,799	5,785		

1. היתרה כוללת בעיקר אגרות חוב של ממשלת ישראל.
2. אגרות החוב דורגו בעיקר על ידי חברות דירוג ישראליות.

התפלגות ההשקעות באגרות חוב בתיק "הזמין למכירה" במיליוני ש"ח (המשך):

ליום 31.3.2016					ענף פעילות
הפסדים	רווחים	עלות	דירוג האג"ח ⁽²⁾		
שטרם מומשו	שנצברו	שווי הוגן	מותאמת		
					א. אגרות חוב לא ממשלתיות
					(1) אגרות חוב סחירות
2	-	137	139	AAA עד A	שירותים פיננסיים
-	1	14	13	BB-	תקשורת ושירותי מחשב
-	1	122	121	AAA עד -BBB	חשמל ומים
-	-	13	13	AA- עד A+	תעשייה
-	1	14	13	BBB+	אחר
2	3	300	299		סך הכל אגרות חוב סחירות
					(2) אגרות חוב שאינן סחירות
-	4	77	73	AAA עד AA	חשמל ומים
-	5	12	7	-	תחבורה ואחסנה
-	-	5	5	AA	תקשורת ושירותי מחשב
-	2	22	20	-	תעשייה
-	-	4	4	A	אחר
-	11	120	109		סך הכל אגרות חוב שאינן סחירות
2	14	420	408		סך הכל אגרות חוב לא ממשלתיות
					ב. אגרות חוב ממשלתיות ⁽¹⁾
-	27	2,901	2,874		
2	41	3,321	3,282		סך הכל אגרות חוב בתיק הזמין למכירה

ליום 31.12.2016					ענף פעילות
הפסדים	רווחים	עלות	דירוג האג"ח ⁽²⁾		
שטרם מומשו	שנצברו	שווי הוגן	מותאמת		
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח		
א. אגרות חוב לא ממשלתיות					
(1) אגרות חוב סחירות					
-	-	110	110	AAA חשמל ומים	
-	-	110	110	סך הכל אגרות חוב סחירות	
(2) אגרות חוב שאינן סחירות					
-	2	75	73	AAA עד AA חשמל ומים	
-	6	13	7	- תחבורה ואחסנה	
-	-	3	3	AA תקשורת ושירותי מחשב	
-	-	4	4	A+ בתי מלון ושירותי הארחה	
-	8	95	87	סך הכל אגרות חוב שאינן סחירות	
-	8	205	197	סך הכל אגרות חוב לא ממשלתיות	
11	7	5,466	5,470	ב. אגרות חוב ממשלתיות ⁽¹⁾	
11	15	5,671	5,667	סך הכל אגרות חוב בתיק הזמין למכירה	

1. היתרה כוללת בעיקר אגרות חוב של ממשלת ישראל.
2. אגרות החוב דורגו בעיקר על ידי חברות דירוג ישראליות.

על פי הוראות בנק ישראל וכללי חשבונאות מקובלים יש לזקוף לסעיף "רווח כולל אחר" (במסגרת ההון העצמי) הפסדים שטרם מומשו, כאמור לעיל - רק אם הפסדים אלו הינם בעלי אופי "זמני". הפסדים בעלי אופי ש"אינו זמני" - יזקפו לדוח רווח והפסד.

לצורך החלטה לגבי אופי ההפסדים שנצברו בגין אגרות החוב, כאמור - מתבססת הנהלת הבנק על המבחנים הבאים:

- דירוג אגרות החוב, לרבות שינויים שחלו בדירוג זה.
- שיעור ירידת ערך אגרות החוב ביחס לעלותן (גם בהתחשב בהתפתחויות שחלו לאחר תאריך המאזן).
- משך הזמן בו היה שווי אגרות החוב נמוך מעלותן.
- התשואה לפדיון של אגרת החוב, ביחס לטווח הפדיון ולתשואות המקובלות בענף.
- התנודתיות בשווי ההון של אגרות החוב.
- מצבו הכלכלי של מנפיק אגרת החוב ויכולתו לעמוד בהתחייבויותיו.
- כוונת ויכולת הבנק להחזיק באגרות החוב הנ"ל עד למועד פדיון.
- סיווג אגרת החוב (או אי סווגה), כ"חוב בעייתי".
- ארועי כשל תשלום שנרשמו בגין אגרות החוב.

אגרות החוב הנ"ל נרכשו על ידי הבנק במטרה להחזיק בהן עד לפדיון או עד למועד בו עליית שוויין ההון - תאפשר לבנק לממשן ברווח. בכוונתו וביכולתו של הבנק להחזיק באגרות חוב הנ"ל בתקופה הנדרשת להשגת מטרת אלו.

לאור המגמה החיובית ששררה בשוק אגרות החוב ברבע הראשון של שנת 2017 (המשתקפת בירידת שיעורי התשואה לפדיון הגלומים בתיק אגרות החוב), נכללו בתיק אגרות החוב הזמין למכירה ליום 31 במרס 2017, הפסדים שטרם מומשו בסכום של 5 מיליון ש"ח, המהווים כ- 0.1% בלבד מיתרת התיק (31.12.2016 - 11 מיליון ש"ח ו- 0.2%, בהתאמה). להערכת הנהלה, הפסדים אלו משקפים בעיקר שינויים כלליים במגמות הריבית בשוק אגרות החוב. לפיכך, סבורה הנהלת הבנק כי ההפסדים הנ"ל הינם בעלי אופי "זמני".

סיווגם של הפסדים הגלומים בתיק אגרות החוב הזמין למכירה (בשיעור העולה על 20% מעלותן המותאמת של אגרות חוב אלה), נבחן על ידי הבנק בתדירות רבעונית. במסגרת תהליך זה, נסקר מצבם העסקי של המנפיקים הרלוונטיים (המבוסס על מידע כספי גלוי), לרבות יכולתם לעמוד בהתחייבויותיהם.

בהתבסס על בדיקות אלו, לא נרשמו בתקופת הדוח הפסדים בגין מרכיב זה (בתקופה המקבילה אשתקד - זהה).

לפרטים נוספים באשר להתפלגות ההפסדים שנצברו בתיק אגרות החוב הזמין למכירה וטרם מומשו - בחתך "תקופת צבירת ההפסדים" - ראה ביאור 5 בדוחות הכספיים.

אשראי לציבור

שיעור השינוי	31 בדצמבר 2016	31 במרס 2017	
%	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
4.1	19,534	20,332	שקל לא צמוד
-	1,736	1,736	שקל צמוד מדד
(11.2)	731	649	מטבע חוץ (כולל צמוד מט"ח)
3.3	22,001	22,717	סך הכל

יתרת האשראי לציבור עלתה ברבע הראשון של שנת 2017 בשיעור של 3.3% (בתקופה המקבילה אשתקד - 2.5%). הגידול באשראי השקלי הלא צמוד, מוסבר בהתרחבות הפעילות במגזר הקמעונאי בתקופת הדוח, התואמת את יעדי הבנק בתחום זה.

להלן טבלה המפרטת את התפלגות סיכון האשראי הכולל⁽¹⁾ לציבור, בחתך ענפי משק:

31 בדצמבר 2016			31 במרס 2017			
הפרשה להפסדי אשראי	חובות בעייתיים	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾	הפרשה להפסדי אשראי	חובות בעייתיים	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
76	116	8,880	77	109	9,195	אנשים פרטיים ⁽²⁾
59	141	6,273	55	126	6,016	בינוי ונדל"ן ⁽³⁾
98	131	4,769	96	136	4,841	מסחר ⁽⁴⁾
43	64	2,526	45	65	2,575	תעשייה
28	57	1,522	29	41	1,590	שירותים עסקיים אחרים
33	30	1,190	33	25	1,252	תחבורה ואחסנה
5	13	1,058	6	12	1,125	שירותים ציבוריים וקהילתיים
34	41	1,389	32	39	1,571	אחרים (פחות מ- 5%)
376	593	27,607	373	553	28,165	סך הכל

1. סיכון אשראי - לרבות סיכון אשראי חוץ מאזני.
2. הגידול באשראי בענף "אנשים פרטיים" בסך 315 מיליון ש"ח, נגזר מיישום התוכנית האסטרטגית של הבנק במסגרתה מתמקד הבנק בפיתוח פעילות האשראי במגזר הקמעונאי, לרבות בענף "אנשים פרטיים".
3. הקיטון שנרשם באשראי בענף "בינוי ונדל"ן", בסך 257 מיליון ש"ח, נובע בעיקר מפירעון שוטף של אשראי לפרוייקטים בתחום הבניה למגורים המבוצעים בשיטת "ליווי פיננסי סגור".
4. הגידול שנרשם באשראי בענף "מסחר" בסך 72 מיליון ש"ח, נובע בעיקר ממתן אשראי בסכומים נמוכים לחברות במגזר הקמעונאי.

להלן נתונים תמציתיים לגבי התפתחות החובות הבעייתיים⁽¹⁾ בבנק:

31 במרס 2017	31 בדצמבר 2016	שינוי
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	%
296	337	(12.2)
60	60	-
197	196	0.5
553	593	(6.7)

1. הנתונים מתייחסים ליתרת החוב הרשומה של החובות הבעייתיים בגין סיכון האשראי לציבור.
2. הירידה בהיקף החובות ששווה כ"פגומים" נובעת בעיקר מסכומים שנגבו מלקוחות אלו ומגידול במחיקות החשבונאיות שנרשמו בתקופת הדוח.

מידע נוסף באשר לסיכונים האשראי נכלל בפרק 12 להלן, ובדוח הסיכונים המתפרסם באתר האינטרנט של הבנק שכתובתו: <https://www.mercantile.co.il/MB/private/about-mercantile/financial-reports/regulatory>

פקדונות הציבור

השינוי	31 בדצמבר 2016			31 במרס 2017			
	סה"כ	לזמן קצוב	לפי דרישה	סה"כ	לזמן קצוב	לפי דרישה	
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
2.3	22,101	15,621	6,480	22,610	16,010	6,600	שקל לא צמוד
(2.3)	2,500	2,500	-	2,443	2,443	-	שקל צמוד מדד
-	34	34	-	34	34	-	שקל צמוד מט"ח
(1.1)	2,564	1,140	1,424	2,535	1,104	1,431	מט"ח
1.6	27,199	19,295	7,904	27,622	19,591	8,031	סך הכל

פקדונות הציבור במגזר הלא צמוד עלו בשיעור של 2.3%, מסך של 22,101 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2016, לסך של 22,610 מיליוני ש"ח בסוף הרבע הראשון של שנת 2017. העליה בהיקף הפקדונות נובעת מגידול בפעילות הבנקאית הקמעונאית של הבנק המתבצעת ברובה במגזר הצמודה זה.

פקדונות הציבור הצמודים למדד (המהווים ברובם מקור למתן אשראי, בעיקר בתחום המשכנתאות ועבור החטיבה לבנקאות מסחרית), ירדו ברבע הראשון של שנת 2017 בשיעור של 2.3%. הירידה בהיקף הפקדונות במגזר זה, מוסברת בין היתר, בסביבת האינפלציה הנמוכה ששררה ברבע הראשון של שנת 2017, שגרמה לשינוי בטעמי החיסכון של הציבור ולהסטת נכסים פיננסיים למגזר הלא צמוד.

להלן נתונים לגבי הרכב והתפתחות תיק ניירות הערך המוחזק על ידי הציבור:

השינוי	31 בדצמבר 2016	31 במרס 2017	
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
0.4	3,617	3,633	קרנות נאמנות
(3.9)	4,023	3,865	אגרות חוב
(0.9)	2,517	2,494	מניות
(1.6)	10,157	9,992	סך הכל

אגרות חוב

להלן נתונים לגבי ההרכב והתפתחות של יתרת אגרות החוב שהונפקו על ידי הבנק (במיליוני ש"ח):

שיעור השינוי	31 בדצמבר 2016	31 במרס 2017	
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
(1.6)	257	253	אגרות חוב שאינן צמודות

אגרות החוב הונפקו על ידי הבנק (באמצעות חברה ייעודית מוחזקת - מרכנתיל הנפקות בע"מ), בשנת 2016. אגרות החוב אינן צמודות, נושאות ריבית בשיעור של 2.07% (העולה בשיעור של 0.86 נקודות האחוז על התשואה בה נסחרו אגרות חוב ממשלתיות דומות, במועד ההנפקה) ועומדות לפרעון בתום שש שנים ממועד הנפקתן.

כתבי התחייבות נדחים

שיעור השינוי	31 בדצמבר 2016	31 במרס 2017	
%	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
(0.1)	669	668	שקל צמוד למדד

כתבי ההתחייבות של הבנק מדורגים על ידי חברת "מעלות S&P" (להלן: "חברת הדירוג"). בדרגת "AA" (באופק דירוג יציב), הנמוך בדרגה אחת מהדירוג שנקבע ליתר ההתחייבויות של הבנק ("AA+"). דירוג כתבי ההתחייבות הנדחים עודכן לאחרונה על ידי חברת הדירוג ביום 20.12.2016.

הפער בדירוג נגזר ממודולוגיית הדירוג של חברת הדירוג העולמית "S&P" (חברת האם של "מעלות S&P"), לפיה - דירוג כתבי ההתחייבות הנדחים יפחת בדרגה אחת, מתחת לדירוג המנפיק.

בהתאם למתודולוגיה שנקבעה על ידי חברת הדירוג הבינלאומית, כאמור, הוגדר הבנק (לצורך קביעת דירוג האשראי שלו על ידי חברת הדירוג), כ"חברת ליבה" בקבוצת "בנק דיסקונט". קביעה זו יוצרת זיקה חד - חד ערכית בין הדירוג שנקבע לחברת האם, לבין דירוג הבנק.

כתבי ההתחייבות הנדחים (המוכרים כ"הון ברובד השני") מהווים ליום 31.3.2017, כ- 13.9% בלבד מ"ההון העצמי ברובד הראשון" של הבנק כהגדרתו בהוראות בנק ישראל (31.12.2016 - 17%). שיעור זה נמוך מהשיעור המכסימלי (50%) המותר על פי הוראות אלו.

לפרטים נוספים בדבר הכללים להכרה בכתבי התחייבות נדחים - כ"הון ברובד השני", שנקבעו ב"כללי באזל", לרבות בתקופת המעבר שנקבעה ליישום כללים אלו - ראה סעיף ב' להלן.

שווי הוגן של מכשירים נגזרים

התחייבויות אחרות		נכסים אחרים		
31.12.2016	31.3.2017	31.12.2016	31.3.2017	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
-	-	4	2	חוזי ריבית:
-	-	-	-	- שקל מדד
9	10	-	-	- אחר
67	88	21	20	חוזי מטבע חוץ
4	4	4	4	חוזים בגין מניות
80	102	29	26	סך כל השווי ההוגן של מכשירים נגזרים
-	-	(1)	(2)	מזה - נכלל בסעיף "אשראי לציבור"
(1)	(1)	(2)	(3)	נכלל בסעיפי "נכסים אחרים", או "התחייבויות אחרות"
79	101	26	21	סך הכל נכלל בסעיף "נגזרים"

השווי ההוגן של התחייבויות הבנק, נטו, בגין עסקאות במכשירים הנגזרים ליום 31.3.2017, הסתכם ב- 76 מיליון ש"ח, ומהווה עליה בשיעור של כ- 49% לעומת יתרת ההתחייבויות, נטו, ביום 31.12.2016.

הירידה בשווי ההון, נטו, של המכשירים הנגזרים נובעת משינויים במשתני השוק המשמשים לחישוב השווי ההון של מכשירים אלו, כגון: הפרשי הצמדה, הפרשי שער ושיעורי הריבית השוררים בשוק.

נכסים אחרים

שיעור השינוי	31 בדצמבר 2016	31 במרס 2017	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
מיסים שוטפים - עודף מקדמות	28	10	
מיסים נדחים לקבל	272	281	
נכסים אחרים	46	86	
סך הכל	346	377	

הגידול בנכסים האחרים מוסבר בעיקר בעליה בתשלומים המתייחסים, לתקופת חתך שלאחר תאריך המאזן.

התחייבויות אחרות

שיעור השינוי	31 בדצמבר 2016	31 במרס 2017	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
התחייבויות בגין זכויות עובדים:			
- עודף עתודה לפיצויי פרישה, נטו	383	382	
- הטבות לאחר סיום העסקה	47	47	
- התחייבויות בגין חופשה	28	30	
- התחייבות בגין דמי מחלה שלא נוצלו	7	6	
- הפרשות בגין שכר ונלוות	95	53	
סך כל ההתחייבויות בגין זכויות עובדים	560	518	
זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי	550	576	
הפרשה להפסדי אשראי בגין סעיפים חוץ מאזניים	28	26	
אחר	170	131	
סך הכל התחייבויות אחרות	1,308	1,251	

סעיפים חוץ מאזניים

להלן נתונים לגבי ההתפתחות בסעיפים החוץ מאזניים העיקריים:

שיעור השינוי	31 בדצמבר 2016	31 במרס 2017	
%	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
אשראי תעודות ⁽¹⁾	77	60	
ערבויות להבטחת אשראי	311	300	
ערבויות לרוכשי דירות ⁽²⁾	1,241	1,170	
ערבויות והתחייבויות אחרות	832	825	

1. הירידה בסעיף "אשראי תעודות" נובעת מקיטון בהיקפי הסחר.
2. הירידה בסעיף "ערבויות לרוכשי דירות" - מוסברת בפרענות שוטפים של אשראי לפרוייקטים בתחום מימון הבניה למגורים.

ב. הון והלימות הון

(1) כללי

יחס הלימות ההון הוגדר כיחס שבין אמצעי ההון של הבנק (ברובד הראשון וברובד השני), לבין נכסי הסיכון של הבנק כהגדרתם בהוראות ניהול בנקאי תקין 211 - 201 שפורסמו על ידי בנק ישראל בשנת 2013 (להלן: "כללי באזל").

"כללי באזל" קובעים הגדרות שונות לגבי אמצעי ההון ונכסי הסיכון, לרבות:

- ההון ברובד הראשון הוגדר כ"הון עצמי" החשבונאי בניכוי התאמות פיקוחיות (כהגדרתן ב"כללי באזל"), ובכללן:

- ניכוי מיסים נדחים לקבל שמימושם מתבסס על הרווחיות העתידית של התאגיד הבנקאי.

- "עודף מיסים" - המוגדר כיתרת המסים הנדחים לקבל, שנוצרו מהפרשי עיתוי, העולה על 10% מההון ב"רובד הראשון" (בכפוף להוראות מעבר - ראה הרחבה להלן). בחישוב יתרה זו לא ילקחו בחשבון עודפי מיסים נדחים, כאמור - שאינם עולים על מרכיב "מס השכר" שנכלל בהפרשות לזכויות עובדים. מרכיב זה ייכלל בנכסי הסיכון בשיעור משוקלל של 250%.

- ההון ברובד השני הוגדר כצירוף המרכיבים הבאים:

- מכשירים פיקוחיים מסוימים שהונפקו לתקופה של חמש שנים לפחות הכוללים מנגנונים ל"ספיגת הפסדים", המאפשרים המרה אוטומטית של מכשירים אלו למניות, בתנאים מסוימים שהוגדרו ב"כללי באזל" (בכפוף להוראות מעבר - ראה הרחבה להלן).

- הפרשות להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי, שאינן עולות על 1.25% מנכסי הסיכון המשוקללים בגין סיכון אשראי.

במטרה לאפשר לתאגידים הבנקאיים אימוץ הדרגתי של הכללים שפורסמו בשנת 2013, הוגדרו ב"כללי באזל" הוראות מעבר, כדלקמן:

- הדרישות לניכוי "עודף מיסים נדחים", יופעלו בהדרגה בשנים 2017 - 2014 (להלן: "תקופת המעבר") ויאומצו במלואן החל מיום 1.1.2018. האימוץ ההדרגתי יכלול ניכוי חלק מסוים בלבד מ"עודף המיסים הנדחים" (כהגדרתו בהוראה), והכרה בחלקו האחר כ"נכס סיכון".

- מאחר שכתבי ההתחייבות שהונפקו על ידי התאגידים הבנקאיים עד ליום 31.12.2013, אינם עומדים בקריטריונים להכרה כמרכיב הון ב"רובד השני" (מכיוון שאינם כוללים מנגנון ל"ספיגת הפסדים"), נכלל בהוראת המעבר, מנגנון לאימוץ הדרגתי של הקריטריונים להכרה בהון פיקוחי לגבי כתבי התחייבות אלה, המיושם בשנים 2021 - 2014 (להלן: "תקופת המעבר"), לפיו - כתבי ההתחייבות יוכרו בחלקם כ"הון ברובד השני" בתקופת המעבר, בשיעורים הולכים ופוחתים, עד לביטולם המלא בתום תקופת המעבר.

- הפחתת ההון העצמי של התאגידים הבנקאיים בגין אימוצם של כללי המדידה המקובלים בארה"ב בנושא: "זכויות עובדים" שנרשמה בדוחות הכספיים של התאגידים הבנקאיים ביום 1 בינואר 2015, נדחתה ותופחת בהדרגה מההון בחלקים שווים, לאורך התקופה שמיום 1 בינואר 2014, ועד ליום 1 בינואר 2018.

קביעת דרישות סף:

במסגרת ההנחיות שנכללו ב"כללי באזל" נדרשו התאגידים הבנקאיים לקיים יחסי הון מינימליים כדלקמן:

- יחס ההון העצמי ברובד הראשון - לא יפחת משיעור של 9% (לפרטים נוספים באשר להרחבת מגבלה זו - ראה להלן).
- יחס הלימות ההון הכולל - לא יפחת משיעור של 12.5% (לפרטים נוספים באשר להרחבת מגבלה זו - ראה להלן).

למידע נוסף באשר למגבלות על יחסי הלימות ההון המינימליים שנקבעו על ידי הדירקטוריון בתקופת הדוח - ראה סעיף (6) להלן.

הגדלת דרישות ההון:

בעקבות ההתפתחויות שנרשמו בשנים האחרונות בשוק הדיור בישראל (ובכללן עליות משמעותיות שנרשמו במחירי הדיור ובהיקפי ההלוואות לדיור), שתרמו להגדלת הסיכונים הגלומים בתיקי האשראי של התאגידים הבנקאיים - פרסם בנק ישראל ביום 28 בספטמבר 2014 תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 329, במסגרתו נקבעה לכל אחד מהתאגידים הבנקאיים דרישת הון מינימלית נוספת, בשיעור המהווה 1% מהיקף תיק ההלוואות לדיור של כל אחד מהתאגידים הבנקאיים. דרישת ההון הנוספת נכנסה לתוקף ביום 1 בינואר 2015 ויושמה בהדרגה במשך שמונה רבעונים רצופים החל מיום 1 באפריל 2015 ועד ליום 1 בינואר 2017.

דרישת ההון העצמי המינימלית של הבנק הנגזרת מהנחיות אלה, הסתכמה ליום 31.3.2017 בשיעור של 9.18% (ודרישת ההון הכולל המינימלית - בשיעור של 12.68%).

(2) הון

השינוי	31 בדצמבר 2016	31 במרס 2017
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
-	203	203
13	(97)	(84)
41	2,138	2,179
54	2,244	2,298

הון הבנק ליום 31.3.2017 הסתכם ב- 2,298 מיליון ש"ח, עליה בשיעור של כ- 2.4% בהשוואה ליתרתו ביום 31.12.2016. העליה בהון נובעת הן מהרווח השוטף של הבנק בתקופת הדוח, והן מעליה בסך של 13 מיליון ש"ח במרכיב "רווח כולל אחר" (בעיקר בשל עליה בסך של 6 מיליון ש"ח, נטו, במרכיב ה"הפרשים האקטואריים בגין הטבות לעובדים").

יחס ההון לסך המאזן ליום 31.3.2017 הסתכם בכ- 7.1% (31.12.2016) - 7.0%.

ב. הון והלימות הון (המשך)

(3) הלימות הון

31.12.2016	31.3.2017	
אחוזים	אחוזים	
		• יחס ההון לרכיבי סיכון
10.85	10.73	• יחס ההון העצמי ברובד הראשון לרכיבי סיכון
13.82	13.36	• יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.16 ⁽¹⁾	9.18 ⁽¹⁾	• יחס ההון העצמי ברובד הראשון הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
12.66 ⁽¹⁾	12.68 ⁽¹⁾	• יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

1. יחס ההון העצמי המינימלי שנקבע לבנק בהתאם להוראות בנק ישראל מסתכם בשיעור של 9.00% (עבור יחס ההון העצמי ברובד הראשון), ו- 12.50% (עבור יחס הלימות ההון הכולל).
עם זאת, בהתאם להנחיות שנכללו בתיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 329, הועלו דרישות ההון המינימליות המתייחסות לבנק, בשיעור של 0.18% (31.12.2016) - 0.16%. לאור האמור לעיל, מסתכמת דרישת ההון המינימלית של הבנק ליום 31.3.2017, בשיעור של 9.18% (עבור יחס ההון העצמי המינימלי ברובד הראשון) ו- 12.68% (עבור יחס הלימות ההון הכולל) (31.12.2016) - 12.66%, בהתאמה.

(4) רכישת שיפוי לתיק "ערבויות המכר"

ביום 18 בינואר 2017 הוארך תוקף הסכם, שנחתם בעבר בין הבנק למבטחי משנה בעלי דירוג בינלאומי גבוה (להלן: "הסכם השיפוי"), במסגרתו התחייבו מבטחי המשנה לשפוט את הבנק בגין הפסדי אשראי עתידיים שעלולים להיגרם לו, בשל חילוט אפשרי של ערבויות שנכללו בהסכם השיפוי.

ההסכם חל על ערבויות (לרבות התחייבויות למתן ערבויות), שמנפיק הבנק במסגרת מימון פרויקטים בתחום הבניה, מכח "חוק מכר דירות" וערבויות אחרות הקשורות לפרוייקטים אלו - ויהיה בתוקף החל מיום 1 בינואר 2017 ועד ליום 31 בדצמבר 2017.

היקף הערבויות (לרבות התחייבויות למתן ערבויות), עליהן חל ההסכם הסתכם ליום 31.3.2017 בסך של כ- 1.4 מיליארד ש"ח.

ההתחייבות לשיפוי, כאמור, הפחיתה את נכסי הסיכון של הבנק (בהתאם לאישור שהתקבל מבנק ישראל) ליום 31.3.2017 בסך של כ- 0.6 מיליארד ש"ח, המהווה עליה בשיעור של כ- 0.3 נקודות האחוז ביחס ההון העצמי ברובד הראשון של הבנק.

(5) הקלה בגין תוכנית התייעלות

ביום 12 בינואר 2016 פרסם בנק ישראל מכתב בנושא: "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל", במסגרתו הודיע בנק ישראל על הקלות שיינתנו בחישוב יחס הלימות ההון, לבנקים שישמו תוכנית התייעלות (שתעמוד באמות המידה שנקבעו על ידו), לרבות היתר לפריסת ההשלכות הנובעות מתוכנית ההתייעלות לתקופה של חמש שנים.

במהלך שנת 2016 יישם הבנק תוכנית התייעלות העומדת בקריטריונים שנקבעו על ידי בנק ישראל, כאמור. יישום ההקלות שניתנו על ידי בנק ישראל בנושא זה, הגדיל את יחס ההון העצמי של הבנק ליום 31.3.2017 בשיעור של 0.05% (31.12.2016) - 0.05% (זהה).

(6) יעדים

מדיניות הבנק באשר ליעדי הלימות ההון של הבנק, נגזרת מהתיאבון לסיכון של הבנק שאושר על ידי הדירקטוריון. במסגרת מדיניות זו הנחה הדירקטוריון את הבנק לשמר רמת הלימות הון הגבוהה הן מהסף שהוגדר על ידי בנק ישראל, והן מהשיעור הנדרש על פי תוצאות סקר ICAAP. שיעורי הלימות ההון של הבנק ליום 31.3.2017 עולים על אלו שנקבעו על ידי הדירקטוריון.

כאמור בסעיף (1) לעיל, מופחתים כתבי ההתחייבות שהונפקו על ידי הבנק בעבר (ונוכלים כמרכיב הון פיקוחי ברובד השני), בהדרגה עד לשנת 2021. על אף האמור לעיל, בהתאם לתוכנית העבודה של הבנק לשנת 2017, הבנק לא יידרש לגיוס הון פיקוחי בכדי לעמוד ביעדי ההון הכוללים לשנת 2017.

לאור דרישות ההון שנקבעו על ידי בנק ישראל במסגרת "כללי באזל" ובהוראת ניהול בנקאי תקין 329 (ראה סעיף (1) לעיל), עדכן הדירקטוריון ביום 28 במרס 2017, את המגבלות באשר לשיעורי יחסי הלימות ההון המינימליים, כדלקמן:

יחס ההון העצמי של הבנק ב"רובד הראשון", לא יפחת משיעור של 9.5% (31.12.2016) - 9.2%.

יחס הלימות ההון הכולל של הבנק, לא יפחת משיעור של 13.0% (31.12.2016) - 12.7%.

(7) יחס המינוף

ביום 28 באפריל 2015 פורסמה על ידי בנק ישראל הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 218, בנושא: "יחס המינוף", במטרה להגביל את צבירת המינוף במערכת הבנקאית, באמצעות מדידת "יחס מינוף" שקוף שאינו מבוסס סיכון וניתן לחישוב מהיר ופשוט. בהתאם להנחיות שנכללו בהוראה הוגדר "יחס המינוף", כיחס שבין "מדידת ההון", לבין "מדידת החשיפה", כדלקמן:

- "מדידת ההון" - הוגדרה כ"הון העצמי ברובד הראשון", לרבות השלכות הנובעות מיישום הוראות המעבר.
- "מדידת החשיפה" - הוגדרה כצירוף החשיפות הבאות: "חשיפה מאזנית" (הנכסים שנכללו בדוחות הכספיים), "חשיפה בגין נגזרים", חשיפה לעסקאות מימון ניירות ערך, וחשיפה בגין פריטים חוץ מאזניים.

בהתאם להנחיות שנכללו בהוראה נדרשו התאגידים הבנקאיים לקיים יחס מינוף שלא יפחת מ- 5% החל מיום 1 בינואר 2018, לכל המאוחר. להלן נתונים לגבי מרכיבי יחס המינוף בבנק:

מרכיבי התחשיב:	31.3.2017	31.12.2016
• ההון העצמי, ברובד הראשון	2,324	2,292
• סך החשיפות	35,212	34,901
שיעורי המינוף:	אחוזים	אחוזים
יחס המינוף	6.6	6.6
• יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	5.0 ⁽¹⁾	5.0 ⁽¹⁾

1. החל מיום 1 בינואר, 2018.

(8) דיבידנדים

חלוקת דיבידנד על ידי הבנק כפופה לעמידה במגבלות שנקבעו בחוק החברות ובהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 331 הדין בחלוקת דיבידנדים בתאגידים בנקאיים. בתקופת הדוח ובשנת 2016 לא חולקו על ידי הבנק דיבידנדים.

(9) עודפים ורווח כולל אחר

לפריטים נוספים באשר להתפתחות הרווח הנקי והרווח הכולל האחר הכלולים בהון העצמי - ראה פרקים ז'א' ו- זג', לעיל.

9. מגזרי פעילות פיקוחיים

א. כללי

בהתאם להוראה בנושא: "דיווח על מגזרי פעילות בתאגיד בנקאי" שפורסמה על ידי בנק ישראל ביום 23.12.2001, נדרשו התאגידים הבנקאיים לכלול בדוחותיהם מידע איכותי וכמותי לגבי פעילותם הבנקאית, בחתך מגזרי פעילות.

על פי הוראה זו הוגדר "מגזר פעילות" כמרכיב בתאגיד הבנקאי שמתקיימים בו שלושה מאפיינים:

- המרכיב עוסק בפעילויות עסקיות אשר מהן הוא עשוי להפיק הכנסות ולשאת בהוצאות.
- תוצאות פעולותיו נבחנות באופן סדיר על ידי ההנהלה והדירקטוריון, לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים למגזר והערכת ביצועיו.
- קיים לגביו מידע פיננסי נפרד.

המידע באשר להתפלגות הנכסים ההתחייבויות והתוצאות העסקיות בחתך מגזרי פעילות שהוצג על ידי התאגידים הבנקאיים מכח הוראה זו, נגזר מהגדרות סובייקטיביות של כל אחד מהבנקים באשר לכל אחד ממגזרי הפעילות, בהתאם למבנה הארגוני הספציפי בכל בנק.

מכיוון שחלוקת הפעילויות למגזרי הפעילות השונים הנגזרת ממתודולוגיה זו בתאגידים הבנקאיים השונים איננה אחידה - הגילוי בחתך מגזרי פעילות המבוסס על הגדרות אלו - סובייקטיבי ואינו בר השוואה.

במטרה להציג מידע השוואתי בנושא זה, פרסם בנק ישראל ביום 3 בנובמבר 2014 תיקון להוראות הדיווח לציבור, בנושא: "מגזרי פעילות".

במסגרת התיקון להוראה, נדרשו התאגידים הבנקאיים לכלול בדוחותיהם הכספיים מידע נוסף באשר לתוצאות פעולותיהם בחתך "מגזרי פעילות פיקוחיים" (מעבר לגילוי הקודם בנושא זה, על פי "גישת ההנהלה").

מגזרי הפעילות הפיקוחיים, הוגדרו על ידי בנק ישראל בתיקון להוראה בהתבסס על מאפייני לקוחותיהם, כגון: אופי פעילותם (בהתייחס ללקוחות הפרטיים), או מחזורם העסקי (בהתייחס ללקוחות העסקיים), במתכונת הקושרת על בסיס אחיד וחד ערכי, בין הלקוחות השונים בכלל המערכת הבנקאית, לבין מגזרי הפעילות הפיקוחיים, כדלקמן:

- **"משקי בית":** לקוחות פרטיים שהיקף תיק נכסיהם הפיננסיים אופייניים לאלו של משקי בית (נמוך מ- 3 מיליון ש"ח).
- **"בנקאות פרטית":** לקוחות פרטיים שהיקף תיק נכסיהם הפיננסיים עולה על 3 מיליון ש"ח.
- **"עסקים זעירים":** לקוחות עסקיים שמחזור פעילותם השנתי נופל מ- 10 מיליון ש"ח.
- **"עסקים קטנים":** לקוחות עסקיים שמחזור פעילותם השנתי נע בין 10, ל- 50 מיליון ש"ח.
- **"עסקים בינוניים":** לקוחות עסקיים שמחזור פעילותם השנתי נע בין 50, ל- 250 מיליון ש"ח.
- **"עסקים גדולים":** לקוחות עסקיים שמחזור פעילותם השנתי עולה על 250 מיליון ש"ח.

בנוסף, הוגדר בתיקון להוראה מגזר: "ניהול פיננסי" - הכולל בעיקרו פעילות בנקאית שלא שויכה למגזרי הפעילות האחרים (כגון: מסחר, ניהול נכסים והתחייבויות, השקעות ריאליות, וכו').

לפיכך, המידע המוצג בדוחות הכספיים, הנגזר מהגדרות אלה, כולל נתונים כספיים שהוגדרו, כאמור, על בסיס אחיד ובר השוואה - בגין כל אחד ממגזרי הפעילות.

דרישות הגילוי שנכללו בתיקון להוראה נכנסו לתוקף במדורג, כדלקמן:

- הגילוי המתייחס לנתונים המאזניים של "מגזרי הפעילות הפיקוחיים" (כהגדרתם בהוראה), נכנס לתוקף ביום 31.12.2015 ונכלל בדוחות הכספיים לשנת 2015.
- דרישות הגילוי האחרות שנכללו בתיקון להוראה (למעט הגילוי באשר לניתוח תוצאות מגזר ה"ניהול הפיננסי"), נכנסו לתוקף החל מיום 1 בינואר 2016, ונכללו בדוחות הכספיים הרבעוניים והשנתיים שפרסם הבנק בשנת 2016.
- דרישות הגילוי המתייחסות למגזר "ניהול פיננסי" נכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2017 ויכללו בדוחות הכספיים לשנת 2017.
- הבנק יישם את דרישות הגילוי שנכללו בתיקון להוראה וכלל אותן בדוחות כספיים אלו (ראה ביאור 12 בתמצית הדוחות הכספיים).

ב. מתודולוגיה

להלן תמצית מידע באשר למתודולוגיה ששימשה בהקצאת ההכנסות וההוצאות למגזרי הפעילות השונים:

הכנסות ריבית - לכל מגזר פעילות נזקף מרווח ריבית המהווה סיכום של המרכיבים הבאים:

- ההפרש שבין הכנסות הריבית ששייכו למגזר (בפעילות אשראי), לבין עלות הריבית המחושבת על פי "מחיר מעבר".
- ההפרש שבין עלות הריבית (בפעילות פקדונות), לבין הכנסות הריבית בגין אותם פקדונות, המחושבות על פי "מחיר מעבר".
- "מחיר המעבר" נקבע בהתבסס על מחירי ציטוט פקדונות בשוק המוסדי, (מהווה אינדיקציה לעלות השולית של גיוס פקדונות בבנק).

הבנק קובע מחיר מעבר זהה למוצרי האשראי ופקדונות (שתנאיהם זהים בהיבט בסיס ההצמדה, סוג הריבית ותקופת הפירעון), מבלי להתייחס להון העצמי של הבנק (רובד 1). מחיר המעבר נקבע לפי מתודולוגיה זו עבור מוצרי האשראי והפקדונות, בכל אחד ממגזרי ההצמדה. לפיכך, מגזרי הפעילות אינם נושאים בסיכונים שוק, אלא בסיכון אשראי בלבד.

הכנסות מימון שאינן מריבית - הכוללות (בין היתר), תוצאות כספיות בגין פעילות במכשירים נגזרים מסוימים, רווחים או הפסדים מפעילות מימון הנובעים משינוי בתנאי השוק, והכנסות מריבית, נטו, בגין פעילות שאינה משויכת ללקוחות הבנק - נזקפים למרכז ניהול הנכסים וההתחייבויות (נ"ה), שאליו נזקפות גם ההכנסות מניהול ההון הפעיל של הבנק. רווחים או הפסדים אלו מוצגים במגזר: "ניהול פיננסי".

ההוצאות בגין הפסדי אשראי - נזקפות למגזרי הפעילות השונים, בהתאם לשיוך הלקוח שבגינו נערכו ההפרשות.

הכנסות מעמלות - נזקפות למגזרי הפעילות השונים, בהתאם לשיוך הלקוח שבגינו נזקפה העמלה.

הוצאות תפעוליות - הקצאת ההוצאות התפעוליות למגזרי הפעילות ה"פיקוחיים" נגזרת מהתפלגות ההוצאות התפעוליות למגזרי הפעילות ב"גישת ההנהלה" (ראה ביאורים 12 ו-13 בתמצית הדוחות הכספיים), המבוססת על המבנה הארגוני של הבנק. הקצאת ההוצאות התפעוליות למגזרי הפעילות ב"גישת ההנהלה", נערכה כדלקמן:

- הוצאות ישירות בגין כח אדם סווגו למגזר הפעילות המתאים, בהתבסס על דיווחים ספציפיים.
- הוצאות ישירות אחרות הניתנות לזיהוי, נזקפו למגזר הפעילות המתאים בהתאם להתפלגות הוצאות השכר או מפתח ספציפי אחר.
- הוצאות עקיפות, או הוצאות ישירות אחרות שלא ניתן היה לשייכן במדויק - סווגו למגזרי הפעילות השונים, בהתבסס על אומדנים והערכות שנערכו ביחידות הבנק השונות, ככל הניתן, או בהתאם להתפלגות ההוצאות הישירות.

הקצאת ההוצאות התפעוליות בחתך "מגזרי פעילות פיקוחיים", נגזרת מהתפלגות העלויות בחתך מגזרי פעילות "בגישת ההנהלה", כאמור, והתאמתן להתפלגות המגזרים שנקבעו בהוראות החדשות, בהתבסס על שימוש במפתח "התפלגות ההכנסות".

ג. ריכוז נתונים כספיים

להלן מידע באשר להתפלגות הפעילות העסקית בבנק בחתך מגזרי פעילות.

(1) נתונים מאזניים:

• אשראי לציבור

להלן נתונים לגבי התפתחות יתרת האשראי לציבור, נטו - בחתך מגזרי פעילות:

שיעור השינוי	31.12.2016	31.3.2017	
אחוזים	מיליון ש"ח	מיליון ש"ח	
2.9	7,677	7,896	משקי בית
(50.0)	18	9	בנקאות פרטית
3.9	9,995	10,380	עסקים קטנים וזעירים
2.6	2,727	2,799	עסקים בינוניים
3.1	1,564	1,613	עסקים גדולים
-	20	20	גופים מוסדיים
3.3	22,001	22,717	סך כל האשראי

עיקר העליה באשראי בתקופת הדוח נובעת מהגידול בהיקפי האשראי במגזר "משקי בית" ובמגזר "עסקים קטנים וזעירים", כפועל יוצא מיישום תוכניתו האסטרטגית של הבנק המכוונת להגדלת הפעילות במגזר הקמעונאי.

לפרטים נוספים באשר להיקף וסיווג החובות הבעייתיים בבנק בחתך מגזרי פעילות ליום 31.3.2017 - ראה ביאור 12 בתמצית הדוחות הכספיים.

פקדונות הציבור

להלן נתונים לגבי התפתחות פקדונות הציבור - בחתך מגזרי פעילות:

שיעור השינוי	31.12.2016	31.3.2017	
אחוזים	מיליון ש"ח	מיליון ש"ח	
1.6	10,361	10,527	משקי בית
(1.3)	1,568	1,548	בנקאות פרטית
(1.0)	6,996	6,927	עסקים קטנים וזעירים
(6.4)	1,307	1,224	עסקים בינוניים
33.9	2,852	3,819	עסקים גדולים
(13.1)	4,115	3,577	גופים מוסדיים
1.6	27,199	27,622	סך כל הפקדונות

העליה בהיקף הפקדונות נובעת הן מגידול בפקדונות של לקוחות במגזר "משקי בית" - בהלימה ליעדים שנקבעו לבנק בתחום זה (הגדלת הפעילות במגזר הקמעונאי), והן מגידול בפקדונות במגזר "עסקים גדולים".

מאידך, נרשם קיטון בהיקף הפקדונות של הלקוחות המוסדיים והלקוחות במגזר "עסקים בינוניים", הנובעת, בין היתר, מיישום מדיניות המיועדת להגדלת פיזור המקורות.

(2) נתונים תוצאתיים:

• הכנסות

להלן נתונים לגבי התפתחות ההכנסות בבנק בחתך מגזרי פעילות בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2017, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד:

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס			
	2017	2016	השינוי
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	אחוזים
משקי בית	104	93	11.8
בנקאות פרטית	2	2	-
עסקים קטנים וזעירים	171	159	7.5
עסקים בינוניים	29	27	7.4
עסקים גדולים	12	12	-
גופים מוסדיים	2	1	100.0
ניהול פיננסי	4	12	(66.7)
סך כל ההכנסות	324	306	5.9

ברבע הראשון של שנת 2017 נרשמה עליה בשיעור של 5.9% בהכנסות הבנק לסך של 324 מיליון ש"ח. מחד, נרשמה עליה בשיעור של 9.1% בהכנסות במגזר "משקי בית" ובמגזר "עסקים קטנים", שקוזזה בירידה בהכנסות ממגזר "ניהול פיננסי", מאידך (בעיקר בשל קיטון ברווחים מימוש השקעות בניירות ערך).

• רווח נקי

להלן נתונים לגבי התפתחות הרווח הנקי בבנק בחתך מגזרי פעילות בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2017, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד:

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס			
	2017	2016	השינוי
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	אחוזים
משקי בית	7	-	-
בנקאות פרטית	(2)	(1)	(100.0)
עסקים קטנים וזעירים	27	30	(10.0)
עסקים בינוניים	7	7	-
עסקים גדולים	3	5	(40.0)
גופים מוסדיים	-	-	-
ניהול פיננסי	(1)	4	-
סך הרווח הנקי	41	45	(8.9)

הרווח הנקי של הבנק ירד ברבע הראשון של השנה בשיעור של 8.9% והסתכם ב- 41 מיליון ש"ח. הירידה ברווח הנקי מוסברת בעיקר בגידול בהוצאות בגין הפסדי אשראי (במגזר "משקי בית" ו"עסקים קטנים וזעירים").

בנוסף, נרשמה ירידה בסך של 5 מיליון ש"ח ברווח הנקי במגזר ה"ניהול הפיננסי", הנובעת בעיקר מירידה בסך של 17 מיליון ש"ח ברווחים ממימוש אגרות חוב, ומירידה בסך של 4 מיליון ש"ח ברווחים ממימוש מבנים.

ד. נתונים מפורטים לגבי תוצאות הפעילות בחתך מגזרי פעילות פיקוחיים

(1) מגזר משקי בית:

שיעור השינוי אחוזים	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס		
	2016	2017	
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
13.0	77 ⁽¹⁾	87	הכנסות מריבית - מחיצוניים
-	(12)	(12)	הוצאות ריבית - לחיצוניים
15.4	65	75	הכנסות ריבית מחיצוניים, נטו
-	1	1	ריבית בין מגזרית
15.2	66	76	הכנסות מריבית, נטו
3.7	27	28	הכנסות שאינן מריבית
11.8	93	104	סך ההכנסות
-	(3)	5	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(3.3)	91	88	הוצאות תפעוליות
5.7	88	93	סך ההוצאות התפעוליות והאחרות
120.0	5	11	רווח לפני מיסים
(20.0)	5 ⁽¹⁾	4	הפרשה למיסים
-	-	7	רווח נקי
13.8	58	66	הרכב הכנסות הריבית
25.0	8	10	• מרווח מפעילות באשראי
15.2	66	76	• מרווח מפעילות בפקדונות
12.6	6,916	7,784	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
3.9	10,020	10,411	יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור
(19.0)	4,044	3,275	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול

הכנסות במגזר משקי בית עלו ברבע הראשון של שנת 2017 בשיעור של 11.8%, לעומת התקופה המקבילה אשתקד, והסתכמו בסך של 104 מיליון ש"ח. העליה בהכנסות מוסברת בעיקר בגידול בהכנסות הריבית מפעילות בתחום האשראי.

בסיכום הרבע הראשון של שנת 2017 הסתכם הרווח הנקי במגזר זה בסך של 7 מיליון ש"ח לעומת רווח זניח שנרשם בתקופה המקבילה אשתקד. העליה ברווח הנקי, מוסברת בגידול שנרשם בהכנסות כאמור.

1. סווג מחדש.

ד. נתונים מפורטים לגבי תוצאות הפעילות בחתך מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

(2) מגזר בנקאות פרטית:

שיעור השינוי אחוזים	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס		
	2016	2017	
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
-	-	-	הכנסות מריבית - מחיצוניים
-	(3)	(3)	הוצאות ריבית - לחיצוניים
-	(3)	(3)	הוצאות ריבית לחיצוניים, נטו
-	4	4	ריבית בין מגזרית
-	1	1	הכנסות מריבית, נטו
-	⁽¹⁾ 1	1	הכנסות שאינן מריבית
	2	2	סך ההכנסות
-	-	-	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
25.0	4	5	הוצאות תפעוליות
25.0	4	5	סך ההוצאות התפעוליות והאחרות
(50.0)	(2)	(3)	הפסד לפני מיסים
-	⁽¹⁾ (1)	(1)	הפרשה למיסים
(100.0)	(1)	(2)	הפסד לשנה
			הרכב הכנסות הריבית
-	-	-	- מרווח מפעילות באשראי
-	1	1	- מרווח מפעילות בפקדונות
-	1	1	סך הכל הכנסות ריבית
(56.2)	16	7	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
(9.0)	1,657	1,508	יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור
(15.9)	1,645	1,384	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול

ההכנסות במגזר הבנקאות הפרטית הסתכמו ברבע הראשון של שנת 2017 בסך של 2 מיליון ש"ח, בדומה להכנסות שנרשמו בתקופה המקבילה אשתקד.

בסיכום הרבע הראשון של שנת 2017 הסתכם ההפסד המיוחס למגזר זה בסך של 2 מיליון ש"ח, לעומת הפסד בסך של 1 מיליון ש"ח שנרשם בתקופה המקבילה אשתקד. העליה בהפסד מוסברת בגידול בסך של 1 מיליון ש"ח בהוצאות התפעוליות.

1. סווג מחדש.

ד. נתונים מפורטים לגבי תוצאות הפעילות בחתך מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

(3) מגזר עסקים קטנים וזעירים:

לשלושה חודשים שהסתיימו		ביום 31 במרס	
שיעור השינוי	2016	2017	
אחוזים	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
7.6	131	141	הכנסות מריבית - מחיצוניים
(20.0)	(5)	(6)	הוצאות ריבית - לחיצוניים
7.1	126	135	הכנסות ריבית מחיצוניים, נטו
50.0	(2)	(1)	ריבית בין מגזרית
8.1	124	134	הכנסות מריבית, נטו
5.7	35	37	הכנסות שאינן מריבית
7.5	159	171	סך ההכנסות
-	(4)	21	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(2.7)	110	107	הוצאות תפעוליות
20.8	106	128	סך ההוצאות התפעוליות והאחרות
(18.9)	53	43	רווח לפני מיסים
(30.4)	23	16	הפרשה למיסים
(10.0)	30	27	רווח נקי
הרכב הכנסות הריבית:			
6.7	⁽¹⁾ 119	127	- מרווח מפעילות באשראי
40.0	⁽¹⁾ 5	7	- מרווח מפעילות בפקדונות
8.1	124	134	סך הכל הכנסות מריבית
7.7	9,364	10,085	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
7.1	6,579	7,047	יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור
(17.9)	2,177	1,787	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול

ההכנסות במגזר עסקים קטנים עלו ברבע הראשון של שנת 2017 בשיעור של 7.5%, לעומת התקופה המקבילה אשתקד, והסתכמו ב- 171 מיליון ש"ח. העליה בהכנסות מוסברת, בעיקר, בגידול בהכנסות מריבית בשיעור של 8.1%, הנובע הן מגידול במרווח מהפעילות בתחום האשראי, והן בעליה במרווחים בתחום הפקדונות.

בסיכום הרבע הראשון של שנת 2017 ירד הרווח הנקי במגזר זה בשיעור של 10.0%, לעומת התקופה המקבילה אשתקד והסתכם ב- 27 מיליון ש"ח. הירידה ברווח הנקי, למרות הגידול שנרשם בהכנסות כאמור, מוסברת בעליה בסך של 25 מיליון ש"ח בהוצאות בגין הפסדי אשראי.

1. סווג מחדש.

ד. נתונים מפורטים לגבי תוצאות הפעילות בחתך מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

(4) מגזר עסקים בינוניים:

שיעור השינוי אחוזים	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס		
	2016	2017	
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
9.1	22	24	הכנסות מריבית - מחיצוניים
-	-	(1)	הוצאות ריבית - לחיצוניים
4.5	22	23	הכנסות ריבית מחיצוניים, נטו
-	(2)	(2)	ריבית בין מגזרית
5.0	20	21	הכנסות מריבית, נטו
14.3	7	8	הכנסות שאינן מריבית
7.4	27	29	סך ההכנסות
66.7	3	5	הוצאות בגין הפסדי אשראי
8.3	12	13	הוצאות תפעוליות
20.0	15	18	סך ההוצאות התפעוליות והאחרות
(8.3)	12	11	רווח לפני מיסים
(20.0)	5	4	הפרשה למיסים
-	7	7	רווח נקי
			הרכב הכנסות הריבית:
5.3	19	20	- מרווח מפעילות באשראי
-	1	1	- מרווח מפעילות בפקדונות
5.0	20	21	סך הכל הכנסות מריבית
8.1	2,607	2,818	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
17.7	1,053	1,239	יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור
18.5	487	577	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול

ההכנסות במגזר עסקים בינוניים עלו ברבע הראשון של שנת 2017 בשיעור של 7.4% לעומת התקופה המקבילה אשתקד, והסתכמו ב- 29 מיליון ש"ח. העליה בהכנסות נובעת הן מגידול בשיעור של 5.0% בהכנסות מריבית (בעיקר מפעילות בתחום האשראי) והן מעליה בשיעור של 14.3% בהכנסות שאינן מריבית.

בסיכום הרבע הראשון של שנת 2017 הסתכם הרווח הנקי במגזר זה בסך של 7 מיליון ש"ח בדומה לנתון שנרשם בתקופה המקבילה. היציבות שנרשמה ברווח הנקי למרות הגידול שנרשם בהכנסות, כאמור, מוסברת בגידול בסך של 2 מיליון ש"ח בהוצאות בגין הפסדי אשראי, ובעליה בשיעור של 8.3% בהוצאות התפעוליות.

ד. נתונים מפורטים לגבי תוצאות הפעילות בחתך מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

(5) מגזר עסקים גדולים:

שיעור השינוי אחוזים	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס		
	2016	2017	
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
(7.7)	13 ⁽¹⁾	12	הכנסות מריבית - מחיצוניים
(200.0)	(1)	(3)	הוצאות ריבית - לחיצוניים
(25.0)	12	9	הכנסות ריבית מחיצוניים, נטו
-	(3)	1	ריבית בין מגזרית
11.1	9	10	הכנסות מריבית, נטו
(33.3)	3 ⁽¹⁾	2	הכנסות שאינן מריבית
-	12	12	סך ההכנסות
-	(1)	1	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
-	5	5	הוצאות תפעוליות
50.0	4	6	סך ההוצאות התפעוליות והאחרות
(25.0)	8	6	רווח לפני מיסים
-	3	3	הפרשה למיסים
(40.0)	5	3	רווח נקי
11.1	9	10	הרכב הכנסות הריבית:
-	-	-	- מרווח מפעילות באשראי
-	-	-	- מרווח מפעילות בפקדונות
11.1	9	10	סך הכל הכנסות מריבית
(10.9)	1,808	1,611	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
80.0	1,821	3,279	יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור
(5.7)	2,464	2,323	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול

ההכנסות במגזר עסקים גדולים הסתכמו ברבע הראשון של שנת 2017 בסך של 12 מיליון ש"ח, בדומה לנתון שנרשם בתקופה המקבילה אשתקד.

בסיכום הרבע הראשון של שנת 2017 ירד הרווח הנקי במגזר זה בשיעור של 40.0% לעומת התקופה המקבילה אשתקד, לסך של 3 מיליון ש"ח. הירידה ברווח הנקי מוסברת בגידול בסך של 2 מיליון ש"ח בהוצאות בגין הפסדי אשראי.

10. חברות מוחזקות עיקריות

תפנית דיסקונט - ניהול תיקי השקעות בע"מ

הבנק מחזיק ב- 31% מאמצעי ההון של חברת תפנית דיסקונט - ניהול תיקי השקעות בע"מ (להלן: "תפנית"). סך כל המאזן של תפנית ליום 31.3.2017 הסתכם בסך של כ- 38 מיליון ש"ח והונה העצמי הסתכם בסך של 33 מיליון ש"ח (31.12.2016 - 38 מיליון ש"ח, ו- 31 מיליון ש"ח, בהתאמה).

חלק הבנק ברווחי חברת "תפנית" הסתכם ברבע הראשון של שנת 2017 בכ- 1 מיליון ש"ח, בדומה לנתון שנרשם אשתקד.

היקף תיקי ההשקעות שנוהלו על ידי "תפנית" ביום 31.3.2017 הסתכם בכ- 6.4 מיליארד ש"ח, ומהווה ירידה בשיעור של כ- 1.5% לעומת היקפם ביום 31.12.2016.

חברות מוחזקות אחרות

השפעתן של יתר החברות המוחזקות של הבנק: ב.מ.ד. חיתומים ויזום השקעות בע"מ, מרביט סוכנות לביטוח (1996) בע"מ, וגולדן גייט ברידג' פאנד - אינה מהותית ביחס לפעילות הבנקאית בקבוצה.

חלק ג' - סקירת הסיכונים

11. תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם

א. כללי

פעילות הבנק במכשירים פיננסיים, לרבות מכשירים פיננסיים נגזרים, כרוכה בנטילת וניהול סיכונים שעיקרם: סיכוני אשראי, סיכוני שוק, סיכוני נזילות, סיכונים תפעוליים, וסיכוני ציות.

בשנים האחרונות התגבשה ההכרה לפיה - יישום נאות של עקרונות לניהול סיכונים מהווה גורם הכרחי לשמירת יציבות המערכת הבנקאית.

לפיכך, פרסם בנק ישראל בשנים האחרונות שורת הוראות ניהול בנקאי תקין בנושא זה, ובכללן:

- הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 310, בנושא: "ניהול סיכונים".
- הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 311, בנושא: "ניהול סיכוני אשראי".
- הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 312, בנושא: "אנשים קשורים".
- תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 313, בנושא: "מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים".
- הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 314, בנושא: "הערכה נאותה של סיכוני אשראי ומדידה נאותה של חובות".
- הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 333, בנושא: "ניהול סיכון הריבית".
- הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 327, בנושא: "ניהול הלוואות ממונפות".
- הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 323, בנושא: "מגבלות על מימון עסקאות הוניות".
- הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 342, בנושא: "ניהול סיכון הנזילות".
- הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 350, בנושא: "ניהול הסיכונים התפעוליים".
- הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 221, בנושא: "יחס כיסוי הנזילות".

ההוראות הנ"ל כוללות הנחיות המיועדות להטמיע את תפיסת ניהול הסיכונים במערכת הבנקאית ולהתאימה לעקרונות שגובשו על ידי ועדת "באזל".

הסיכונים העיקריים אליהם חשוף הבנק במסגרת פעילותו הבנקאית כוללים:

סיכון אשראי - מוגדר כסיכון להיווצרות הפסדים כתוצאה מחוסר יכולת של לווה או צד נגדי לעמוד בהתחייבויותיו, בחלקן או במלואן כלפי הבנק, בכפוף לתנאים שהוסכמו. חשיפה משמעותית לסיכון אשראי, הנובעת מחולשות בתהליכי ניטור, בקרת וניהול תיק האשראי, יחד עם סטנדרטים לא נאותים בהליכי מתן האשראי ללווים וצדדים נגדיים, מהווה גורם מרכזי להפסדי בנקים בארץ ובעולם. החשיפה לסיכון אשראי עשויה להיווצר ממספר סיכונים כגון: סיכון לווה, סיכון ריכוזיות לווים וקבוצת לווים, סיכון ריכוזיות ענפית ו/או גיאוגרפית, סיכון אשראי של צד נגדי, סיכון סליקה, וסיכון סביבתי.

סיכון שוק - מוגדר כסיכון לפגיעה בהכנסות הבנק וברווחיותו, בשל שינויים אפשריים בשווי ההון של הנכסים וההתחייבויות (מאזני וחוזי מאזני), הנובעים משינויים במחירי השוק, כגון: שינוי בשיעור האינפלציה, שינוי בשיעור הריבית, שינוי בשערי החליפין ושינויים בשוק ההון. סיכון שוק כולל את רכיבי הסיכון הבאים: סיכון בסיס, סיכון ריבית, סיכון מניות וסיכון אופציות.

סיכון נזילות - מוגדר כסיכון לרווחי הבנק וליציבותו, הנובע מאי יכולתו לספק את צרכי נזילותו. נזילות מוגדרת כיכולת הבנק לממן גידול בנכסים ולעמוד בפירעון התחייבויות במועד פירעון, מבלי להיקלע להפסדים חריגים.

סיכון תפעולי - מוגדר כסיכון להפסד העלול להיגרם מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים, מערכות, או בשל אירועים חיצוניים. סיכון זה שלוב בכל המוצרים, הפעילויות, התהליכים והמערכות בבנק. בנוסף, ייתכן שכשל שנגרם בשל התממשות סיכון תפעולי, ישפיע בצורה ישירה או עקיפה על סיכונים אחרים, כגון: סיכונים אשראי, סיכונים שוק, סיכונים נזילות, מוניטין ועוד. הסיכון התפעולי כולל רכיבי סיכון משמעותיים, לרבות סיכון המשכיות עסקית, סיכון משפטי, סיכון מעילות והונאות, סיכון ציות, סיכון טכנולוגיות המידע, סיכון דיווח כספי ועוד. הבנק מנהל את הסיכון התפעולי בהתאם להנחיות שנכללו בהוראות ניהול בנקאי תקין 350 ו-355, ומגדיר את סיכונים טכנולוגיות המידע, הציות והסיכון המשפטי כקטגוריות סיכון עצמאיות להן ניתן גילוי נפרד בדוח הסיכונים המפורסם באתר האינטרנט של הבנק בכתובת:

<https://www.mercantile.co.il/MB/private/about-mercantile/financial-reports/regulatory>

סיכון טכנולוגיות המידע מוגדר כסיכון הנובע משימוש או מהיעדר שימוש בטכנולוגיית מידע, או מתלות של תאגיד בה.

סיכון סייבר מוגדר כסיכון לנזקים כספיים ואחרים, הנובעים מהתרחשות התקפה קיברנטית.

ככלל, איומים במרחב הקיברנטי מוגדרים כאיומים העשויים לגרום להשבתה, מניעת שירות מהותי, פגיעה מהותית בסודיות ושלמות המידע וביצוע פעילות עויינת והונאות.

מערכות המחשב המרכזיות של הבנק מבוססות על מערכת המחשב של החברה האם המפתחת, מתפעלת ומתחזקת אותן. שירותי המחשב והתפעול המסופקים לבנק על ידי החברה האם, מעוגנים בהסכמים רב שנתיים על בסיס כלכלי. הסכמים אלו מפרטים את היקף, איכות וזמינות שירותי המחשב המסופקים לבנק ומבטיחים את רציפותם. נוסף על המערכות הקבוצתיות, הבנק מפעיל גם מערכות ייחודיות לו, אך מדובר בדרך כלל במערכות ניהוליות ותפעוליות במטה, ולא במערכות ליבה בנקאיות.

סיכון משפטי מוגדר כחשיפת הבנק להפסדים, בין היתר, בשל היעדר יכולת לאכוף באופן משפטי הסכם, או בשל הליכים משפטיים שנפתחו נגד הבנק וכן חשיפה להפסדים בגין קנסות או צעדי עונשין הנובעים מפעילות פיקוחית, כמו גם מהסדרים פרטניים. הסיכון המשפטי מהווה חלק מהסיכון התפעולי.

סיכון ציות והלבנת הון מוגדר כחשיפת הבנק להטלת סנקציות משפטיות או רגולטוריות, להפסד פיננסי או לנזק תדמיתי, שהבנק עלול לספוג בשל אי מילוי חוקים, תקנות, הוראות הסדרה, נהלים פנימיים והקוד האתי החל על הבנק. ניהול סיכון ציות כולל, בין היתר, הוראות מתחום יחסי בנק לקוח, הוראות לא צרכניות, הוראות בתחום דיני ניירות ערך, הוראות בנושא פעילות חוצה גבולות ואיסור הלבנת הון. אי ציות להוראות החלות על הבנק בתחום הציות ואיסור הלבנת הון חושף את הבנק להטלת עיצומים כספיים, לסיכון מוניטין, וכן להליכים פליליים, אשר עלולים להינקט כנגד הבנק ועובדיו.

סיכון אסטרטגי מוגדר כחשיפה אפשרית לפגיעה בהון הבנק, בתוצאותיו הכספיות ובמוניטין, הנובעת מקבלת החלטות עסקיות שגויות, או מיישום לא נכון של החלטות עסקיות, או מהעדר תגובה לשינויים בתחרות ובהתפתחויות העסקיות.

הבנק מנטר סיכון זה באמצעות בדיקות שוטפות באשר ליישום החלטות שהתקבלו ומעקב אחר ההתפתחויות המתרחשות בסביבה העסקית.

סיכון מוניטין מוגדר כחשיפה אפשרית לפגיעה ברווחי הבנק, בגין תדמית שלילית שעלולה להיווצר לבנק בקרב לקוחות וצדדים אחרים הקשורים עם הבנק. הבנק מגדר את חשיפתו לסיכון זה באמצעות הקפדה על ביצוע נהלים ויישום קפדני של הקוד האתי.

ב. מידע נוסף

מידע מפורט באשר לסיכונים השונים הכרוכים בפעילות הבנק ואופן ניהולם נכלל בדוח הסיכונים שפורסם באתר האינטרנט של הבנק בכתובת:

<https://www.mercantile.co.il/MB/private/about-mercantile/financial-reports/regulatory>

12. סיכון האשראי

א. סקירת סיכון האשראי ואופי ניהולו

מבנה ניהול סיכון האשראי בבנק, תואם את מודל ניהול הסיכונים (Management Enterprise Risk), אשר אומץ על ידי קבוצת דיסקונט וכולל הגדרת סמכות ואחריות של הגורמים המעורבים בניהול סיכון האשראי - דירקטוריון, הנהלה ושלושה קווי הגנה בלתי תלויים:

קו ההגנה הראשון - נוטלי הסיכונים (חטיבות האשראי): חטיבה לבנקאות מסחרית וחטיבה קמעונאית).

קו ההגנה השני - הגורמים האחראים לניהול סיכונים בלתי תלוי.

קו הגנה השלישי - ביקורת פנימית.

ניהול סיכון אשראי כולל גם ניהול סיכון ריכוזיות אשראי וניהול הסיכונים הסביבתיים.

מדיניות ניהול סיכון האשראי מהווה מסגרת לניהול הסיכון במטרה להשיג תשואה הולמת ביחס לפרופיל הסיכון ובהלימה למגבלות התיאבון לסיכון שהתווה הדירקטוריון. לבנק מסמכי אסטרטגיה ומדיניות אשראי המבוססים על הוראות הניהול הבנקאי התקין שאושרו על ידי הדירקטוריון. מסמכים אלה מתווים עקרונות לניהול האשראי ומהם נגזרים נוהלי האשראי, היעדים העסקיים, הבקורות והמגבלות עליהן מתבצע מעקב שוטף.

ב. ניתוח איכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי

מערך ניהול סיכון האשראי בבנק כולל שתי יחידות לטיפול בחובות בעייתיים:

- יחידה ל"אשראים מיוחדים" הפועלת במסגרת החטיבה לבנקאות מסחרית בבנק, ומטפלת הן בניהול, הסדרה ובבייה של אשראים בעייתיים המנוהלים על ידי החטיבה לבנקאות מסחרית ושל אשראים אחרים (הנמצאים בטיפול משפטי), והן בסיווג ומדידת הפרשות להפסדי אשראי ללקוחות אלו.
- יחידה לפיקוח ובקרה הפועלת בחטיבה הקמעונאית, ועוסקת הן בניהול והסדרה של חובות בעייתיים המשתייכים לחטיבה הקמעונאית (לפני העברתם לטיפול משפטי), והן בסיווג וקביעת הפרשות להפסדי אשראי ללקוחות אלו.

להלן נתונים לגבי יתרת החובות הבעייתיים בבנק ומדדי סיכון:

(א) התפלגות החובות הבעייתיים:

(1) סיכון אשראי בעייתי - בחתך סיווג החוב

31 במרס 2017			
מאזני	חוץ מאזני	סך הכל	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
296	13	309	חובות פגומים
60	-	60	סיכון אשראי נחות
172	25	197	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת
528	38	566	סך הכל סיכון אשראי בעייתי ⁽¹⁾
(90)	(11)	(101)	בניכוי הפרשה להפסדי אשראי
438	27	465	סיכון אשראי בעייתי, נטו
58	-	58	* מזה חובות שאינם פגומים בפיגור של 90 יום ומעלה

31 במרס 2016			
מאזני	חוץ מאזני	סך הכל	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
328	13	341	חובות פגומים
46	1	47	סיכון אשראי נחות
200	37	237	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת
574	51	625	סך הכל סיכון אשראי בעייתי ⁽¹⁾
(100)	(10)	(110)	בניכוי הפרשה להפסדי אשראי
474	41	515	סיכון אשראי בעייתי, נטו
42	-	42	* מזה חובות שאינם פגומים בפיגור של 90 יום ומעלה

1. הנתונים מתייחסים ליתרת החוב הרשומה של סיכון האשראי לציבור.

ב. ניתוח איכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי (המשך)

(א) התפלגות החובות הבעייתיים (המשך):

(1) סיכון אשראי בעייתי - בחתך סיווג החוב (המשך)

31 בדצמבר 2016			
מאזני	חוץ מאזני	סך הכל	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
335	15	350	חובות פגומים
59	1	60	סיכון אשראי נחות
166	30	196	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת
560	46	606	סך הכל סיכון אשראי בעייתי * (2)
(105)	(12)	(117)	בניכוי הפרשה להפסדי אשראי
455	34	489	סיכון אשראי בעייתי, נטו
63	-	63	* מזה חובות שאינם פגומים בפיגור של 90 יום ומעלה

(2) נכסים שאינם מבצעים

31 במרס 2017			
מאזני	חוץ מאזני	סך הכל	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
235	13	248	חובות פגומים ⁽¹⁾
-	-	-	נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו
235	13	248	סך הכל נכסים שאינם מבצעים

31 במרס 2016			
מאזני	חוץ מאזני	סך הכל	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
239	13	252	חובות פגומים ⁽¹⁾
-	-	-	נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו
239	13	252	סך הכל נכסים שאינם מבצעים

31 בדצמבר 2016			
מאזני	חוץ מאזני	סך הכל	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
272	15	287	חובות פגומים ⁽¹⁾
-	-	-	נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו
272	15	287	סך הכל נכסים שאינם מבצעים

1. חובות שאינם צוברים הכנסות ריבית

2. הנתונים מתייחסים ליתרת החוב הרשומה של האשראי לציבור.

ב. ניתוח איכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי (המשך)

(ב) להלן נתונים לגבי התפתחות החובות הפגומים בבנק: (במיליוני ש"ח)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס				
2016		2017		
חובות פגומים		חובות פגומים		
אחרים	שאורגנו מחדש	אחרים	שאורגנו מחדש	
199	133	200	122	יתרה לתחילת השנה -
(64)	(8)	(71)	(6)	- יתרת חוב רשומה
135	125	129	116	- בניכוי הפרשות להפסדי אשראי
				יתרה נטו
12	⁽³⁾ 16	14	20	שינויים בחובות בתקופת הדיווח:
(6)	(2)	(2)	(1)	- חובות שנפגמו
(22)	⁽³⁾ 14	(50)	(20)	- חובות שנגרעו מסיווג פגום
3	(3)	6	(6)	- גביות ומחיקות
(13)	(3)	(32)	(7)	- ארגונים מחדש שכשלו
				סך השינויים בחובות
(13)	-	(2)	(2)	שינויים בהפרשות להפסדי אשראי:
2	-	-	-	- גידול בהפרשות
6	3	20	2	- הפרשות שנגרעו מסיווג פגום
(5)	3	18	-	- גביות ומחיקות
117	125	115	109	סך השינויים בהפרשות
				יתרה לסוף התקופה
186	130	168	115	* ההרכב:
(69)	(5)	(53)	(6)	- יתרת חוב רשומה
117	125	115	109	- הפרשות להפסדי אשראי
				יתרה לסוף התקופה, נטו

ברבע הראשון של שנת 2017 אורגנו על ידי הבנק 370 אשראים בסך של 16 מיליוני ש"ח (בתקופה המקבילה אשתקד - 395 אשראים ו-17 מיליוני ש"ח, בהתאמה). בנוסף, נרשמו ברבע הראשון של שנת 2017 66 כשלי אשראי בגין חובות שאורגנו מחדש בשנה הקודמת בסך של 3 מיליוני ש"ח (בתקופה המקבילה אשתקד - 73 כשלי אשראי, בסך של 3 מיליוני ש"ח).

(ג) מדדי איכות תיק האשראי:

להלן נתונים לגבי מדדים מסוימים המשמשים להערכת איכות תיק האשראי של הבנק, הנגזרים מנתוני החובות הבעייתיים שחושבו על פי הכללים שבהוראות החדשות (באחוזים):

31.12.2016	31.3.2016	31.3.2017	
1.4	1.5	1.2	- שיעור יתרת האשראי הפגום, מתוך סך האשראי לציבור ⁽¹⁾
0.3	0.2	0.3	- שיעור יתרת האשראי ⁽²⁾ בפיגור של 90 יום ומעלה (שאינו פגום), מתוך סך האשראי לציבור
2.2	2.4	2.0	- שיעור סיכון האשראי הבעייתי ⁽²⁾ מתוך סך סיכון האשראי לציבור
0.2	-	0.6	- שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי, מהיתרה הממוצעת של האשראי ⁽²⁾
0.1	-	0.6	- שיעור המחיקות נטו, מיתרת האשראי הממוצעת ⁽²⁾

1. הנתונים מתייחסים ליתרת החוב הרשומה של האשראי לציבור.
2. הנתונים מתייחסים לאשראי לציבור בלבד.
3. סווג מחדש.

ב. ניתוח איכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי (המשך)

(ד) איכות תיק האשראי:

(1) כללי

בהתאם להוראות שפרסם בנק ישראל, נדרשו התאגידים הבנקאיים לכלול בדוחותיהם הכספיים מידע איכותי וכמותי שיהווה אינדיקציה לאיכות תיק האשראי שלהם.

הבנק מקיים מערכת בקרת אשראי המהווה גורם מרכזי בתהליך שמירת איכות תיק האשראי וניטור כשלי אשראי.

במסגרת זו פיתח הבנק מודלים לדירוג אשראי, המהווים מערכת "תומכת החלטה" ומתקיים מעקב שוטף לזיהוי ואיתור סממנים המצביעים על ירידה אפשרית בכושר הפירעון של הלווים, בין היתר באמצעות ניטור תקופת הפיגור של החובות, בתדירות יומית.

(4) נתונים כמותיים

להלן נתונים לגבי מדדים פיננסיים מסויימים המשמשים להערכת איכות תיק האשראי, בחתך קבוצות אשראי:

31 במרס 2017

סך הכל	אנשים פרטיים		מסחרי	
	אחר	לדיר		
%	%	%	%	
0.6	0.4	0.1	0.7	שיעור ההוצאה בגין הפסדי אשראי, מתוך האשראי
1.2	0.5	-	1.7	שיעור החובות הפגומים, מתוך האשראי
2.2	1.3	1.5	2.7	שיעור החובות הבעייתיים, מתוך האשראי
0.9	1.4	1.5	0.6	שיעור החובות בפיגור מעל 30 יום, מתוך האשראי

31 בדצמבר 2016

סך הכל	אנשים פרטיים		מסחרי	
	אחר	לדיר		
%	%	%	%	
0.2	0.3	-	0.2	שיעור ההוצאה בגין הפסדי אשראי, מתוך האשראי
1.4	0.5	-	2.1	שיעור החובות הפגומים, מתוך האשראי
2.4	1.3	1.7	2.9	שיעור החובות הבעייתיים, מתוך האשראי
0.8	1.4	1.3	0.5	שיעור החובות בפיגור מעל 30 יום, מתוך האשראי

הנהלת הבנק עוקבת אחרי התפתחות אינדיקטורים אלו בתדירות רבעונית ובוחנת את משמעות התוצאות שהתקבלו, הן ביחס לתקופות קודמות והן ביחס לנתונים המקבילים במערכת הבנקאית. ברבע הראשון של שנת 2017 נרשמה עליה בשיעור ההוצאה בגין הפסדי אשראי לעומת הנתון שנרשם בתקופה המקבילה אשתקד. עם זאת, מכיוון שפרמטרים אחרים (כגון: שיעור החובות הבעייתיים ושיעור החובות הפגומים), מצביעים על שיפור במדדי האיכות, מעריכה הנהלת הבנק כי בתקופת הדוח לא חל שינוי לרעה באיכות תיק האשראי בבנק.

ג. ניתוח ההפרשה להפסדי אשראי

(א) להלן נתונים לגבי התפתחות ההפרשות להפסדי אשראי בבנק (במיליוני ש"ח)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2017

אשראי לציבור					
מסחרי	פרטי	לדיר	אחר	סך הכל	בנקים וממשלות סך הכל
300	17	59	376	-	376
יתרת הפרשה לתחילת התקופה					
27	1	4	32	-	32
הוצאות בגין הפסדי אשראי					
(45)	(1)	(17)	(63)	-	(63)
מחיקות חשבונאיות					
14	-	14	28	-	28
גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות					
(31)	(1)	(3)	(35)	-	(35)
מחיקות חשבונאיות, נטו					
296	17	60	373	-	373
יתרת הפרשה לסוף התקופה*					
24	-	2	26	-	26
* מזה-בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים					

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2016

אשראי לציבור					
מסחרי	פרטי	לדיר	אחר	סך הכל	בנקים וממשלות סך הכל
295	16	55	366	1	367
יתרת הפרשה לתחילת התקופה					
(2)	-	(3)	(5)	-	(5)
הכנסות בגין הפסדי אשראי					
(12)	-	(11)	(23)	-	(23)
מחיקות חשבונאיות					
15	-	14	29	-	29
גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות					
3	-	3	6	-	6
מחיקות חשבונאיות, נטו					
296	16	55	367	1	368
יתרת הפרשה לסוף התקופה*					
23	-	2	25	-	25
* מזה-בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים					

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016

אשראי לציבור					
מסחרי	פרטי	לדיר	אחר	סך הכל	בנקים וממשלות סך הכל
295	16	55	366	1	367
יתרת הפרשה לתחילת השנה					
26	1	10	37	(1)	36
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי					
(80)	-	(57)	(137)	-	(137)
מחיקות חשבונאיות					
59	-	51	110	-	110
גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות					
(21)	-	(6)	(27)	-	(27)
מחיקות חשבונאיות, נטו					
300	17	59	376	-	376
יתרת הפרשה לסוף השנה*					
26	-	2	28	-	28
* מזה-בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים					

ג. ניתוח ההפרשה להפסדי אשראי (המשך)

(ב) מדדי איכות תיק האשראי:

להלן נתונים לגבי יחסים פיננסיים מסוימים המשמשים להערכת רמת ההפרשות להפסדי אשראי בבנק והשינויים בנתונים אלו לעומת ההשוואה לאשתקד:

31.12.2016	31.3.2016	31.3.2017
%	%	%
		- שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי ⁽²⁾ , מתוך סך האשראי לציבור ⁽¹⁾
1.6	1.6	1.5
		- שיעור יתרת ההפרשה הכוללת להפסדי אשראי ⁽²⁾ , מתוך האשראי הפגום
108.1	108.2	122.6
		- שיעור המחיקות נטו מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי ⁽²⁾
7.8	(7.0)	40.3
		- שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי ⁽²⁾ מתוך האשראי הפגום בתוספת האשראי בפיגור ⁽³⁾
20.1	20.7	17.3

1. הנתונים מתייחסים ליתרת החוב הרשומה של האשראי לציבור.
2. הנתונים מתייחסים לאשראי לציבור בלבד.
3. אשראי שאינו פגום, בפיגור של 90 יום ומעלה.

ד. התפלגות סיכון האשראי בחתך ענפי משק*

להלן תמצית נתונים לגבי התפתחות סיכון האשראי לציבור, החובות הבעייתיים, וההפרשות להפסדי אשראי - בחתך ענפי משק.

31 בדצמבר 2016			31 במרס 2017			ענף פעילות
הפרשה להפסדי אשראי	חובות בעייתיים	סיכון אשראי כוללי ⁽¹⁾	הפרשה להפסדי אשראי	חובות בעייתיים	סיכון אשראי כוללי ⁽¹⁾	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
76	116	8,880	77	109	9,195	אנשים פרטיים ⁽²⁾
59	141	6,273	55	126	6,016	בינו ונדל"ן ⁽³⁾
98	131	4,769	96	136	4,841	מסחר ⁽⁴⁾
43	64	2,526	45	65	2,575	תעשייה
28	57	1,522	29	41	1,590	שירותים עסקיים אחרים
33	30	1,190	33	25	1,252	תחבורה ואחסנה
5	13	1,058	6	12	1,125	שירותים ציבוריים וקהילתיים
34	41	1,389	32	39	1,571	אחרים (פחות מ- 5%)
376	593	27,607	373	553	28,165	סך הכל

1. סיכון אשראי - לרבות סיכון אשראי חוץ מאזני.
2. הגידול באשראי שנרשם בענף "אנשים פרטיים" בסך 315 מיליון ש"ח, נגזר מיישום התוכנית האסטרטגית של הבנק במסגרתה מתמקד הבנק בפיתוח הפעילות הבנקאית בתחום האשראי במגזר הקמעונאי, לרבות בענף "אנשים פרטיים".
3. הקיטון באשראי שנרשם בענף "בינו ונדל"ן", בסך 257 מיליון ש"ח, נובע בעיקר מפרעון שוטף של אשראי לפרוייקטים לבניה למגורים המבוצעים בשיטת "ליווי פיננסי סגור".
4. הגידול באשראי שנרשם בענף "המסחר" בסך 72 מיליון ש"ח, נובע בעיקר ממתן אשראים בסכומים נמוכים לחברות ועסקים במגזר הקמעונאי.

* למידע מפורט באשר להתפלגות סיכון האשראי בבנק בחתך ענפי משק - ראה נספח מס' 1 להלן.

ה. חשיפה למדינות זרות

להלן תמצית נתונים לגבי חשיפת האשראי של הבנק למדינות זרות, כהגדרתה בהוראות בנק ישראל⁽¹⁾ (במיליוני ש"ח):

הצד הנגדי	31.3.2017	31.12.2016	השינוי (אחוזים)
ממשלות	424	314	35.0
בנקים	211	317	(33.4)
אחרים	243	261	(6.9)
סך החשיפה למדינות זרות	878	892	(1.6)

ברבע הראשון של שנת 2017 נרשמה ירידה בשיעור של 1.6% בחשיפת הבנק למדינות זרות, הנובעת בעיקר מקטון בסך של 106 מיליון ש"ח בחשיפת הבנק לבנקים זרים.
* למידע מפורט באשר להתפלגות חשיפת הבנק למדינות זרות - ראה נספח מס' 2 להלן.

ו. חשיפה למוסדות פיננסיים זרים⁽¹⁾

בעקבות השלכות המשבר הכלכלי על המוסדות הפיננסיים ברחבי העולם והחששות ליציבות של מוסדות פיננסיים מסוימים, בוחנת הנהלת הבנק באופן שוטף את חשיפת הבנק לבנקים ומוסדות פיננסיים בחו"ל, ומקיימת דיונים לגבי היקף החשיפה והתאמתה להתפתחויות בבנקאות העולמית. התאמת החשיפה נשקלת תוך בחינת הפרמטרים הבאים:

- היקף החשיפה של הבנק למוסד הפיננסי, בכלל - וביחס להונו העצמי, בפרט.
- דירוג האשראי של המוסד הפיננסי (ככלל, הבנק מבצע עסקאות הכרוכות בחשיפת אשראי, רק עם מוסדות פיננסיים זרים המדורגים בדירוג "השקעה" ומעלה).
- דירוג האשראי של המדינה בה פועל המוסד הפיננסי.
- ניסיון העבר שנצבר בבנק לגבי המוסד הפיננסי.

היקף חשיפת האשראי המכסימלי לכל מוסד פיננסי זר, נקבע על ידי דירקטוריון הבנק. חריגות ממגבלה זו נבחנות על ידי הנהלת הבנק, עבור כל מוסד פיננסי, בתדירות יומית.

בעקבות המשבר הכלכלי העולמי, פרסם בנק ישראל הוראה, לפיה נדרשו התאגידים הבנקאיים לכלול בדוח הדירקטוריון מידע כמותי ואיכותי לגבי חשיפת האשראי של התאגידים הבנקאיים הפועלים בישראל, למוסדות פיננסיים זרים (כהגדרתם בהוראה).

חשיפת האשראי של הבנק למוסדות פיננסיים זרים⁽¹⁾ ליום 31.3.2017 מסתכמת בסך של 243 מיליון ש"ח (31.3.2016 - 615 מיליון ש"ח; 31.12.2016 - 353 מיליון ש"ח), כמפורט להלן (במיליוני ש"ח):

31 במרס 2017			
דירוג אשראי חיצוני	סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽³⁾	סיכון אשראי כולל ⁽⁴⁾
AAA עד AA-	29	-	29
A+ עד A-	176	4	180
BBB+ עד BB-	4	21	25
ללא דירוג	2	7	9
סך כל חשיפת האשראי למוסדות פיננסיים זרים	211	32	243

1. כולל חשיפה בגין בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים, דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים שבשליטת הגופים הנ"ל.
2. פקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות חוב ונכסים בגין מכשירים נגזרים.
3. בעיקר ערבויות והתחייבויות למתן אשראי לרבות ערבויות להבטחת חובות של צד ג'.
4. יתרת הפקדונות שהופקדו במוסדות פיננסיים זרים הרשומים במדינות מסוימות הכלולות בתכנית החרום הכלכלית שגובשה עבורן באיחוד האירופאי וקרן המטבע הבינלאומית, הסתכמה ליום 31.3.2017 בסך של 3 מיליון ש"ח.

1. חשיפה למוסדות פיננסיים זרים⁽⁴⁾ (המשך) (במיליוני ש"ח)

31 במרס 2016			
דירוג אשראי חיצוני	סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽³⁾	סיכון אשראי כולל ⁽⁴⁾
AAA עד AA-	198	-	198
A+ עד A-	301	4	305
BBB+ עד BB-	71	27	98
ללא דירוג	2	12	14
סך כל חשיפת האשראי למוסדות פיננסיים זרים	572	43	615

31 בדצמבר 2016			
דירוג אשראי חיצוני	סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽³⁾	סיכון אשראי כולל ⁽⁴⁾
AAA עד AA-	31	-	31
A+ עד A-	240	3	243
BBB+ עד BB-	45	21	66
ללא דירוג	1	12	13
סך כל חשיפת האשראי למוסדות פיננסיים זרים	317	36	353

1. כולל חשיפה בגין בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים, דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים שבשליטת הגופים הנ"ל.
2. פקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות חוב ונכסים בגין מכשירים נגזרים.
3. בעיקר ערבויות והתחייבויות למתן אשראי לרבות ערבויות להבטחת חובות של צד ג'.
4. יתרת הפקדונות שהופקדו במוסדות פיננסיים זרים הרשומים במדינות מסוימות הכלולות בתכנית החרום הכלכלית שגובשה עבורן באיחוד האירופאי וקרן המטבע הבינלאומית, הסתכמה ליום 31.3.2016 בסך של 9 מיליון ש"ח (31.12.2016 - 3 מיליון ש"ח).

הערות:

1. המדינות העיקריות בהן רשומים המוסדות הפיננסיים הזרים הינן: ארה"ב, בלגיה, בריטניה וגרמניה. החשיפה המכסימלית של הבנק ליום 31 במרס 2017, ביחס לקבוצת מוסדות זרים הפועלים באותה מדינה, אינה עולה על 15% מ"בסיס ההון" של הבנק (כהגדרתו בהוראות בנק ישראל).
2. דירוג האשראי של המוסדות הפיננסיים הזרים המפורטים מעלה נערך בעיקר על ידי חברת הדירוג הבינלאומית: "Standard & Poor's". דירוגי האשראי מעודכנים על ידי חברת הדירוג, בדרך כלל, בתדירות שנתית. לפיכך, ולאור ההתפתחויות האחרונות במגזר הבנקאות, ייתכנו פערים בין הדירוג האחרון שנערך על ידי חברת הדירוג - לבין הערכת הבנק.
3. כל חשיפות האשראי המאזני למוסדות פיננסיים זרים, כמפורט לעיל - כלולות בדוחות הכספיים בסעיף "פקדונות בבנקים", "השקעות בניירות ערך" ו"נכסים בגין מכשירים נגזרים". חשיפות האשראי המפורטות מעלה, נכללו בדיווח על "סיכון האשראי הכולל לציבור, לפי ענפי משק", שבנספח מס' 1 לדוח זה.

2. סיכוני אשראי בהלוואות לדיור

בשנים האחרונות נרשם בשוק הדיור גידול בביקושים ובהיקף הביצועים של הלוואות לדיור, שגרמו לעלויות מחירים שנגזרו ממחסור בהיצע הדירות ביחס לביקושים אלו. העליה שנרשמה בהיקף ההלוואות לדיור (ובכלל זה עליה בהיקף הכספי הממוצע של הלוואות אלה), חורגת משיעורי הצמיחה במשק ומשיעורי העליה ברמת החיים ובהכנסות של משקי הבית.

לאור האמור לעיל, קיים חשש שתהליכים אלו עלולים לפגוע באיכות תיק האשראי לדיור ולהגדיל את חשיפת המערכת הבנקאית לסיכוני אשראי.

לפיכך, הגביר הבנק את הפיקוח על האשראי בתחום זה. הצעדים שננקטו על ידי הבנק, כוללים:

- הגבלת היקף ההלוואות שניתנות ב"בטחון דירת מגורים" (אך לא למטרת מגורים), באופן ששיעורן לא יעלה על 20% מיתרת האשראי לדיר.
 - הגבלת היקפי ההלוואות העולות להטיל מעמסה על הלווה, כמתחייב מהוראה שפורסמה על ידי בנק ישראל, לפיה נאסר על התאגידים הבנקאיים לאשר הלוואות שמרכיב ההחזר הגלום בהן עולה על 50% מ"כושר ההחזר" של הלווה (יצוין בהקשר זה, כי הבנק אינו נוהג לאשר בדרך כלל הלוואות לדיר, שמרכיב ההחזר החודשי הצפוי בגין עולה על 40% מהכנסות הלווה).
 - הגבלת היקפי ההלוואות המממנות שיעורים ניכרים משווי הנכס המשועבד, כמתחייב מהוראות שפורסמו על ידי בנק ישראל בנושא זה.
 - הגבלת סיכון הריבית בהלוואות לדיר, כמתחייב מהגבלות שהוטלו על ידי בנק ישראל בנושא זה, לפיהן הוגבל מרכיב ההלוואות ב"ריבית משתנה" (כהגדרתן בהוראה שפרסם בנק ישראל), לשיעור שלא יעלה על שני שליש מההיקף הכולל של מסגרות ההלוואות שאושרו החל מיום 1.9.2013 (או לשיעור שלא יעלה על 33% בהלוואות הנושאות "ריבית משתנה" - המתעדכנת בתדירות גבוהה מחמש שנים).
 - שימוש ב"מקדמי ביטחון" (מבחני עמידות) בתהליך אישור מסגרת ההלוואה. דהיינו, בטרם אישור מסגרת ההלוואה, בוחן הבנק את ההשלכות הצפויות בגין שינויים תיאורטיים במשתני השוק (בעיקר עליה בשיעור של 2-3 נקודות האחוז בשיעור הריבית השנתי) - על כושר ההחזר של הלווה.
 - שימוש שוטף בתרחישים תיאורטיים, לרבות תרחישי קיצון, לצורך ניתוח רגישות לגבי השינויים הצפויים בחשיפת הבנק לסיכונים אשראי - כנגזרת מהשינויים בפרמטרים הנבדקים.
 - קיום מעקבים שוטפים אחר ההתפתחויות בשוק הדיר, לרבות: שינויים במחירי הנכסים, שינויים בהיקף ההחזרים החודשיים של ההלוואות, וכו'.
 - עריכת הסדרים נקודתיים ללקוחות המתקשים לעמוד בהחזרים התקופתיים הנגזרים מהסכמי ההלוואות המקוריים.
- בעקבות ההתפתחויות בשוק הדיר, כאמור, פורסמה על ידי בנק ישראל הוראה, לפיה נדרשים התאגידים הבנקאיים לכלול בדוחותיהם השנתיים והרבעוניים גילוי לגבי סיכון האשראי בגין ההלוואות לדיר, והפעולות שננקטו על ידי התאגיד הבנקאי במסגרת ניהול סיכון זה.
- בנוסף, יכלול הגילוי נתונים כמותיים לגבי חשיפת האשראי לדיר ומאפיינים שונים המצביעים על איכות תיק האשראי לדיר של התאגיד הבנקאי.
- היקף תיק ההלוואות לדיר של הבנק ליום 31.3.2017 מסתכם ב- 3,855 מיליון ש"ח (31.12.2016 - 3,744 מיליון ש"ח). היקף ההלוואות לדיר שבוצעו על ידי הבנק ברבע הראשון של שנת 2017 מסתכם בסך של כ- 227 מיליון ש"ח, מזה כ- 8 מיליון ש"ח בגין הלוואות שמוחזרו (בתקופה המקבילה אשתקד - 277 מיליון ש"ח ו- 27 מיליון ש"ח, בהתאמה).

להלן נתונים, לגבי מאפייני סיכון מסוימים של תיק ההלוואות לדיור של הבנק:

31.12.2016	31.3.2017	
%	%	
2.2	2.0	שיעור ההלוואות לדיור שמימנו למעלה מ- 75% משווי הנכס ⁽¹⁾
		שיעור ההלוואות לדיור, שהחוזר החודשי, בכל אחת מהן, עולה על 35% מהכנסת הלווה
11.8	11.7	שיעור ההלוואות לדיור בריבית משתנה, מסך תיק ההלוואות לדיור ⁽²⁾
69.0	68.3	

1. בחישוב היחס לא נכללו התחייבויות למתן הלוואות שטרם נוצלו.

2. בחישוב היחס נכללו הלוואות בהן תדירות שינוי הריבית עולה על חמש שנים.

להלן נתונים באשר לפעילות הבנק בתחום ההלוואות לדיור, לרבות פרטים לגבי מאפייני תיק זה:

- התפלגות תיק ההלוואות לדיור (לרבות הלוואות בבטחון דירת מגורים) של הבנק בחתך מאפיינים עיקריים:

- התפלגות בחתך בסיסי הצמדה:

31.12.2016	31.3.2017	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
%	%	
60.9	61.6	לא צמוד
33.3	33.2	צמוד למדד
5.8	5.2	מט"ח וצמוד מט"ח
100.0	100.0	סך הכל

- התפלגות בחתך מדרגות אשראי:

31.12.2016	31.3.2017	מדרגות אשראי (אלפי ש"ח)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מ
%	%	עד
44.7	44.9	600
34.9	35.5	1,200
18.0	17.4	4,000
2.4	2.2	-
100.0	100.0	סך הכל

- התפלגות בחתך מאפייני איכות תיק האשראי:

שיעור השינוי	31.12.2016	31.3.2017	
%	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
3.0	3,744	3,855	יתרת חוב רשומה
14.0	50	57	סכום בפיגור
-	17	17	הפרשה להפסדי אשראי
(8.1)	62	57	יתרת חובות בעייתיים
(6.3)	1.6	1.5	שיעור החוב הבעייתי (%)

- התפלגות ההלוואות לדיור (לא כולל הלוואות ב"בטחון דירת מגורים" בלבד) שניתנו ברבע הראשון של שנת 2017, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד - בחתך מאפיינים עיקריים:

• התפלגות הביצועים בחתך שווי הבטחון

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס					
2016		2017		שווי הבטחון (אלפי ש"ח)	
%	מיליוני ש"ח	%	מיליוני ש"ח		
				מ	עד
12.7	30	10.8	22	-	800
24.5	58	21.6	44	800	1,200
53.6	127	53.9	110	1,200	3,000
9.2	22	13.7	28	3,000	-
100.0	237	100.0	204	סך הכל	

• התפלגות הביצועים בחתך שיעור המימון (LTV)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס					
2016		2017		שיעור המימון (LTV) (%)	
%	מיליוני ש"ח	%	מיליוני ש"ח		
				מ	עד
22.8	54	30.9	63	-	45
40.0	95	53.9	110	45	60
37.2	88	15.2	31	60	-
100.0	237	100.0	204	סך הכל	

• התפלגות הביצועים בחתך כושר החזר הלוואה

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס					
2016		2017		שיעור ההחזר מההכנסה (%)	
%	מיליוני ש"ח	%	מיליוני ש"ח		
				מ	עד
57.8	137	60.8	124	-	30
31.2	74	29.9	61	30	40
0.4	1	-	-	40	60
-	-	-	-	60	-
10.6	25	9.3	19	הלוואות נדחות ("בולט")	
100.0	237	100.0	204	סך הכל	

• התפלגות הביצועים בחתך תקופות לפירעון

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס					
2016		2017		תקופת הפירעון (שנים)	
%	מיליוני ש"ח	%	מיליוני ש"ח		
				מ	עד
35.4	84	30.9	63	-	20
41.4	98	49.5	101	20	25
23.2	55	19.6	40	25	-
100.0	237	100.0	204	סך הכל	

- להלן נתונים באשר להתפלגות ההלוואות לדיור - בחתך שיעור המימון ובחתך סכומי ההלוואות הכפופות לשינוי חוזי בתשלומים (ריבית משתנה).

31.12.2016			31.3.2017			שיעור המימון	
ריבית קבועה	ריבית משתנה	סך הכל ⁽¹⁾	ריבית קבועה	ריבית משתנה	סך הכל ⁽¹⁾		
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	אחוזים	
813	1,925	2,738	669	1,968	2,831	עד 60%	שיעבוד ראשון
299	660	959	306	669	975	מעל 60%	
45	2	47	2	2	49		שיעבוד משני או ללא שיעבוד
1,157	2,587	3,744	1,216	2,639	3,855		סך הכל

1. מזה - הלוואות הכוללות מרכיבים נדחים ("בולט") שיתרתם ליום 31.3.2017 הסתכמה ב- 113 מיליון ש"ח (31.12.2016 - 89 מיליון ש"ח).

ברבע הראשון של שנת 2017 נרשמה עליה בשיעור של 3.0% בהיקף תיק ההלוואות לדיור של הבנק, בדומה להתפתחות שנרשמה במערכת הבנקאית בישראל. הגידול בהיקף האשראי נגזר מהגידול בביקושים בשוק הדיור ומעלית רמת המחירים בשוק זה, על רקע סביבת הריבית הנמוכה השוררת במשק בשנים האחרונות. עיקר הגידול (כ- 53%) נרשם בהלוואות לדיור הנושאות ריבית קבועה, במטרה להקטין חשיפה אפשרית להרעה באיכות תיק האשראי בשל שינויים אפשריים בריבית המשתנה, ובהתאמה להנחיות בנק ישראל.

לאור התהליכים שתוארו לעיל, בשוק הדיור בכלל, ובהלוואות לדיור בפרט, פרסם בנק ישראל הוראה, במסגרתה נדרשו התאגידים הבנקאיים לבחון תקופתית את תיק ההלוואות לדיור שלהם, להעריך אם חלו שינויים באיכות תיק זה ולתת ביטוי להערכה זו במסגרת ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי.

הבנק מיישם את הנחיות בנק ישראל ממועד כניסתו לתוקף, לרבות הערכה שוטפת של ההפסדים הגלומים בתיק ההלוואות לדיור, בשל פגיעה אפשרית באיכות תיק זה, הנובעת מהתהליכים שתוארו לעיל.

אומדן ההפסדים מתבסס על תרחישים עתידיים אפשריים הכוללים: ירידה בהכנסה הפנויה של הלווים, גידול בסכומי ההחזר השוטפים של הלווים הנגזר מעליה צפויה בשיעור ה"ריבית המשתנה", וירידה בשווי הנכסים המשועבדים. להערכת הבנק ההפסד האפשרי הגלום בתיק האשראי של הבנק, הנגזר מתרחישים אלו, מסתכם ליום 31.3.2017 בסך של כ- 5 מיליון ש"ח (31.12.2016 - 4 מיליון ש"ח). הבנק ערך הפרשה בגין הפסד אפשרי זה וכלל אותה במסגרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי ליום 31.3.2017.

בהמשך לצעדים אלו, ולאור ההתפתחויות שארעו בשוק הדיור, כמפורט לעיל, שהגדילו, להערכת בנק ישראל, את הסיכון הגלום בתיק האשראי לדיור במערכת הבנקאית, נדרשו התאגידים הבנקאיים על ידי בנק ישראל לשמר הפרשות להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי בגין הלוואות אלו, בשיעור שלא יפחת מ- 0.35% מיתרת תיק ההלוואות לדיור (לא כולל הלוואות לדיור שבגינן נערכה הפרשה להפסדי אשראי "לפי עומק הפיגור"). יישום ההנחיה לא גרם לשינוי משמעותי בהוצאה בגין הפסדי אשראי על בסיס קבוצתי ברבע הראשון של שנת 2016 (בתקופה המקבילה אשתקד - זהה).

ח. סיכונים במתן אשראי לאנשים פרטיים

(1) כללי

לנוכח הגידול שנרשם בשנים האחרונות בהיקף החשיפה של התאגידים הבנקאיים לסיכונים אשראי לאנשים פרטיים, שלוותה, לדעת בנק ישראל, גם בגידול ברמת הסיכון של התאגידים הבנקאיים ללקוחות אלו - פרסם בנק ישראל ביום 21 בפברואר 2017, תיקון להוראות הדיווח לציבור, במסגרתו נדרשו התאגידים הבנקאיים להרחיב את הגילוי המתייחס לסיכון אשראי זה.

להלן פרטים באשר לצעדים הננקטים על ידי הבנק במסגרת ניהול סיכון האשראי לאנשים פרטיים, וההתפתחויות שחלו ברבע הראשון של שנת 2017, באשראי זה.

(2) מאפייני תיק האשראי

הבנק גיבש מדיניות ומסגרת עבודה למתן אשראי לאנשים פרטיים. במסגרת זו נעזר הבנק במערכת תומכת החלטה (להלן: "המערכת"), הבוחנת מדדי פעילות ומדדי סיכון שונים של הלקוח הפרטי וקובעת לגביו דירוג סיכון (Credit Scoring) ורף מכסימלי למתן אשראי, המביא בחשבון את דרגת הסיכון, מקורות ההכנסה של הלקוח, וכן נתונים פיננסיים נוספים (כגון: "בטחונות"). המלצת המערכת נבחנת על ידי גורמי האשראי וההחלטה באשר להיקף האשראי שיועמד ללקוח ותנאיו, מתקבלת לאחר ניתוח הנתונים ובירור צורכי הלקוח.

מתן אשראי בהיקף העולה על המלצת המערכת, מחייב יישום תהליך חיתום מפורט וקפדני הכולל:

- בחינת מטרת האשראי והתאמתו לצורכי הלקוח.
- כושר ההחזר של הלקוח.
- מקורות ההכנסה של הלקוח.
- איתנותו הפיננסית של הלקוח.
- רמת העושר האישי של הלקוח.
- היסטוריית ההתנהלות הפיננסית של הלקוח בחשבון הבנק.
- קבלת נתונים פיננסיים ממקורות אחרים, ככל הניתן, לגבי הלקוח.

תהליך חיתום האשראי מלווה בתיעוד מנומק, לרבות השיקולים שעמדו בבסיס ההחלטה לקביעת מסגרת האשראי. במסגרת המדיניות נקבע "רף חיתום" מינימלי, למתן אשראי ללקוחות אלו, ומגבלות לגבי שיעור האשראי בדירוג נמוך ביחס לכלל תיק האשראי שניתן לאנשים פרטיים.

כמו כן, במטרה לצמצם את סיכון האשראי לאנשים פרטיים, נקבעו במסגרת מדיניות האשראי מגבלות על סמכויות גורמי האשראי למתן אשראי החורג מהמלצת המערכת (בהתאם לרמת הדירוג שנקבעה ללקוח), ואיסור על חריגה מהמלצות אלו ללקוחות בדירוג נמוך.

בנוסף, נקבעו במדיניות מתן האשראי לאנשים פרטיים עקרונות המיישמים סטנדרטים להתנהלות הוגנת מול הלקוחות, לרבות קביעת מגבלות על אוכלוסיית הלקוחות שלגביהם ניתן לייזום פניה למתן אשראי, ומתן גילוי נאות לגבי תנאי האשראי והכדאיות בקבלת האשראי עבור הלקוח.

האשראי לאנשים פרטיים מנוטר באופן שוטף באמצעות מערכות מידע המצביעות על התפתחויות שליליות שחלו בחשבונות הלקוחות, לרבות: ירידה בהכנסות, פיגורים בהלוואות, חריגות ממסגרות האשראי בחשבונות העובר ושכ וכו'.

התפתחות האשראי לאנשים פרטיים נבחנת על ידי הבנק בתדירות רבעונית במספר היבטים:

- התפתחות מאפייני סיכון בתיק האשראי, לרבות:
 - עמידה במגבלות התיאבון לסיכון.
 - ההתפתחויות שחלו בדירוגי האשראי של הלקוחות
 - ההתפתחויות שחלו במדדי איכות תיק האשראי, כגון: שיעור החובות הבעייתיים, שיעור המחיקות, שיעורי ההוצאה להפסדי אשראי, והשוואת פרמטרים אלו לפרמטרים המקבילים במערכת הבנקאית.
 - התפתחויות שחלו במדדים המקרו-כלכליים שעלולים להשליך על סיכון האשראי לאנשים פרטיים, לרבות: שיעור האבטלה, שיעור ההשתתפות בשוק העבודה וכו'.
- ההתפתחויות שחלו בתיק האשראי לאנשים פרטיים, בחתך יחידות ארגוניות, לרבות:
 - שיעור הגידול בתיק האשראי, ביחס לתקופות קודמות וביחס לשיעורי הגידול הממוצעים בבנק.
 - שיעור האשראי שניתן מעבר להמלצת מערכת המידע "תומכת החלטה".
 - שיעור האשראי שאינו מגובה בבטחונות.
 - שיעור ההלוואות שבהן הלווה חשוף לגידול בתשלומים עקב שינויים אפשריים בשיעור הריבית.
 - שיעור האשראי ללווים שלא דווחה הכנסה בחשבונותיהם בבנק.

בנוסף, נבחנים השינויים בתיק האשראי לאנשים פרטיים (בחתך דירוג הלקוחות), בתדירות חודשית ומתבצע מעקב שוטף לגבי לקוחות שנרשם גידול משמעותי בהיקף תיק האשראי שניתן להם, לרבות הנחיה לבצע תהליך חיתום נוסף ללקוחות אלו.

ברבע הראשון של שנת 2017 נרשם גידול בשיעור של 3.1% בהיקף האשראי שניתן לאנשים פרטיים (לא כולל הלוואות לדיר), שהסתכם ליום 31.3.2017 בסך 4,054 אלפי ש"ח. האשראי לאנשים פרטיים ליום 31.3.2017 מהווה 17.6% מתיק האשראי של הבנק, בדומה לשיעור שנרשם ביום 31.12.2016 - ועיקרו מהווה אשראי בריבית משתנה.

(3) נתונים כספיים

להלן נתונים על התפלגות האשראי לאנשים פרטיים (לא כולל הלוואות לדיר):

• התפלגות בחתך הכנסות הלקוח (המופקדות בבנק):

היקף ההכנסה החודשית	31.3.2017	31.12.2016
אלפי ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
עד 10'	3,236	3,236
10 - 20	660	608
מעל 20	158	90
סך הכל אשראי מאזני	4,054	3,934
סיכון אשראי חוץ מאזני	1,052	1,008
סיכון אשראי כולל	5,106	4,942

* לרבות לקוחות שלא דווחה הכנסה בחשבונותיהם בבנק. יתרת האשראי ללקוחות אלו מסתכמת בסך של כ- 1,089 מיליון ש"ח (31.12.2016 - 1,060 מיליון ש"ח).

• התפלגות האשראי בחתך חשיפה לשינויים בשיעור הריבית:

סוג האשראי	31.3.2017	31.12.2016
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
אשראי בריבית קבועה	545	541
אשראי בריבית משתנה	3,509	3,393
סך כל האשראי	4,054	3,934

• התפלגות בחתך איכות תיק האשראי:

סיווג האשראי	31.3.2017	31.12.2016
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
חובות פגומים	20	19
חובות בפיגור של 90 יום ומעלה	14	15
חובות בעייתיים אחרים	17	18
סך הכל חובות בעייתיים	51	52
אשראי אחר (תקין)	4,003	3,882
סך כל האשראי	4,054	3,934

היקף הנכסים הפיננסיים (פקדונות וניירות ערך) שהופקדו על ידי הלקוחות הפרטיים בחשבונותיהם בבנק, והוכרו כ"בטחונות כשירים" (כמשמעותם ב"כללי באזל"), הסתכם ליום 31.3.2017 בסך של 594 מיליון ש"ח (31.12.2016 - 590 מיליון ש"ח).

ט. סיכונים במתן אשראי בענף הבינוי והנדל"ן

(1) כללי

לאור הגידול שנרשם בשנים האחרונות בפעילות בענף הבינוי והנדל"ן בכלל ובהרחבת האשראי הבנקאי לענף זה, בפרט - פרסם בנק ישראל ביום 12 בפברואר 2017 חוזר, במסגרתו נדרשו התאגידים הבנקאיים להרחיב את הגילוי המתייחס לסיכון האשראי בענף זה.

(2) מאפייני תיק האשראי

להלן פרטים על מאפייני האשראי בענף הבינוי והנדל"ן, ניהול הסיכון, וההתפתחויות שנרשמו באשראי זה ברבע הראשון של שנת 2017:

נוכח מהותיות החשיפה לענף זה, גיבש הבנק מדיניות ומסגרת עבודה למתן אשראי בענף הבינוי והנדל"ן. במסגרת מדיניות זו נקבעו עקרונות וקווי יסוד, לרבות:

- קביעת מגבלות לגבי שיעור הסיכון בענף הבינוי והנדל"ן ביחס לכלל סיכון האשראי בבנק.
- קביעת מתודולוגיה למימון עסקאות.
- מתן דגש לגיוון בתיק (בחתך סוגי פעילויות), והתקשרות עם לקוחות המתאפיינים באיתנות פיננסית.
- הקפדה על יחס נאות בין סיכון האשראי לבטוחות המבטיחות סיכון זה (בפעילויות רלוונטיות, כגון: מימון בניה בשיטת "ליווי פיננסי סגור", מימון נדל"ן מסחרי וכו').

האשראי לציבור בענף זה נפרס ל 4 סוגי פעילויות עיקריות:

- מימון בניה למגורים.
- מימון בניה מסחרית.
- מימון נדל"ן מסחרי.
- מימון שירותי בניה (לרבות קבלנות ביצוע).

עיקר האשראי למימון בניה למגורים מתבצע בשיטת "ליווי פיננסי סגור", ומקצתו ניתן במסגרת "מימון קבוצות רכישה".

האשראי לענף הבינוי והנדל"ן בישראל הסתכם ליום 31.3.2017 בסך של 5,895 מיליון ש"ח, המהווה ירידה בשיעור של 4.2%, לעומת יתרתו ביום 31.12.2016.

(3) נתונים כספיים

להלן נתונים על התפתחות סיכון האשראי לבינוי ונדל"ן בחתך מאפיינים עיקריים:

- התפלגות בחתך סוג המימון:

31.12.2016	31.3.2017	סוג המימון
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
2,431	2,300	בניה למגורים ⁽¹⁾
1,918	1,958	בניה לתעשייה ומסחר
1,802	1,637	ללא ביטחון נדל"ן
6,151	5,895	סך כל האשראי

(3) נתונים כספיים (המשך)

• התפלגות בחתך סוג הביטחון:

31.12.2016	31.3.2017	סוג הביטחון
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
828	853	קרקע "גולמית"
1,717	1,523	נדל"ן בתהליך בניה
1,804	1,882	נדל"ן בנוי
1,802	1,637	ללא בטחון נדל"ן
6,151	5,895	סך כל האשראי

* מהווה אשראי שניתן למימון שירותי בניה.

• התפלגות בחתך איכות תיק האשראי:

31.12.2016	31.3.2017	סיווג האשראי
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
98	86	חובות פגומים
3	3	חובות בפיגור של 90 יום ומעלה
40	37	חובות בעייתיים אחרים
141	126	סך הכל חובות בעייתיים
6,010	5,769	אשראי אחר (תקין)
6,151	5,895	סך כל האשראי

י. סיכון אשראי בגין מימון ממונף (LEVERAGED FINANCE)

סיכון אשראי ממונף מוגדר על ידי הבנק כחשיפה הנובעת ממתן "אשראי למימון רכישת אמצעי שליטה" (כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 323), שפרעונו מבוסס בעיקרו על התאגיד הנרכש, וכן מתן אשראי ללווים המאופיינים בשיעורי מינוף גבוהים העולים משמעותית על השיעורים המקובלים בענף פעילותם. להלן נתונים לגבי חשיפת הבנק למימון ממונף, בחתך ענפי משק:

שינוי	31.12.2016	31.3.2017	ענף משק
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
(6)	67	61	מסחר
-	78	78	נדל"ן
(6)	145	139	סך הכל

יא. מידע נוסף

מידע מפורט באשר לניהול סיכון האשראי בבנק, לרבות ההיבטים האיכותיים והכמותיים הכרוכים בסיכון זה נכלל בדוח הסיכונים המתפרסם באתר הבנק שכתובתו:

<https://www.mercantile.co.il/MB/private/about-mercantile/financial-reports/regulatory>

13. סיכון שוק

א. סקירת סיכון השוק ואופן ניהולו

- כללי

סיכון שוק מוגדר כסיכון לפגיעה בהכנסות הבנק וברווחיותו בשל שינויים אפשריים בשווי ההון של הנכסים וההתחייבויות (מאזני וחוזי מאזני) הנובעים משינויים במחירי השוק, כגון: שינוי בשיעור האינפלציה, שינוי בשיעורי ריבית, שינוי בשערי חליפין, שינויים בשוק ההון וכו'.

- אסטרטגיות ותהליכים

מדיניות ניהול סיכונים השוק נועדה להקטין את רמת הסיכון הפיננסי הנוצר בפעילות השוטפת של הבנק מחד גיסא, ולהגדלת רווחי הבנק כתוצאה מביצוע חשיפות יזומות ומבוקרות, מאידך.

הנושאים הכרוכים בניהול סיכונים השוק, לרבות: החשיפות לסיכונים שוק, והמסגרות שנקבעו להן ביחס למצב בפועל, מובאים לדיון ולאישור הדירקטוריון מדי רבעון, במסגרת "מסמך הסיכונים".

ניהול סיכונים השוק, בכפוף למסגרות שאושרו על ידי הדירקטוריון (לרבות טיפול בהתפתחויות חריגות בשווקים הפיננסיים), מותווה ומבוקר על ידי ה"פורום הפיננסי המצומצם", בהשתתפות בעלי תפקידים ב"חטיבה הפיננסית" ו"חטיבה לניהול סיכונים".

- המבנה והארגון של פונקציית ניהול סיכונים השוק והנזילות

ניהול סיכונים השוק והנזילות בבנק נמצא באחריות החטיבה הפיננסית. במסגרת ניהול הסיכון והמעקב אחר המגבלות השונות שנקבעו לחשיפות לסיכונים שוק ונזילות, מופקים דוחות לכימות הסיכונים. הדוחות מובאים לדיון ב"פורום הפיננסי המצומצם", המתכנס, ככלל, בתדירות שבועית. הפורום מדווח על הערכותיו והחלטותיו למנכ"ל ולהנהלת הבנק.

בנוסף מדווחים דיוני הפורום, אחת לחודש, ל"פורום הפיננסי המורחב" בראשות המנכ"ל, הכולל - מלבד חברי הפורום המצומצם גם נושאי תפקידים בכירים בבנק. כאמור, ניהול סיכונים השוק והנזילות ממוקח על ידי ועדת ניהול הסיכונים של הדירקטוריון המתכנסת ככלל, בתדירות חודשית. הועדה דנה בסיכונים השונים להם חשוף הבנק, לרבות המגבלות הרצויות לחשיפות לסיכונים השוק. במידת הצורך ממליצה הועדה לדירקטוריון על שינויים במגבלות אלו.

ב. סיכון הריבית

(1) סקירת הסיכון ואופן ניהולו

- כללי

סיכון הריבית מוגדר כסיכון לפגיעה ברווחי הבנק או בהונו בגין שינויים בשערי הריבית. בנוסף, השינויים בשיעורי הריבית כאמור, עלולים להשפיע גם על השווי הכלכלי של התאגיד הבנקאי, נכסיו, התחייבויותיו, וערכם של המכשירים החוזי מאזניים. חישוב נכסי הסיכון והקצאת ההון בגין החשיפה לסיכון הריבית, נערך בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 208, לגבי "התיק הסחיר" של הבנק.

התיק הסחיר של הבנק כולל את תיק אגרות החוב למסחר של הבנק וכן עסקאות עתידיות המבוצעות למטרת מסחר (עסקאות IRS, עסקאות אקדמה במט"ח ואופציות מטבע שנרכשו). חישוב הקצאת ההון בגין החשיפה לסיכון הריבית נערך בהתאם לשיטת "התקופות לפרעון".

• אסטרטגיות ותהליכים

המדיניות באשר לסיכוני ריבית (הנובעים מאי התאמה בין מועדי השתנות הריבית על הנכסים, לבין אלו של ההתחייבויות בתחומי הפעילות השונים), מבוססת על ניהול מבוקר של פערים, כאמור, לרבות מתן אפשרות לחשיפה מוגבלת להפסדים בגין סיכון זה. בהתאם למגבלות שאושרו על ידי הדירקטוריון ביום 28 במרס 2017 בנושא זה, לא יעלה ההפסד המכסימלי (הכלכלי), בגין תזוזה בשיעור של 1 נקודת אחוז בעקום הריבית - על שיעור דיפרנציאלי מהון הבנק, המחושב עבור כל אחד ממגזרי ההצמדה, כדלקמן:

- **במגזר השקלי הלא צמוד:** עד 2.0% מהון הבנק (בתרחיש עליית ריבית) ועד 3.0% מהון הבנק (בתרחיש ירידת ריבית).
- **במגזר הצמוד למדד:** עד 3.5% מהון הבנק (בתרחיש עליית ריבית) ועד 5.5% מהון הבנק (בתרחיש ירידת ריבית).
- **במגזר המט"ח:** עד 1.5% מהון הבנק.

בנוסף, נקבעה מגבלה עבור כלל מגזרי ההצמדה, לפיה - ההפסד הכולל של הבנק לא יעלה על 2.5% מהון הבנק (בתרחיש עליית ריבית), ועל 7.5% מהון הבנק (בתרחיש ירידת ריבית).

מרבית החשיפה להפסדים אפשריים (כלכליים) בגין סיכון הריבית נובעת מפעילות הבנק במגזר הצמוד למדד, מאחר שבמגזר זה עיקר הנכסים וההתחייבויות הינם לתקופה ארוכה יחסית ובריבית קבועה. בנוסף לניהול החשיפה לסיכון הריבית "בגישה הכלכלית", הבנק בוחן גם את חשיפתו לסיכון הריבית "בגישה החשבונאית", באמצעות מדידת חשיפה זו בתרחישי קיצון שונים.

הבנק בוחן את השפעת התרחישים על ההון העצמי ברובד הראשון, בטווח מיידי ובטווח של שנה. הדירקטוריון קבע מגבלות להשלכות הנובעות מיישום תרחישי קיצון אלה, לשיעור שלא יעלה על 15% מההון העצמי של הבנק.

בנוסף, במסגרת ניהול סיכון הריבית מיושם על ידי הבנק "תרחיש ביניים" במסגרתו נמדדת השפעת החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית על ההון העצמי ברובד הראשון, ונבדק שהקישור המכסימלי בהון העצמי של הבנק הנגזר מתרחיש זה אינו עולה על המגבלה שנקבעה (בשיעור של 4%).

לצורך מדידת סיכון הריבית, הבנק עושה שימוש בהנחות, הנבחנו בתדירות שנתית, לגבי היקף הפרעונות המוקדמים של הלוואות לדיור בריבית קבועה ולגבי שיעור "מיחזור" היתרות בפקדונות הציבור לפי דרישה. האומדנים באשר לשיעור הפרעונות המוקדמים מתבססים על נתוני פרעונות מוקדמים שנצפו בעבר בהלוואות מסוג זה.

בנוסף, הבנק עושה שימוש בהנחות לגבי:

- שיעור המשיכות המוקדמות של פקדונות חיסכון.
- שיעור ה"מיחזור" של פקדונות לפי דרישה - בהתבסס על נתונים שנצפו בעבר לגבי משיכת פקדונות חיסכון בתחנות ביניים, ולגבי שיעורי המשיכות של פקדונות לפי דרישה.
- שיעור הפריסה של פקדונות בחשבונות עובר ושב של לקוחות (שאינם נושאים ריבית), בהתבסס על נתונים היסטוריים שנצפו בעבר.

סיכון הריבית בתיק הבנקאי נמדד בתדירות שבועית.

בנוסף לאמור לעיל, הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא "זכויות עובדים". בהתאם לכללי המדידה הנגזרים מהוראות אלו, מנוכות התחייבויות הבנק לתשלום הטבות מוגדרות לעובדים (כהגדרתן בהוראות בנק ישראל), לערכן הנוכחי, בשיעור ריבית המבוסס על תשואות אגרות החוב של ממשלת ישראל, בתוספת מרווח הנגזר מהפער שבין תשואות אגרות חוב קונצרניות באיכות גבוהה הנסחרות בארה"ב, לבין תשואות אגרות החוב של ממשלת ארה"ב.

לפיכך, השווי ההוגן של התחייבויות אלו חשוף לשינויים בשיעורי הריבית של אגרות חוב אלו. לאור האמור לעיל, נכללים בחישובי החשיפה לריבית של הבנק מרכיב ההתחייבויות בגין זכויות עובדים, כאמור, ומרכיב נכסי התוכנית בגינם.

• המבנה והארגון של פונקצית ניהול סיכונים הריבית -

סיכונים הריבית מנוהלים על ידי החטיבה הפיננסית. ניהול הסיכונים כולל מעקב אחר המגבלות שנקבעו לניהול סיכונים הריבית באמצעות הפקת דוחות לכימות ואמידת סיכון זה, בתדירות שבועית.

הדוחות מובאים לדיון ב"פורום הפיננסי המצומצם" המתכנס בתדירות שבועית. הפורום מדווח על הערכותיו והחלטותיו למנכ"ל ולהנהלת הבנק. בנוסף, מדווחים דיוני הועדה אחת לחודש ל"פורום הפיננסי המורחב" בראשות המנכ"ל, הכולל - מלבד חברי ה"פורום המצומצם", גם נושאי תפקידים בכירים בבנק ובחברה האם. הפורומים הפיננסיים מפקחים על ידי ועדת ניהול הסיכונים של הדירקטוריון המתכנסת בתדירות רבעונית, לפחות. הועדה דנה בסיכונים השונים להם חשוף הבנק, לרבות המגבלות הרצויות לחשיפות לסיכונים השוק. במידת הצורך ממליצה הועדה לדירקטוריון על שינויים במגבלות אלו.

• מדיניות גידור ו/או הפחתת סיכון -

כאמור, מדיניות הבנק בנושא ניהול סיכונים שוק - מבוססת על גידור החשיפות לסיכונים שוק, באמצעות הטלת מגבלות כמותיות על חשיפות אלו. לצורך העמידה במגבלות שנקבעו, מפעיל "אגף הפיננסיים" בחטיבה הפיננסית, מערך למדידת הסיכונים ובדיקת קיום חריגות ממגבלות אלו.

האמצעים בהם נעשה שימוש לצורך העמידה במגבלות שנקבעו, כוללים:

- רכישת ומכירת מכשירים סחירים בכל מגזרי ההצמדה (בעיקר ניירות ערך לטווחים שונים).
- השקעה וגיוס מכשירים פיננסיים לא סחירים (בעיקר פקדונות של בנקים).
- פעילות במכשירים פיננסיים נגזרים עם בנקים.

(2) ניתוח רגישות להשפעת החשיפה לשינויים בריבית המבוססת על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

• כללי

על פי הוראה שפורסמה על ידי בנק ישראל בנושא: "גילוי על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית", נדרשו הבנקים לכלול בדוח הדירקטוריון מידע לגבי היקף הנכסים וההתחייבויות החשופים לשינויים בשיעור הריבית, על פי שוויים ההוגן ולכלול ניתוח רגישות לגבי השפעת שינויים היפותטיים בשיעור הריבית, על שוויים ההוגן של מכשירים פיננסיים אלה.

• עקרונות המודל

מאחר ולרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק", מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים - השווי ההוגן בגינם מחושב באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון: הערך הנוכחי של תזרימי המזומן העתידיים, המהוונים בריבית ניכיון בשיעור המשקף את שיעורי הריבית העדכניים בשוק למכשירים הפיננסיים ואת רמת הסיכון הגלומה בהם, לפי הערכת ההנהלה.

השיטות וההנחות העיקריות שיושמו בחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים:

1. מכשירים פיננסיים סחירים: השקעה בניירות ערך והתחייבות בגין אגרות חוב שהונפקו על ידי הבנק - השווי ההוגן נקבע לפי שווי שוק.

2. מכשירים פיננסיים שאינם סחירים: אומדן השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים שאינם סחירים נקבע, בדרך כלל, על ידי היוון תזרימי מזומן עתידי, לפי שיעורי ריבית שבהם ביצע הבנק או היה מבצע, עסקאות דומות במועד הדיווח.

החישובים נערכו בהתאם למפורט להלן:

אשראי לציבור - השווי ההוגן של יתרת האשראי לציבור חושב לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים, מנוכים בשיעור ניכיון מתאים. הערך הנוכחי נמדד עבור תזרימי התקבולים העתידי (קרן וריבית) לכל הלוואה בנפרד, בשיעור ריבית המשקף את רמת הסיכון הגלומה באשראי. קביעת רמת הסיכון, כאמור, נגזרת ממודל דירוג לזיכוי המשמש את הבנק ובוחן את רמת הסיכון של הלקוח בהתבסס על פרמטרים פיננסיים, ניהוליים וענפיים. בדרך כלל שיעורי הריבית ששימשו לצורך היוון תזרימי המזומנים נקבעו על פי שיעורי הריבית שלפיהם נעשות בבנק עסקאות דומות במועד הדיווח.

תזרימי המזומנים עבור חובות בעייתיים, חושבו לאחר ניכוי ההפרשות הספציפיות בגין הפסדי אשראי שנוכו מיתרות החוב הרשומות של האשראי לציבור.

תזרימי המזומנים בגין הלוואות לדיור הניתנות לפרעון מוקדם, הוערכו על פי תחזית לפרעון מוקדם של אשראים אלה, המבוססת על מודל סטטיסטי. היוון תזרימי המזומנים, כאמור, על פי מועדי הפרעון הצפויים, במקום על פי מועדי הפרעון החוזיים של אותם אשראים, הגדיל את השווי ההוגן של אותם אשראים בכ- 9 מיליון ש"ח.

בחישוב השווי ההוגן של אשראי לציבור הצמוד למדד (עם ריצפת מדד), הופרדה האופציה הגלומה ממכשיר זה. להפרדת האופציה היתה השפעה זניחה על השווי ההוגן של המכשיר.

פקדונות וכתבי התחייבות נדחים - השווי ההוגן של פקדונות וכתבי התחייבות נדחים חושב בשיטת היוון תזרימי המזומנים עתידיים, לפי שיעור הריבית בו מגייס הבנק פקדונות דומים או כתבי התחייבות דומים לתאריך המאזן, בהתבסס על פרמטרים כגון: תקופת הפקדון, סוג ההצמדה וגודל הפקדון. בחישוב השווי ההוגן של פקדונות הצמודים למדד או לשקל לפי ברירה - נלקחו בחשבון גם השינויים האפשריים בשווי ההוגן של הפקדון, בהתחשב בערך הזמן של הברירה ובשינויים הצפויים במדד המחירים עד למועד הפרעון של הפקדונות.

פקדונות הציבור כוללים "מכשירים מורכבים", כדלקמן:

- "תוכניות חיסכון", המהווים פקדונות לתקופת פרעון ארוכה יחסית:
על פי הנסיון שנצבר בבנק, חלק מהמפקידים נוהג לפרוע את הפקדונות קודם לתאריך הפרעון החוזי שלהם תמורת שוויים החוזי, בניכוי "קנס פרעון מוקדם".
תזרימי המזומנים הצפויים בגין תוכניות החיסכון הוצגו בהתבסס על נתונים סטטיסטיים הכוללים תחזיות לפרעונות מוקדמים של אותן תוכניות. היוון תזרימי המזומנים, על פי התחזית לפרעונות מוקדמים של תוכניות החיסכון, הקטין את השווי ההוגן של אותן תוכניות בכ- 44 מיליון ש"ח.
- פקדונות הציבור כוללים פקדונות עם אפשרות בחירה בין קבלת ריבית קבועה, לריבית משתנה: בחישוב השווי ההוגן הופרדה ה"אופציה הגלומה" במכשיר זה. להפרדת האופציה הגלומה, כאמור, הייתה השפעה זניחה על השווי ההוגן של המכשיר.
- "תוכניות חיסכון" עם אופציה לשינוי בסיס ההצמדה של התכנית ואופציה להבטחת קרן ההפקדה: בחישוב השווי ההוגן הופרדו ה"אופציות הגלומות" מהתכניות. להפרדת האופציות, כאמור, הייתה השפעה זניחה על השווי ההוגן של המכשיר.
- **מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים** - השווי ההוגן של יתרות בגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים המייצגות סיכון אשראי, הוערך בהתאם לעמלות בעסקאות דומות במועד הדיווח, תוך התאמה ליתרת תקופת העסקה ולאיוכות האשראי של הצד הנגדי.
הערכת השווי ההוגן של "התחייבויות בלתי חוזרות למתן אשראי שאושר ועדיין לא ניתן" כללה התייחסות להפרש שבין הריבית שנקבעה בהסכם, לבין הריבית בעסקאות דומות במועד הדיווח.
- **מכשירים נגזרים** - מכשירים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי השוק.
מכשירים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת, הלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי.

הערה:

תהליך הערכת השווי ההוגן באמצעות היוון תזרים המזומנים העתידי מבוסס על שיעורי ריבית ניכיון הנקבעים באופן סובייקטיבי. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי ההוגן המצורפת אינה מהווה בהכרח אינדיקציה לשווי מימושו של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח.
הערכת השווי ההוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח ואינה לוקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית.
תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכולו להיות שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית.
בנוסף, בקביעת ערכי השווי ההוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית וכן אינם כוללים את השפעת המס. יותר מכך, הפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי ההוגן יתכן ולא ימומש מכיוון שבכרוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפרעון.

• נתונים כמותיים וניתוח רגישות

(א) נתונים המבוססים על הוראות בנק ישראל

(1) שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים (במיליוני ש"ח)

31 במרס 2017

סך הכל	מטבע חוץ ⁽²⁾		מטבע ישראלי		
	אחר	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	
31,866	389	1,525	3,751	26,201	נכסים פיננסיים ⁽¹⁾
3,359	495	1,680	547	637	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים וחוזי מאזניים ⁽³⁾
(29,926)	(596)	(2,089)	(3,335)	(23,906)	התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾
(3,435)	(300)	(1,115)	(290)	(1,730)	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים וחוזי מאזניים ⁽³⁾
1,864	(12)	1	673	1,202	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

31 במרס 2016

סך הכל	מטבע חוץ ⁽²⁾		מטבע ישראלי		
	אחר	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	
30,086	529	1,690	3,251	24,616	נכסים פיננסיים ⁽¹⁾
5,069	514	2,058	1,301	1,196	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים וחוזי מאזניים ⁽³⁾
(28,108)	(653)	(2,087)	(3,638)	(21,730)	התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾
(5,190)	(414)	(1,603)	(202)	(2,971)	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים וחוזי מאזניים ⁽³⁾
1,857	(24)	58	712	1,111	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

31 בדצמבר 2016

סך הכל	מטבע חוץ ⁽²⁾		מטבע ישראלי		
	אחר	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	
31,429	457	1,545	3,737	25,690	נכסים פיננסיים ⁽¹⁾
2,970	478	1,466	545	481	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים וחוזי מאזניים ⁽³⁾
(29,599)	(626)	(2,094)	(3,389)	(23,490)	התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾
(3,019)	(303)	(945)	(300)	(1,471)	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים וחוזי מאזניים ⁽³⁾
1,781	6	(28)	593	1,210	שווי הוגן, נטו, של מכשירים פיננסיים

1. כולל מכשירים פיננסיים מורכבים. לא כולל יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים.

2. לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

3. הסכומים לקבל (לשלם) בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ומכשירים פיננסיים חוץ מאזניים, כשהם מהווים בשיעורי הריבית ששימשו לחישוב השווי ההוגן.

• נתונים כמותיים וניתוח רגישות (המשך)

(א) נתונים המבוססים על הוראות בנק ישראל (המשך)

(2) השפעת שינויים היפותטיים בשיעור הריבית על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק (במיליוני ש"ח)

31 במרס 2017

שווי הוגן, נטו, של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית ⁽¹⁾								שינוי בשווי ההוגן	
מטבע ישראלי								מטבע חוץ ⁽²⁾	
לא צמוד		צמוד		דולר		אחר			
השינוי בשיעור הריבית		מדד	צמוד	מקזזות	השפעות סך הכל	מיליוני ש"ח	אחוזים		
גידול מיידי מקביל של אחוז אחד		1,201	733	(18)	(21)	-	1,895	31	1.7
גידול מיידי מקביל של 0.1 אחוז		1,202	679	(1)	(13)	-	1,867	3	0.2
קיטון מיידי מקביל של אחוז אחד		1,209	604	20	(10)	-	1,823	(41)	(2.2)

31 במרס 2016

שווי הוגן, נטו, של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית ⁽¹⁾								שינוי בשווי ההוגן
מטבע ישראלי								מטבע חוץ ⁽²⁾
לא צמוד	צמוד	דולר	אחר	השפעות מקצות	סך הכל	מיליוני ש"ח		
השינוי בשיעור הריבית								אחוזים
גידול מיידי מקביל של אחוז אחד	1,124	737	63	(26)	-	1,898	41	2.2
גידול מיידי מקביל של 0.1 אחוז	1,112	715	58	(23)	-	1,862	5	0.3
קיטון מיידי מקביל של אחוז אחד	1,088	686	49	(21)	-	1,802	(55)	(3.0)

31 בדצמבר 2016

שווי הוגן, נטו, של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית ⁽¹⁾								שינוי בשווי ההוגן	
מטבע ישראלי								מטבע חוץ ⁽²⁾	
לא צמוד		צמוד		דולר		אחר			
השינוי בשיעור הריבית		מדד	צמוד	מדד	דולר	השפעות מקצות	סך הכל	מיליוני ש"ח	אחוזים
גידול מיידי מקביל של אחוז אחד		1,198	607	(39)	(4)	-	1,762	(19)	(1.1)
גידול מיידי מקביל של 0.1 אחוז		1,208	594	(29)	5	-	1,778	(3)	(0.2)
קיטון מיידי מקביל של אחוז אחד		1,270	577	(17)	8	-	1,838	57	3.2

1. השווי ההוגן נטו של מכשירים פיננסיים שמוצג בכל מגזר הצמדה הוא השווי ההוגן נטו במגזר זה בהנחה שחל השינוי שצוין בשיעורי הריבית במגזר ההצמדה. סך הכל השווי ההוגן, נטו של המכשירים הפיננסיים הוא השווי ההוגן, נטו, של כל המכשירים הפיננסיים (למעט פריטים לא כספיים) בהנחה שחל השינוי שצוין בשיעורי הריבית בכל מגזרי ההצמדה.

2. לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

• נתונים כמותיים וניתוח רגישות (המשך)

(ב) נתונים המשמשים לצורך ניהול חשיפת הריבית

ניהול חשיפת הריבית בבנק מבוסס על מודל, במסגרתו מהווים תזרימי המזומנים העתידיים בשיעורי ריבית שאינם זהים לאלו ששימשו את הבנק לצורך הדיווח על חשיפת הבנק לשינויים בשיעור הריבית (בעיקר בכל הנוגע למרווחי הריבית בגין סיכוני אשראי).

להלן נתונים כמותיים לגבי השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים והשפעת שינויים היפותטיים בשיעור הריבית על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים - המבוססים על המודל המשמש את הבנק בניהול חשיפת הריבית:

(1) שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים (במיליוני ש"ח)

31 במרס 2017

סך הכל	מטבע חוץ ⁽²⁾		מטבע ישראלי		
	אחר	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	
33,887	406	1,585	3,843	28,053	נכסים פיננסיים ⁽¹⁾
3,340	495	1,714	529	602	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים וחוזי מאזניים
(30,315)	(596)	(2,075)	(3,805)	(23,839)	התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾
(3,409)	(300)	(1,111)	(283)	(1,715)	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים וחוזי מאזניים
3,503	5	113	284	3,101	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

31 במרס 2016

סך הכל	מטבע חוץ ⁽²⁾		מטבע ישראלי		
	אחר	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	
31,742	545	1,727	3,345	26,125	נכסים פיננסיים ⁽¹⁾
5,032	514	2,093	1,271	1,154	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים וחוזי מאזניים
(28,619)	(652)	(2,087)	(4,213)	(21,667)	התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾
(5,147)	(415)	(1,596)	(196)	(2,940)	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים וחוזי מאזניים
3,008	(8)	137	207	2,672	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

31 בדצמבר 2016

סך הכל	מטבע חוץ ⁽²⁾		מטבע ישראלי		
	אחר	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	
33,490	476	1,619	3,852	27,543	נכסים פיננסיים ⁽¹⁾
2,962	481	1,507	532	442	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים וחוזי מאזניים
(30,004)	(626)	(2,083)	(3,880)	(23,415)	התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾
(3,002)	(307)	(938)	(292)	(1,465)	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים וחוזי מאזניים
3,446	24	105	212	3,105	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

1. כולל מכשירים פיננסיים מורכבים. לא כולל יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים.
2. לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

• נתונים כמותיים וניתוח רגישות (המשך)

(ב) נתונים המשמשים לצורך ניהול חשיפת הריבית (המשך)

(2) השפעת שינויים היפותטיים בשיעור הריבית על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק (במיליוני ש"ח)

31 במרס 2017

שווי הוגן, נטו, של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית ⁽²⁾										שינוי בשווי ההוגן					
								מטבע ישראלי		⁽¹⁾ מטבע חוץ					
								לא צמוד	צמוד	השפעות סך					
								צמוד	מדד	דולר	אחר	מקזזות	הכל	ש"ח	מיליוני
השינוי בשיעור הריבית															
גידול מיידי מקביל של אחוז אחד								3,125	331	100	(2)	-	3,554	51	1.5
גידול מיידי מקביל של 0.1 אחוז								3,104	289	112	4	-	3,509	6	0.2
קטטון מיידי מקביל של אחוז אחד ⁽³⁾								3,083	228	127	7	-	3,445	(58)	(1.7)

31 במרס 2016

השינוי בשיעור הריבית									
מטבע ישראלי		מטבע חוץ ⁽¹⁾		השפעות סך		מיליוני ש"ח		אחוזים ⁽⁴⁾	
לא צמוד	צמוד	דולר	אחר	מקזזות	הכל	ש"ח	אחוזים ⁽⁴⁾		
2,698	272	135	(11)	-	3,094	86	2.9	גידול מיידי מקביל של אחוז אחד	
2,674	215	137	(9)	-	3,017	9	0.3	גידול מיידי מקביל של 0.1 אחוז	
2,640	136	138	(7)	-	2,907	(101)	(3.4)	קיטון מיידי מקביל של אחוז אחד ⁽³⁾	

31 בדצמבר 2016

שווי הוגן, נטו, של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית ⁽²⁾										שינוי בשווי ההוגן					
								מטבע ישראלי		מטבע חוץ ⁽¹⁾					
								לא צמוד	צמוד	השפעות סך					
								צמוד	מדד	דולר	אחר	מקזזות	הכל	מיליוני ש"ח	אחוזים ⁽⁴⁾
השינוי בשיעור הריבית															
גידול מיידי מקביל של אחוז אחד															
3,116 259 101 17 - 3,493 47 1.4															
גידול מיידי מקביל של 0.1 אחוז															
3,106 217 105 23 - 3,451 5 0.1															
קיטון מיידי מקביל של אחוז אחד ⁽³⁾															
3,094 158 110 26 - 3,388 (58) (1.7)															

הערות:

1. לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
2. השווי ההוגן נטו של מכשירים פיננסיים שמוצג בכל מגזר הצמדה הוא השווי ההוגן נטו במגזר זה, בהנחה שחל השינוי שצוין בשיעורי הריבית במגזר ההצמדה. סך הכל השווי ההוגן, נטו של המכשירים הפיננסיים הוא השווי ההוגן נטו, של המכשירים הפיננסיים (למעט פריטים לא כספיים), בהנחה שחל השינוי שצוין בשיעורי הריבית בכל מגזרי ההצמדה.
3. בנוסף, הבנק נעזר במודל למדידת השינויים הצפויים ברווח החשבונאי, בשנה הקרובה - בגין שינויים בעקום הריבית המודל מתבסס על הנחות שונות בנוגע להתפתחויות הצפויות בסעיפי המאזן ובמשתני שוק שונים. שיעור הקיטון הצפוי ברווח החשבונאי של הבנק, ביחס להון העצמי, בשנה הקרובה (בהתבסס על מודל זה) - עקב קיטון מקביל בשיעור של 1 נקודת האחוז בעקום הריבית, במגזרים: ה"לא צמוד", "צמוד המדד", וה"מט"ח" - מסתכם ב- 2.70%, 0.07% ו- 0.55% בהתאמה (31.12.2016: 2.10%, 0.10% ו- 0.79%, בהתאמה).
4. טווח השינויים בשווי ההוגן, בגין השינויים בשיעורי הריבית שנרשם בתקופת הדו"ח, הינו כדלקמן: עבור גידול מקביל של 1%: 2.04% - 1.47% (שנת 2016: 3.78% - 1.34%); עבור גידול מקביל של 0.1%: 0.22% - 0.16% (שנת 2016: 0.39% - 0.14%); עבור קיטון מקביל של 1%: (-2.22%) - (-1.65%) (שנת 2016: (-3.87%) - (-1.63%)).

(3) מידע כמותי לגבי חשיפת הבנק לשינויים בשיעור הריבית

להלן ריכוז נתונים על פערי המח"מ במגזרי ההצמדה השונים והשפעתם על חשיפת הריבית של הבנק:

31 בדצמבר 2016			31 במרס 2017		
מט"ח ⁽²⁾	לא צמוד	צמוד מדד	מט"ח ⁽²⁾	לא צמוד	צמוד מדד
1.20	0.53	2.46	1.24	0.49	2.29
(0.67)	(0.49)	(3.13)	(0.47)	(0.50)	(3.10)
0.53	0.04	(0.67)	0.77	(0.01)	(0.81)
0.5	0.5	2.4	0.9	1.0	2.4

1. בגין תזוזה בשיעור של 1 נקודת האחוז בעקום הריבית.

2. לרבות צמוד מט"ח.

באמצעות המח"מ (משך חיים ממוצע) ניתן למדוד את הרגישות של הנכסים וההתחייבויות לשינויים בריבית. מנתוני החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית ליום 31.3.2017 עולה, כי במגזר הלא צמוד מרבית הנכסים וההתחייבויות הינם לתקופת פירעון קצרה של עד שלושה חודשים או בתנאים של ריבית משתנה, ולפיכך חשיפת הבנק לסיכון הריבית בגינם - נמוכה יחסית, בדרך כלל.

בתקופת הדוח גדלה חשיפת הבנק לירידת ריבית במגזר הלא צמוד, בעקבות מימוש אגרות חוב במגזר זה. בנוסף גדלה חשיפת הבנק לעליית ריבית במגזר המט"ח, עקב רכישת אגרות חוב לטווח בינוני במגזר זה.

במגזר המט"ח מבצע הבנק חוזי החלפות פיננסיות בשיעור ריבית (I.R.S) ועסקות פרוורד על שערי ריבית (F.R.A) ומצמצם את החשיפה לסיכון של שינוי בשיעורי הריבית.

במגזר צמוד המדד עולה מח"מ ההתחייבויות על מח"מ הנכסים ליום 31.3.2017 בכ- 10 חודשים (31.12.2016 - 8 חודשים). חישובי מח"מ הנכסים וההתחייבויות של מכשירים פיננסיים בעלי מספר תקופות פרעון אופציונליות, מבוססים על הנחות לגבי מועדי הפרעון של אותם מכשירים.

להלן פרטים על סוגי המכשירים הנ"ל, ההנחות לגביהם, והשפעתם על המח"מ של אותם מכשירים:

1. האשראי לציבור כולל הלוואות לדיור שניתנו לתקופות ארוכות יחסית. עם זאת, על פי נסיון העבר, חלק מהלווים מסלק את הלוואותיו לפני תקופת הפרעון החוזי. הצגת תזרימי המזומנים בגין אשראי זה, בהתבסס על מודל המערך את תקופת הפרעון הצפויה של אשראים אלה, בהתבסס על ניסיון העבר ולא על פי מועדי הפרעון החוזיים, הקטינה את מח"מ הנכסים של הלוואות אלו, כדלקמן:

- במגזר הצמוד למדד: בכ- 8 חודשים.
- במגזר הלא צמוד: בכחודש.
- במגזר המט"ח: בכחודש.

2. פקדונות הציבור כוללים "תוכניות חיסכון", שהופקדו לתקופת זמן ארוכה יחסית. עם זאת, מנסיון העבר, חלק מהמפקידים מושך את פקדונותיו לפני מועד פרעונם החוזי. הצגת תזרימי המזומנים בגין תוכניות חיסכון אלה בהתבסס על נתונים סטטיסטיים הכוללים תחזית למשיכה מוקדמת של אותן תוכניות ולא על בסיס מועדי הפרעון החוזיים, הקטינה את מח"מ ההתחייבויות בכחודש.

(4) שימוש במכשירים נגזרים

הבנק מגדר את חשיפתו לשינויים בשיעורי הריבית באמצעות עסקאות במכשירים נגזרים (בעיקר מכשירים מסוג IRS במגזר המט"ח ובמגזר השקלי).

מכשירים אלו הקטינו את פער המח"מ והחשיפה לשינויים בשיעור הריבית של הבנק כדלקמן:

31.12.2016			31.3.2017			
מט"ח	צמוד מדד	לא צמוד	מט"ח	צמוד מדד	לא צמוד	
						• פער המח"מ (בשנים):
1.77	(0.68)	0.09	2.01	(0.79)	0.03	- לפני עסקאות בנגזרים
(1.24)	0.01	(0.05)	(1.24)	(0.02)	(0.04)	- השפעת עסקאות בנגזרים
0.53	(0.67)	0.04	0.77	(0.81)	(0.01)	פער מח"מ נטו
						• ההפסד המכסימלי ביחס להון (באחוזים) ⁽¹⁾
1.0	2.4	-	1.3	-	0.4	- לפני עסקאות בנגזרים
(0.5)	-	0.5	(0.4)	2.4	0.6	- השפעת עסקאות בנגזרים
0.5	2.4	0.5	0.9	2.4	1.0	הפסד מכסימלי נטו ⁽¹⁾

1. שיעור ההפסד המכסימלי מחושב ביחס להון הבנק בגין תזוזה בשיעור של 1 נקודת האחוז בעקום הריבית.

מידע מפורט באשר לחשיפת הבנק לשינויים בשיעור הריבית במגזרי ההצמדה השונים נכלל בנספח מס' 3 לדוח זה.

(5) מידע נוסף

מידע מפורט באשר לניהול סיכון הריבית בבנק, לרבות ההיבטים האיכותיים והכמותיים הכרוכים בסיכון זה נכלל בדוח הסיכונים המתפרסם באתר הבנק שכתובתו:

<https://www.mercantile.co.il/MB/private/about-mercantile/financial-reports/regulatory>

ג. סיכון שער החליפין (סיכון בסיס)

(1) סקירת הסיכון ואופן ניהולו

סיכון הבסיס מוגדר כחשיפת הבנק להפסד שעלול להיגרם עקב שינויים באינפלציה ובשערי החליפין. הסיכון נמדד ביחס להפרש שבין הנכסים לבין ההתחייבויות הפיננסיות של הבנק (ה"הון הפעיל"), בכל אחד ממגזרי ההצמדה.

מדיניות הבנק, לגבי סיכונים הבסיס הכרוכים בניהול תיק הנכסים הממומן ממקורות ההון הפעיל הכלכלי שלו, קובעת כי: עד 100% מהון זה יושקעו בנכסים צמודי מדד, עד 10% (-10%) עד 25% יושקעו בנכסים במט"ח ובצמודי מט"ח, והיתרה הנגזרת תוחזק בשקלים לא צמודים.

ההחלטות לגבי השקעת ההון הפעיל במגזרים השונים מתקבלות, במסגרת המגבלות שנקבעו, בהתבסס על ניתוח, בקרה ותחזיות לגבי התפתחויות כלכליות במשק, שיעורי ריבית במגזרים השונים ושינויים צפויים במדד המחירים לצרכן ובשער החליפין של השקל. הבנק נעזר, לצורך ניהול סיכונים הבסיס, במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים.

היבטים אחרים הנוגעים לניהול סיכון זה, לרבות המבנה הארגוני של פונקציית ניהול הסיכון ומדיניות הגידור הנוגעת לסיכון זה - פורטו בסעיף ב' לפרק זה.

(2) סקירה כמותית

להלן נתונים תמציתיים הנוגעים לחשיפות הבנק לסיכון זה בחתך מגזרי הצמדה, ליום 31.3.2017 - בהשוואה לסוף השנה הקודמת לפני השפעת עסקאות במכשירים נגזרים ואחריו (במיליוני ש"ח):

חשיפה "חשבונאית"						מגזר ההצמדה
31.12.2016			31.3.2017			
חשיפה נטו	השפעת נגזרים	לפני נגזרים	חשיפה נטו	השפעת נגזרים	לפני נגזרים	
1,135	(1,017)	2,152	1,079	(1,095)	2,174	שקל לא צמוד
759	319	440	822	325	497	שקל צמוד מדד
(7)	698	(705)	(2)	770	(772)	מט"ח ⁽²⁾
1,887	-	1,887	1,899	-	1,899	חשיפת בסיס נטו

חשיפה "כלכלית" ⁽¹⁾						
31.12.2016			31.3.2017			
חשיפה נטו	השפעת נגזרים	לפני נגזרים	חשיפה נטו	השפעת נגזרים	לפני נגזרים	מגזר ההצמדה
1,811	(1,017)	2,828	1,754	(1,095)	2,849	שקל לא צמוד
174	319	(145)	235	325	(90)	שקל צמוד מדד
13	698	(685)	22	770	(748)	מט"ח ⁽²⁾
1,998	-	1,998	2,011	-	2,011	חשיפת בסיס, נטו

1. ניהול החשיפה לסיכונים בסיס מבוצע על פי נתוני ה"חשיפה הכלכלית". המרכיבים העיקריים של ההפרש שבין החשיפה ה"כלכלית", לבין ה"חשיפה החשבונאית" (המוגדרת: כפער שבין יתרות הנכסים וההתחייבויות הכספיים, על פי כללי מדידה חשבונאית מקובלים) - הינם כדלקמן:

- הפרשות מסוימות, כגון: הפרשות בגין זכויות עובדים, סווג למגזר הצמוד למדד.
- נכסי היעודה לתשלום פיצויי פרישה סווגו למגזר ההצמדה המתאים, בגין כל מכשיר פיננסי שנכלל ביעודה, בנפרד.
- הלוואות צמודות למדד שסווגו כ"חובות פגומים", סווגו למגזר הלא צמוד (במקום לבסיס הנגזר מחוזה ההלוואה).
- מכשירים פיננסיים המכילים אופציה גלומה, סווגו למגזרי ההצמדה השונים על פי מודלים לתמחור אופציות.
- פקדונות שבסיס ההצמדה שלהם אינו קבוע לאורך כל תקופת הפקדון, מסווגים למגזר ההצמדה ששימש לתמחור הפקדון.
- ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי (בגין "חובות תקינים") נטו, לא נכללה ב"חשיפה הכלכלית".

2. לרבות צמוד למטבע חוץ.

להלן ניתוח השינויים שחלו בתקופת הדוח בחשיפת הבנק לסיכונים בסיס (על בסיס כלכלי):

עודף הנכסים במגזר צמוד המדד ליום 31 במרס 2017 הסתכם בכ- 235 מיליון ש"ח. שיעור השקעת ההון הפעיל במגזר הלא צמוד הגיע לכ- 11.7%, לעומת 8.7% בתום השנה הקודמת. עודף הנכסים במגזר מט"ח וצמוד מט"ח, ביחס להון הפעיל הסתכם ביום 31 במרס 2017 בשיעור זניח, בדומה לאשתקד.

ברבע הראשון של שנת 2017 לא נרשמו שינויים מהותיים בהשקעת עודפי הנכסים של הבנק, בחתך מגזרי הצמדה.

נכסי הסיכון בגין חשיפת הבנק לסיכון שער החליפין מסתכמים ליום 31.3.2017 בכ- 39 מיליון ש"ח, והקטינו את יחס הלימות ההון של הבנק ליום 31.3.2017 בשיעור של כ- 0.02 נקודות האחוז (31.12.2016 - 0.01 נקודות האחוז).

ניתוח רגישות לשינויים בשער החליפין:

ניתוח הרגישות נערך לגבי תרחישים תיאורטיים של שינויים בשערי החליפין של המטבעות העיקריים, בטווח שבין +10%, ל-10%. הניתוח בוחן את השפעת התרחישים הנ"ל על הון הבנק ליום 31.3.2017, בהתבסס על היתרות הכספיות של הנכסים וההתחייבות באותם מטבעות (לרבות פעילות במכשירים חוץ מאזניים) ליום 31.3.2017, בתוספת התאמות מסוימות (בעיקר בגין "חובות פגומים").

להלן ריכוז התוצאות של ניתוח הרגישות (במיליוני ש"ח):

	10%	5%	-5%	-10%
דולר	1	*	*	(1)
יורו	(1)	*	*	1
לירה שטרלינג	*	*	*	*
פרנק שוויצרי	*	*	*	*
יין יפני	*	*	*	*
השפעת אופציות **	*	*	*	*
השפעה כוללת	*	*	*	*

* סכום נמוך מ-0.5 מיליון ש"ח.

** לא כולל אופציות גלומות.

(3) מידע נוסף

מידע מפורט באשר לחשיפת הבנק לסיכון הבסיס נכלל בביאור 15 בתמצית הדוחות הכספיים.

ד. סיכון מחיר מניות

(1) סקירת הסיכון ואופן ניהולו

• כללי

סיכון מניות מוגדר כחשיפת הבנק להפסד, עקב ירידה במחירי השוק של המניות הכלולות בתיק ניהול הערך של הבנק. חישוב נכסי הסיכון והקצאת ההון בגין החשיפה לסיכון המניות, נערך בהתאם להנחיות שנכללו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 208, לגבי התיק הסחיר של הבנק. ליום 31.3.2017 לא נכללו מניות בתיק הסחיר של הבנק (31.12.2016 - זהה).

• אסטרטגיות ותהליכים

כעקרון, הבנק נמנע, בדרך כלל, מהשקעות פיננסיות במניות בתיק הבנקאי. ליום 31.3.2017 כולל התיק הבנקאי ארבעה סוגי מניות:

- החזקה בשיעור של 31% מאמצעי ההון בחברה כלולה: "תפנית דיסקונט" - ניהול תיקי השקעות בע"מ, העוסקת בניהול תיקי השקעות ללקוחות בקבוצת "דיסקונט".
- השקעה בקרנות הון סיכון - המתמחות בהשקעה בהון ובמתן אשראי ל"חברות הזנק" בתחום ה"היי טק".
- החזקות ריאליות בחברת א.י. אמריקה ישראל בע"מ (בשיעור של 14.8%).
- החזקות ריאליות בשיעור זניח במספר חברות מצומצם, הנובעות מהסכמים להסדרת חובות בעייתיים, שנחתמו בין הבנק לחייבים.

• **המבנה הארגוני של פונקציית ניהול הסיכונים**

ככלל, "מרכז ניירות ערך" (הכפוף ל"חטיבה הפיננסית") הינו האורגן האחראי על השקעות בניירות ערך בכלל, ובמניות בפרט.

עם זאת, מכיוון שחלק מההשקעות במניות הכלולות בתיק הבנקאי, נובעות מעסקאות אשראי שבוצעו על ידי החטיבה לבנקאות מסחרית, או שהן מהוות תחליף לעסקאות אשראי של הבנק - הוטלה האחריות לניהול הסיכון בקו ההגנה הראשון בגין השקעות אלו - על החטיבה לבנקאות מסחרית של הבנק.

באחריות לניהול הסיכונים בקו ההגנה השני, בגין הסיכונים הנובעים מחשיפת הבנק להשקעות במניות - נושאת החטיבה לניהול סיכונים.

• **המדיניות והטיפול החשבונאי בהחזקות במניות**

להלן פרטים לגבי הטיפול החשבונאי במניות הכלולות בתיק הבנקאי של הבנק:

- ההשקעה בקרנות הון סיכון מוצגת על בסיס העלות.
- במקרים בהם היה השווי ההוגן נמוך מעלות ההשקעה בקרנות, ערך הבנק הפרשה לירידת ערך בגין השקעה זו. ההפרשה בגין ירידת הערך נזקפה לדוח הרווח והפסד.
- ההשקעה בחברת "תפנית - דיסקונט ניהול תיקי השקעות בע"מ", מוצגת על בסיס השווי המאזני.
- החזקות ריאליות מוצגות על בסיס השווי ההוגן או לפי הערכת ההנהלה שאינה עולה על השווי ההוגן.

(2) סקירה כמותית

- **להלן נתונים לגבי עלות המניות בתיק הבנקאי והשווי ההוגן שלהן:**

31.12.2016	31.3.2017	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
18	19	עלות ⁽¹⁾
2	2	התאמה לשווי הוגן
20	21	שווי הוגן ⁽²⁾

1. בגין מניות אלו נערכה הפרשה לירידת ערך "בעלת אופי שונה מזמני", המסתכמת ליום 31 במרס 2017 בסך של 5 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2016 - זהה).

2. נתוני השווי ההוגן ליום 31.3.2017 אינם כוללים יתרות המבוססות על מחיר מצוטט בבורסה (31.12.2016 - זהה).

- **להלן נתונים לגבי התפלגות ההשקעות במניות, בחתך סחירות:**

31.12.2016	31.3.2017	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
20	21	השקעות לא סחירות
-	-	השקעות סחירות
20	21	סך הכל

(3) מידע נוסף

מידע מפורט באשר לניהול סיכון מחירי מניות בבנק, לרבות היבטים איכותיים וכמותיים הכרוכים בניהול סיכון זה, נכלל בדוח הסיכונים המתפרסם באתר האינטרנט של הבנק בכתובת:

<https://www.mercantile.co.il/MB/private/about-mercantile/financial-reports/regulatory>

14. סיכויי נזילות ומימון

א. סיכון נזילות

(1) סקירת הסיכון ואופן ניהולו

סיכון הנזילות מוגדר כחשיפה אפשרית להפסדים ולפגיעה ביציבות הבנק, הנובעת מחוסר יכולת של הבנק לספק את צורכי נזילותו. סיכון זה נגזר, בין היתר, מהתנהגות הלקוחות והתממשות עוללה לבוא לידי ביטוי בזמינות ובמחיר המקורות.

לפרטים נוספים באשר לניהול החשיפה לסיכון הנזילות של הבנק - ראה פרק 14 בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2016.

(2) יחס כיסוי הנזילות

בהתאם להוראות בנק ישראל בנושא: "יחס כיסוי הנזילות", נדרשו התאגידים הבנקאיים לקיים "יחס כיסוי נזילות" (המוגדר כיחס שבין "מלאי הנכסים הנזילים באיכות גבוהה", לסך תזרים המזומנים היוצא, נטו, בתקופה עתידית של 30 יום) - שלא יפחת מ- 100%.

ההנחיות שנכללו בהוראה נכנסו לתוקף ביום 1.4.2015, ומיושמות על ידי הבנק החל ממועד זה.

במטרה להקל על התאגידים הבנקאיים ליישם את ההוראה, נקבעו על ידי בנק ישראל הוראות מעבר שנכנסו לתוקף במדורג, כדלקמן:

- בשנת 2016 נדרשו התאגידים הבנקאיים לקיים "יחס כיסוי נזילות", שלא יפחת מ- 80%.
- הקלות אלו בוטלו במלואן ביום 1.1.2017.

להלן נתונים המשמשים בחישוב יחס כיסוי הנזילות בבנק:

31.12.2016	31.3.2017	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
7,603	7,310	נכסים נזילים באיכות גבוהה
5,287	4,587	תזרים מזומנים יוצא, נטו
אחוזים	אחוזים	
143.8	159.4	יחס כיסוי הנזילות

(3) מצב הנזילות לטווח קצר ולטווח ארוך

בעקבות המשבר הכלכלי העולמי שהתרחש בשנת 2008, יישמו הבנקים המרכזיים בארץ ובעולם מדיניות מוניטרית מרחיבה, המתאפיינת בסביבת ריבית נמוכה מאוד. לפיכך, הסתמנה בשנים האחרונות נטייה הולכת וגוברת של ציבור הלקוחות לפעול לקיצור תקופת הפקדונות המופקדים במערכת הבנקאית (באמצעות העדפת פקדונות הניתנים למשיכה "לפי דרישה", על חשבון ירידה במשקלם היחסי של הפקדונות "לזמן קצוב").

במקביל, נרשמה עליה בהעדפת הציבור לממן את פעילותו באמצעות מקורות ארוכי טווח. ההתפתחויות שצוינו לעיל, תרמו לגידול בחשיפת הבנק לסיכויי נזילות.

הבנק מגדר את חשיפתו לסיכון הנזילות, בין היתר, באמצעות יישום אסטרטגיה להגדלת משקלם של המקורות המגויסים מ"משקי בית" ו"עסקים קטנים", שמתאפיינים בשיעורי מיחזור גבוהים. אסטרטגיה זו עולה בקנה אחד עם הכללים שפורסמו על ידי בנק ישראל בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 221, בנושא: "חס כיסוי הנזילות", במסגרתה נקבעו שיעורי מיחזור גבוהים (בשיעור של 80% - 97%), לפקדונות העומדים לפרעון בחודש הקרוב, שהופקדו על ידי לקוחות המשתייכים למגזר הקמעונאי.

במסגרת ניהול סיכון הנזילות לטווח ארוך מגייס הבנק פקדונות לזמן ארוך מציבור הלקוחות, בין היתר, באמצעות הפקדות בהוראת קבע. בנוסף, הונפקו על ידי הבנק בשנת 2016 אגרות חוב סחירות שיתרתן ליום 31.3.2017 הסתכמה ב- 253 מיליון ש"ח. אגרות החוב אינן צמודות, נושאות ריבית בשיעור שנתי של 2.07% ועומדות לפרעון בתום שש שנים ממועד הנפקתן.

היבט נוסף הכרוך בניהול סיכון זה, נגזר מתפיסת ניהול הסיכונים הקבוצתית. מאחר והבנק נמנה על קבוצת בנק דיסקונט לישראל בע"מ, מתאפשרת העברת נזילות בין הבנק לחברה האם, במסגרת הקשרים העסקיים שבין הצדדים.

עם זאת, במסגרת המדיניות לניהול סיכון הנזילות הקבוצתית שהונהגה בבנק ובחברה האם, הונחו הגופים הנכללים בקבוצה לקיים יכולת מימון עצמאית ובלתי תלויה בגופים החברים בקבוצה. הבנק פועל בהתאם למדיניות זו.

(4) מדיניות גיוס המקורות

• גורמי מאקרו סביבתיים

על רקע ההתמתנות שנרשמה במגמת האינפלציה בשנים 2017 - 2012 ובתחילת שנת 2017, ולאור המשך ההאטה הכלכלית בחלק ממדינות "גוש הירוק" והשלכותיה האפשריות על הפעילות הכלכלית המקומית - המשיך בנק ישראל ביישום המדיניות המרחיבה שננקטה על ידו בשנים 2016 - 2012. לפיכך, גם בתקופת הדוח הנהיג בנק ישראל, ריבית נמוכה מאוד במכרז המוניטרי - בשיעור של 0.10%, בלבד.

להלן נתונים לגבי האינדיקטורים הכלכליים שאיפיינו את הרבע הראשון של שנת 2017:

- סביבת אינפלציה ממותנת: בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2017 נרשמה עליה בשיעור של כ- 0.1% במדד המחירים לצרכן, המצביעה על מגמת ביקושים ממותנת השוררת במשק.
- התחזקות בשער החליפין של השקל לעומת המטבעות הזרים - שהתבטאה בעלויות בשיעור של עד כ- 5.5%, שנרשמו בשער השקל לעומת המטבעות הזרים המרכזיים.
- ירידה בהיקפי גיוס החוב באמצעות אגרות חוב על ידי ממשלת ישראל: ברבע הראשון של שנת 2017 נפדו אגרות חוב ממשלתיות בסך של כ- 1.3 מיליארד ש"ח, נטו, לעומת כ- 4.3 מיליארד ש"ח שגויסו על ידי הממשלה באמצעות מכשיר זה בתקופה המקבילה אשתקד.
- ירידה בציפיות האינפלציה של הציבור - שהסתכמו בתום הרבע הראשון של שנת 2017 בשיעור שלילי של (0.1%), לעומת ציפיה לעליית מחירים שנתיית בשיעור של כ- 0.5% ששררה בתחילת השנה.

• מדיניות הבנק

במסגרת הכנת תוכנית המימון השנתית, מקיימת החטיבה הפיננסית, בשיתוף פורומים רלוונטים אחרים, דיונים באשר ליישום מדיניות ההנהלה לגבי ניהול סיכון הנזילות.

הדיונים כוללים הערכות באשר לכרית הנזילות הנדרשת למימון תוכנית העבודה השנתית בהיבט סיכון הנזילות, לרבות: הגידול הצפוי בשימושים, והשפעת מדיניות התמחור על מקורות המימון ועל מצב הנזילות.

מדיניות גיוס המקורות בבנק מכוונת ליצירת תשתית למקורות מימון יציבים ורווחיים לאורך זמן.

מקור המימון העיקרי לפעילות הבנק הינו ציבור הלקוחות בסניפי הבנק השונים הפרוסים בכל רחבי הארץ וכוללים לקוחות מסחריים ועסקיים, מלכר"ם, לקוחות קמעונאיים ומשקי בית.

במסגרת השאיפה ליצירת תשתית למקורות מימון יציבים, לגיוון תמהיל המקורות ושיפור מבנה הנזילות שלו, הושקעו על ידי הבנק ברבע הראשון של שנת 2017 מאמצי שיווק המכוונים להרחבת בסיס הלקוחות הבינוניים והקטנים הפועלים במוצרי פקדונות בנקאיים, בכלל - ובפקדונות חסכון בהפקדות חודשיות, בפרט - פעילות התורמת לקשר ארוך טווח עם הלקוח ולתזרים שוטף של הפקדות בתכניות חסכון. במסגרת מאמצים אלו, מפעיל הבנק מרכזי "בנקאות פרטית", המספקים שירותי בנקאות למעגל הלקוחות בעלי עושר פיננסי.

להלן פרטים באשר להתפתחויות שנרשמו במקורות המימון של הבנק בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2017, במגזרים השונים:

פקדונות לא צמודים - היקף הפקדונות הלא צמודים עלה ברבע הראשון של שנת 2017 בשיעור של 2.3% והסתכם ביום 31 במרס 2017 בסך של 22,610 מיליון ש"ח. העליה בהיקף הפקדונות נובעת מהתפתחות הפעילות הקמעונאית בבנק בתקופת הדוח המתבצעת בעיקר במגזר הצמודה זה. במסגרת מדיניות גיוס הפקדונות הלא צמודים, פועל הבנק להרחבת תשתית הלקוחות והגדלת הפיזור בתיק הפקדונות תוך קיום רמת תעריפים דומה למקובל במערכת הבנקאית. במקביל, מפעיל הבנק חדר "עסקאות שקלים" שנועד לתת מענה לפקדונות גדולים, תוך מתן גמישות בהטבות לפקדונות אלה.

פקדונות צמודים למדד - היקף הפקדונות הצמודים למדד הסתכם ביום 31 במרס 2017 בסך של כ- 2,443 מיליון ש"ח, המהווה ירידה בשיעור של כ- 2.3% לעומת יתרתם בסוף השנה הקודמת. הירידה בהיקף הפקדונות הצמודים, נובעת בין היתר, מסביבת האינפלציה הנמוכה ששררה ברבע הראשון של שנת 2017.

עיקר הגיוס במגזר זה בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2017, התבצע באמצעות הפקדות חד פעמיות לתקופה של כשנתיים ובאמצעות הפקדות בהוראות קבע חודשיות.

פקדונות במטבע חוץ וצמודים למטבע חוץ - היקף הפקדונות ליום 31 במרס 2017, הסתכם בכ- 2,569 מיליון ש"ח, המהווה ירידה בשיעור של כ- 1.1%, לעומת יתרתם בסוף השנה הקודמת. הירידה שנרשמה באפיק חסכון זה, נובעת בעיקר מסביבת הריבית הנמוכה השוררת במגזר זה.

כתבי התחייבות נדחים - במסגרת המדיניות לגיוון תמהיל המקורות ולשיפור יחס הלימות ההון שלו, גייס הבנק בעבר כתבי התחייבות נדחים. היקף כתבי ההתחייבות הנדחים ליום 31.3.2017 מסתכם ב- 668 מיליון ש"ח (31.12.2016 - 669 מיליון ש"ח).

כתבי ההתחייבות דורגו על ידי חברת "מעלות - S&P" (להלן: "חברת הדירוג"), בדירוג "AA", הנמוך בדרגה אחת מהדירוג שנקבע ליתר ההתחייבויות של הבנק ("AA+"). הפער בדירוג נגזר ממתודולוגיית הדירוג של חברת הדירוג הבינלאומית "S&P" (חברת האם של "מעלות - S&P") - לפיה, כתבי ההתחייבות הנדחים ידורגו בדרגה אחת נמוכה יותר, מתחת לדירוג המנפיק.

הדירוג הנוכחי של כתבי ההתחייבות ("AA") עודכן על ידי חברת הדירוג לאחרונה ביום 20.12.2016, ומהווה שיפור בדרגה אחת ביחס לדירוג הקודם שנקבע לכתבי התחייבות אלו ("AA-").

לפרטים נוספים באשר למגבלות החדשות החלות על הנפקת כתבי התחייבות נדחים, הנגזרים מ"כללי באזל" - ראה פרק 8' לעיל.

אגרות חוב - במסגרת הפעילות לגיון תמהיל המקורות והגדלת משקל המקורות לטווח ארוך, גייס הבנק בשנת 2016, באמצעות חברה מוחזקת, אגרות חוב סחירות לא צמודות שיתרתן ליום 31.3.2017 הסתכמה ב- 253 מיליון ש"ח.

אגרות החוב נושאות ריבית קבועה בשיעור של 2.07%, ועומדות לפרעון בתום שש שנים ממועד הנפקתן.

• נכסים נזילים

להלן נתונים על הנכסים הנזילים של הבנק:

- כ- 8.8% מנכסי הבנק הינם מזומנים ופקדונות בבנקים לתקופה של עד שלושה חדשים - מהם כ- 82.6% פקדונות בבנק ישראל (31.12.2016: 10.4% - 83.2%, בהתאמה).
- כ- 15.5% מנכסי הבנק הינם ניירות ערך סחירים בבורסה (31.12.2016 - 15.7%).

דהיינו, כ- 24.3% מסך נכסי הבנק ניתנים למימוש בזמן קצר (31.12.2016 - 26.0%). שיעורם הגבוה של הנכסים הנזילים נובע מיישום מדיניות המכוונת לשמר יחסי נזילות גבוהים בבנק, על רקע העדר יציבות וחוסר הוודאות השוררים במשק העולמי, כפועל יוצא מהמשבר הפיננסי המתמשך במדינות רבות בעולם.

(5) גילוי באשר למפקידים גדולים

להלן נתונים באשר להיקף הפקדונות של מפקידים גדולים בבנק:

31.12.2016	31.3.2017	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
972	1,225	קבוצה - א'
960	949	קבוצה - ב'
675	686	קבוצה - ג'
2,607	2,860	סך הכל

(6) מידע נוסף

מידע מפורט באשר לניהול סיכון הנזילות בבנק, לרבות היבטים איכותיים וכמותיים הכרוכים בניהול סיכון זה, נכלל בדוח הסיכונים המתפרסם באתר האינטרנט של הבנק, בכתובת:

<https://www.mercantile.co.il/MB/private/about-mercantile/financial-reports/regulatory>

ב. סיכון המימון

(1) סקירת הסיכון ואופן ניהולו

סיכון המימון מוגדר כחשיפת הבנק לפגיעה בזמינות המקורות, לרבות פגיעה בהרכבם (שעלולה לאלץ את הבנק להישען על מקורות יציבים פחות).

לפרטים נוספים באשר לניהול סיכון המימון, לרבות היעדים הכמותיים והמגבלות שנקבעו על ידי הבנק בנושא זה - ראה פרק 14 ב' בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2016.

(2) מדדים כמותיים

להלן התפלגות הרכב הפקדונות בבנק בחתך גודל הפקדון ליום 31.3.2017 והשינוי שחל בנתונים אלה, לעומת התפלגות הפקדונות בתחילת השנה:

השינוי	31.12.2016		31.3.2017		מדרגות הפקדון (אלפי ש"ח)	
	%	מיליוני ש"ח	%	מיליוני ש"ח	מ	עד
2.5	42.0	11,421	42.4	11,708	1	-
-	24.3	6,609	23.9	6,607	10	1
1.5	33.7	9,169	33.7	9,307	מעל 10	
1.6	100.0	27,199	100.0	27,622	סך הכל	

(3) מסגרות אשראי העומדות לרשות הבנק ותנאיהן

הבנק רשאי לנצל מסגרות אשראי שמעמיד בנק ישראל עבור המערכת הבנקאית, הנושאות ריבית בשיעור של 0.2% לשנה (על פי השיעורים ששררו בסוף הרבע הראשון של שנת 2017), בכפוף להעמדת בטחונות בהיקף שהוגדר על ידי בנק ישראל.

היקף האשראי הפוטנציאלי שהבנק רשאי לנצל במסגרת כללים אלו הסתכם ליום 31.3.2017 בסך של כ- 2.3 מיליארד ש"ח (31.12.2016 - 2.7 מיליארד ש"ח). היקף אשראי זה נגזר מיתרת הפקדונות שהפקיד הבנק בבנק ישראל במסגרת המכרזים המוניטריים, מיתרות הזכות בחשבונות העובר ושב של הבנק בבנק ישראל ומהיקף אגרות החוב שהופקדו על ידי הבנק בבנק ישראל.

לבנק אין הסכמי מסגרת לניצול אשראי עם גופים פיננסיים אחרים.

(4) מידע נוסף

מידע מפורט באשר לניהול סיכון המימון בבנק, לרבות היבטים איכותיים וכמותיים הכרוכים בניהול סיכון זה, נכלל בדוח הסיכונים ליום 31.3.2017 המתפרסם באתר האינטרנט של הבנק בכתובת:

<https://www.mercantile.co.il/MB/private/about-mercantile/financial-reports/regulatory>

15. סיכון תפעולי

א. סקירת הסיכון ואופן ניהולו

תפישת ניהול הסיכון התפעולי מבוססת על עקרונות ניהול סיכונים המפורטים בהוראת ניהול בנקאי תקין 310 ועקרונות ניהול סיכון מקובלים בעולם, במסגרתם היחידות השונות הנוטלות סיכון בבנק, נושאות באחריות מלאה לתהליכי ניהול סיכונים וליישום סביבת בקרה נאותה על פעילותן. תפישת זו עולה בקנה אחד עם תפישת ממשל ניהול הסיכונים המפורט בהוראות ניהול בנקאי תקין 350 ו- 355.

לפרטים נוספים באשר לניהול הסיכון התפעולי - ראה פרק 15' בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2016.

ב. מדדים כמותיים

הצהרת התיאבון לסיכון מגדירה מגבלות כמותיות ואיכותיות בהקשר עם ניהול הסיכון התפעולי. מגבלות פנימיות אלו, כגון: מגבלת כמות הסיכונים התפעולים ברמת סיכון שירי גבוהה וגבוהה מאוד, שאינה חורגת מהצהרת תיאבון לסיכון שמתווה הדירקטוריון ומגבלת סיכונים בעלי פוטנציאל נזק גדול, נמדדות ומנוטרות אחד לתקופה על ידי חטיבת ניהול הסיכונים.

הבנק מחשב את חשיפתו לסיכונים תפעוליים בהתאם ל"גישה הסטנדרטית" שנקבעה בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 206, המבוססת על חלוקת פעילות הבנק לקווי עסקים שהוגדרו בהוראה וחישוב ההון הנדרש בגין כל אחד מקווי העסקים.

על פי הנחיות אלו, חשיפת הבנק לסיכונים תפעוליים נגזרת מדרישת ההון כאמור, ומיחסי ההון המינימליים שנקבעו על ידי בנק ישראל.

להלן נתונים לגבי דרישת ההון וחשיפת הבנק בגין סיכונים תפעוליים ליום 31.3.2017, לעומת הנתונים בסוף השנה הקודמת:

השינוי	31.12.2016	31.3.2017	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
5	244	249	דרישת ההון
31	1,930	1,961	החשיפה לסיכון התפעולי

ברבע הראשון של שנת 2017 לא נרשם שינוי מהותי בהיקף החשיפה לסיכון התפעולי. הגידול בדרישת ההון הנגזרת מחשיפה זו הסתכם ב- 5 מיליון ש"ח.

ג. מידע נוסף

מידע מפורט באשר לניהול הסיכון התפעולי בבנק, לרבות היבטים איכותיים וכמותיים הכרוכים בניהול סיכון זה, נכלל בדוח הסיכונים ליום 31.3.2017 המתפרסם באתר האינטרנט של הבנק בכתובת:
<https://www.mercantile.co.il/MB/private/about-mercantile/financial-reports/regulatory>

16. סיכונים נוספים

א. סיכוני אבטחת מידע וסיכוני "סייבר"

פעילות התאגידים הבנקאיים נשענת על תשתיות טכנולוגיות מתקדמות וחדשנות טכנולוגית, לרבות תשתיות מיחשוב "פתוחות" וקבלת שירותי מיחשוב מצדדים שלישיים המאפשרים מתן שירותים בנקאיים זמינים ללקוחות "בכל עת ובכל מקום". תשתיות מתקדמות אלו חושפות את התאגידים הבנקאיים לסיכוני אבטחת מידע ו"סיכוני סייבר", שהתמשותם עלולה לשבש את פעילותם התקינה ולהוביל לפגיעה במוניטין, ירידה באמון הציבור, ואף לגרום, במקרה קיצון, לפגיעה ביציבותם.

לפרטים נוספים באשר לניהול סיכוני אבטחת מידע וסיכוני "סייבר" בבנק - ראה פרק 16 א' בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2016.

ב. סיכונים משפטיים

הסיכון המשפטי מוגדר כחשיפת הבנק להפסדים, בין היתר, בשל העדר יכולת לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם, או בשל הליכים משפטיים שנפתחו נגד הבנק וכן חשיפה להפסדים בגין קנסות או צעדי עונשין הנובעים מפעילות פיקוחית, כמו גם מהסדרים פרטניים.

במסגרת ניהול החשיפה לסיכונים משפטיים, הוכן בבנק מסמך מדיניות בנושא "ניהול הסיכונים המשפטיים", המגדיר את הסיכונים המשפטיים, דרכי המעקב אחרי סיכונים אלו והצעדים שיש לנקוט כדי למזער אותם, שאושר על ידי הדירקטוריון. עדכונים שוטפים בנושא זה מועלים באופן שוטף הן בפני ועדת ניהול הסיכונים של הדירקטוריון, והן בפני הדירקטוריון (במסגרת "מסמך הסיכונים").

3. סיכוני ציות

סיכוני הציות והרגולציה מוגדרים כחשיפת הבנק להטלת קנסות ועיצומים מצד גורמי אכיפה ולפגיעה במוניטין של הבנק בשל אי מילוי או כשלון בציות להוראות חוק (לרבות הוראות שפרסם המפקח על הבנקים).

במטרה להסדיר סטנדרטים הולמים לניהול הסיכון בתאגידים הבנקאיים, פרסם בנק ישראל ביום 3.6.2015 תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 308 בנושא: "ציות ופונקצית הציות בתאגיד הבנקאי".

במסגרת התיקון להוראה נדרשו התאגידים הבנקאיים לגבש מדיניות כתובה בנושא: "מדיניות הציות", שתאושר על ידי הדירקטוריון. הבנק גיבש מסמך מדיניות בנושא זה, שאושר על ידי הדירקטוריון ביום 28 בדצמבר 2015.

במסגרת ניהול החשיפה לסיכוני ציות (לעניין החוקים ל"איסור הלבנת הון" ו"לאיסור מימון טרור"), התקבלה בעבר החלטה בבנק ובחברה האם, להפסקת מתן שירותים בנקאיים לבנקים הפועלים בשטחי הרשות הפלסטינית. ההחלטה יושמה לגבי הבנקים הפועלים ברצועת עזה, והושהתה בחלקה לגבי שירותים מסוימים הניתנים לבנקים זרים הפועלים בשטחי יהודה ושומרון (להלן: "הבנקים הפלסטינים") - לבקשת המדינה.

ביום 1 במאי 2016 פנתה החברה האם למפקחת על הבנקים ולמנכ"ל משרד האוצר, בבקשה להתיר לבנקים הנמנים על קבוצת דיסקונט לחדול כליל ממתן שירותים לבנקים הפלסטינים, או לחלופין לתת מענה נאות לסיכונים הכרוכים במתן שירות זה. לנוכח הסיכונים הכרוכים בפעילות זו, הצטרף דירקטוריון הבנק ביום 28 ביוני 2016 לעמדת החברה האם.

בהמשך לצעדים אלו, מסר הבנק ביום 16 בינואר 2017 הודעה לבנקים הפלסטיניים, על הפסקת מתן שירותי מזומנים לבנקים אלו, החל מיום 20 באפריל, 2017.

לאחרונה נודע לבנק, כי מתקיימים הליכים לגיבוש כלים לגידור הסיכון הכרוך במתן שירותים לבנקים הפלסטינאים, באמצעות מתן כתב התחייבות לאי העמדה לדין פלילי ובאמצעות מתן כתב שיפוי בגין תביעות כספיות אפשריות. עד כה טרם הוצג לבנק מתווה כלשהוא.

במקביל, הבנק בוחן מתווה שהוצע על ידי בנק ישראל, למתן שירותי מזומנים לבנקים הפלסטינים, במעורבות בנק ישראל, באמצעות מרכז המזומנים של החברה האם. נוכח המגעים המתקיימים עם בנק ישראל בנושא, ניתנה אורכה להמשך מתן שירותי מזומנים לבנקים הפלסטינים.

לפרטים נוספים באשר לניהול סיכון הציות, לרבות הצעדים שננקטו על ידי הבנק ליישום הוראות בנק ישראל בנושא זה - ראה פרק 16' בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2016.

חלק ד' - מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים ובקורות

17. מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים בנושאים קריטיים

א. כללי

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים על פי עקרונות וכללי חשבונאות שעיקרם פורט בביאור 1 בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2016 ובביאור 1 בתמצית הדוחות הכספיים ביניים לתקופת הדוח, תוך התאמות לכללי דיווח מקובלים לצורך עריכת דוחות כספיים לתקופות ביניים.

יישומם של כללי חשבונאות אלו, על ידי הנהלת הבנק בעת עריכת הדוחות הכספיים, כרוך לעיתים בהנחות, הערכות ואומדנים שונים המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות (לרבות התחייבויות תלויות) ועל התוצאות הכספיות המדווחות של הבנק. ייתכן שהתממשותם בעתיד של הערכות ואומדנים כאמור, יהיה שונה מכפי שהוערך בעת עריכת הדוחות הכספיים.

חלק מהאומדנים וההערכות בהם נעשה שימוש, כרוך במידה רבה של אי ודאות או רגישות למשתנים שונים. אומדנים והערכות מסוג זה, שהשתנותם עשויה להשפיע באופן מהותי על התוצאות הכספיות המוצגות בדוחות הכספיים, נחשבים לאומדנים והערכות בנושאים "קריטיים".

סקירה תמציתית של ההערכות והאומדנים בנושאים חשבונאיים קריטיים, נכללה בדין וחשבון של הבנק לשנת 2016. כללי החשבונאות שיושמו בעריכת תמצית הדוחות הכספיים לתקופת הדוח, אינם כוללים אומדנים והערכות ב"נושאים קריטיים" מעבר לנושאים שפורטו בדוחות הבנק לשנת 2016.

הנהלת הבנק בדעה כי האומדנים וההערכות שיושמו בעת עריכת הדוחות הכספיים הינם נאותים ונעשו על פי מיטב ידיעתה ושיקול דעתה המקצועי.

ב. הצגת מכשירים פיננסיים על פי שוויים ההוגן

כאמור בדוחות הכספיים לשנת 2016, הבנק מודד מכשירים פיננסיים מסוימים (בעיקר השקעות בניירות ערך בתיק ה"זמין למכירה" וב"תיק למסחר"), וכן מכשירים נגזרים - על פי שוויים ההוגן.

להלן נתונים לגבי יתרות המכשירים הפיננסיים (לרבות מכשירים נגזרים), הכלולים בדוחות הכספיים לפי שוויים ההוגן, תוך אבחנה בין יתרות המבוססות על "נתונים נצפים", ליתרות המבוססות על "נתונים לא נצפים" וההכנסות (הוצאות) שנזקפו לדוח הרווח והפסד בגינם:

נתונים תוצאתיים		נתונים מאזניים		
לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס		יתרות שווי הוגן ליום		
2016	2017	31.12.2016	31.3.2017	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
1. ניירות ערך זמינים למכירה - "נתונים נצפים"				
16	3	4,720	4,744	- נסחרים בשוק פעיל (רמה 1)
3	5	951	1,055	- אחרים (רמה 2)
-	-	13	13	"נתונים לא נצפים" - (רמה 3)
19	8	5,684	5,812	סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה
2. מכשירים נגזרים - "נתונים נצפים"				
-	-	-	-	- נסחרים בשוק פעיל (רמה 1)
(45)	(31)	(4)	(28)	- אחרים (רמה 2)
7	1	(47)	(48)	"נתונים לא נצפים" - (רמה 3)
(38)	(30)	(51)	(76)	סך הכל מכשירים נגזרים

השינויים בשווי ההוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים המשתייכים לקבוצת האיכות הנמוכה ("רמה 3"), בתקופת הדו"ח נובעים מהגורמים הבאים:

- השפעת שיעור עליית מדד המחירים לצרכן, והשינוי בשער החליפין של השקל לעומת המטבעות הזרים הגדילו את השווי ההוגן של מכשירים אלו, בסך של 1 מיליון ש"ח (בתקופה המקבילה אשתקד - קיטון בסך של 5 מיליון ש"ח).
 - השפעת השינויים בשיעורי ריבית השוק במגזרים השונים (שקל לא צמוד, שקל צמוד למדד ומטבע חוץ), הגדילו את השווי ההוגן של מכשירים אלו, בסכום לא מהותי (בתקופה המקבילה אשתקד - 14 מיליון ש"ח).
 - צבירת הריבית השוטפת, הקטינה את השווי ההוגן של מכשירים אלו, בסכום לא מהותי (בתקופה המקבילה אשתקד - 2 מיליון ש"ח).
 - השינוי במרכיב "סיכון האשראי", הקטין את השווי ההוגן של ההתחייבויות בגין עסקאות במכשירים נגזרים בסכום לא מהותי.
- קביעת השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים (לרבות מכשירים נגזרים), המשתייכים לדרגות איכות 2 ו- 3 מבוססת על הערכות והנחות, הנשענות בין היתר, על שיקול דעת סובייקטיבי.
- לפיכך, סטייה אפשרית בגורמים אלו עלולה להטות את שוויים ההוגן של מכשירים אלו במידה מהותית.

18. גילוי לגבי בקורות ונהלים

א. בקורות לגבי הגילוי בדוחות הכספיים

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 309 - העוסקת הן בבקורות ובהנלים לגבי הגילוי (סעיף 302 בחוק Sarbanes Oxley - להלן "SOX") והן בבקרה הפנימית על דיווח כספי (סעיף 404 SOX - ראה סעיף ב' להלן), קובעת בכל הנוגע לבקורות ולנהלים לגבי הגילוי בדוחות הכספיים התקופתיים, כדלקמן:

תאגיד בנקאי חייב לקיים בקורות ונהלים לגבי הגילוי על דיווח כספי.

הנהלת התאגיד הבנקאי תעריך, בשיתוף המנהל הכללי והחשבונאי הראשי, את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי בדוחות הכספיים, לסוף כל רבעון.

בנוסף, חויבו המנהל הכללי והחשבונאי הראשי של כל תאגיד בנקאי, להצהיר אישית, במסגרת הדוחות הכספיים - הצהרות (הכלולות בדוחות אלו) לגבי הגילוי הנכלל בדוחות, בהסתמך על סקירת הדוחות הכספיים והערכת יעילות הבקורות והנהלים לגבי המידע שנכלל בדוחות.

קיומן של בקורות אלו ותקפותן, נבחנות ביחידות השונות של הבנק מידי רבעון. בנוסף, הוקמה בבנק "ועדת גילוי" בראשות המנהל הכללי הכוללת את כל חברי הנהלת הבנק. הועדה מתכנסת אחת לרבעון ודנה בנושאים שונים שהתעוררו במהלך פעילותו העסקית של הבנק, שעשויה להיות להם השלכה על הגילוי הנדרש בדוחות הכספיים.

ב. בקרה פנימית על דיווח כספי

בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 309 מפורטות גם חובות הנהלת התאגיד הבנקאי לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי (סעיף 404 SOX).

ההוראה קובעת, בכל הנוגע לבקרה הפנימית על דיווח כספי, כדלקמן:

- תאגיד בנקאי חייב לקיים בקרה פנימית על דיווח כספי.
- הנהלת התאגיד הבנקאי תעריך מדי שנה את אפקטיביות מערך הבקרה הפנימית בתאגיד.

בתקופת הדוח עודכן התייעוד הקיים בגין מספר תהליכים עסקיים המשליכים על הדיווח הכספי, נסקרו הבקורות הקיימות בגין תהליכים אלו, לרבות בקורות חדשות שנוספו בתקופת הדוח, ונערכו בדיקות שוטפות על הבקורות הקיימות והערכת מידת האפקטיביות שלהן.

ג. הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי

בהתבסס על בחינת הבקורות הקיימות בתהליכי הפקת והעברת המידע הקשורים לדיווח הכספי, ועל תוצאות הדיונים שנערכו ב"ועדת הגילוי", העריכה הנהלת הבנק, כשיתוף המנהל הכללי והחשבונאי הראשי של הבנק, את האפקטיביות של הבקורות ונהלים בתקופה המכוסה בדוח זה, לגבי הגילוי של הבנק.

על בסיס הערכה זו, המנהל הכללי והחשבונאי הראשי של הבנק הסיקו, כי לתום תקופה זו, הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הבנק הינן אפקטיביות, כדי: לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הרבעוני, בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

ד. שינויים בבקרה הפנימית

במהלך הרבעון שהסתיים ביום 31.3.2017 לא ארעו שינויים בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי אשר השפיעו באופן מהותי, או שסביר שצפויים להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

חלק ה' - מידע נוסף

19. עניינים אחרים

טיוטת מכתב בנק ישראל בנושא: "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל - התייעלות בתחום הנדל"ן"

בהמשך למכתב שפרסם בנק ישראל ביום 12 בינואר 2016 בנושא: "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל", במסגרתו נדרשו התאגידים הבנקאיים להתוות תכנית התייעלות "רב שנתית", בדגש על התייעלות בתחום כח האדם והוצאות השכר (לרבות מתן הקלות לעמידה ביעדי היעד של הלימות ההון לתאגידים שיישמו תוכניות התייעלות בתחום זה) - הפיץ בנק ישראל ביום 7 במרס 2017, טיוטת מכתב, בנושא: "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל - התייעלות בתחום הנדל"ן".

במסגרת טיוטת המכתב התבקשו התאגידים הבנקאיים לבחון צעדי התייעלות גם בתחום הנדל"ן, לרבות התייחסות למיקומן הגיאוגרפי של יחידות ההנהלה והמטה. טיוטת המכתב כוללת הצעה לדחיית המועדים לעמידה ביעדי הלימות ההון, שתחושב כסכום המרכיבים הבאים:

- רוח ההון הנובע ממכירת נכסי נדל"ן, שטרם הוכר בהון הרגולטורי.
- הסכום המצטבר של העלויות הישירות שהושקעו בגין תוכנית התייעלות.

מתן ההקלות כאמור, כפוף לאישור בנק ישראל ולתנאים כדלקמן:

- הצגת תוכנית קונקרטית להתייעלות בתחום הנדל"ן, שתכלול: תיאור יחידות המטה וההנהלה הכלולות בתוכנית, בחינת הכדאיות הכלכלית של התוכנית (לרבות הערכות באשר לחסכון שיושג בהוצאות התפעול והתחזוקה) ועמידת התוכנית בצרכי התאגיד הבנקאי.
- מחויבות קונקרטית לביצוע תוכנית ההתייעלות.

הקלות אלו יחולו על תוכניות התייעלות שיאושרו עד ליום 30 ביוני 2018, ויפרסו לחמש שנים בשיטת "הקו הישר". בנוסף הוצע על ידי בנק ישראל, במסגרת טיוטת המכתב, להאריך את התקופה המזכה בהקלות שנקבעו במכתב מיום 12.1.2016 - גם לתוכניות התייעלות שיאושרו עד ליום 30.6.2018. הבנק לומד את ההנחיות החדשות שנכללו בטיטת המכתב.

דוח הדירקטוריון וההנהלה - נספחים | תוכן העניינים

נספח 1 - סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק על בסיס מאוחד.....86

נספח 2 - חשיפות למדינות זרות - על בסיס מאוחד.....89

נספח 3 - החשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעור הריבית.....90

בסכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

1. סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות¹², אג"ח, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך 23,647 מיליוני ש"ח, 6,109 מיליוני ש"ח, 70 מיליוני ש"ח ו- 5,123 מיליוני ש"ח, בהתאמה.
2. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.
3. סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
4. כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
5. סיכון אשראי שדירוג האשראי שלו ליום 31.3.2017, עומד במדיניות הכנק לכיצוע אשראי חדש.
6. סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פנום, נחת או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיר שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיר שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור המצאות בפיגור של כ- 90 יום ומעלה.
7. כולל סיכון אשראי מאזני בגין הלוואות לדיר שניתנו ("קבוצות רכשה" בסך 71 מיליון ש"ח וסיכון אשראי חוץ מאזני בגין לווים אלה בסך 70 מיליון ש"ח.

נספח 1 - סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק על בסיס מאוחד (המשך)

בסכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

31 במרס 2016									
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾					סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾				
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾									
יתרת	הוצאות	מחיקות	בגין	הפסדי	סך	דירוג	ביצוע	סך	
הפרשה	הפסדי	חשבונאיות,	הפסדי	אשראי	הכל*	אשראי	אשראי	הכל	
אשראי	נטו	אשראי	אשראי	פגום	בעייתי ⁽⁶⁾	חובות ⁽²⁾	בעייתי	אשראי ⁽⁵⁾	
8	(1)	(2)	2	3	338	379	3	372	379
1	-	-	-	-	92	102	-	101	102
38	(2)	(6)	21	68	2,042	2,294	67	2,204	2,308
47	-	3	38	79	1,670	3,578	79	3,461	3,579
6	-	-	35	42	1,888	1,942	42	1,906	1,949
1	-	-	-	1	65	81	1	286	289
100	1	(1)	116	136	4,017	4,560	136	4,381	4,563
3	-	-	6	8	263	301	9	285	306
38	-	6	23	29	973	1,097	29	1,052	1,097
4	-	-	2	2	95	148	2	144	153
7	-	-	6	6	311	334	6	539	546
20	-	(2)	25	33	1,173	1,442	33	1,368	1,443
4	(1)	-	3	5	816	974	5	951	974
277	(3)	(2)	277	412	13,743	17,232	412	17,050	17,688
16	-	-	-	57	3,386	3,601	57	3,503	3,601
55	(3)	(3)	21	49	3,641	4,621	49	4,416	4,630
348	(6)	(5)	298	518	20,770	25,454	518	24,969	25,919
1	-	-	-	-	274	274	-	300	300
-	-	-	-	-	-	-	-	2,944	2,944
349	(6)	(5)	298	518	21,044	25,728	518	28,213	29,163
פעילות בישראל: ציבור-מסחרי									
חקלאות									
כרייה וחציבה									
תעשייה									
בינוי ⁽⁷⁾									
נדל"ן									
אספקת חשמל ומים									
מסחר									
בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל									
תחבורה ואחסנה									
מידע ותקשורת									
שירותים פיננסיים									
שירותים עסקיים אחרים									
שירותים ציבוריים וקהילתיים									
סך הכל מסחרי									
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור									
אנשים פרטיים-אחר									
סך הכל ציבור בישראל									
בנקים									
ממשלה									
סה"כ פעילות בישראל									
פעילות בחו"ל									
תעשייה									
בינוי ונדל"ן									
מסחר									
תחבורה ואחסנה									
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור									
אנשים פרטיים-אחר									
אחר									
סה"כ ציבור בחו"ל									
בנקים									
ממשלות									
סך הכל פעילות בחו"ל									
סך הכל									

1. סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אג"ח, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך 22,097 מיליוני ש"ח, 3,637 מיליוני ש"ח, 51 מיליוני ש"ח ו-4,809 מיליוני ש"ח, בהתאמה.
2. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.
3. סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
4. כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
5. סיכון אשראי שדירוג האשראי שלו ליום 31.3.2016, עומד במדיניות הבנק לביצוע אשראי חדש.
6. סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של כ- 90 יום ומעלה.
7. כולל סיכון אשראי מאזני בגין הלוואות לדיור שניתנו ל"קבוצות רכישה" בסך 94 מיליוני ש"ח, וסיכון אשראי חוץ מאזני בגין לווים אלה בסך 127 מיליוני ש"ח;

נספח 1 - סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק על בסיס מאוחד (המשך)

בסכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2016									
סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾					חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾				
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾					הפסדי אשראי ⁽⁴⁾				
דירוג ביצוע					הוצאות				
סך הכל					בגין מחיקות				
סך הכל					הפסדי חשבונאיות, נטו				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				
סך הכל					אשראי				

נספח 2 - חשיפות למדינות זרות - על בסיס מאוחד⁽¹⁾

א. מידע בדבר סך כל החשיפות למדינות זרות

מועד הפרעון של החשיפה המאזנית		חשיפה מאזנית מעבר לגבול ⁽³⁾						
מל"ח	מל"ח	חשיפה חוץ מאזנית ⁽²⁾	חובות פגומים	סיכון אשראי בעייתי	סך הכל	לאחרים	לבנקים	למשלוח
מל"ח	מל"ח	מל"ח	מל"ח	מל"ח	מל"ח	מל"ח	מל"ח	מל"ח

סך כל החשיפה למדינות זרות:

• ליום 31.3.2017:

428	161	6	-	1	589	86	129	374
157	132	813 ⁽⁴⁾	-	3	289	157	82	50
585	293	819	-	4	878	243	211	424
13	2	26	-	1	15	14	1	-

LDC מזה

• ליום 31.3.2016:

247 ⁽⁵⁾	259 ⁽⁵⁾	6	-	-	506	89	239	178
162 ⁽⁵⁾	355 ⁽⁵⁾	64	-	-	517	187	330	-
409	614	70	-	-	1,023	276	569	178
17	2	32	-	-	19	16	3	-

LDC מזה

• ליום 31.12.2016:

333	164	6	-	-	497	95	128	274
170	225	881 ⁽⁴⁾	-	1	395	166	189	40
503	389	887	-	1	892	261	317	314
13	2	27	-	-	15	15	-	-

LDC מזה

1. על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות ובטחונות נזילים. בלוח זה נכלל מידע מפורט לגבי מדינות שחשיפות האשראי של הבנק בגין עולה על 1% מסך נכסי הבנק.
2. סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים, כפי שחושב לצורך מגבלת חבות של לווה.
3. סיכון אשראי מאזני חוץ מאזני, סיכון אשראי בעייתי וחובות פגומים, מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה וקבוצת לזוים.
4. כולל חשיפה למבטחי משנה זרים בסך 763 מיליון ש"ח (31.12.2016 - 827 מיליון ש"ח), הנובעת מהסכמים שנחתמו בין הבנק לבין מבטחי המשנה, במסגרתם התחייבו המבטחים לשפות את הבנק בגין התממשות חשיפה לסיכונים אשראי הגלומה בערבויות "חוק מכר דירות" מסוימות שהונפקו על ידי הבנק (ראה פרק 8⁽⁴⁾), לעיל).
5. סווג מחדש.

ב. מידע בדבר מדינות שסך החשיפה לכל אחת מהן עולה על 0.75% מסך נכסי הבנק

ליום 31.3.2017 לא היו בבנק חשיפות אשראי בגין מדינות זרות, ששיעורן עולה על 0.75% מכלל נכסי הבנק (אך נופלות מ-1% ליום 31.3.2016, וליום 31.12.2016 - זהה).

ג. מידע בדבר חשיפה מאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות

חשיפת הבנק בגין מדינות זרות עם בעיות נזילות מסתכמת ליום 31.3.2017 בסך של 3 מיליון ש"ח (31.3.2016 - 4 מיליון ש"ח; 31.12.2016 - 3 מיליון ש"ח).

* חשיפת הבנק למדינות: פורטוגל, ספרד, יוון, איטליה, אירלנד וקפריסין שנכללו בתכנית הסיוע שהושקה על ידי הבנק המרכזי האירופאי וקרן המטבע הבינלאומית ליום 31.3.2017 - מסתכמת בסך 6 מיליון ש"ח (31.3.2016 - 13 מיליון ש"ח; 31.12.2016 - 6 מיליון ש"ח). ליום 31.3.2017 לא קיימת לבנק חשיפה חוץ מאזנית בגין מדינות אלו (ליום 31.3.2016 וליום 31.12.2016 - זהה).

נספח 3 - החשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית

בסכומים מדווחים

31 במרס 2017

עם דרישה ועד חודש מיליוני ש"ח	מחודש ועד 3 חודשים	מעל 3 חודשים ועד שנה	משנה ועד 3 שנים	מעל 3 ועד 5 שנים	מעל 5 ועד 10 שנים	מעל 10 ועד 20 שנה
-------------------------------	--------------------	----------------------	-----------------	------------------	-------------------	-------------------

19,774	2,116	1,514	1,714	608	274	98
221	90	266	11	-	-	-
-	4	15	24	5	1	-
-	-	-	-	-	-	-
19,995	2,210	1,795	1,749	613	275	98
17,412	1,595	2,661	1,156	676	298	108
442	180	784	205	4	95	-
-	2	2	11	3	2	-
-	-	-	-	-	-	-
17,854	1,777	3,447	1,372	683	395	108
2,141	433	(1,652)	377	(70)	(120)	(10)
2,141	2,574	922	1,299	1,229	1,109	1,099

מטבע ישראלי לא צמוד

נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים נכסים פיננסיים *
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
אופציות (במונחי נכס הבסיס)
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים
סה"כ שווי הוגן

התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים והתחייבויות פיננסיות מורכבות התחייבויות פיננסיות *
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
אופציות (במונחי נכס הבסיס)
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים
סה"כ שווי הוגן

מכשירים פיננסיים, נטו

החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר
החשיפה המצטברת במגזר

מטבע ישראלי צמוד למדד

נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים נכסים פיננסיים *
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
אופציות (במונחי נכס הבסיס)
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים
סה"כ שווי הוגן

התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים והתחייבויות פיננסיות מורכבות התחייבויות פיננסיות *
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
אופציות (במונחי נכס הבסיס)
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים
סה"כ שווי הוגן

מכשירים פיננסיים, נטו

החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר
החשיפה המצטברת במגזר

הערות כלליות:

- פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר של הנכסים הפיננסיים ושל ההתחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.
- כלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעורי הריבית שמנכים אותם אל השווי ההוגן בגין המכשיר הפיננסי.
- שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי ההוגן בגינו.
- משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי ההוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שנגרם כתוצאה משינוי קטן (גידול בשיעור של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.

31 בדצמבר 2016			31 במרס 2016							
משך חיים	שיעור	סך	משך חיים	שיעור	סך	משך חיים	שיעור	סך	ללא	מעל
ממוצע	תשואה	הכל	ממוצע	תשואה	הכל	ממוצע	תשואה	הכל	תקופת	20
אפקטיבי	פנימי	שווי הוגן	אפקטיבי	פנימי	שווי הוגן	אפקטיבי	פנימי	שווי הוגן	פרעון	שנה
שנים	אחוזים	מיליוני ש"ח	שנים	אחוזים	מיליוני ש"ח	שנים	אחוזים			
0.54	3.32	25,690	0.43	3.19	24,616	0.49	3.46	26,201	84	19
0.29		428	0.14		1,141	0.24		588	-	-
-		53	-		55	-		49	-	-
-		-	-		-	-		-	-	-
**0.53		26,171	**0.42		25,812	**0.49		26,838	84	19
0.45	0.20	23,490	0.44	0.20	21,730	0.46	0.15	23,906	-	-
1.08		1,458	0.67		2,939	1.01		1,710	-	-
-		13	-		32	-		20	-	-
-		-	-		-	-		-	-	-
**0.49		24,961	**0.47		24,701	**0.50		25,636	-	-
								1,202	84	19
		1,210			1,111				1,202	1,118
2.56	1.20	3,737	2.89	1.33	3,251	2.43	1.32	3,751	2	13
1.80		532	0.73		1,271	1.33		529	-	-
-		13	-		30	-		18	-	-
-		-	-		-	-		-	-	-
**2.46		4,282	**2.27		4,552	**2.29		4,298	2	13
3.24	0.38	3,389	3.26	0.49	3,638	3.22	0.36	3,335	-	-
2.13		265	3.75		164	1.92		257	-	-
-		35	-		38	-		33	-	-
-		-	-		-	-		-	-	-
**3.13		3,689	**3.25		3,840	**3.10		3,625	-	-
								673	2	13
		593			712				673	671

הערות ספציפיות:

* למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.

** ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.

נספח 3 - החשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית (המשך)

בסכומים מדווחים

31 במרס 2017						
עם דרישה ועד חודש	מחודש ועד 3 חודשים	מל 3 ועד 3 חודשים	משנה ועד 3 שנים	מל 3 ועד 5 שנים	מל 5 ועד 10 שנים	מל 10 ועד 20 שנה
מיליוני ש"ח						

מטבע חוץ***

נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים נכסים פיננסיים*

מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)

אופציות (במונחי נכס הבסיס)

מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים

סה"כ שווי הוגן

632	97	152	490	303	240	-
872	443	757	58	33	10	-
-	2	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-
1,504	542	909	548	336	250	-

התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים והתחייבויות פיננסיות מורכבות התחייבויות פיננסיות*

מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)

אופציות (במונחי נכס הבסיס)

מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים

סה"כ שווי הוגן

1,962	340	345	17	6	13	2
494	167	497	37	9	195	2
-	1	8	4	1	-	-
-	-	-	-	-	-	-
2,456	508	850	58	16	208	4

מכשירים פיננסיים, נטו

החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר

(952)	34	59	490	320	42	(4)
-------	----	----	-----	-----	----	-----

החשיפה המצטברת במגזר

(952)	(918)	(859)	(369)	(49)	(7)	(11)
-------	-------	-------	-------	------	-----	------

חשיפה כוללת לשינויים בשיעורי הריבית

נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים נכסים פיננסיים****

מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)

אופציות (במונחי נכס הבסיס)****

מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים

סה"כ שווי הוגן

20,519	2,346	2,237	3,875	1,760	890	121
1,093	633	1,223	272	34	33	2
-	7	16	35	8	3	-
-	-	-	-	-	-	-
21,612	2,986	3,476	4,182	1,802	926	123

התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים והתחייבויות פיננסיות מורכבות התחייבויות פיננסיות*

מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)

אופציות (במונחי נכס הבסיס)****

מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים****

סה"כ שווי הוגן

19,396	2,114	3,650	2,024	1,497	1,101	144
938	347	1,388	336	67	290	2
-	5	16	35	8	3	-
-	-	-	-	-	-	-
20,334	2,466	5,054	2,395	1,572	1,394	146

מכשירים פיננסיים, נטו

החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר

1,278	520	(1,578)	1,787	230	(468)	(23)
-------	-----	---------	-------	-----	-------	------

החשיפה המצטברת במגזר

1,278	1,798	220	2,007	2,237	1,769	1,746
-------	-------	-----	-------	-------	-------	-------

הערות כלליות:

1. פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר של הנכסים הפיננסיים ושל ההתחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.
2. בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעורי הריבית שמנכים אותם אל השווי ההוגן בגין המכשיר הפיננסי.
3. שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי ההוגן בגינו.
4. משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי ההוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שנגרם כתוצאה משינוי קטן (גידול בשיעור של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.

31 בדצמבר 2016			31 במרס 2016							
משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	ללא תקופת פרעון	מערל 20 שנה
שנים	אחוזים	מיליוני ש"ח	שנים	אחוזים	מיליוני ש"ח	שנים	אחוזים	מיליוני ש"ח		
1.94	2.00	2,002	1.42	1.71	2,219	2.16	2.15	1,914	-	-
0.43		1,943	0.39		2,570	0.43		2,173	-	-
-		1	-		2	-		2	-	-
-		-	-		-	-		-	-	-
**1.20		3,946	**0.87		4,791	**1.24		4,089	-	-
0.17	0.69	2,720	0.17	0.37	2,740	0.15	0.75	2,685	-	-
1.80		1,232	1.51		2,001	1.07		1,401	-	-
-		16	-		16	-		14	-	-
-		-	-		-	-		-	-	-
**0.67		3,968	**0.73		4,757	**0.47		4,100	-	-
								(11)	-	-
		(22)			34			(11)	(11)	
0.87	2.98	31,442	0.77	2.88	30,099	0.82	3.13	31,879	99	32
0.66		2,903	0.42		4,982	0.54		3,290	-	-
-		67	-		87	-		69	-	-
-		-	-		-	-		-	-	-
**0.85		34,412	**0.72		35,168	**0.79		35,238	99	32
0.74	0.27	29,599	0.78	0.25	28,108	0.74	0.23	29,926	-	-
1.47		2,955	1.10		5,104	1.1		3,368	-	-
-		64	-		86	-		67	-	-
-		19	-		17	-		18	18	-
**0.81		32,637	**0.83		33,315	**0.78		33,379	18	-
								1,859	81	32
		1,755			1,853			1,859	1,859	1,778

הערות ספציפיות:

* למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.

** ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.

*** לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

**** כולל אופציות של מניות המוצגות בטור "ללא תקופת פרעון".

***** כולל התחייבויות לא כספיות המוצגות בטור "ללא תקופת פרעון".

הצהרה (Certification)

אני, יהושע בורשטיין, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 31 במרס 2017 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים ברווח הכולל, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי⁽¹⁾ ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי⁽¹⁾, וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח.
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

(1) כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון והנהלה".

הצהרה (Certification)

אני, אבי רישפן, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 31 במרס 2017 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים ברווח הכולל, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי⁽¹⁾ ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי⁽¹⁾, וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח.
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

(1) כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון והנהלה".

אבי רישפן

סמנכ"ל בכיר, חשבונאי ראשי

14 במאי, 2017

דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של בנק מרכנתיל דיסקונט בערבון מוגבל והחברות הבנות שלו (להלן - "הבנק"), הכולל את מאזן הביניים התמציתי המאוחד ליום 31 במרס 2017 ואת הדוחות התמציתיים ביניים המאוחדים על רווח והפסד, הרווח הכולל, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה באותו תאריך.

הדירקטוריון והנהלה אחראים לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופת ביניים זו בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בישראל (Israeli GAAP) ל"דיווח כספי לתקופות ביניים" ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופת ביניים זו בהתבסס על סקירתנו.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של הישות" ותקן סקירה שיישומו בסקירה של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבירורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בישראל (Israeli GAAP) ל"דיווח כספי לתקופות ביניים" ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

זיו האפט

רואי חשבון

סומך חייקין

רואי חשבון

14 במאי, 2017

תמצית דוחות רווח והפסד מאוחדים

בסכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס		ביאור	
2016	2016	2017		
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)		
1,057 ⁽¹⁾	231	270	2	הכנסות ריבית
124	1	29	2	הוצאות ריבית
933	230	241		הכנסות ריבית, נטו
36	(5)	32	6,14	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
897	235	209		הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
				הכנסות שאינן מריבית
36	2	2	3	הכנסות מימון שאינן מריבית
304	73	76		עמלות
9	1	5		הכנסות אחרות
349	76	83		סך כל הכנסות שאינן מריבית
				הוצאות תפעוליות ואחרות
581	147	144	8	משכורות והוצאות נלוות
154	39	40		אחזקה ופחת בניינים וציוד
175	43	42		הוצאות אחרות
910	229	226		סך כל הוצאות תפעוליות ואחרות
336	82	66		רווח לפני מיסים
145 ⁽¹⁾	38	26		הפרשה למיסים על הרווח
191	44	40		רווח לאחר מיסים
2	1	1		חלק הבנק ברווחים של חברות כלולות, לאחר מיסים
193	45	41		רווח נקי
				רווח למניה (באלפי שקלים חדשים)
1.55	0.36	0.33		מניה בת 0.1 שקלים חדשים - ערך נקוב:
0.15	0.04	0.03		מניה בת 0.01 שקלים חדשים - ערך נקוב:

אבי רישפן
סמנכ"ל בכיר, חשבונאי ראשי

יהושע בורשטיין
המנהל הכללי

יאיר אבידן
יו"ר הדירקטוריון

1. סווג מחדש בגין היישום של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב, בנושא: "מיסים על ההכנסה - ראה ביאור 1ה(1).

תאריך אישור הדוחות הכספיים: 14 במאי, 2017.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוח מאוחד על הרווח הכולל

בסכומים מדווחים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס		ביאור
2016	2016	2017	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
193	45	41	רווח נקי לתקופה
			רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים: 4
(37)	(2)	10	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי השווי ההוגן, נטו
(40)	(23)	10	התאמת ההתחייבויות בגין הטבות לעובדים, נטו ⁽¹⁾
(77)	(25)	20	רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים
25	8	(7)	השפעת המס המתייחס
(52)	(17)	13	רווח (הפסד) כולל אחר לאחר השפעת המס
141	28	54	סך הכל הרווח הכולל

1. מהווה בעיקר, התאמות לאומדנים אקטואריים בגין הפרשות לפיצויי פרישה והטבות לאחר סיום העסקה וכן הפחתת סכומים שנרשמו בתקופות קודמות ברווח כולל אחר.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית מאזנים מאוחדים

בסכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

ביאור	31 במרס 2017	31 במרס 2016	31 בדצמבר 2016
	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(מבוקר)
נכסים			
מזומנים ופקדונות בבנקים	2,958	5,216	3,422
ניירות ערך ⁽¹⁾ (2)	6,122	3,650	6,002
אשראי לציבור	23,064	21,264	22,349
הפרשה להפסדי אשראי	(347)	(342)	(348)
אשראי לציבור, נטו	22,717	20,922	22,001
השקעה בחברות מוחזקות	10	8	9
בניינים וציוד	363	342	358
נכסים בגין מכשירים נגזרים	21	19	26
נכסים אחרים	377	409	346
סך הכל נכסים	32,568	30,566	32,164
התחייבויות והון			
פקדונות הציבור	27,622	25,606	27,199
פקדונות מבנקים	227	376	259
פקדונות הממשלה	148	159	149
אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	921	920	926
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	101	142	79
התחייבויות אחרות ⁽³⁾	1,251	1,232	1,308
סך הכל התחייבויות	30,270	28,435	29,920
הון	2,298	2,131	2,244
סך הכל התחייבויות והון	32,568	30,566	32,164

- היתרה כוללת ניירות ערך ששועבדו למלווים בסך 370 מיליוני ש"ח (31.3.2016 - 378 מיליוני ש"ח; 31.12.2016 - 369 מיליוני ש"ח).
- היתרה כוללת ניירות ערך המוצגים לפי השווי ההוגן בסך 5,817 מיליוני ש"ח (31.3.2016 - 3,342 מיליוני ש"ח; 31.12.2016 - 5,693 מיליוני ש"ח).
- היתרה כוללת הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים בסך 26 מיליוני ש"ח (31.3.2016 - 25 מיליוני ש"ח; 31.12.2016 - 28 מיליוני ש"ח).

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות על השינויים בהון

בסכומים מדווחים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2017

(לא מבוקר)					
הון מניות נפרע	קרנות הון	סך הכל הון וקרנות הון	רווח כולל אחר מצטבר	יתרת רווח	סך הכל הון
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
51	152	203	(97)	2,138	2,244
-	-	-	-	41	41
-	-	-	13	-	13
51	152	203	(84)	2,179	2,298

יתרה לתחילת התקופה (מבוקר)

רווח נקי לתקופה

רווח כולל אחר, נטו, לאחר השפעת המס

יתרה לסוף התקופה

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2016

(לא מבוקר)					
הון מניות נפרע	קרנות הון	סך הכל הון וקרנות הון	רווח כולל אחר מצטבר	יתרת רווח	סך הכל הון
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
51	152	203	(45)	1,945	2,103
-	-	-	-	45	45
-	-	-	(17)	-	(17)
51	152	203	(62)	1,990	2,131

יתרה לתחילת התקופה (מבוקר)

רווח נקי לתקופה

הפסד כולל אחר, נטו, לאחר השפעת המס

יתרה לסוף התקופה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016

(מבוקר)					
הון מניות נפרע	קרנות הון	סך הכל הון וקרנות הון	רווח כולל אחר מצטבר	יתרת רווח	סך הכל הון
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
51	152	203	(45)	1,945	2,103
-	-	-	-	193	193
-	-	-	(52)	-	(52)
51	152	203	(97)	2,138	2,244

יתרה לתחילת שנה

רווח נקי לשנה

הפסד כולל אחר, נטו, לאחר השפעת המס

יתרה לסוף השנה

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוחות על תזרימי מזומנים - מאוחדים

בסכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס		
2016	2016	2017	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
			תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
193	45	41	רווח נקי לתקופה
342	94	207	התאמות הדרושות כדי להציג את המזומנים מפעולות (נספח א')
535	139	248	סך הכל
			שינוי, נטו, בנכסים שוטפים -
254	(5)	36	פקדונות בבנקים
(1,732)	(533)	(778)	אשראי לציבור
5	12	5	נכסים בגין מכשירים נגזרים
-	1	4	ניירות ערך למסחר
2	(63)	(22)	נכסים אחרים
(1,471)	(588)	(755)	סך הכל שינוי בנכסים שוטפים
			שינוי, נטו, בהתחייבויות שוטפות -
1,811	218	423	פקדונות מהציבור
(200)	(83)	(32)	פקדונות מבנקים
(2)	8	(1)	פקדונות הממשלה
(43)	20	22	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
44	19	(58)	התחייבויות אחרות
1,610	182	354	סך הכל שינוי בהתחייבויות שוטפות
674	(267)	(153)	מזומנים נטו מפעילות (לפעילות) שוטפת
			תזרימי מזומנים לפעילות השקעה
(4,980)	(788)	(387)	רכישת ניירות ערך זמינים למכירה
1,330	537	117	תמורה ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה
761	4	-	תמורה מפדיון ניירות ערך זמינים למכירה
(80)	(18)	(20)	רכישת בניינים וציוד
17	6	6	תמורה ממימוש בניינים וציוד
(2,952)	(259)	(284)	מזומנים, נטו, לפעילות השקעה
			תזרימי מזומנים מפעילות מימון
253	253	-	הנפקת אגרות חוב
(26)	(5)	(11)	פרעון כתבי התחייבות נדחים
227	248	(11)	מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) מימון
			קיטון במזומנים
(2,051)	(278)	(448)	השפעת השינויים בשער החליפין על יתרת המזומנים
(18)	(8)	(17)	יתרת מזומנים לתחילת התקופה
5,407	5,407	3,338	
3,338	5,121	2,873	יתרת המזומנים לסוף התקופה

* הוצג מחדש

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

נספחים לדוחות המאוחדים על תזרימי מזומנים

בסכומים מדווחים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס	
2016	2016	2017
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)

נספח א'

התאמות הדרושות כדי להציג את המזומנים מפעילות שוטפת

(2)	(1)	(1)	חלק הבנק ברווחים, נטו, של חברות מוחזקות
56	14	14	פחת על בניינים וציוד (לרבות ירידת ערך)
*146	24	60	הוצאות בגין הפסדי אשראי
40	31	119	הפסד מניירות ערך זמינים למכירה ומוחזקים לפדיון
(8)	(1)	(4)	רווח ממימוש בניינים וציוד
18	3	(16)	מיסים נדחים, נטו
47	16	12	גידול בהפרשות לזכויות עובדים
27	-	6	התאמת ערכם של כתבי התחייבות נדחים
18	8	17	הפרשי שער שנזקפו על יתרת המזומנים
342	94	207	סה"כ התאמות לתזרימי מזומנים מפעילות שוטפת

נספח ב'

פעולות שלא במזומן

4	4	5	• רכישת בניינים וציוד
242	(5)	37	• השאלת ניירות ערך (החזרת ניירות ערך שהושאלו)

נספח ג'

מידע על ריבית ומיסים שהתקבלו (שולמו)

1,121	263	356	• ריבית שהתקבלה
(114)	(31)	(31)	• ריבית ששולמה
(151)	(29)	(23)	• מיסים על הכנסה ששולמו
19	-	-	• מיסים על הכנסה שהתקבלו

* הוצג מחדש

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית

א. כללי

- (1) בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ (להלן: "הבנק") הינו תאגיד בנקאי. תמצית הדוחות הכספיים הרבעוניים (להלן: "הדוחות הכספיים ביניים") המאוחדים של הבנק ליום 31 במרס 2017, כוללת את אלה של הבנק ושל החברות המוחזקות (להלן: "המאוחד"). תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים ערוכה בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו בדבר עריכת דוח כספי רבעוני של תאגיד בנקאי ובהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים, ואינה כוללת את כל המידע הנדרש בדוחות כספיים שנתיים.
- (2) דוחות הביניים הנ"ל ערוכים (בכפוף לאמור בסעיף ה' להלן), בהתבסס על כללי החשבונאות שלפיהם נערכו הדוחות הכספיים המבוקרים ליום 31 בדצמבר 2016 (בכפוף לסעיף ה' להלן). לפיכך, יש לעיין בהם יחד עם הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2016 והביאורים המצורפים להם.
- (3) תמצית הדוחות הכספיים ביניים אושרה לפרסום על ידי דירקטוריון הבנק ביום 14.5.2017.

ב. עקרונות הדיווח הכספי

תמצית הדוחות הכספיים ביניים הוכנה על פי מדרג תקני דיווח כספי, כדלקמן:

- ככלל, הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם לכללים שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים והנחיותיו (להלן: "הוראות המפקח").
- בעיקר הנושאים, הוראות המפקח מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית. בנושאים הנותרים (שהינם פחות מהותיים), הוראות המפקח מבוססות על תקני דיווח כספיים בינלאומיים (IFRS) ועל כללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP).
- כאשר תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים (IFRS) מאפשרים מספר חלופות, או שאינם כוללים התייחסות ספציפית למצב מסוים - נקבעו בהוראות אלה הנחיות יישום ספציפיות, המבוססות בעיקר על כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית.

ג. שימוש באומדנים

עריכת תמצית הדוחות הכספיים הביניים המאוחדים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) והוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, כרוכה בשיקול דעת, הנחות ושימוש באומדנים שהשפיעו על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות ועל הגילוי המתייחס לנכסים והתחייבויות תלויות וכן על סכומי הכנסות והוצאות בתקופות הדיווח. האומדנים מבוססים על הנחות שנערכו על ידי הנהלת הבנק והן כרוכות באי ודאות או רגישות למשתנים שונים. הערכות ההנהלה מבוססות על ניסיון העבר, נתונים נצפים והנחות סבירות המותאמות לנסיבות של כל אומדן. האומדנים וההנחות שבבסיסם מתעדכנים באופן שוטף, ותוצאותיהם נזקפות לדוחות הכספיים בתקופה שבה נערך העדכון. יובהר עם זאת, שהתממשותם בעתיד של ההערכות והאומדנים הנ"ל, עשויה להיות שונה מההערכות שנכללו בדוחות הכספיים.

ההערכות והאומדנים ששימשו בדוחות הכספיים ביניים ליום 31.3.2017, עקביים עם אלו ששימשו בעריכת הדוחות הכספיים השנתיים ליום 31.12.2016.

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית (המשך)

ד. מידע לגבי השפעה של תקני חשבונאות חדשים והוראות המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישום

1. אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS)

בהמשך לפרסום תקן חשבונאות מס' 29 המחיל את תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים (IFRS) על ישויות הכפופות לחוק ניירות ערך, התשכ"ה - 1968 (אך אינו חל על תאגידים בנקאיים שדוחותיהם הכספיים ערוכים לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו), פרסם בנק ישראל ביום 7 ביוני 2009 מסמך, הכולל מתווה לאימוץ תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים בדיווחים הכספיים של התאגידים הבנקאיים בישראל. המתווה עורך אבחנה בין תקני דיווח הנוגעים לנושאים הנמצאים בליבת העסק הבנקאי, לבין תקני דיווח אחרים, כדלקמן:

- א. תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים שאינם נוגעים בנושאים הקשורים לליבת העסק הבנקאי יאומצו בהדרגה בשנים 2012 - 2011 (ומרביתם אכן יושמו בשנים 2013 - 2011). לפרטים נוספים באשר להחלטת בנק ישראל לאמץ את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זה - ראה סעיף ב' להלן.
 - ב. תאריך היעד ליישום תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים בנושאים הנוגעים לליבת העסק הבנקאי, היה אמור להיקבע, על ידי בנק ישראל בהתאם להתקדמות "תהליך ההתכנסות" - בין גוף התקינה הבינלאומית וגוף התקינה בארה"ב.
- ממידע שהתקבל בבנק ישראל עולה כי "תהליך ההתכנסות" נעצר בשלב זה, וטרם נקבע מועד לאימוץ התקינה הבינלאומית בארה"ב, אם בכלל.
- לאור האמור לעיל, ולאור היתרונות המשמעותיים שרואה בנק ישראל באימוץ התקינה החשבונאית האמריקאית, הפיץ בנק ישראל ביום 27 בינואר 2014, טיוטת מזכר לדיון, הכוללת מתווה לאימוץ כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב, על ידי התאגידים הבנקאיים בישראל.
- עד כה טרם פורסמה הוראה מחייבת בעניין זה, וטרם נקבע מועד ליישום מתווה זה.

2. אימוץ תקני חשבונאות אמריקאיים מסוימים

בהמשך למתווה שהופץ על ידי בנק ישראל ביום 24 בינואר 2014 (ראה סעיף 1ב', לעיל), פרסם בנק ישראל ביום 13 באוקטובר 2016, תיקון להוראות הדיווח לציבור, במסגרתו נדרשו התאגידים הבנקאיים לאמץ את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושאים הבאים:

- נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה ופעילויות שהופסקו.
- רכוש קבוע וירידה ערך רכוש קבוע, נדל"ן להשקעה.
- רווח למניה.
- תזרים מזומנים.
- דיווח לתקופת ביניים.
- היוון עלויות ריבית.
- מדידה וגילוי של ערכויות.

הנחיות המדידה והגילוי בנושאים שנכללו בתיקון להוראה, ייכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2018.

3. תיקון להנחיות בנק ישראל בנושא: "חובות פגומים סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי"

ביום 20 בפברואר 2017 פרסם בנק ישראל, במסגרת "קובץ שאלות ותשובות", הבהרות באשר לסיווג חובות בעייתיים.

בהתאם להבהרות אלו, נדרשו התאגידים הבנקאיים להביא בחשבון, בעת קביעת הסיווג של חובות בעייתיים, גם את חוזקו של "מקור ההחזר הראשוני" של החייב.

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית (המשך)

ד. מידע לגבי השפעה של תקני חשבונאות חדשים והוראות המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם (המשך)

3. תיקון להנחיות בנק ישראל בנושא: "חובות פגומים סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" (המשך)

"מקור ההחזר הראשוני" - הוגדר על ידי בנק ישראל כ"מקור מזומנים יציב לאורך זמן, אשר חייב להימצא תחת שליטת החייב, ואשר חייב להיות מופרד, במפורש או במהות, לכיסוי החוב. ככלל, כדי שמקור החזר יוכר כ"מקור החזר ראשוני", על הבנק להראות שהחייב צפוי להפיק, בהסתברות גבוהה, תוך פרק זמן סביר, תזרים מזומנים מתאים מפעילות עסקית נמשכת, אשר ישמש לפרעון התשלומים הנדרשים, באופן מלא, במועד שנקבע בהסכם".

ההבהרות שנקבעו בתיקון להנחיות, כאמור, ייכנסו לתוקף ביום 1 ביולי 2017. הבנק לומד את הכללים שנכללו בתיקון להנחיות ובוחן את השלכותיהם על סיווג החובות הבעייתיים בבנק.

ה. מידע לגבי תקני חשבונאות חדשים והוראות המפקח על הבנקים שיושמו לראשונה בתקופת הדוח

1. תיקון הוראות הדיווח לציבור באשר לדיווח לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב, בנושא: "מיסים על ההכנסה"

התיקון להוראות הדיווח לציבור בנושא זה, פורסם על ידי בנק ישראל ביום 22 באוקטובר, 2015. בהתאם להנחיות שנכללו בתיקון להוראה, נדרשו התאגידים הבנקאיים ליישם את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא זה, לרבות כללי המדידה והגילוי שנכללו בתקני החשבונאות והדיווח בארה"ב - החל מיום 1.1.2017.

בעדכון להוראות שפורסם ביום 13 באוקטובר 2016, נכללו מספר שינויים ובכללם:

- הכנסות והוצאות ריבית בגין מיסים על ההכנסה יסווגו לסעיף "מיסים על ההכנסה".
- קנסות לרשויות המס יסווגו לסעיף "מיסים על ההכנסה".
- השפעת שינויים בשיעור המס על המיסים הנדחים תיזקף לדוח הרווח והפסד - גם בגין הפרשי עיתוי שהוכרו מחוץ לרווח והפסד.
- הפרשים זמניים בגין תקופות שקדמו לכניסת ההנחיות לתוקף (ביום 1.1.2017), יטופלו בהתאם להוראות ששררו עד ליום 31.12.2016.

הבנק יישם את ההנחיות החדשות שנכללו בתיקון להוראה, במועד שנקבע לכניסתן לתוקף בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בנושא זה, וסיווג מחדש את נתוני ההשוואה בהתאם להנחיות שנכללו בהוראה. הפרשים זמניים בגין תקופות קודמות, טופלו בהתאם לכללים ששררו עד ליום 31.12.2016. ליישום כללי החשבונאות החדשים לא היו השלכות מהותיות על הדוחות הכספיים.

2. תיקון להוראות הדיווח לציבור באשר לדיווח לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב, בנושא: "מטבע חוץ"

התיקון להוראות הדיווח לציבור בנושא זה פורסם על ידי בנק ישראל ביום 21 במרס, 2016. בהתאם להנחיות שנכללו בתיקון להוראה נדרשו התאגידים הבנקאיים ליישם את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא זה, לרבות כללי המדידה והגילוי שנכללו בתקני החשבונאות והדיווח בארה"ב - החל מיום 1 בינואר 2017, בכפוף להוראות מעבר שנקבעו בהוראה, כמפורט להלן.

על פי כללי המדידה הנהוגים בארה"ב בנושא זה, נזקפים הפרשי שער בגין ניירות ערך זמינים למכירה במטבע חוץ - לסעיף "רווח כולל אחר" במסגרת ההון העצמי (במקום לדוח הרווח והפסד כמתחייב מההוראות הקודמות של המפקח על הבנקים).

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית (המשך)

ה. מידע לגבי תקני חשבונאות חדשים והוראות המפקח על הבנקים שיושמו לראשונה בתקופת הדוח (המשך)

במטרה לאפשר לתאגידים הבנקאיים ללמוד את ההשלכות הנובעות מהשינויים בכללי המדידה כאמור, ולהיערך ליישומם, נכללו בתיקון להוראה הנחיות מעבר, במסגרתן נדחה מועד הכניסה לתוקף של מרכיב זה בכללי המדידה החדשים, עד ליום 1.1.2019 (להלן: "תקופת הביניים"). לפיכך, החל מהמועד שנקבע לכניסתן לתוקף של ההנחיות החדשות (1.1.2017), ועד לתום תקופת הביניים, ימשיכו התאגידים הבנקאיים לזקוף הפרשי שער בגין ניירות ערך זמינים למכירה - לרווח והפסד.

הבנק יישם את כללי המדידה החדשים, לרבות ההקלות שנקבעו בתקופת המעבר, במועד כניסתם לתוקף. ליישום כללי החשבונאות החדשים, לא הייתה השלכה מהותית על הדוחות הכספיים, בתקופת הביניים.

3. תיקון להוראות ניהול בנקאי תקין, נושא: "דרישות ההון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים"

בעקבות עדכון המלצות "ועדת באזל", בנושא: דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים שפורסם בחודש יולי 2012, פרסם בנק ישראל ביום 22 באוקטובר 2015 וביום 1 ביוני 2016, תיקון להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 203 ו-204, במסגרתו נקבעו הנחיות חדשות המתייחסות להגדרת "צדדים נגדיים מרכזיים" ומשקל הסיכון שייקבע עבורם, כדלקמן:

- "צד מרכזי כשיר" הוגדר כישות בעלת היתר לפעול כצד נגדי מרכזי על ידי רגולטור (או מפקח), לגבי מוצרים ספציפיים המוצעים על ידו.
- החשיפה ל"צדדים מרכזיים כשירים", תשוקלל בשיעור של 2% (במקום 0% כיום).
- החשיפה לסכומים שהועברו ל"קרן הסיכונים" של צדדים מרכזיים שאינם כשירים, תשוקלל בשיעור של 1250% (אך לא מעבר ל- 20% מסך החשיפה ל"צד הנגדי המרכזי").

ההנחיות שנכללו בתיקון להוראה נכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2017. כמו כן, נכללו במסגרת התיקון להוראה, הוראות מעבר, לפיהן תסווג הבורסה לניירות ערך בתל אביב בשלב הראשון (החל ממועד יישום ההוראה ועד ליום 30 ביוני 2017), כ"צד נגדי מרכזי כשיר".

בהמשך להוראות אלו פרסם בנק ישראל ביום 28 בדצמבר 2016 הנחיה, המתירה לבנק לחשב את סכום החשיפה בגין פעילות הלקוחות בבורסת המעו"ף ב"גישת התרחישים".

הבנק יישם את ההנחיות שנכללו בהוראה (לרבות ההקלות המתייחסות לתקופת המעבר), החל ממועד כניסתן לתוקף.

יישום ההנחיות שנכללו בהוראה לא השפיע מהותית על יחס ההון העצמי של הבנק.

א. סיווג מחדש

בעקבות החלטה לביצוע רה-ארגון בחטיבה לבנקאות מסחרית שהתקבלה ביום 29.11.2016 (ראה פרק 8א(3) בדוח על הממשל התאגידי לשנת 2016), פוצלה פעילות האגף העסקי בחטיבה, בין שני אגפים מסחריים, החל מיום 1 בינואר 2017.

לאור האמור לעיל, מוצגת הפעילות של שני אגפים אלו, החל מיום 1 בינואר 2017, בביאור על תוצאות הבנק בחתך מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה, במסגרת מגזר "בנקאות מסחרית" (לפרטים נוספים ראה ביאור 13 להלן).

נתוני ההשוואה לתקופות שקדמו ליום 1 בינואר 2017, סווגו בהתאם.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 2 - הכנסות והוצאות ריבית

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס		
2016	2017	
(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
א. הכנסות ריבית		
		הכנסות ריבית מנכסים ⁽¹⁾
245	265	מאשראי לציבור
1	-	מפקדונות בבנק ישראל וממזומנים
1	1	מפקדונות בבנקים
10	11	מאגרות חוב (ראה ג' להלן)
257	277	סך הכל
(26)	(7)	הפרשי הצמדה על הנכסים
231	270	סך הכל הכנסות הריבית
ב. הוצאות ריבית		
		הוצאות ריבית על התחייבויות ⁽¹⁾
(24)	(27)	על פקדונות הציבור
(1)	-	על פקדונות הממשלה
-	-	על פקדונות מבנקים
(6)	(8)	על אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
(31)	(35)	סך הכל
30	6	הפרשי הצמדה על ההתחייבויות
(1)	(29)	סך הכל הוצאות הריבית
230	241	סך הכנסות ריבית, נטו
ג. פירוט הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאגרות חוב⁽¹⁾		
2	2	מוחזקות לפדיון
8	9	זמינות למכירה
10	11	סך הכל הכנסות ריבית מאגרות חוב

1. לא כולל הפרשי הצמדה על נכסים והתחייבויות.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 3 - הכנסות מימון שאינן מריבית

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס		
2017	2016	
(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
א. הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר		
(30)	(38)	הוצאות נטו בגין מכשירים נגזרים ALM ⁽¹⁾
2	20	רווחים ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה
-	(1)	הפסדים ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה
30	21	הפרשי שער, נטו
2	2	סך הכל הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר
ב. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרת מסחר^{(2),(3)}		
-	-	הכנסות, נטו, בגין מכשירים נגזרים אחרים
-	-	רווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב למסחר, נטו
-	-	סך הכל הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילות למטרת מסחר
2	2	סך הכל הכנסות מימון שאינן מריבית

1. מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

2. כולל הפרשי שער שנבעו מפעילות מסחר.

3. למידע נוסף לגבי הכנסות ריבית מהשקעה באגרות חוב למסחר - ראה ביאור 2.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 4 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לאחר השפעת המס

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2017

(לא מבוקר)			יתרה לתחילת התקופה (מבוקר)
התאמות בגין			
סך הכל	הטבות לעובדים	ניירות ערך ⁽¹⁾	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
(97)	(101)	4	
13	6	7	שינויים נטו
(84)	(95)	11	יתרה לסוף התקופה

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2016

(לא מבוקר)			יתרה לתחילת התקופה (מבוקר)
התאמות בגין			
סך הכל	הטבות לעובדים	ניירות ערך ⁽¹⁾	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
(45)	(72)	27	שינויים נטו
(17)	(16)	(1)	
(62)	(88)	26	יתרה לסוף התקופה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016

(מבוקר)			יתרה לתחילת השנה
התאמות בגין			
סך הכל	הטבות לעובדים	ניירות ערך ⁽¹⁾	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
(45)	(72)	27	שינויים נטו
(52)	(29)	(23)	יתרה לסוף השנה
(97)	(101)	4	

1. התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי השווי ההוגן.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 4 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל מצטבר אחר, לפני השפעת המס ואחריו (במיליוני ש"ח)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2017			
(לא מבוקר)			
לפני מס	השפעת המס	אחרי מס	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן:
12	(4)	8	- רווחים, נטו, שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן
(2)	1	(1)	- רווחים שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽¹⁾
10	(3)	7	השינוי בגין התאמת ניירות ערך, נטו
8	(3)	5	הטבות לעובדים:
2	(1)	1	- רווח אקטוארי לתקופה
			- הפסדים שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽²⁾
10	(4)	6	השינוי בגין הטבות לעובדים, נטו
20	(7)	13	שינוי, נטו, לתקופה
לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2016			
(לא מבוקר)			
לפני מס	השפעת המס	אחרי מס	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן:
17	(6)	11	- רווחים, נטו, שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן
(19)	7	(12)	- רווחים שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽¹⁾
(2)	1	(1)	השינוי בגין התאמת ניירות ערך, נטו
			הטבות לעובדים:
(25)	8	(17)	- הפסד אקטוארי לתקופה
2	(1)	1	- הפסדים שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽²⁾
(23)	7	(16)	השינוי בגין הטבות לעובדים, נטו
(25)	8	(17)	שינוי לתקופה, נטו
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016			
(מבוקר)			
לפני מס	השפעת המס	אחרי מס	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן:
(9)	3	(6)	- הפסדים, נטו, שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן
(28)	11	(17)	- רווחים שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽¹⁾
(37)	14	(23)	השינוי בגין התאמת ניירות ערך, נטו
			הטבות לעובדים:
(65)	18	(47)	- הפסד אקטוארי לתקופה
25	(7)	18	- הפסד שסווג מחדש לדוח רווח והפסד ⁽²⁾
(40)	11	(29)	השינוי בגין הטבות לעובדים, נטו
(77)	25	(52)	שינוי, נטו לשנה

1. נכלל בדוח הרווח והפסד בסעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית" - ראה ביאור 3.

2. נכלל בדוח הרווח והפסד בסעיף "משכורת והוצאות נלוות" - ראה ביאור 8.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 5 - ניירות ערך

31 במרס 2017					
(לא מבוקר)					
התאמות לשווי הוגן					
הערך במאזן	עלות מופחתת*	רווחים	הפסדים	שווי הוגן**	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
200	200	23	-	223	אגרות חוב מוחזקות לפדיון ⁽⁴⁾⁽¹⁾
18	18	-	-	18	- של ממשלת ישראל
84	84	3	-	87	- של ממשלות זרות
					- של מוסדות פיננסיים בישראל
302	302	26	-	328	סך הכל אגרות חוב מוחזקות לפדיון
					ניירות ערך זמינים למכירה
5,189	5,183	10	4	5,189	אגרות חוב ⁽¹⁾ - של ממשלת ישראל
406	406	1	1	406	- של ממשלות זרות
204	196	8	-	204	- של אחרים - בישראל ⁽³⁾
-	-	-	-	-	- זרים
5,799	5,785	19	5	5,799	סך הכל אגרות חוב
13	11	2	-	13	מניות ⁽²⁾
5,812	5,796	21 ⁽⁵⁾	5 ⁽⁶⁾⁽⁵⁾	5,812	סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה
					ניירות ערך למסחר
2	2	-	-	2	אגרות חוב ⁽¹⁾ - של ממשלת ישראל
4	4	-	-	4	- של אחרים - בישראל
2	2	-	-	2	- זרים
8	8	-	-	8	סך הכל ניירות ערך למסחר
6,122	6,106	47	5	6,148	סך הכל ניירות ערך

* במניות - עלות, בניכוי הפרשה לירידת ערך - במידת הצורך.

** נתוני השווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים. כן כוללים נתוני השווי הוגן בתיק הזמין למכירה - מניות בסך 3 מיליון ש"ח, שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי העלות, בניכוי הפרשה לירידת ערך - שעל פי הערכת ההנהלה אינה עולה על שוויין הוגן.

הערות:

- לגבי תוצאות הפעילות בגין השקעה באגרות חוב - ראה ביאורים 2 ו-3.
- הסעיף כולל יתרה בסך 10 מיליון ש"ח, בגין החזקה בשיעור של 14.8% בחברת א.י. אמריקה ישראל בע"מ.
- כולל אגרות חוב פגומות שאינן צוברות הכנסות ריבית בסך 13 מיליון ש"ח.
- אגרות החוב המוחזקות לפדיון מוצגות במאזן על בסיס העלות המופחתת.
- כלולים ברווח כולל אחר בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן", בניכוי השפעת המס.
- שיעור ההפסד מהתאמות לשווי הוגן, אינו עולה על 20% מהעלות המופחתת של אגרות החוב. אגרות החוב שבגינן נרשמו הפסדים אלו נמצאות ב"פוזיציות הפסד" מתחת לשנה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

31 במרס 2016					
(לא מבוקר)					
התאמות לשווי הוגן					
הערך במאזן	עלות מופחתת*	רווחים	הפסדים	שווי הוגן**	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
201	201	29	-	230	אגרות חוב מוחזקות לפדיון ⁽⁴⁾⁽¹⁾
19	19	-	-	19	- של ממשלת ישראל
85	85	5	-	90	- של ממשלות זרות
305	305	34	-	339	- של מוסדות פיננסיים בישראל
					סך הכל אגרות חוב מוחזקות לפדיון
2,742	2,715	27	-	2,742	ניירות ערך זמינים למכירה
159	159	-	-	159	אגרות חוב ⁽¹⁾ - של ממשלת ישראל
129	131	-	2	129	- של ממשלות זרות
8	8	-	-	8	- של מוסדות פיננסיים - בישראל
275	261	14	-	275	- זרים
8	8	-	-	8	- של אחרים - בישראל ⁽³⁾
3,321	3,282	41	2	3,321	- זרים
13	11	2	-	13	סך הכל אגרות חוב
3,334	3,293	43 ⁽⁵⁾	2 ⁽⁶⁾⁽⁵⁾	3,334	מניות ⁽²⁾
					סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה
1	1	-	-	1	ניירות ערך למסחר
8	8	-	-	8	אגרות חוב ⁽¹⁾ - של מוסדות פיננסיים זרים
2	2	-	-	2	- של אחרים - בישראל
11	11	-	-	11	- זרים
3,650	3,609	77	2	3,684	סך הכל ניירות ערך למסחר
					סך הכל ניירות ערך

* במניות - עלות, בניכוי הפרשה לירידת ערך - במידת הצורך.

** נתוני השווי ההוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים. כן כוללים נתוני השווי ההוגן בתיק הזמין למכירה - מניות בסך 3 מיליון ש"ח, שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי העלות, בניכוי הפרשה לירידת ערך - שעל פי הערכת ההנהלה אינה עולה על שוויין ההוגן.

הערות:

- לגבי תוצאות הפעילות בגין השקעה באגרות חוב - ראה ביאורים 2 ו-3.
- הסעיף כולל יתרה בסך 10 מיליון ש"ח, בגין החזקה בשיעור של 14.8% בחברת א.י. אמריקה ישראל בע"מ.
- כולל אגרות חוב פגומות שאינן צוברות הכנסות ריבית בסך של 12 מיליון ש"ח.
- אגרות החוב המוחזקות לפדיון מוצגות במאזן על בסיס העלות המופחתת.
- כלולים ברווח כולל אחר בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן", בניכוי השפעת המס.
- שיעור ההפסד מהתאמות לשווי הוגן, אינו עולה על 20% מהעלות המופחתת של אגרות החוב. אגרות החוב שבגינן נרשמו הפסדים אלו נמצאות ב"פוזיציות הפסד" מתחת לשנה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

31 בדצמבר 2016					
(מבוקר)					
התאמות לשווי הוגן					
הערך במאזן	עלות מופחתת*	רווחים	הפסדים	שווי הוגן**	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
אגרות חוב מוחזקות לפדיון					
204	204	24	-	228	- של ממשלת ישראל
19	19	-	-	19	- של ממשלות זרות
83	83	3	-	86	- של מוסדות פיננסיים בישראל
306	306	27	-	333	סך הכל אגרות חוב מוחזקות לפדיון
ניירות ערך זמינים למכירה					
5,171	5,174	7	10	5,171	אגרות חוב - של ממשלת ישראל
295	296	-	1	295	- של ממשלות זרות
205	197	8	-	205	- של אחרים - בישראל ⁽²⁾
5,671	5,667	15	11	5,671	סך הכל אגרות חוב
13	11	2	-	13	מניות ⁽¹⁾
5,684	5,678	17 ⁽³⁾	11 ⁽⁴⁾⁽³⁾	5,684	סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה
ניירות ערך למסחר					
2	2	-	-	2	אגרות חוב - של ממשלת ישראל
8	8	-	-	8	- של אחרים - בישראל
2	2	-	-	2	- זרים
12	12	-	-	12	סך הכל ניירות ערך למסחר
6,002	5,996	44	11	6,029	סך הכל ניירות ערך

* במניות - עלות, בניכוי הפרשה לירידת ערך - במידת הצורך.

** נתוני השווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים. כן כוללים נתוני השווי הוגן בתיק הזמין למכירה - מניות בסך 3 מיליון ש"ח, שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי העלות, בניכוי הפרשה לירידת ערך - שעל פי הערכת ההנהלה אינה עולה על שוויין הוגן.

הערות:

1. הסעיף כולל יתרה בסך 10 מיליון ש"ח, בגין החזקה בשיעור של 14.8% בחברת א.י. אמריקה ישראל.
2. כולל אגרות חוב פגומות שאינן צוברות הכנסות ריבית בסך 13 מיליון ש"ח.
3. כלולים ברווח כולל אחר בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן", בניכוי השפעת המס.
4. שיעור ההפסד מהתאמות לשווי הוגן, אינו עולה על 20% מהעלות המופחתת של אגרות החוב. אגרות החוב שבגינן נרשמו הפסדים אלו נמצאות ב"פוזיציות הפסד" מתחת לשנה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 6 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

א. חובות, אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי (במיליוני ש"ח):

ליום 31 במרס 2017					
(לא מבוקר)					
אשראי לציבור					
פרטי					
מסחרי	לדיוור	אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל
יתרת חוב רשומה של חובות ⁽¹⁾ :					
12,153	-	42	12,195	583	12,778
שנבדקו על בסיס פרטי					
שנבדקו על בסיס קבוצתי:					
71	3,855	-	3,926	-	3,926
- לפי עומק פיגור					
2,931	-	4,012	6,943	-	6,943
- אחר					
15,155	3,855	4,054	23,064	583	23,647
סך הכל חובות ⁽¹⁾					
חובות פגומים:					
96	-	19	115	-	115
- בארגון מחדש					
167	-	1	168	-	168
- אחרים					
263	-	20	283	-	283
סך הכל חובות פגומים					
חובות בעייתיים אחרים:					
16	28	14	58	-	58
- בפיגור של 90 יום ומעלה					
128	29	17	174	-	174
- אחרים					
144	57	31	232	-	232
סך הכל חובות בעייתיים אחרים					
407	57	51	515	-	515
סך הכל חובות בעייתיים					
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ⁽¹⁾ :					
221	-	1	222	-	222
שנבדקו על בסיס פרטי					
שנבדקו על בסיס קבוצתי:					
-	3	-	3	-	3
- לפי עומק פיגור					
51	14	57	122	-	122
- אחר					
272	17	58	347	-	347
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי ⁽¹⁾					
59	-	-	59	-	59
* מזה - בגין חובות פגומים					

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 6 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות, אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי (במיליוני ש"ח) (המשך):

ליום 31 במרס 2016					
(לא מבוקר)					
אשראי לציבור					
פרטי					
מסחרי	לדיוור	אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל
יתרת חוב רשומה של חובות ⁽¹⁾ :					
11,526 ⁽²⁾	-	54 ⁽²⁾	11,580	833	12,413 ⁽²⁾
שנבדקו על בסיס פרטני					
שנבדקו על בסיס קבוצתי:					
94	3,421	-	3,515	-	3,515
- לפי עומק פיגור					
2,579 ⁽²⁾	-	3,590 ⁽²⁾	6,169	-	6,169 ⁽²⁾
- אחר					
14,199	3,421	3,644	21,264	833	22,097
סך הכל חובות ⁽¹⁾					
חובות פגומים:					
112	-	18	130	-	130
- בארגון מחדש					
183	-	3	186	-	186
- אחרים					
295	-	21	316	-	316
סך הכל חובות פגומים					
חובות בעייתיים אחרים:					
7	24	11	42	-	42
- בפיגור של 90 יום ומעלה					
156	33	15	204	-	204
- אחרים					
163	57	26	246	-	246
סך הכל חובות בעייתיים אחרים					
458	57	47	562	-	562
סך הכל חובות בעייתיים					
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ⁽¹⁾ :					
228 ⁽²⁾	-	1 ⁽²⁾	229	1	230
שנבדקו על בסיס פרטני					
שנבדקו על בסיס קבוצתי:					
-	4	-	4	-	4
- לפי עומק פיגור					
45 ⁽²⁾	12	52 ⁽²⁾	109	-	109
- אחר					
273	16	53	342	1	343
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי [*]					
74	-	-	74	-	74
*מזה - בגין חובות פגומים					

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.

2. סווג מחדש.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 6 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות, אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי (במיליוני ש"ח) (המשך):

ליום 31 בדצמבר 2016					
(מבוקר)					
אשראי לציבור					
פרטי					
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	אחר	לדיור	מסחרי
יתרת חוב רשומה של חובות ⁽¹⁾ :					
12,437	646	11,791	40	-	11,751
שנבדקו על בסיס פרטני					
שנבדקו על בסיס קבוצתי:					
3,835	-	3,835	-	3,744	91
- לפי עומק פיגור					
6,723	-	6,723	3,894	-	2,829
- אחר					
22,995	646	22,349	3,934	3,744	14,671
סך הכל חובות ⁽¹⁾					
חובות פגומים:					
122	-	122	18	-	104
- בארגון מחדש					
200	-	200	1	-	199
- אחרים					
322	-	322	19	-	303
סך הכל חובות פגומים					
חובות בעייתיים אחרים:					
63	-	63	15	34	14
- בפיגור 90 יום ומעלה					
162	-	162	18	29	115
- אחרים					
225	-	225	33	63	129
סך הכל חובות בעייתיים אחרים					
547	-	547	52	63	432
סך הכל חובות בעייתיים					
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ⁽¹⁾ :					
228	-	228	1	-	227
שנבדקו על בסיס פרטני					
שנבדקו על בסיס קבוצתי:					
4	-	4	-	4	-
- לפי עומק פיגור					
116	-	116	56	13	47
- אחר					
348	-	348	57	17	274
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי					
77	-	77	-	-	77
*מזה - בגין חובות פגומים					

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 6 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי (במיליוני ש"ח):

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2017					
(לא מבוקר)					
אשראי לציבור					
פרטי					
מסחרי	לדיור	אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל
יתרת הפרשה לתחילת התקופה (מבוקר)	300	17	59	376	-
הוצאות בגין הפסדי אשראי	27	1	4	32	-
מחיקות חשבונאיות	(45)	(1)	(17)	(63)	-
גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות	14	-	14	28	-
מחיקות חשבונאיות, נטו	(31)	(1)	(3)	(35)	-
יתרת הפרשה לסוף התקופה*	296	17	60	373	-
*מזה - בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים	24	-	2	26	-

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2016					
(לא מבוקר)					
אשראי לציבור					
פרטי					
מסחרי	לדיור	אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל
יתרת הפרשה לתחילת התקופה (מבוקר)	295	16	55	366	1
הכנסות בגין הפסדי אשראי	(2)	-	(3)	(5)	-
מחיקות חשבונאיות	(12)	-	(11)	(23)	-
גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות	15	-	14	29	-
מחיקות חשבונאיות, נטו	3	-	3	6	-
יתרת הפרשה לסוף התקופה*	296	16	55	367	1
*מזה - בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים	23	-	2	25	-

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 7 - פקדונות הציבור

א. ההרכב:

סוג הפקדון	31 במרס 2017	31 במרס 2016	31 בדצמבר 2016
	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(מבוקר)
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
פקדונות לפי דרישה - אינם נושאי ריבית	5,933	5,185	5,776
- נושאי ריבית	2,098	1,913	2,128
סך הכל לפי דרישה	8,031	7,098	7,904
פקדונות לזמן קצוב	19,591	18,508	19,295
סך הכל פקדונות הציבור	27,622	25,606	27,199

ב. ההרכב בחתך מפקידים:

סוג המפקיד	31 במרס 2017	31 במרס 2016	31 בדצמבר 2016
	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(מבוקר)
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
אנשים פרטיים	12,075	11,623	11,929
גופים מוסדיים	3,577	4,350	4,115
תאגידים ואחרים	11,970	9,633	11,155
סך הכל פקדונות הציבור	27,622	25,606	27,199

ג. התפלגות הפקדונות לפי גודל הפקדון של מפקיד

מדרגות הפקדון (במיליוני ש"ח):		31 במרס 2017	31 במרס 2016	31 בדצמבר 2016
מ	עד	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
-	1	11,708	11,055	11,421
1	10	6,607	6,240	6,609
10	100	2,487	2,534	2,539
100	500	2,459	3,361	3,742
מעל 500	-	4,361	2,416	2,888
סך הכל		27,622	25,606	27,199

* הפקדונות גויסו מהציבור בישראל.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 8 - הטבות לעובדים

א. פירוט ההתחייבויות לעובדים בחתך סוגי הטבות ונכסי התוכניות בגינם (במיליוני ש"ח):

31.12.2016 (מבוקר)	31.3.2016 (לא מבוקר)	31.3.2017 (לא מבוקר)	
573	555	574	התחייבות לתשלום פיצויי פרישה
(190)	(224)	(192)	השווי ההוגן של נכסי התוכנית
383	331	382	עודף ההתחייבויות על נכסי התוכנית
-	80	-	התחייבות לתשלום "מענקי ותק"
28	29	30	התחייבות לתשלום ימי חופשה
7	7	6	התחייבות בגין ימי מחלה שלא נוצלו
47	48	47	התחייבות לתשלום הטבות לאחר סיום העסקה
465	495	465	עודף התחייבות לתשלום הטבות לעובדים
-	-	-	נכלל בנכסים אחרים
465	495	465	נכלל בהתחייבויות אחרות
465	495	465	סך הכל

ב. מידע באשר לתוכניות להטבה מוגדרת (התחייבות לתשלום "פיצויי פרישה", והתחייבות לתשלום הטבות מסוימות לאחר סיום העסקה):

1. מחויבויות ומצב המימון (במיליוני ש"ח):

(א) שינויים בהתחייבויות בגין הטבה מוגדרת:

עתודה לפיצויי פרישה			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס		
2016	2016	2017	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
537	537	573	יתרה לתחילת התקופה
17	5	5	עלות השירות
17	4	4	עלות הריבית
58	18	(4)	הפסד (רווח) אקטוארי
629	564	578	סך הכל הצטברויות
(56)	(9)	(4)	הטבות ששולמו
573	555	574	יתרה לסוף התקופה

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 8 - הטבות לעובדים (המשך)

ב. מידע באשר לתוכניות להטבה מוגדרת (המשך)

1. מחויבויות ומצב המימון (המשך)

(א) שינויים בהתחייבויות בגין הטבה מוגדרת (המשך):

הטבות לגמלאים לאחר פרישה			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס		
2016	2016	2017	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
44	44	47	יתרה לתחילת התקופה
1	-	-	עלות השירות
2	1	1	עלות הריבית
1	3	(1)	הפסד (רווח) אקטוארי
48	48	47	סך הכל הצטברויות
(1)	-	-	הטבות ששולמו
47	48	47	יתרה לסוף התקופה

(ב) שינויים בשווי ההוגן של נכסי התוכנית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס		
2016	2016	2017	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
233	233	190	יתרה לתחילת התקופה
8	2	1	תשואה חזויה על נכסי התוכנית
(6)	(4)	3	רווח (הפסד) אקטוארי
11	2	2	הפקדות לתוכנית
246	233	196	סך הכל הצטברויות
(56)	(9)	(4)	הטבות ששולמו
190	224	192	יתרה לסוף התקופה

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 8 - הטבות לעובדים (המשך)

ב. מידע באשר לתוכניות להטבה מוגדרת (המשך)

1. מחויבויות ומצב המימון (המשך)

(ג) נתונים מאזניים (במיליוני ש"ח):

מחויבות לפיצויי פרישה, נטו			
31.12.2016	31.3.2016	31.3.2017	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
383	331	382	נכללת בסעיף התחייבויות אחרות
573	555	574	התחייבות בגין הטבה חזויה
(190)	(224)	(192)	שווי הוגן של נכסי התכנית
383	331	382	הטבה חזויה, נטו

מחויבות בגין הטבות לגמלאים לאחר פרישה*			
31.12.2016	31.3.2016	31.3.2017	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
47	48	47	נכללת בסעיף התחייבויות אחרות

* המחויבות בגין הטבות לגמלאים מהווה "מחויבות בגין הטבה מצטברת".

(ד) נתונים שנזקפו לרווח כולל אחר מצטבר, לפני השפעת המס (במיליוני ש"ח):

עתודה לפיצויי פרישה			
31.12.2016	31.3.2016	31.3.2017	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
-	-	-	נכסים ליום היישום לראשונה
142	122	133	הפסד אקטוארי נטו
142	122	133	סך הכל

הטבות לגמלאים לאחר פרישה			
31.12.2016	31.3.2016	31.3.2017	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
-	-	-	נכסים ליום היישום לראשונה
12	15	11	הפסד אקטוארי נטו
12	15	11	סך הכל

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 8 - הטבות לעובדים (המשך)

ב. מידע באשר לתוכניות להטבה מוגדרת (המשך)

1. מחויבויות ומצב המימון (המשך)

(ה) עודף התחייבות על נכסי תוכנית (במיליוני ש"ח):

עתודה לפיצויי פרישה, נטו			
31.12.2016	31.3.2016	31.3.2017	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
573	555	574	מחויבות בגין הטבה חזויה
(190)	(224)	(192)	שווי הוגן של נכסי תוכנית בגינה
383	331	382	מחויבות נטו

2. נתונים תוצאתיים (במיליוני ש"ח)

(א) רכיבי עלות ושינויים בהתחייבויות ובנכסים שנזקפו לרווח והפסד:

עתודה לפיצויי פרישה, נטו			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס		
2016	2016	2017	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
17	5	5	עלות השירות
17	4	4	עלות הריבית
34	9	9	סך הצבירה השוטפת
(8)	(2)	(1)	תשואה חזויה על נכסי התוכנית
			הפחתת סכומים שלא הוכרו בעבר:
8	2	2	- הפסד אקטוארי, נטו
			הפסדים מצמצומים, סילוקים
16	-	-	והטבות מיוחדות בגין פרישה
50	9	10	סך עלות ההטבה
8	1	2	הוצאות בגין תוכנית להפקדה מוגדרת
58	10	12	סך הכל הוצאה לתקופה

הטבות לגמלאים לאחר פרישה			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס		
2016	2016	2017	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
1	-	-	עלות השירות
2	1	1	עלות הריבית
3	1	1	סך הצבירה השוטפת
			הפחתת סכומים שלא הוכרו בעבר:
1	-	-	- הפסד אקטוארי, נטו
4	1	1	סך הכל עלות ההטבה

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 8 - הטבות לעובדים (המשך)

ב. מידע באשר לתוכניות להטבה מוגדרת (המשך)

2. נתונים תוצאתיים (במיליוני ש"ח) (המשך)

(ב) שינויים בהתחייבויות ונכסים שנזקפו לרווח כולל אחר לפני השפעת המס (במיליוני ש"ח):

עתודה לפיצויי פרישה			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס		
2016	2016	2017	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
64	22	(7)	הפסד (רווח) אקטוארי שוטף, נטו
(8)	(2)	(2)	הפחתת הפסד אקטוארי
56	20	(9)	סך הכל שינויים שוטפים
(16)	-	-	הפחתת הפסד אקטוארי בגין סילוק
40	20	(9)	סך הכל נזקף לרווח כולל אחר
50	9	10	עלות ההטבה, נטו
90	29	1	סך הכל הוכר בעלות ההטבה וברווח כולל אחר

הטבות לגמלאים לאחר פרישה			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס		
2016	2016	2017	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
1	3	(1)	הפסד (רווח) אקטוארי שוטף
(1)	-	-	הפחתת הפסד אקטוארי
-	3	(1)	סך הכל שינויים שוטפים
-	-	-	הפחתת הפסד אקטוארי בגין סילוק
-	3	(1)	סך הכל נזקף לרווח כולל אחר
4	1	1	עלות ההטבה, נטו
4	4	-	סה"כ הוכר בעלות ההטבה וברווח כולל אחר

(ג) אומדנים באשר לסכומים שנכללו ברווח כולל אחר מצטבר, שצפוי שיופחתו ויזקפו לדוח הרווח והפסד עד סוף שנת 2017⁽¹⁾ לפני השפעת המס (במיליוני ש"ח):

אומדן לשנת 2017 ⁽¹⁾		
הטבות לגמלאים לאחר פרישה	עתודה לפיצויי פרישה	
1	6	הפסד אקטוארי, נטו
-	-	עלות שירות קודם
1	6	סך הכל

(1) הנתונים מתייחסים לתקופה שמיום 1 באפריל 2017 ועד 31 בדצמבר 2017.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 8 - הטבות לעובדים (המשך)

ב. מידע באשר לתוכניות להטבה מוגדרת (המשך)

3. הנחות ומבחני רגישות

(א) הנחות ששימשו בחישוב ההתחייבויות לתשלום הטבות (באחוזים):

31.12.2016	31.3.2016	31.3.2017	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
1.6 - 2.2	1.4 - 2.1	1.6 - 2.3	שיעור ההיוון
2.0	2.0	2.0	שיעור עליית המדד
4.3	4.3	4.3	שיעור הגידול בתגמול
0.0 - 23.5	0.0 - 23.5	0.0 - 23.5	שיעור עזיבה

(ב) הנחות ששימשו בחישוב עלויות השכר (באחוזים):

לשלושה חודשים		לשנה שהסתיימה
שהסתיימו ביום 31 במרס		ביום 31 בדצמבר
2017	2016	2016
(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(מבוקר)
1.6 - 2.2	1.4 - 2.5	1.3 - 2.5
2.9	3.8	3.8
4.3	4.3	4.3

שיעור ההיוון
תשואה חזויה על נכסי התוכנית
שיעור הגידול בתגמול

(ג) השפעת השינוי בנקודת אחוז אחת על ההפרשות בגין התחייבויות לתשלום הטבות (במיליוני ש"ח):

עמודה לפיצויי פרישה			
גידול בנקודת האחוז			
31.12.2016	31.3.2016	31.3.2017	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
(64)	(58)	(67)	שינוי בשיעור ההיוון
64	66	65	שינוי בשיעור המדד / תגמול
31	21	31	שינוי בשיעור העזיבה

עמודה לפיצויי פרישה			
קיסון בנקודת האחוז			
31.12.2016	31.3.2016	31.3.2017	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
64	58	67	שינוי בשיעור ההיוון
(64)	(66)	(65)	שינוי בשיעור המדד / תגמול
(31)	(21)	(31)	שינוי בשיעור העזיבה

הטבות לגמלאים לאחר פרישה			
גידול בנקודת האחוז			
31.12.2016	31.3.2016	31.3.2017	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
(9)	(10)	(9)	שינוי בשיעור ההיוון
-	-	-	שינוי בשיעור המדד / תגמול
(1)	(1)	(1)	שינוי בשיעור העזיבה

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 8 - הטבות לעובדים (המשך)

ב. מידע באשר לתוכניות להטבה מוגדרת (המשך)

3. הנחות ומבחני רגישות (המשך)

(ג) השפעת השינוי בנקודת אחוז אחת על ההפרשות בגין התחייבויות לתשלום הטבות (במיליוני ש"ח) (המשך):

הטבות לגמלאים לאחר פרישה			
קיטון בנקודת האחוז			
31.12.2016	31.3.2016	31.3.2017	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
9	10	9	שינוי בשיעור ההיוון
-	-	-	שינוי בשיעור המדד /תגמול
1	1	1	שינוי בשיעור העזיבה

4. מידע באשר לנכסי התוכנית

(א) התפלגות השווי ההוגן בחתך רמות איכות (במיליוני ש"ח):

ליום 31 במרס 2017				
(לא מבוקר)				
סך הכל	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
12	-	-	12	מזומנים ופקדונות בבנקים
				אגרות חוב:
13	-	-	13	- ממשלתיות
110	-	34	76	- קונצרניות
50	-	13	37	מניות
7	7	-	-	אחר
192	7	47	138	סך הכל נכסי התוכנית

ליום 31 במרס 2016				
(לא מבוקר)				
סך הכל	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
6	-	-	6	מזומנים ופקדונות בבנקים
				אגרות חוב:
39	-	-	39	- ממשלתיות
102	-	26	76	- קונצרניות
60	-	21	39	מניות
17	6	11	-	אחר
224	6	58	160	סך הכל נכסי התוכנית

ליום 31 בדצמבר 2016				
(מבוקר)				
סך הכל	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
16	-	-	16	מזומנים ופקדונות בבנקים
				אגרות חוב:
12	-	-	12	- ממשלתיות
106	-	33	73	- קונצרניות
50	-	13	37	מניות
6	6	-	-	אחר
190	6	46	138	סך הכל נכסי התוכנית

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 8 - הטבות לעובדים (המשך)

ב. מידע באשר לתוכניות להטבה מוגדרת (המשך)

4. מידע באשר לנכסי התוכנית (המשך)

(ב) יעדי הקצאה של נכסי התוכנית לפי סוגי נכסים (באחוזים):

החלק היחסי בפועל		יעד הקצאה	
31.12.2016	31.3.2017	31.12.2017	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
9	6	6	מזומנים ופקדונות בבנקים
			אגרות חוב:
6	7	6	- ממשלתיות
56	57	57	- קונצרניות
26	26	28	מניות
3	4	3	אחר
100	100	100	סך הכל נכסי התוכנית

5. תזרימי מזומנים לנכסי התוכנית

(א) הפקדות (במיליוני ש"ח):

הפקדות בפועל		תחזית	
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס	לשנה שתסתיים ביום 31 בדצמבר	
2016	2016	2017	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
11	2	2	הפקדות

(ב) תשלומים עתידיים צפויים בגין הטבות:

שנה	מיליוני ש"ח
2017	40
2018	32
2019	33
2020	33
2021	29
2022 - 2026	147
2027 ואילך	418
סך הכל	732

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 9 - הלימות הון, נזילות ומינוף

א. הלימות הון

1. כללי

יחסי הלימות ההון מחושבים בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 211 - 201, שפורסמו בשנת 2013 (להלן: "כללי באזל 3").

2. תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 329, בנושא: "דרישת הון נוספת"

בעקבות עליות משמעותיות שנרשמו במחירי הדיור בישראל (שלוו בגידול מואץ בהיקף ההלוואות לדיור ובמשקלן בתיק האשראי של התאגידים הבנקאיים), והגדילו להערכת בנק ישראל, את הסיכונים הגלומים בתיקי האשראי של התאגידים הבנקאיים, פרסם בנק ישראל ביום 28 בספטמבר 2014 תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 329, במסגרתו נקבעה לכל אחד מהתאגידים הבנקאיים דרישת הון עצמי מינימלית נוספת (מעבר למגבלה הקיימת בשיעור של 9%), בשיעור המהווה 1% מהיקף תיק ההלוואות לדיור של כל אחד מהתאגידים הבנקאיים. דרישת ההון העצמי הנוספת נכנסה לתוקף ביום 1 בינואר 2015, ויושמה בהדרגה במשך שמונה רבעונים רצופים החל מיום 1 באפריל 2015, ועד ליום 1 בינואר 2017.

ההנחיות החדשות הגדילו את דרישות ההון המינימליות של הבנק ליום 31.3.2017 בכך - 0.18% (31.3.2016) - 0.08%; 31.12.2016 - 0.16%.

3. הוראות מעבר

במסגרת "כללי באזל 3" נקבעו הוראות מעבר, המאפשרות אימוץ הדרגתי של ההנחיות - בכל הנוגע להחמרת הקריטריונים להכרה בהון, להתאמות פיקוחיות, ולאיוץ כללי חשבונאות מסוימים, כדלקמן:

- הדרישות לניכוי "עודף מיסים נדחים" (כהגדרתן בהוראות), יופעלו בהדרגה בשנים 2017 - 2014 (להלן: "תקופת המעבר"), ויאומצו במלואן החל מיום 1.1.2018. האימוץ ההדרגתי יכלול ניכוי חלק מסוים בלבד "מעודף המיסים הנדחים", והכרה בחלקו האחר כ"נכסי סיכון".

- על אף שכתבי ההתחייבות הנדחים שהונפקו עד ליום 31.12.2013 אינם כשירים להכרה כ"מרכיב הון פיקוחי ברובד השני", הוגדר עבור כתבי התחייבות אלה מנגנון הפחתה הדרגתי, המופעל בשנים 2014 - 2021 (להלן: "תקופת המעבר"), במסגרתו מוכרים בתקופה זו חלק מכתבי ההתחייבות הנ"ל כ"הון ברובד השני", בשיעורים הולכים ופוחתים, עד לביטולם המלא בתום תקופת המעבר.

- יתרת רווחים או הפסדים אקטואריים (כהגדרתם בהוראות המעבר), הנובעת מאימוץ כללי החשבונאות האמריקאיים בנושא "זכויות עובדים", מיוחסת להון העצמי ברובד הראשון בהדרגה בשנים 2017 - 2014 (להלן: "תקופת המעבר"), עד להכללתה המלאה בהון הבנק בתום תקופת המעבר (1 בינואר 2018).

4. רכישת שיפוי לתיק "ערבויות המכר"

ביום 18.1.2017 חתם הבנק עם מבטחי משנה בעלי דירוג בינלאומי גבוה, על הסכם (המאריך את תוקפה של התקשרות קודמת שנחתמה בין הצדדים בשנת 2016), במסגרתו התחייבו מבטחי המשנה לשפות את הבנק בגין הפסדי אשראי עתידיים שעלולים להיגרם לו, בשל חילוט אפשרי של ערבויות שנכללו בהסכם.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 9 - הלימות הון, נזילות ומינוף (המשך)

א. הלימות הון (המשך)

4. רכישת שיפוי לתיק "ערבויות המכר" (המשך)

ההסכם חל על ערבויות (לרבות התחייבויות למתן ערבויות) שמנפיק הבנק במסגרת מימון פרויקטים בתחום הבניה מכח "חוק מכר דירות" וערבויות אחרות הקשורות לפרוייקטים אלו - ויהיה בתוקף עד ליום 31 בדצמבר 2017. היקף הערבויות (לרבות התחייבויות למתן ערבויות), עליהן חל ההסכם, מסתכם ליום 31.3.2017 בסך של כ- 1.4 מיליארד ש"ח.

ההתחייבות לשיפוי של מבטחי המשנה, כאמור, הפחיתה את נכסי הסיכון של הבנק (בהתאם לאישור שהתקבל מבנק ישראל) ליום 31.3.2017 בסך של כ- 0.6 מיליארד ש"ח (31.12.2016 - זהה), המהווה עליה בשיעור של כ- 0.3% נקודות האחוז ביחס ההון העצמי ברובד הראשון.

5. ניכוי מההון בגין נכס מס נדחה

בהתאם להנחיות שפורסמו על ידי בנק ישראל בשנת 2016, הותר לתאגידים הבנקאיים שלא לנכות עודפי מס נדחה (כהגדרתם בהוראה), עד לגובה ההפרשות למס שטר שנכללו בהתחייבויות הבנק, ככל שלהערכת הבנק קיימת ודאות גבוהה למימוש המס הנדחה.

עודפי מס נדחה כאמור, שלא נוכו מההון, בעקבות פרסום הבהרות אלו, ישוקללו כ"נכס סיכון" בשיקלול של 250%.

יישום הנחיות אלו, הגדיל את יחס ההון העצמי של הבנק ברובד הראשון ליום 31.3.2017 בשיעור של 0.13 נקודות האחוז ואת יחס הלימות ההון הכולל בשיעור של כ- 0.12 נקודות האחוז (31.12.2016 - 0.09 - 0.08 נקודות האחוז, בהתאמה).

6. תנודתיות ברכיבי ההון

הון הבנק המשמש לחישוב יחס הלימות ההון, כולל רכיבים שהשינוי בערכם נגזר, בין היתר, משינויים תקופתיים במשתני שוק, והערכות אקטואריות, כגון:

- תנודות במחירי השוק של ניירות הערך, המשמשים למדידת שוויין ההגון של אגרות החוב בתיק הזמין למכירה - הנזקפות לרווח כולל אחר בסעיף "התאמות לשווי הוגן של ניירות ערך".
- תנודות במחירי השוק של אגרות חוב ממשלתיות והמרווח על אגרות החוב הקונצרניות באיכות גבוהה הנסחרות בארה"ב, המשמשים לחישוב שוויין ההגון של זכויות עובדים מסוימות ונזקפות לרווח כולל אחר בסעיף: "הפרשים אקטואריים בגין זכויות עובדים".

7. יעדים

לאור דרישות ההון שנקבעו על ידי בנק ישראל במסגרת "כללי באזל", ובהוראת ניהול בנקאי תקין 329 (ראה סעיף 2 לעיל), עדכן דירקטוריון הבנק ביום 28.3.2017 את המגבלות באשר ליחסי ההון המינימליים, בבנק כדלקמן:

- יחס ההון העצמי של הבנק ב"רובד הראשון", לא יפחת משיעור של 9.5% (31.12.2016 - 9.2%).
- יחס הלימות ההון הכולל של הבנק, לא יפחת משיעור של 13.0% (31.12.2016 - 12.7%).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 9 - הלימות הון, נזילות ומינוף

א. הלימות הון (המשך)

8. מידע כספי

31.12.2016	31.3.2016	31.3.2017	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
(א) הון לצורך חישוב יחס ההון			
2,244	2,131	2,298	הון עצמי
48	36	26	פערים בין ההון העצמי להון ברובד הראשון והתאמות פיקוחיות
2,292	2,167	2,324	הון ברובד הראשון, לאחר ניכויים
627	622	569	הון ברובד השני, לאחר ניכויים
2,919	2,789	2,893	סך הכל הון כולל
(ב) יתרות משוקללות של נכסי סיכון			
19,164	18,838	19,648	סיכון אשראי
22	75	41	סיכונים שוק
1,930	1,863	1,961	סיכון תפעולי
21,116	20,776	21,650	סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון
31.12.2016	31.3.2016	31.3.2017	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
אחוזים	אחוזים	אחוזים	
(ג) יחס הון לרכיבי סיכון			
⁽²⁾ 10.85	10.43	⁽²⁾ 10.73	• יחס ההון העצמי ברובד הראשון לרכיבי סיכון
⁽²⁾ 13.82	13.42	⁽²⁾ 13.36	• יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
⁽¹⁾ 9.16	⁽¹⁾ 9.08	⁽¹⁾ 9.18	• יחס ההון העצמי ברובד הראשון הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
⁽¹⁾ 12.66	⁽¹⁾ 12.58	⁽¹⁾ 12.68	• יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

1. יחסי הלימות ההון המינימליים של הבנק נקבעו כשיעור של 9.0% (עבור יחס ההון העצמי ברובד הראשון), ו- 12.5% (עבור יחס הלימות ההון הכולל) - בהתאם להנחיות שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 201. על אף האמור לעיל, בהתאם להנחיות שנכללו בתיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 329 (ראה סעיף 2 לעיל), הועלתה דרישת ההון המינימלית המתייחסת לבנק, ליום 31.3.2017 כשיעור של 0.18% (31.3.2016 - 0.08%; 31.12.2016 - 0.16%).

2. הנתון כולל התאמות בגין תוכנית התייעלות - בהתאם להנחיות שפרסם בנק ישראל ביום 12.1.2016 (ראה ביאור א'2א) בדוחות ליום 31.12.2016.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 9 - הלימות הון, נזילות ומינוף

א. הלימות הון (המשך)

8. מידע כספי (במיליוני ש"ח) (המשך)

31.12.2016 (מבוקר)	31.3.2016 (לא מבוקר)	31.3.2017 (לא מבוקר)	
			(ד) רכיבי הון לצורך חישוב יחס ההון
			(1) הון ברובד הראשון
2,244	2,131	2,298	• ההון העצמי
41	40	19	• הבדלים בין ההון העצמי להון ברובד הראשון
2,285	2,171	2,317	סה"כ הון ברובד הראשון לפני התאמות פיקוחיות
			• התאמות פיקוחיות:
-	-	-	- מיסים נדחים לקבל
(2)	(2)	(2)	- השקעה בהון תאגידיים פיננסיים שלא אוחדו
(1)	(2)	(1)	- התאמות פיקוחיות אחרות
(3)	(4)	(3)	סך הכל התאמות פיקוחיות לפני התאמות בגין תוכנית התייעלות
10	-	10	התאמות בגין תוכנית התייעלות
7	(4)	7	סך הכל התאמות פיקוחיות
2,292	2,167	2,324	סה"כ הון ברובד הראשון
			(2) הון ברובד השני
388	388	323	• מכשירים פיקוחיים
239	234	246	• הפרשות וקרנות הון
627	622	569	הון ברובד השני לפני ניכויים
-	-	-	• ניכויים מההון ברובד השני
627	622	569	סה"כ הון ברובד השני
2,919	2,789	2,893	הון כולל כשיר
31.12.2016 (מבוקר)	31.3.2016 (לא מבוקר)	31.3.2017 (לא מבוקר)	
%	%	%	
			(ה) השפעת הוראת המעבר על יחס הלימות ההון ברובד הראשון
			• יחס ההון ברובד הראשון - לפני השפעת הוראות מעבר
10.60	10.24	10.59	ולפני השפעת ההתאמות בגין תוכנית ההתייעלות
0.20	0.19	0.09	• השפעת הוראות המעבר ⁽¹⁾
			יחס ההון ברובד הראשון - לפני השפעת ההתאמות בגין תוכנית ההתייעלות
10.80	10.43	10.68	• השפעת ההתאמות בגין תוכנית ההתייעלות
0.05	-	0.05	
10.85	10.43	10.73	יחס ההון העצמי ברובד הראשון

1. כולל השלכות הנובעות מיישום כללי החשבוונאות החדשים בנושא: "זכויות עובדים", שנכנסו לתוקף החל מיום- 1.1.2015.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 9 - הלימות הון, נזילות ומינוף

ב. יחס כיסוי הנזילות

בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין (מס' 221), בנושא יחס כיסוי הנזילות נדרשו התאגידים הבנקאיים לקיים "יחס כיסוי נזילות" (המוגדר כיחס שבין "מלאי הנכסים הנזילים האיכותיים", לסך תזרים המזומנים היוצא, נטו, בתקופה עתידית של 30 יום) - שלא יפחת מ- 100%. בהוראה נקבעו כללים הן כאשר ל: "מלאי הנכסים הנזילים האיכותיים", והן כאשר לתזרים המזומנים היוצא, נטו, בתקופה עתידית של 30 יום, כדלקמן:

- **מלאי נכסים נזילים איכותיים** - כולל נכסים נזילים איכותיים מאוד ("רמה 1"), לרבות: מזומנים בקופות, פקדונות בבנק ישראל וניירות ערך של ממשלת ישראל, ונכסים נזילים איכותיים אחרים ("רמה 2") - בעיקר: ניירות ערך בדירוג איכות גבוה.
 - **תזרים מזומנים יוצא בתקופה של 30 יום** - מוגדר כתזרים המזומנים היוצא הצפוי, בתרחיש קיצון מוגדר בתקופה עתידית של 30 יום, לרבות תזרימים יוצאים צפויים בגין פיקדונות קמעונאיים, פקדונות מתאגידים לא פיננסיים, ותאגידים פיננסיים (והנחת "שיעורי מיחזור" שונים עבור כל אחד מסוגי הפקדונות).
- עם זאת, נכללו בהוראה כללי מעבר, שאיפשרו לתאגידים הבנקאיים לקיים בתקופת מעבר (החל מיום 1.4.2015 ועד 31.12.2016), יחסי כיסוי נזילות מינימליים נמוכים יותר, כמפורט להלן. תוקף ההקלות שנקבעו בהוראות המעבר כאמור, פג ביום 1.1.2017.

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום			שיעורי הנזילות (באחוזים):
31.12.2016	31.3.2016	31.3.2017	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
142.1	126.0 ⁽²⁾	150.1	• יחס כיסוי הנזילות
80.0 ⁽¹⁾	80.0 ⁽¹⁾	100.0 ⁽¹⁾	• יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

1. בשנת 2016 - 80%; החל מיום 1.1.2017 - 100%.

2. הוצג מחדש.

ג. יחס המינוף

בהתאם להנחיות שנכללו בהוראת ניהול בנקאי תקין (מס' 218) בנושא: "יחס המינוף", הוגדר יחס זה, כיחס שבין "מדידת ההון", לבין "מדידת החשיפה", כדלקמן:

- **"מדידת ההון"** - הוגדרה כ"הון העצמי ברובד הראשון", לרבות השלכות הנובעות מיישום הוראות המעבר.
 - **"מדידת החשיפה"** - הוגדרה כצירוף החשיפות הבאות: "חשיפה מאזנית" (הנכסים שנכללו בדוחות הכספיים), "חשיפה בגין נגזרים", "חשיפה לעסקאות מימון ניירות ערך", ו"חשיפה בגין פריטים חוץ מאזניים".
- בהתאם להנחיות שנכללו בהוראה נדרשו התאגידים הבנקאיים לקיים יחס מינוף שלא יפחת מ- 5% החל מיום 1 בינואר 2018, לכל המאוחר. להלן נתונים לגבי מרכיבי יחס המינוף בבנק:

31.12.2016	31.3.2016	31.3.2017	מרכיבי התחשיב (במיליוני ש"ח)
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
2,292	2,167	2,324	• ההון עצמי, ברובד הראשון
34,901	33,042	35,212	• סך החשיפות
שיעורי המינוף (באחוזים)			
6.6	6.6	6.6	• יחס המינוף
5.0 ⁽¹⁾	5.0 ⁽¹⁾	5.0 ⁽¹⁾	• יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

1. החל מיום 1 בינואר, 2018.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 10 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

א. מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים

מידע באשר למכשירים פיננסיים חוץ מאזניים נכלל בביאור 14'ג' להלן.

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות

(1) קיימות התחייבויות והתקשרויות אחרות לתאריך המאזן כדלקמן (במיליוני ש"ח):

31 בדצמבר 2016	31 במרס 2016	31 במרס 2017	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
25	29	25	התקשרות להשקעה בבניינים וציוד
292	305	284	חוזי שכירות לזמן ארוך
			להלן פירוט דמי השכירות לתשלום בשנים הבאות:
30	29	30	שנה ראשונה
29	29	29	שנה שניה
29	28	29	שנה שלישית
29	28	28	שנה רביעית
27	27	26	שנה חמישית
148	164	142	שנה שישית ואילך
292	305	284	סך הכל

(2) בנוסף לאמור לעיל, חלק מסניפי הבנק נמצאים במבנים השכורים בשכירות מוגנת דמי השכירות לתשלום בשנה הקרובה, מסתכמים בכ- 1 מיליון ש"ח (31.3.2016, 1 - 31.12.2016 - זהה).

(3) לבנק התקשרויות להשקעה בארבע קרנות הון סיכון פעילות. ההתחייבות העתידית המכסימלית של הבנק להשקעה בקרנות אלו, מעבר להשקעה שבוצעה עד ליום המאזן, מסתכמת בכ- 2 מיליון ש"ח (31 במרס 2016, 1 - 31 בדצמבר 2016 - זהה).

(4) מידע לגבי תביעות שהוגשו כנגד הבנק

(א) במהלך העסקים השוטף הוגשו כנגד הבנק תובענות משפטיות, לרבות תביעות ייצוגיות ובקשות לאישור תביעות ייצוגיות. לדעת הנהלת הבנק, המתבססת על חוות דעת משפטיות באשר לסיכויי התובענות, לרבות הבקשות לאישור התביעות הייצוגיות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשו הפרשות, לכיסוי החבות שתיגרם לבנק כתוצאה מהתובענות האמורות.

סכום החשיפה המירבי הנוסף - בשל כלל התובענות שהוגשו נגד הבנק, כאמור לעיל, בנושאים שונים, שהתממשותן אפשרית - מסתכם ליום 31 במרס 2017, בסך של כ- 33 מיליון ש"ח (31.3.2016 - 33 מיליון ש"ח; 31.12.2016 - 32 מיליון ש"ח).

מידע באשר לתובענות המהותיות שהוגשו כנגד הבנק נכלל בביאור 24'ב' (8), ו- (9) בדוחות הכספיים לשנת 2016. בתקופת הדוח לא נרשמו התפתחויות בתובענות אלו, בכפוף למידע שנכלל בסעיפים ב'-ה' להלן.

ביאור 10 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות (המשך)

(4) מידע לגבי תביעות שהוגשו כנגד הבנק (המשך)

(ב) ביום 30 במרס 2017 הוגשה כנגד הבנק וכנגד גורמים אחרים (להלן: "הנתבעים הנוספים", כמפורט להלן), תביעה על ידי לקוח לשעבר של הבנק, שקיבל בעבר אשראי לצורך רכישת מקרקעין. לאחר שהלקוח לא עמד בהתחייבויותיו כלפי הבנק, מימש הבנק את בטוחות המקרקעין ששועבדה לטובתו בגין האשראי שניתן.

לטענת הלקוח נפלו פגמים רבים הן בהתנהלות הבנק כלפיו והן בפעולות שנערכו על ידי כונס הנכסים שמונה מטעם הבנק והשמאי שהעריך את שווי המקרקעין לבקשת כונס הנכסים ("הנתבעים הנוספים"). לפיכך, הבטוחה מומשה בסכום הנופל משמעותית משווייה ההוגן.

סכום הנזק שנגרם לטענת התובע, בגין התנהלות כל הנתבעים, מוערך על ידו בכ- 40 מיליון ש"ח (כתב התביעה אינו נוקב בחלקו של הבנק בסכום התביעה הכולל).

לאור פרק הזמן הקצר שחלף ממועד הגשת התביעה, לא ניתן להעריך, בשלב זה, את סיכוייה.

(ג) ביום 27 במרס 2017 הוגשה כנגד הבנק ובנק נוסף (להלן: "הבנקים הנתבעים"), תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית על ידי לקוחות שהפקידו פקדונות כספיים בבנקים הנתבעים.

לטענת התובעים, הבנקים הנתבעים שינו את מתכונת ניהול הפקדונות הכספיים שנהגה על ידם בעבר והפסיקו לחדש אוטומטית פקדונות כספיים בהגיע מועד פרעונם (לרבות אי חידוש אוטומטי של הטבות הריבית בפקדונות, ככל שניתנו), ללא גילוי נאות ללקוחותיהם ובניגוד להוראות בנק ישראל. הנזק האישי שנגרם לתובעים בגין שינוי המתכונת לניהול פקדונות בבנק כאמור, מוערך על ידם בכ- 976 ש"ח.

להערכת התובעים סך הנזק שנגרם לכלל המפקידים בבנקים הנתבעים (הנובע, בעיקר, מאי חידוש אוטומטי של הטבות הריבית שהוענקו למפקידים), אינו ניתן לקביעה, בשלב זה - אך מוערך על ידם בסכומים ניכרים.

לאור פרק הזמן הקצר שחלף ממועד הגשת התביעה, לא ניתן להעריך בשלב זה את סיכוייה.

(ד) ביום 7 במאי 2017, הוגשה כנגד הבנק תביעה על ידי בעלי מניות לשעבר (להלן: "התובעים") של מספר חברות שקיבלו בעבר אשראים מהבנק. לאחר שהחברות חרגו ממסגרות האשראי שניתנו להן ולא עמדו בהתחייבויותיהן כנגד הבנק, ביטל הבנק את מסגרות האשראי שהועמדו להן.

לטענת התובעים לא הייתה לבנק הצדקה מספקת לביטול מסגרות האשראי, ובכל מקרה המסגרות בוטלו לאחר מתן הודעה מוקדמת קצרה מדי, בניגוד להסכמי ההלוואה ובניגוד להוראות בנק ישראל.

בשל פעולות הבנק, נאלצו התובעים לטענתם, לממש את אחזקותיהם בחברות (לאחר שאלו נקלעו להליכי חדלות פרעון ומונה להם כונס נכסים) ואף למכור את רכושם הפרטי.

סכום הנזק שנגרם לתובעים בשל פעולות הבנק מוערך על ידם בכ- 35 מיליון ש"ח.

לאור פרק הזמן הקצר שחלף ממועד הגשת התביעה, לא ניתן להעריך בשלב זה את סיכוייה.

(ה) לאחרונה נודע לבנק על הגשת תביעה בבית המשפט הפדרלי באוסטרליה כנגד הבנק וכנגד החברה האם על ידי מפרק, התובע מהבנק החזר בסך של 7.3 מיליון דולר אוסטרלי בגין חשבונותיהן של שתי חברות בפירוק. למיטב ידיעת הבנק אושר ביום 30 במרס 2017, ביצוע מסירה של כתב התביעה מחוץ לתחום. עד כה טרם נמסר לבנק כתב התביעה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 11 - מכשירים נגזרים

1. היקף הפעילות (במיליוני ש"ח)

31 במרס 2017					
(לא מבוקר)					
חוזי ריבית		חוזי מטבע חוץ	חוזים בגין מניות	חוזי סחורות ואחרים	סך הכל
שקל - מדד	אחר				
(א) סכום נקוב של מכשירים נגזרים					
1. נגזרים ALM ^{(2),(1)}					
609	-	527	-	-	1,136
חוזי FORWARD					
חוזי אופציה לא סחירים					
-	-	-	-	-	-
• אופציות שנכתבו					
-	-	7	-	-	7
• אופציות שנקנו					
-	561	1,459	-	-	2,020
SWAPS ⁽³⁾					
609	561	1,993	-	-	3,163
סה"כ נגזרים ALM					
2. נגזרים אחרים ⁽¹⁾					
-	-	-	-	5	5
חוזי FORWARD					
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:					
-	-	14	824	-	838
• אופציות שנכתבו					
-	-	14	824	-	838
• אופציות שנקנו					
חוזי אופציה אחרים:					
-	-	3	-	-	3
• אופציות שנכתבו					
-	-	3	-	-	3
• אופציות שנקנו					
-	-	34	1,648	5	1,687
סה"כ נגזרים אחרים					
-	-	115	-	-	115
חוזי החלפת מטבע חוץ (SPOT)					
3. (ב) שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים					
1. נגזרים ALM ^{(2),(1)}					
2	-	20	-	-	22
שווי הוגן ברוטו חיובי					
-	10	88	-	-	98
שווי הוגן ברוטו שלילי					
2. נגזרים אחרים ⁽¹⁾					
-	-	-	4	-	4
שווי הוגן ברוטו חיובי					
-	-	-	4	-	4
שווי הוגן ברוטו שלילי					
3. סך הכל					
2	-	20	4	-	26
שווי הוגן ברוטו חיובי ⁽⁴⁾					
-	-	-	-	-	-
סכומים שקוזזו במאזן					
2	-	20	4	-	26
יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים					
-	10	88	4	-	102
שווי הוגן ברוטו שלילי ⁽⁴⁾					
-	-	-	-	-	-
סכומים שקוזזו במאזן					
-	10	88	4	-	102
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽⁵⁾					

1. למעט חוזי החלפת מטבע חוץ SPOT.
2. נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
3. מזה - חוזי החלפת שיעורי ריבית בסך של 496 מיליון ש"ח בהם הבנק הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע.
4. מזה - שווי הוגן ברוטו חיובי של נכסים בגין מכשירים נגזרים משובצים בסך 5 מיליון ש"ח ושווי הוגן ברוטו שלילי בסך של 1 מיליון ש"ח.
5. מזה - סך של 59 מיליון ש"ח, המהווה יתרת התחייבויות בגין חוזי מטבע חוץ שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו (ליום 31.3.2017 - לא היו בבנק יתרות נכסים בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות, נטו).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 11 - מכשירים נגזרים (המשך)

1. היקף הפעילות (במיליוני ש"ח) (המשך)

31 במרס 2016					
(לא מבוקר)					
חוזי ריבית	חוזי מטבע	חוזים בגין מניות	חוזי סחורות ואחרים	סך הכל	שקל-מדד
אחר	חוץ				
(א) סכום נקוב של מכשירים נגזרים					
1. נגזרים ALM ^{(2),(1)}					
1,247	-	563	-	1,810	חוזי FORWARD
חוזי אופציה לא סחירים					
-	-	-	-	-	• אופציות שנכתבו
-	-	13	-	13	• אופציות שנקנו
-	655	1,834	-	2,489	SWAPS ⁽³⁾
1,247	655	2,410	-	4,312	סה"כ נגזרים ALM
2. נגזרים אחרים ⁽⁴⁾					
-	-	-	-	-	חוזי FORWARD
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:					
-	-	6	1,455	1,461	• אופציות שנכתבו
-	-	6	1,455	1,461	• אופציות שנקנו
חוזי אופציה אחרים:					
-	-	5	-	5	• אופציות שנכתבו
-	-	5	-	5	• אופציות שנקנו
-	-	22	-	2,932	סה"כ נגזרים אחרים
-	-	258	-	258	3. חוזי החלפת מטבע חוץ (SPOT)
(ב) שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים					
1. נגזרים ALM ^{(2),(1)}					
1	-	16	-	17	שווי הוגן ברוטו חיובי
15	41	81	-	137	שווי הוגן ברוטו שלילי
2. נגזרים אחרים ⁽⁴⁾					
-	-	-	6	6	שווי הוגן ברוטו חיובי
-	-	-	6	6	שווי הוגן ברוטו שלילי
3. סך הכל					
1	-	16	6	23	שווי הוגן ברוטו חיובי ⁽⁴⁾
-	-	-	-	-	סכומים שקוזזו במאזן
1	-	16	6	23	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים
15	41	81	6	143	שווי הוגן ברוטו שלילי ⁽⁴⁾
-	-	-	-	-	סכומים שקוזזו במאזן
15	41	81	6	143	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽⁵⁾

1. למעט חוזי החלפת מטבע חוץ SPOT.

2. נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

3. מזה - חוזי החלפת שיעורי ריבית בסך של 569 מיליון ש"ח בהם הבנק הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע.

4. מזה - שווי הוגן ברוטו חיובי של נכסים בגין מכשירים נגזרים משובצים בסך 4 מיליון ש"ח ושווי הוגן ברוטו שלילי בסך של 1 מיליון ש"ח.

5. מזה - סך של 51 מיליון ש"ח, המהווה יתרת התחייבויות בגין חוזי מטבע חוץ שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו (ליום 31.3.2016 - לא היו בבנק יתרות נכסים בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות, נטו).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 11 - מכשירים נגזרים (המשך)

1. היקף הפעילות (במיליוני ש"ח) (המשך)

31 בדצמבר 2016					
(מבוקר)					
סך הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	שקל-מדד אחר
(א) סכום נקוב של מכשירים נגזרים					
1. נגזרים ALM⁽²⁾⁽¹⁾					
610	-	-	455	-	1,065
חוזי Forward					
חוזי אופציה לא סחירים:					
-	-	-	-	-	-
-	-	-	8	-	8
-	-	-	1,044	628	1,672
• אופציות שנכתבו					
• אופציות שנקנו					
Swaps⁽³⁾					
610	-	-	1,507	628	2,745
סה"כ נגזרים ALM					
2. נגזרים אחרים⁽¹⁾					
-	-	-	-	-	-
חוזי Forward					
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:					
-	-	787	4	-	791
-	-	787	4	-	791
• אופציות שנכתבו					
• אופציות שנקנו					
חוזי אופציה אחרים:					
-	-	-	2	-	2
-	-	-	2	-	2
• אופציות שנכתבו					
• אופציות שנקנו					
-	-	1,574	12	-	1,586
סה"כ נגזרים אחרים					
-	-	-	149	-	149
3. חוזי החלפת מטבע חוץ (SPOT)					
(ב) שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים					
1. נגזרים ALM⁽²⁾					
4	-	-	21	-	25
-	9	-	67	-	76
שווי הוגן ברוטו חיובי					
שווי הוגן ברוטו שלילי					
2. נגזרים אחרים					
-	-	4	-	-	4
-	-	4	-	-	4
שווי הוגן ברוטו חיובי					
שווי הוגן ברוטו שלילי					
3. סך הכל					
4	-	4	21	-	29
-	-	-	-	-	-
שווי הוגן ברוטו חיובי ⁽⁴⁾					
סכומים שקוזזו במאזן					
4	-	4	21	-	29
יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים					
-	-	4	67	9	80
-	-	-	-	-	-
שווי הוגן ברוטו שלילי ^{(5), (4)}					
סכומים שקוזזו במאזן					
-	-	4	67	9	80
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים					

1. למעט חוזי החלפות מטבע חוץ SPOT.
2. נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
3. מזה חוזי החלפת שיעורי ריבית בסך 558 מיליוני ש"ח, בהם הסכים הבנק לשלם שיעור ריבית קבוע.
4. מזה שווי הוגן ברוטו חיובי של נכסים בגין מכשירים נגזרים משובצים בסך 3 מיליון ש"ח ושווי הוגן ברוטו שלילי בסך של 1 מיליון ש"ח.
5. מזה סך של 57 מיליון ש"ח, המהווה יתרת התחייבויות בגין חוזי מטבע חוץ שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו (ליום 31.12.2016 לא היו בבנק יתרות נכסים בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 11 - מכשירים נגזרים (המשך)

2. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה (במיליוני ש"ח)

31 במרס 2017					
(לא מבוקר)					
בורסות	בנקים	ממשלות ובנקים מרכזיים	אחרים	סה"כ	
2	10	-	14	26	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
-	(9)	-	(2)	(11)	• הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
-	-	-	-	-	• הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שנתקבל
2	1	-	12	15	נכסים בגין מכשירים נגזרים, נטו
25	6	-	15	46	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
27	7	-	27	61	סך סיכון האשראי בגין מכשירים נגזרים
2	36	-	64	102	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
-	(9)	-	(2)	(11)	• מכשירים פיננסיים
-	(10)	-	-	(10)	• בטחון במזומן ששוועבד
2	17	-	62	81	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים, נטו

31 במרס 2016					
(לא מבוקר)					
בורסות	בנקים	ממשלות ובנקים מרכזיים	אחרים	סה"כ	
3	7	-	13	23	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
(1)	(3)	-	(1)	(5)	• הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים • הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן
-	-	-	-	-	שנתקבל
2	4	-	12	18	נכסים בגין מכשירים נגזרים, נטו
-	15	-	14	29	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
2	19	-	26	47	סך סיכון האשראי בגין מכשירים נגזרים
4	80	-	59	143	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
(1)	(3)	-	(1)	(5)	סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
-	(7)	-	-	(7)	• מכשירים פיננסיים • בטחון במזומן ששוועבד
3	70	-	58	131	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים, נטו

1. ההפרש, אם הוא חיובי, בין סך הסכומים בגין מכשירים נגזרים שנכללו בחבות הלווה, כפי שחושבו לצורך מגבלות חבות של לווה, לפני הפחתת סיכון האשראי, לבין היתרה המאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים של הלווים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 11 - מכשירים נגזרים (המשך)

2. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה (במיליוני ש"ח) (המשך)

31 בדצמבר 2016				
(מבוקר)				
בורסות	בנקים	ממשלות ובנקים מרכזיים	אחרים	סה"כ
2	15	-	12	29
יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים				
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:				
(1)	(5)	-	(5)	(11)
• הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים				
-	(4)	-	-	(4)
• הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון שנתקבל במזומן				
1	6	-	7	14
נכסים בגין מכשירים נגזרים, נטו				
-	7	-	12	19
סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾				
1	13	-	19	33
סך סיכון האשראי בגין מכשירים נגזרים				
2	11	-	67	80
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים				
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:				
(1)	(5)	-	(5)	(11)
• מכשירים פיננסיים				
-	(1)	-	-	(1)
• בטחון במזומן ששוועבד				
1	5	-	62	68
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים, נטו				

1. ההפרש, אם הוא חיובי, בין סך הסכומים בגין מכשירים נגזרים שנכללו בחבות הלווה, כפי שחושבו לצורך מגבלות חבות של לווה, לפני הפחתת סיכון האשראי, לבין היתרה המאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים של הלווים.

3. פירוט מועדי פירעון - סכומים נקובים (במיליוני ש"ח)

31 במרס 2017				
(לא מבוקר)				
עד 3 חודשים	מעל 3 חודשים ועד שנה	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 5 שנים	סה"כ
103	300	206	-	609
102	149	18	292	561
1,104	920	15	103	2,142
1,648	-	-	-	1,648
5	-	-	-	5
2,962	1,369	239	395	4,965
סך הכל				
5,617	913	447	525	7,502
2,508	1,086	436	450	4,480

א. כללי:

הנתונים הכלולים בביאור זה מציגים את התפלגות הנכסים וההתחייבויות ותוצאות הפעילות של הבנק כחתך "מגזרי פעילות פיקוחיים", הנגזרים מהגדרות חד-חד ערכיות שנקבעו בהוראות שפרסם בנק ישראל לכלל התאגידים הבנקאיים, עבור מגזרי הפעילות השונים, כדלקמן:

- "משקי בית": לקוחות פרטיים שהיקף תיק נכסיהם הפיננסיים אופייניים לאלו של משקי בית (נמוך מ- 3 מיליון ש"ח).
- "בנקאות פרטית": לקוחות פרטיים שהיקף תיק נכסיהם הפיננסיים עולה על 3 מיליון ש"ח.
- "עסקים זעירים": לקוחות עסקיים שמחזור פעילותם השנתי נופל מ- 10 מיליון ש"ח.
- "עסקים קטנים": לקוחות עסקיים שמחזור פעילותם השנתי נע בין 10, ל- 50 מיליון ש"ח.
- "עסקים בינוניים": לקוחות עסקיים שמחזור פעילותם השנתי נע בין 50, ל- 250 מיליון ש"ח.
- "עסקים גדולים": לקוחות עסקיים שמחזור פעילותם השנתי עולה על 250 מיליון ש"ח.
- "מגזר ניהול פיננסי": הכולל בעיקרו פעילות בנקאית שלא שויכה למגזרי הפעילות האחרים, לרבות:
 - פעילות מסחר - כגון, השקעה בניירות ערך למסחר, ופעילות במכשירים נגזרים שלא יועדה לגידור ואינה מהווה חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק.
 - פעילות ניהול הנכסים וההתחייבויות - פעילות במכשירים פיננסיים המהווה חלק מניהול הסיכונים ומניהול ההון הפעיל שלא למטרות מסחר, כגון: השקעה בניירות ערך זמינים למכירה ואגרות חוב מוחזקות לפדיון, פעילות במכשירים נגזרים במסגרת ניהול הנכסים וההתחייבויות ופעילות עם בנקים וממשלות.
 - פעילות השקעה - השקעה במניות של חברות כלולות והשקעה במניות זמינות למכירה.
- מדידת התוצאות העסקיות וסיווגן למגזרי הפעילות השונים, כאמור לעיל, מבוססת על המתודולוגיה שנקבעה בבנק בנושא זה, כמפורט להלן:

הכנסות ריבית - לכל מגזר פעילות נזקף "מרווח ריבית" המהווה סיכום של המרכיבים הבאים:

 - ההפרש שבין הכנסות הריבית ששויכו לאותו מגזר (בפעילות אשראי), לבין עלות הריבית המחושבת לפי "מחיר מעבר".
 - ההפרש שבין עלות הריבית (בפעילות פקדונות), לבין הכנסות הריבית בגין אותם פקדונות, כשהכנסות אלו מחושבות לפי "מחיר מעבר".

"מחיר המעבר" נקבע בהתבסס על מחירי ציטוט פקדונות בשוק המוסדי (ומהווה אינדיקציה לעלות השולית של גיוס פקדונות בבנק).

על פי מתודולוגיה זו, בה מותאם "מחיר מעבר" ספציפי, לכל מוצר אשראי או פקדון, בכל אחד ממגזרי ההצמדה - מגזרי הפעילות אינם נושאים בסיכונים שוק אלא בסיכון אשראי בלבד.

רווחים או הפסדים מפעילות מימון הנובעים משינוי בתנאי השוק, נזקפים למרכז ניהול הנכסים וההתחייבויות (ננ"ה), שאליו נזקפות גם ההכנסות מניהול ה"הון הפעיל" של הבנק. רווחים או הפסדים אלו סווגו למגזר: "ניהול פיננסי".

הוצאות בגין הפסדי אשראי - נזקפות למגזרי הפעילות השונים, בהתאם לשיוך הלקוח שבגינו נרשמו ההוצאות.

הכנסות תפעוליות - עמלות והכנסות תפעוליות אחרות נזקפות למגזרי הפעילות השונים, בהתאם לשיוך הלקוח שבגינו נזקפה ההכנסה.

הוצאות תפעוליות - מכיוון שהתפלגות הפעילות כחתך "מגזרי פעילות פיקוחיים", אינה עולה בקנה אחד עם המבנה הארגוני בבנק, מבוססת הקצאת ההוצאות התפעוליות למגזרים אלו על התפלגות העלויות כחתך מגזרי פעילות ב"גישת ההנהלה", והתאמתן לחתך הפעילות ה"פיקוחי" - באמצעות שימוש במפתח "התפלגות ההכנסות".

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 12 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

ב. נתונים כספיים (לא מבוקר) (במיליוני ש"ח):

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2017							
משיקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים ⁽¹⁾	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	גופים מוסדיים	ניהול פיננסי	סך הכל
87	-	141	24	12	-	6	270
(12)	(3)	(6)	(1)	(3)	(2)	(2)	(29)
75	(3)	135	23	9	(2)	4	241
1	4	(1)	(2)	1	4	(7)	-
76	1	134	21	10	2	(3)	241
28	1	37	8	2	-	7	83
104	2	171	29	12	2	4	324
5	-	21	5	1	-	-	32
88	5	107	13	5	1	7	226
93	5	128	18	6	1	7	258
11	(3)	43	11	6	1	(3)	66
4	(1)	16	4	3	1	(1)	26
7	(2)	27	7	3	-	(2)	40
-	-	-	-	-	-	1	1
7	(2)	27	7	3	-	(1)	41
7,960	19	10,214	2,791	1,584	6	9,543	32,117
-	-	-	-	-	-	10	10
7,784	7	10,085	2,818	1,611	4	-	22,309
20	-	183	45	35	-	-	283
42	-	16	-	-	-	-	58
7,909	9	10,350	2,818	1,617	20	-	22,723
7,971	9	10,549	2,863	1,652	20	-	23,064
10,411	1,508	7,047	1,239	3,279	3,826	-	27,310
232	12	281	36	13	1	1,977	2,552
10,643	1,520	7,328	1,275	3,292	3,827	1,977	29,862
10,527	1,548	6,927	1,224	3,819	3,577	-	27,622
5,882	9	9,475	3,498	1,977	33	509	21,383
5,891	8	9,701	3,523	1,991	33	503	21,650
3,275	1,384	1,787	577	2,323	832	-	10,178
66	-	127	20	10	-	-	-
10	1	7	1	-	2	-	-
76	1	134	21	10	2	-	-

1. לרבות עסקים זעירים.

2. הנתונים מתייחסים ליתרת החוב הרשומה של האשראי לציבור.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 12 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

ב. נתונים כספיים (לא מבוקר) (במיליוני ש"ח):

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2016							
משקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים ⁽³⁾	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	גופים מוסדיים	ניהול פיננסי	סך הכל
הכנסות מריבית - מחיצוניים	(1)77	-	131	22	(1)13	1	231
הוצאות ריבית - לחיצוניים	(12)	(3)	(5)	-	(1)	(3)	(1)
הכנסות ריבית מחיצוניים, נטו	65	(3)	126	22	12	(2)	230
ריבית בין מגזרית	1	4	(2)	(2)	(3)	3	-
הכנסות ריבית, נטו	66	1	124	20	9	1	230
הכנסות שאינן מריבית	27	(1)1	35	7	(1)3	-	76
סך ההכנסות	93	2	159	27	12	1	306
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	(3)	-	(4)	3	(1)	-	(5)
הוצאות תפעוליות	91	4	110	12	5	1	229
סך ההוצאות התפעוליות והאחרות	88	4	106	15	4	1	224
רווח (הפסד) לפני מיסים	5	(2)	53	12	8	-	82
הפרשה למיסים על הרווח	(1)5	(1)1	23	5	3	-	38
רווח (הפסד) לאחר מיסים	-	(1)	30	7	5	-	44
חלק הבנק ברווחי חברה כלולה	-	-	-	-	-	1	1
רווח נקי (הפסד)	-	(1)	30	7	5	-	45
יתרה ממוצעת של נכסים:	(1)7,088	28	(1)9,477	(1)2,582	(1)1,779	45	29,577
מזה - חברות כלולות	-	-	-	-	-	-	8
- אשראי לציבור ⁽²⁾	6,916	16	9,364	2,607	1,808	43	20,754
אשראי לציבור לסוף התקופה ⁽²⁾ :							
- חובות פגומים	21	-	185	62	48	-	316
- בפיגור מעל 90 יום	35	-	7	-	-	-	42
- אחר	7,082	16	(1)9,577	(1)2,456	1,725	50	20,906
סך הכל אשראי לציבור	7,138	16	9,769	2,518	1,773	50	21,264
יתרת ממוצעת של התחייבויות:							
- פקדונות הציבור	10,020	1,657	6,579	1,053	1,821	4,042	25,172
- אחר	209	9	253	28	13	1	2,325
סך הכל התחייבויות	10,229	1,666	6,832	1,081	1,834	4,043	27,497
יתרת פקדונות לסוף התקופה:							
נכסי סיכון - יתרה ממוצעת	(1)5,133	(1)9	(1)8,897	(1)3,350	(1)2,274	(1)52	20,394
- יתרה לסוף תקופה	(1)5,323	(1)9	(1)9,034	(1)3,342	(1)2,268	(1)51	20,776
נכסים בניהול - יתרה ממוצעת	4,044	1,645	2,177	487	2,464	819	11,636
מרכיבי הכנסות הריבית:							
- מרווח מפעילות מתן אשראי	58	-	(1)119	19	9	-	-
- מרווח מפעילות קבלת פקדונות	(1)8	1	(1)5	1	-	1	1
סך הכל הכנסות ריבית	66	1	124	20	9	1	1

1. סווג מחדש.

2. הנתונים מתייחסים ליתרת החוב הרשומה של האשראי לציבור.

3. לרבות עסקים זעירים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 12 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

ב. נתונים כספיים (מבוקר) (במיליוני ש"ח):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016							
משקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים ⁽²⁾	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	גופים מוסדיים	ניהול פיננסי	סך הכל
הכנסות מריבית - מחיצוניים	324	-	541	98	53	2 ⁽³⁾	1,057
הוצאות ריבית - לחיצוניים	(50)	(12)	(23)	(3)	(4)	(21)	(124)
הכנסות ריבית מחיצוניים, נטו	274	(12)	518	95	49	(9)	933
ריבית בין מגזרית	9	15	(6)	(10)	(7)	15	-
הכנסות ריבית, נטו	283	3	512	85	42	6	933
הכנסות שאינן מריבית	114	4	145	32	10	-	349
סך ההכנסות	397	7	657	117	52	6	1,282
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	11	-	17	10	(3)	-	36
הוצאות תפעוליות	353	17	431	55	24	3	910
סך ההוצאות התפעוליות והאחרות	364	17	448	65	21	3	946
רווח (הפסד) לפני מיסים	33	(10)	209	52	31	3	336
הפרשה למיסים על הרווח	22	(3)	88	21	12	1 ⁽³⁾	145
רווח (הפסד) לאחר מיסים	11	(7)	121	31	19	2	191
חלק הבנק ברווחי חברה כלולה	-	-	-	-	-	-	2
רווח נקי (הפסד)	11	(7)	121	31	19	2	193
יתרה ממוצעת של נכסים	7,456	25	9,687	2,756	1,767	40	30,682
מזה - חברות כלולות	-	-	-	-	-	-	9
- אשראי לציבור ⁽¹⁾	7,282	13	9,564	2,784	1,788	38	21,469
אשראי לציבור לסוף התקופה ⁽¹⁾ :							
- חובות פגומים	19	-	223	43	37	-	322
- בכיגור מעל 90 יום	49	-	12	2	-	-	63
- אחר	7,683	18	9,931	2,745	1,567	20	21,964
סך הכל אשראי לציבור	7,751	18	10,166	2,790	1,604	20	22,349
יתרה ממוצעת של התחייבויות:							
- פקדונות הציבור	10,136	1,412	6,870	1,224	1,929	4,359	25,930
- אחר	230	11	281	35	16	2	2,613
סך הכל התחייבויות	10,366	1,423	7,151	1,259	1,945	4,361	28,543
יתרת פקדונות לסוף התקופה:							
נכסי סיכון - יתרה ממוצעת	5,490	10	9,115	3,352	2,131	54	20,735
- יתרה לסוף תקופה	5,873	10	9,248	3,473	1,964	33	21,116
נכסים בניהול - יתרה ממוצעת	3,536	1,412	1,970	848	2,186	864	10,816
מרכיבי הכנסות הריבית:							
- מרווח מפעילות מתן אשראי	248	-	488	82	39	-	
- מרווח מפעילות קבלת פקדונות	35	3	24	3	6		
סך הכל הכנסות ריבית	283	3	512	85	42	6	

1. הנתונים מתייחסים ליתרת החוב הרשומה של האשראי לציבור.

2. לרבות עסקים זעירים.

3. סוג מחדש בגין היישום של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב, בנושא: "מיסים על ההכנסה" - ראה ביאור 10'1).

א. כללי

בהתאם להוראות שפרסם בנק ישראל בנושא: "דיווח על מגזרי פעילות", נדרשו התאגידים הבנקאיים להציג את נכסיהם, התחייבויותיהם, ותוצאות פעולותיהם בחתך "מגזרי פעילות פיקוחיים" (ראה ביאור 12, לעיל). בנוסף, נדרשו תאגידים בנקאיים, שמגזרי הפעילות שלהם שונים מהותית מהגדרות שנקבעו בתיקון להוראה, כאמור, לתת גילוי נוסף באשר להתפלגות תוצאותיהם העסקיות בחתך מגזרי פעילות, המבוסס על ההגדרות הספציפיות שנקבעו בכל בנק למגזרים אלה (להלן: "דיווח בגישת ההנהלה").

הפעילות העסקית בבנק, סווגה לחמישה מגזרי פעילות, התואמים את המבנה הארגוני של הבנק, כמפורט להלן:

• **מגזרים הנמצאים באחריות ה"חטיבה הקמענאית":**

מגזר משקי בית - במסגרת זו נכללים השירותים שמעניק הבנק בתחומי הבנקאות ושוק ההון ללקוחות הפרטיים של הבנק, שהיקף נכסיהם אופייניים לאלו של משקי בית (נמוך מ- 3 מיליון ש"ח).

מגזר עסקים קטנים - במסגרת זו נכללים השירותים שמעניק הבנק בתחומי הבנקאות ושוק ההון ללקוחות עסקיים (יחידים ותאגידים), שהיקף האשראי שניתן להם אינו עולה, בדרך כלל, על 7 מיליון ש"ח.

מגזר בנקאות פרטית - במסגרת זו נכללים השירותים בתחומי הבנקאות ושוק ההון שמספק הבנק ללקוחותיו הפרטיים, בעלי עושר פיננסי בינוני ומעלה (שהיקף נכסיהם הפיננסיים עולה על 3 מיליון ש"ח).

• **מגזרים הנמצאים באחריות החטיבה לבנקאות מסחרית:**

מגזר בנקאות מסחרית - במסגרת זו נכללים שירותי בנקאות שמספק הבנק ללקוחותיו העסקיים (יחידים ותאגידים) בעלי היקף פעילות בינוני ומעלה, שאינם משתייכים למגזר "עסקים קטנים".

כן כולל המגזר את פעילות הבנק בתחום הנדל"ן (קבלנות ביצוע ונדל"ן מניב), ללקוחות שהיקף האשראי שניתן להם עולה, בדרך כלל, על 7 מיליון ש"ח, והפעילות בתחום "ליווי בניה" (לרבות מימון "קבוצות רכישה" שהיקף פעילותן עולה על 10 יחידות דיור).

עד ליום 31.12.2016 נכללו באחריות החטיבה לבנקאות מסחרית שני מגזרי פעילות, כדלקמן:

- בנקאות מסחרית.

- בנקאות עסקית.

בעקבות החלטה לביצוע רה ארגון בחטיבה לבנקאות מסחרית (ראה פרק 8א'3) בדוח על הממשל התאגידי (לשנת 2016) שנכנסה לתוקף ביום 1 בינואר 2017, מוזגה פעילות האגף העסקי בחטיבה, לתוך שני אגפים מסחריים. לפיכך, החל מיום 1 בינואר 2017, מוזגה הפעילות במגזר ה"בנקאות העסקית", לתוך מגזר ה"בנקאות המסחרית". נתוני ההשוואה סווגו בהתאם.

• **פעילות אחרת:**

מגזר ניהול פיננסי - במסגרת זו נכללת הפעילות הפיננסית שאינה משויכת ללקוחות הבנק (כגון: פעילות בתיק ניירות הערך של הבנק).

סיווג התוצאות הכספיות של הבנק למגזרי הפעילות השונים, כאמור לעיל מבוסס על המתודולוגיה שנקבעה בבנק, כדלקמן:

הוצאות תפעוליות - הוצאות ישירות הניתנו לזיהוי נזקפו למגזר הפעילות המתאים. הוצאות עקיפות או הוצאות ישירות שאינן ניתנות לשייך מדויק - סווגו למגזרי הפעילות השונים, בהתבסס על אומדנים והערכות שנערכו ביחידות הבנק השונות.

למידע נוסף באשר למתודולוגיה ששימשה את הבנק להקצאת הכנסות והוצאות אחרות - ראה ביאור 12א' לעיל. מכיוון שהגדרת מגזרי פעילות מסוימים, כגון: "עסקים קטנים" ו"בנקאות מסחרית", שונה מהותית מההגדרות שנקבעו ב"תיקון להוראה" (בגין המגזרים: "עסקים קטנים וזעירים", "עסקים בינוניים", "עסקים גדולים" ו"גופים מוסדיים") - נכלל על ידי הבנק, במסגרת ביאור זה, מידע באשר לתוצאות הפעילות של הבנק בחתך מגזרי פעילות ב"גישת ההנהלה".

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 13 - מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

ב. נתונים כספיים (במיליוני ש"ח)

לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 31 במרס 2017						
(לא מבוקר)						
סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות פרטית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	משקי בית	
241	4	(3)	53	112	75	הכנסות ריבית, נטו - מחיצוניים
-	(7)	4	1	1	1	- בין מגזרי
241	(3)	1	54	113	76	סך הכל הכנסות מריבית
2	2	-	-	-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
243	(1)	1	54	113	76	סך הכל הכנסות מימון
81	5	1	13	34	28	עמלות והכנסות אחרות
324	4	2	67	147	104	סך ההכנסות
32	-	-	4	23	5	הוצאות בגין הפסדי אשראי
226	7	5	30	96	88	הוצאות תפעוליות ואחרות
258	7	5	34	119	93	סך ההוצאות התפעוליות והאחרות
66	(3)	(3)	33	28	11	רווח (הפסד) לפני מיסים
26	(1)	(1)	13	11	4	הפרשה למיסים על הרווח
40	(2)	(2)	20	17	7	רווח (הפסד) לאחר מיסים
1	1	-	-	-	-	חלק הבנק ברווחים, נטו, של חברה כלולה
41	(1)	(2)	20	17	7	רווח (הפסד) נקי
32,117	9,543	19	7,168	7,484	7,903	יתרה ממוצעת של נכסים
21,957	-	7	7,082	7,214	7,654	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, נטו
27,310	-	1,421	9,182	6,296	10,411	יתרה ממוצעת של פקדונות
22,717	-	9	7,327	7,522	7,859	אשראי לציבור, נטו, לסוף התקופה
מרכיבי הכנסות ריבית:						
		-	50	107	66	מרווח מפעילות מתן אשראי
		1	4	6	10	מרווח מפעילות קבלת פקדונות
		1	54	113	76	סך הכל הכנסות ריבית

* לא רלוונטי

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 13 - מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

ב. נתונים כספיים (במיליוני ש"ח) (המשך)

לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 31 במרס 2016						
(לא מבוקר)						
מסקי בית	עסקים קטנים	בנקאות מסחרית	בנקאות פרטית	ניהול פיננסי	סך הכל מאוחד	
65	103	56	(3)	9	230	הכנסות ריבית, נטו - מחיצוניים
1	-	(5)	4	-	-	- בין מגזרי
66	103	51	1	9	230	סך הכל הכנסות מריבית
-	-	-	-	2	2	הכנסות מימון שאינן מריבית
66	103	51	1	11	232	סך הכל הכנסות מימון
27	32	13	1 ⁽¹⁾	1	74	עמלות והכנסות אחרות
93	135	64	2	12	306	סך ההכנסות
(3)	-	(2)	-	-	(5)	הכנסות בגין הפסדי אשראי
91	96	32	4	6	229	הוצאות תפעוליות ואחרות
88	96	30	4	6	224	סך ההוצאות התפעוליות והאחרות
5	39	34	(2)	6	82	רווח (הפסד) לפני מיסים
5	17	14	(1)	3	38	הפרשה למיסים על הרווח
-	22	20	(1)	3	44	רווח (הפסד) לאחר מיסים
-	-	-	-	1	1	חלק הבנק ברווחים, נטו, של חברה כלולה
-	22	20	(1)	4	45	רווח (הפסד) נקי
7,066	6,868	7,037	28	8,578	29,577	יתרה ממוצעת של נכסים
6,826	6,614	6,952	17	-	20,409	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, נטו
9,823	5,713	7,979	1,657	-	25,172	יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור
7,026	6,818	7,062	16	-	20,922	אשראי לציבור, נטו, לסוף התקופה
מרכיבי הכנסות ריבית:						
58	98	49	-	-	-	מרווח מפעילות מתן אשראי
8	5	2	1	-	-	מרווח מפעילות קבלת פקדונות
66	103	51	1	-	-	סך הכל הכנסות ריבית

1. סווג מחדש - ראה סעיף א' לעיל.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 13 - מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

ב. נתונים כספיים (במיליוני ש"ח) (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016						
(מבוקר)						
סה"כ מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות פרטית	בנקאות מסחרית ⁽¹⁾	עסקים קטנים	משקי בית	
933	18 ⁽²⁾	(12)	223	430	274	הכנסות מריבית, נטו - מחיצונים
-	(16)	15	(11)	3	9	- בין מגזרי
933	2	3	212	433	283	סך הכל הכנסות מריבית
36	36	-	-	-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
969	38	3	212	433	283	סך הכל הכנסות מימון
313	8	4	53	134	114	עמלות והכנסות אחרות
1,282	46	7	265	567	397	סך ההכנסות
36	(1)	-	2	24	11	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
910	29	17	128	383	353	הוצאות תפעוליות ואחרות
946	28	17	130	407	364	סך ההוצאות התפעוליות והאחרות
336	18	(10)	135	160	33	רווח (הפסד) לפני מיסים
145	4 ⁽²⁾	(3)	54	68	22	הפרשה למיסים על הרווח
191	14	(7)	81	92	11	רווח (הפסד) לאחר מיסים
2	2	-	-	-	-	חלק הבנק ברווחים, נטו, של חברה כלולה
193	16	(7)	81	92	11	רווח (הפסד) נקי לשנה
30,682	8,951	25	7,064	7,214	7,428	יתרה ממוצעת של נכסים
21,120	-	13	6,974	6,949	7,184	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, נטו
25,930	-	1,342	8,349	6,103	10,136	יתרה ממוצעת של פקדונות
22,001	-	9	7,192 ⁽³⁾	7,131 ⁽³⁾	7,669	אשראי לציבור, נטו, לסוף התקופה
מרכיבי הכנסות הריבית:						
מרווח מפעילות מתן אשראי						
מרווח מפעילות קבלת פקדונות						
סך הכל הכנסות ריבית						

1. סווג מחדש - ראה סעיף א' לעיל.
2. סווג מחדש - בגין היישום של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב, בנושא: "מיסים על ההכנסה" - ראה ביאור 1 וה'1).
3. סווג מחדש.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 14 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

א. חובות⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים

1. תנועה בהפרשה להפסדי אשראי (במיליוני ש"ח)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2017					
(לא מבוקר)					
אשראי לציבור					
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי		מסחרי
			אחר	לדיוור	
376	-	376	59	17	300
יתרת הפרשה לתחילת התקופה (מבוקר)					
32	-	32	4	1	27
הוצאות בגין הפסדי אשראי					
(63)	-	(63)	(17)	(1)	(45)
מחיקות חשבונאיות					
28	-	28	14	-	14
גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות					
(35)	-	(35)	(3)	(1)	(31)
מחיקות חשבונאיות, נטו					
373	-	373	60	17	296
יתרת הפרשה לסוף התקופה*					
26	-	26	2	-	24
*מזה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים					

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2016					
(לא מבוקר)					
אשראי לציבור					
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי		מסחרי
			אחר	לדיוור	
367	1	366	55	16	295
יתרת הפרשה לתחילת התקופה (מבוקר)					
(5)	-	(5)	(3)	-	(2)
הכנסות בגין הפסדי אשראי					
(23)	-	(23)	(11)	-	(12)
מחיקות חשבונאיות					
29	-	29	14	-	15
גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות					
6	-	6	3	-	3
מחיקות חשבונאיות, נטו					
368	1	367	55	16	296
יתרת הפרשה לסוף התקופה*					
25	-	25	2	-	23
*מזה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים					

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 14 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

1. תנועה בהפרשה להפסדי אשראי (המשך) (במיליוני ש"ח)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016					
(מבוקר)					
אשראי לציבור					
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי		מסחרי
			אחר	לדיור	
367	1	366	55	16	295
יתרת הפרשה לתחילת השנה					
36	(1)	37	10	1	26
הוצאות בגין הפסדי אשראי					
(137)	-	(137)	(57)	-	(80)
מחיקות חשבוניות					
110	-	110	51	-	59
גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות					
(27)	-	(27)	(6)	-	(21)
מחיקות חשבוניות, נטו					
376	-	376	59	17	300
יתרת הפרשה לסוף השנה*					
28	-	28	2	-	26
*מזה-בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים					

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות⁽¹⁾ ועל החובות⁽¹⁾ בגינם היא חושבה (במיליוני ש"ח)

31 במרס 2017					
(מבוקר)					
אשראי לציבור					
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי		מסחרי
			אחר	לדיור	
12,778	583	12,195	42	-	12,153
יתרת חוב רשומה של חובות ⁽¹⁾ :					
• שנבדקו על בסיס פרטני ⁽³⁾					
3,926	-	3,926	-	3,855	71
• שנבדקו על בסיס קבוצתי					
- לפי עומק הפיגור					
6,943	-	6,943	4,012	-	2,931
- אחר					
23,647	583	23,064	4,054	3,855	15,155
סך הכל חובות ⁽¹⁾					
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ⁽¹⁾					
222	-	222	1	-	221
• שנבדקו על בסיס פרטני					
• שנבדקו על בסיס קבוצתי					
3	-	3	-	3	-
- לפי עומק הפיגור					
122	-	122	57	14	51
- אחר					
347	-	347	58	17 ⁽²⁾	272
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי					

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.
2. כולל יתרת הפרשה להפסדי אשראי מעבר להפרשה המתחייבת מהחישוב לפי שיטת "עומק הפיגור", שחושבה על בסיס פרטני בסך של 1 מיליוני ש"ח, ושחושבה על בסיס קבוצתי בסך של 14 מיליוני ש"ח.
3. לרבות אשראי שנבדק על בסיס פרטני ונמצא שאינו פגום בסך 12,495 מיליוני ש"ח. ההפרשה בגין אשראי זה חושבה על בסיס קבוצתי.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 14 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות⁽¹⁾ ועל החובות⁽¹⁾ בגינם היא חושבה (המשך)
(במיליוני ש"ח)

31 במרס 2016					
(לא מבוקר)					
אשראי לציבור					
מסחרי	פרטי לדיוור	אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל
11,526 ⁽⁴⁾	-	54 ⁽⁴⁾	11,580	833	12,413
94	3,421	-	3,515	-	3,515
2,579 ⁽⁴⁾	-	3,590 ⁽⁴⁾	6,169	-	6,169
14,199	3,421	3,644	21,264	833	22,097
סך הכל חובות ⁽¹⁾					
228 ⁽⁴⁾	-	1 ⁽⁴⁾	229	1	230
-	4	-	4	-	4
45 ⁽⁴⁾	12	52 ⁽⁴⁾	109	-	109
273	16 ⁽²⁾	53	342	1	343
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי					

יתרת חוב רשומה של חובות⁽¹⁾:

- שנבדקו על בסיס פרטני⁽³⁾
- שנבדקו על בסיס קבוצתי
- לפי עומק הפיגור
- אחר

הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות⁽¹⁾

- שנבדקו על בסיס פרטני
- שנבדקו על בסיס קבוצתי
- לפי עומק הפיגור
- אחר

31 בדצמבר 2016					
(מבוקר)					
אשראי לציבור					
מסחרי	פרטי לדיוור	אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל
11,751	-	40	11,791	646	12,437
91	3,744	-	3,835	-	3,835
2,829	-	3,894	6,723	-	6,723
14,671	3,744	3,934	22,349	646	22,995
סך הכל חובות ⁽¹⁾					
227	-	1	228	-	228
-	4	-	4	-	4
47	13	56	116	-	116
274	17 ⁽²⁾	57	348	-	348
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי					

יתרת חוב רשומה של חובות⁽¹⁾:

- שנבדקו על בסיס פרטני⁽³⁾
- שנבדקו על בסיס קבוצתי
- לפי עומק הפיגור
- אחר

הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות⁽¹⁾

- שנבדקו על בסיס פרטני
- שנבדקו על בסיס קבוצתי
- לפי עומק הפיגור
- אחר

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.
2. כולל יתרת הפרשה להפסדי אשראי מעבר להפרשה המתחייבת מהחישוב לפי שיטת "עומק הפיגור", שחושבה על בסיס פרטני ליום 31.3.2016 בסך של 1 מיליון ש"ח (31.12.2016 - זהה), ושחושבה על בסיס קבוצתי בסך של 12 מיליון ש"ח (31.12.2016 - 13 מיליון).
3. לרבות אשראי שנבדק על בסיס פרטני ונמצא שאינו פגום בסך 12,829 מיליון ש"ח (31.12.2016 - 12,115 מיליון ש"ח). ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי זה חושבה על בסיס קבוצתי.
4. סווג מחדש.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 14 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾

1. איכות אשראי ופיגורים (במיליוני ש"ח)

31 במרס 2017						
(לא מבוקר)						
חובות לא פגומים						
בפיגור של 30 יום ועד 89 יום ⁽⁵⁾	בפיגור של 90 יום ומעלה ⁽⁴⁾	סך הכל	בעייתיים ⁽²⁾		לא בעייתיים	
			אחר	פגומים ⁽³⁾		
פעילות בישראל:						
ציבור - מסחרי:						
28	3	1,911	22	23	1,866	• בינוי ונדל"ן - בינוי
2	-	1,876	1	55	1,820	- פעילות בנדל"ן
-	-	458	-	3	455	• שירותים פיננסיים
47	13	10,587	107	157	10,323	• אחר
77	16	14,832	130	238	14,464	סך הכל מסחרי
28	28	3,824	57 ⁽⁶⁾	-	3,767	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
43	14	4,051	31	20	4,000	- אחר
148	58	22,707	218	258	22,231	סך הכל ציבור בישראל
-	-	380	-	-	380	בנקים בישראל
148	58	23,087	218	258	22,611	סך הכל פעילות בישראל
פעילות בחו"ל:						
ציבור - מסחרי:						
-	-	15	-	-	15	• בינוי ונדל"ן
-	-	308	14	25	269	• מסחרי אחר
-	-	323	14	25	284	סך הכל מסחרי
1	-	31	-	-	31	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
-	-	3	-	-	3	- אחר
1	-	357	14	25	318	סך הכל ציבור בחו"ל
-	-	203	-	-	203	בנקים בחו"ל
1	-	560	14	25	521	סך הכל פעילות בחו"ל
149	58	23,064	232	283	22,549	סך הכל ציבור
-	-	583	-	-	583	סך הכל בנקים
149	58	23,647	232	283	23,132	סך הכל

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.
2. סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדיור אחרות הנמצאות בפיגור של 90 יום ומעלה.
3. ככלל חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש, ראה ביאור 14 ב'3) (ג) להלן.
4. מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים, צוברים הכנסות ריבית.
5. צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 יום בסך של 35 מיליוני ש"ח, סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
6. כולל יתרת הלוואות לדיור בסך 1 מיליון ש"ח, לגביהן נערכה הפרשה לפי עומק הפיגור, בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של הלוואה, הכולל בלוח הסילוקין של ההלוואה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 14 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

1. איכות אשראי ופיגורים (המשך) (במיליוני ש"ח)

31 במרס 2016						
(לא מבוקר)						
חובות לא פגומים		סך הכל	אחר	בעייתיים ⁽²⁾		
בפיגור של 30 יום ועד 89 יום ⁽⁵⁾	בפיגור של 90 יום ומעלה ⁽⁴⁾			פגומים ⁽³⁾	לא בעייתיים	
						פעילות בישראל:
						ציבור - מסחרי:
9 ⁽⁷⁾	2	1,670	17	30	1,623	• בינוי ונדל"ן - בינוי
2 ⁽⁷⁾	-	1,888	-	35	1,853	- פעילות בנדל"ן
-	-	311	-	6	305	• שירותים פיננסיים
47 ⁽⁷⁾	5	9,874	82	194	9,598	• אחר
58	7	13,743	99	265	13,379	סך הכל מסחרי
19	24	3,386	57 ⁽⁶⁾	-	3,329	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
33 ⁽⁷⁾	11	3,641	26	21	3,594	- אחר
110	42	20,770	182	286	20,302	סך הכל ציבור בישראל
-	-	274	-	-	274	בנקים בישראל
110	42	21,044	182	286	20,576	סך הכל פעילות בישראל
						פעילות בחו"ל:
						ציבור - מסחרי:
-	-	139	64	-	75	• בינוי ונדל"ן
-	-	317	-	30	287	• מסחרי אחר
-	-	456	64	30	362	סך הכל מסחרי
-	-	35	-	-	35	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
-	-	3	-	-	3	- אחר
-	-	494	64	30	400	סך הכל ציבור בחו"ל
-	-	559	-	-	559	בנקים בחו"ל
-	-	1,053	64	30	959	סך הכל פעילות בחו"ל
110	42	21,264	246	316	20,702	סך הכל ציבור
-	-	833	-	-	833	סך הכל בנקים
110	42	22,097	246	316	21,535	סך הכל

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.
2. סיכון אשראי פגום, נחות או כהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדיור אחרות הנמצאות בפיגור של 90 יום ומעלה.
3. ככלל חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש, ראה ביאור 14 ב'3' (ג') להלן.
4. מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים, צוברים הכנסות ריבית.
5. צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 יום בסך של 33 מיליוני ש"ח, סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
6. כולל יתרת הלוואות לדיור בסך 1 מיליון ש"ח, לגביהן נערכה הפרשה לפי עומק הפיגור, בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של הלוואה, הכולל בלוח הסילוקין של ההלוואה.
7. סווג מחדש.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 14 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽⁴⁾ (המשך)

1. איכות אשראי ופיגורים (המשך) (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2016						
(מבוקר)						
חובות לא פגומים		סך הכל	בעייתיים ⁽²⁾		לא בעייתיים	
בפיגור של 30 יום ועד 89 יום ⁽⁵⁾	בפיגור של 90 יום ומעלה ⁽⁴⁾		אחר	פגומים ⁽³⁾		
						פעילות בישראל:
						ציבור - מסחרי:
10	3	1,853	21	28	1,804	• בינוי ונדל"ן - בינוי
5	-	2,034	1	61	1,972	- פעילות בנדל"ן
-	-	276	-	3	273	• שירותים פיננסיים
48	11	10,186	91	179	9,916	• אחר
63	14	14,349	113	271	13,965	סך הכל מסחרי
16	34	3,713	62 ⁽⁶⁾	-	3,651	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
39	15	3,931	33	19	3,879	- אחר
118	63	21,993	208	290	21,495	סך הכל ציבור בישראל
-	-	334	-	-	334	בנקים בישראל
118	63	22,327	208	290	21,829	סך הכל פעילות בישראל
						פעילות בחו"ל:
						ציבור - מסחרי:
-	-	16	-	-	16	• בינוי ונדל"ן
-	-	306	16	32	258	• מסחרי אחר
-	-	322	16	32	274	סך הכל מסחרי
1	-	31	1	-	30	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
-	-	3	-	-	3	- אחר
1	-	356	17	32	307	סך הכל ציבור בחו"ל
-	-	312	-	-	312	בנקים בחו"ל
1	-	668	17	32	619	סך הכל פעילות בחו"ל
119	63	22,349	225	322	21,802	סך הכל ציבור
-	-	646	-	-	646	סך הכל בנקים
119	63	22,995	225	322	22,448	סך הכל

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.
2. סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדיור אחרות הנמצאות בפיגור של 90 יום ומעלה.
3. ככלל חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש, ראה ביאור 14(ב)(3)(ג) להלן.
4. מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים, צוברים הכנסות ריבית.
5. צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 יום ועד 89 יום בסך של 29 מיליוני ש"ח, סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
6. כולל יתרת הלוואות לדיור בסך של 1 מיליון ש"ח, לגביהן נערכה הפרשה לפי עומק הפיגור, בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של הלוואה, הכולל שינוי בלוח הסילוקין של ההלוואה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 14 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

2. איכות תיק האשראי

(א) כללי

בהוראות שפרסם בנק ישראל, נדרשו התאגידים הבנקאיים לכלול בדוחותיהם הכספיים מידע איכותי וכמותי שיהווה אינדיקציה לאיכות תיק האשראי שלהם.

הבנק מקיים מערכת בקרת אשראי המהווה גורם מרכזי בתהליך שמירת איכות תיק האשראי וניטור כשלי אשראי.

במסגרת זו פיתח הבנק מודלים לדירוג אשראי, המהווים מערכת "תומכת החלטה" ומתקיים מעקב שוטף לזיהוי ואיתור סממנים המצביעים על ירידה אפשרית בכושר הפירעון של הלווים, בין היתר באמצעות ניטור תקופת הפיגור של החובות, בתדירות יומית.

(ב) נתונים כמותיים

להלן נתונים לגבי מדדים פיננסיים מסויימים המשמשים להערכת איכות תיק האשראי, בחתך קבוצות אשראי:

31 במרס 2017			
(לא מבוקר)			
אנשים פרטיים			
מסחרי	לדיר	אחר	סך הכל
%	%	%	%
0.7	0.1	0.4	0.6
1.7	-	0.5	1.2
2.7	1.5	1.3	2.2
0.6	1.5	1.4	0.9

שיעור ההוצאה בגין הפסדי אשראי מתוך האשראי
שיעור החובות הפגומים מתוך האשראי
שיעור החובות הבעייתיים מתוך האשראי
שיעור החובות בפיגור מעל 30 יום מתוך האשראי

31 בדצמבר 2016			
(מבוקר)			
אנשים פרטיים			
מסחרי	לדיר	אחר	סך הכל
%	%	%	%
0.2	-	0.3	0.2
2.1	-	0.5	1.4
2.9	1.7	1.3	2.4
0.5	1.3	1.4	0.8

שיעור ההוצאה בגין הפסדי אשראי מתוך האשראי
שיעור החובות הפגומים מתוך האשראי
שיעור החובות הבעייתיים מתוך האשראי
שיעור החובות בפיגור מעל 30 יום מתוך האשראי

הנהלת הבנק עוקבת אחרי התפתחות אינדיקטורים אלו בתדירות רבעונית ובוחנת את משמעות התוצאות שהתקבלו, הן ביחס לתקופות קודמות והן ביחס לנתונים המקבילים במערכת הבנקאית. ברבע הראשון של שנת 2017 נרשמה עליה בשיעור ההוצאה להפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור, ביחס לתקופה המקבילה אשתקד. עם זאת, מכיוון שפרמטרים אחרים (כגון: שיעור החובות הפגומים ושיעור החובות הבעייתיים מתיק האשראי), מצביעים על שיפור, מעריכה הנהלת הבנק כי בתקופת הדוח לא חלה הרעה באיכות תיק האשראי בבנק והיא אינה נופלת מאיכות האשראי הממוצעת במערכת הבנקאית.

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 14 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

3. מידע נוסף על חובות פגומים

(א) חובות פגומים והפרשה פרטנית (במיליוני ש"ח)

31 במרס 2017					
(לא מבוקר)					
חובות פגומים	סך הכל	חובות פגומים אחרים	חובות פגומים בגינם נערכה הפרשה להפסדי אשראי	חובות פגומים בגינם נערכה הפרשה להפסדי אשראי	
יתרה חוזית	יתרה רשומה	יתרה רשומה	יתרת הפרשה ⁽²⁾	יתרה רשומה	
					פעילות בישראל:
					ציבור - מסחרי:
210	23	13	6	10	• בינוי ונדל"ן - בינוי
69	55	40	4	15	- פעילות בנדל"ן
9	3	-	3	3	• שירותים פיננסיים
570	157	59	40	98	• אחר
858	238	112	53	126	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
192	20	17	-	3	- אחר
1,050	258	129	53	129	סך הכל ציבור בישראל
-	-	-	-	-	בנקים בישראל
1,050	258	129	53	129	סך הכל פעילות בישראל
					פעילות בחו"ל:
					ציבור - מסחרי:
-	-	-	-	-	• בינוי ונדל"ן
31	25	5	6	20	• אחר
31	25	5	6	20	סך הכל ציבור בחו"ל
-	-	-	-	-	בנקים בחו"ל
31	25	5	6	20	סך הכל פעילות בחו"ל
1,081	283	134	59	149	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	סך הכל בנקים
1,081	283	134	59	149	סך הכל*
					*מזה:
261	202	79	50	123	• נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
140	115	76	6	39	• חובות בארגון מחדש

1. אשראי לציבור, פקדונות בבנקים וחובות אחרים למעט אג"ח.
2. הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 14 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

3. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

(א) חובות פגומים והפרשה פרטנית (המשך) (במיליוני ש"ח)

31 במרס 2016					פעילות בישראל: ציבור - מסחרי: • בינוי ונדל"ן - בינוי • פעילות בנדל"ן • שירותים פיננסיים • אחר
(לא מבוקר)					
חובות פגומים	סך הכל	חובות פגומים אחרים	חובות פגומים בגינם נערכה הפרשה להפסדי אשראי	חובות פגומים בגינם נערכה הפרשה להפסדי אשראי	
יתרה חוזית	יתרה רשומה	יתרה רשומה	יתרת הפרשה ⁽²⁾	יתרה רשומה	
219	30	13	8	17	
42	35	35	-	-	
10	6	1	5	5	
611	194	70	49	124	
882	265	119	62	146	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
205	21	19	-	2	- אחר
1,087	286	138	62	148	סך הכל ציבור בישראל
-	-	-	-	-	בנקים בישראל
1,087	286	138	62	148	סך הכל פעילות בישראל
פעילות בחו"ל: ציבור - מסחרי: • בינוי ונדל"ן • אחר					
-	-	-	-	-	
30	30	5	12	25	
30	30	5	12	25	סך הכל ציבור בחו"ל
-	-	-	-	-	בנקים בחו"ל
30	30	5	12	25	סך הכל פעילות בחו"ל
1,117	316	143	74	173	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	סך הכל בנקים
1,117	316	143	74	173	סך הכל*
* מזה: • נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים • חובות בארגון מחדש					
356	274	110	68	164	
154	130	87	5	43	

1. אשראי לציבור, פקדונות בבנקים וחובות אחרים למעט אג"ח.

2. הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 14 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

3. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

(א) חובות פגומים והפרשה פרטנית (המשך) (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2016					
(מבוקר)					
חובות פגומים	סך הכל	חובות פגומים אחרים	חובות פגומים בגינם נערכה הפרשה להפסדי אשראי	חובות פגומים בגינם נערכה הפרשה ⁽²⁾	
יתרה חוזית	יתרה רשומה	יתרה רשומה	יתרה רשומה	יתרה רשומה	
פעילות בישראל:					
ציבור מסחרי:					
214	28	10	8	18	• בינוי ונדל"ן - בינוי
76	61	39	4	22	- פעילות בנדל"ן
9	3	-	3	3	• שירותים פיננסיים
577	179	47	50	132	• אחר
876	271	96	65	175	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
193	19	17	-	2	- אחר
1,069	290	113	65	177	סך כל הציבור בישראל
-	-	-	-	-	בנקים בישראל
1,069	290	113	65	177	סך הכל פעילות בישראל
פעילות בחו"ל					
ציבור מסחרי:					
-	-	-	-	-	• בינוי ונדל"ן
32	32	5	12	27	• אחר
32	32	5	12	27	סך הכל ציבור בחו"ל
-	-	-	-	-	בנקים בחו"ל
32	32	5	12	27	סך הכל פעילות בחו"ל
1,101	322	118	77	204	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	סך הכל בנקים
1,101	322	118	77	204	סך הכל ⁽³⁾
מזה:					
315	257	83	68	174	• נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
146	122	78	6	44	• חובות בארגון מחדש

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.
2. הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 14 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

3. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

(ב) יתרה ממוצעת והכנסות ריבית (במיליוני ש"ח)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2016			לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2017			
(לא מבוקר)			(לא מבוקר)			
הכנסות ריבית שנרשמו ^{(4) (3)}	יתרה ממוצעת של חובות פגומים ⁽²⁾	על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו ^{(4) (3)}	יתרה ממוצעת של חובות פגומים ⁽²⁾	על בסיס מזומן	
אחר			אחר			
-	-	33	-	-	26	פעילות בישראל:
-	-	36	-	-	58	ציבור - מסחרי:
-	-	6	-	-	3	• בינוי ונדל"ן - בינוי
1	1	203	1	1	177	- פעילות בנדל"ן
1	1	278	1	1	264	• שירותים פיננסיים
-	-	-	-	-	-	• אחר
-	-	25	-	-	21	סך הכל מסחרי
1	1	303	1	1	285	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
-	-	-	-	-	-	- אחר
1	1	303	1	1	285	סך הכל ציבור בישראל
-	-	-	-	-	-	בנקים בישראל
1	1	303	1	1	285	סך הכל פעילות בישראל
פעילות בחו"ל:						
ציבור - מסחרי:						
-	-	-	-	-	-	• בינוי ונדל"ן
-	-	31	-	-	29	• אחר
-	-	31	-	-	29	סך הכל ציבור בחו"ל
-	-	-	-	-	-	בנקים בחו"ל
-	-	31	-	-	29	סך הכל פעילות בחו"ל
1	1	334	1	1	314	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	-	סך הכל בנקים
1	1	334	1	1	314	סך הכל

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.

2. יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.

3. הכנסות הריבית על בסיס חוזי שהיו נרשמות אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים, הסתכמו בשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2017 בסך של 4 מיליון ש"ח (בתקופה המקבילה אשתקד - 4 מיליון ש"ח).

4. הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בתקופה בה החובות סווגו כפגומים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 14 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽⁴⁾ (המשך)

3. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

(ב) יתרה ממוצעת והכנסות ריבית (המשך) (במיליוני ש"ח)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016			
(מבוקר)			
הכנסות ריבית שנרשמו ⁽³⁾		יתרה ממוצעת של חובות פגומים ⁽²⁾	
אחר	על בסיס מזומן		
פעילות בישראל:			
ציבור - מסחרי:			
-	-	37	• בינוי ונדל"ן: - בינוי
1	1	73	- פעילות בנדל"ן
-	-	5	• שירותים פיננסיים
3	3	216	• אחר
4	4	331	סך הכל מסחרי
-	-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
-	-	27	- אחר
4	4	358	סך הכל ציבור בישראל
-	-	-	בנקים בישראל
4	4	358	סך הכל פעילות בישראל
פעילות בחו"ל:			
ציבור - מסחרי:			
-	-	-	• בינוי ונדל"ן
-	-	32	• אחר
-	-	32	סך הכל ציבור בחו"ל
-	-	-	בנקים בחו"ל
-	-	32	סך הכל פעילות בחו"ל
4	4	390	סך הכל ציבור
-	-	-	סך הכל בנקים
4	4	390	סך הכל

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.

2. יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.

3. הכנסות הריבית על בסיס חוזי שהיו נרשמות אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים, הסתכמו בשנת 2016 בסך של 17 מיליון ש"ח.

4. הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בתקופה בה סווגו כפגומים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 14 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

3. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

(ג) חובות בעייתיים בארגון מחדש⁽²⁾ (במיליוני ש"ח)

31 במרס 2017				
(לא מבוקר)				
צובר הכנסות ריבית				
תקופת הפיגור				
אינו צובר ריבית	בפיגור של 90 יום ומעלה	בפיגור של 30 יום עד 89 יום	חוב שאינו בפיגור	סך הכל ⁽²⁾
פעילות בישראל:				
ציבור - מסחרי:				
5	-	-	3	8
• בינוי ונדל"ן - בינוי				
6	-	-	6	12
- פעילות בנדל"ן				
-	-	-	-	-
• שירותים פיננסיים				
33	-	1	36	70
• אחר				
44	-	1	45	90
סך הכל מסחרי				
9	-	1	9	19
אנשים פרטיים - אחר				
53	-	2	54	109
סך הכל ציבור בישראל				
-	-	-	-	-
בנקים בישראל				
53	-	2	54	109
סך הכל פעילות בישראל				
פעילות בחו"ל:				
ציבור - מסחרי:				
-	-	-	-	-
• בינוי ונדל"ן				
1	-	-	5	6
• מסחרי אחר				
1	-	-	5	6
סך הכל ציבור בחו"ל				
-	-	-	-	-
בנקים בחו"ל				
1	-	-	5	6
סך הכל פעילות בחו"ל				
54	-	2	59	115
סך הכל ציבור				
-	-	-	-	-
סך הכל בנקים				
54	-	2	59	115
סך הכל				

1. אשראי לציבור, פקדונות בבנקים וחובות אחרים למעט אג"ח.

2. נכלל בחובות פגומים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 14 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

3. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

(ג) חובות בעייתיים בארגון מחדש⁽²⁾ (המשך) (במיליוני ש"ח)

31 במרס 2016					
(לא מבוקר)					
צובר הכנסות ריבית					
תקופת הפיגור					
אינו צובר ריבית	בפיגור של 90 יום ומעלה	בפיגור של 30 יום עד 89 יום	חוב שאינו בפיגור	סך הכל ⁽²⁾	
פעילות בישראל:					
ציבור - מסחרי:					
5	-	-	4	9	• בינוי ונדל"ן - בינוי
4	-	-	8	12	• פעילות בנדל"ן
-	-	-	1	1	• שירותים פיננסיים
24	-	2	59	85	• אחר
33	-	2	72	107	סך הכל מסחרי
8	-	-	10	18	אנשים פרטיים - אחר
41	-	2	82	125	סך הכל ציבור בישראל
-	-	-	-	-	בנקים בישראל
41	-	2	82	125	סך הכל פעילות בישראל
פעילות בחו"ל:					
ציבור - מסחרי:					
-	-	-	-	-	• בינוי ונדל"ן
-	-	-	5	5	• מסחרי אחר
-	-	-	5	5	סך הכל ציבור בחו"ל
-	-	-	-	-	בנקים בחו"ל
-	-	-	5	5	סך הכל פעילות בחו"ל
41	-	2	87	130	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	סך הכל בנקים
41	-	2	87	130	סך הכל

1. אשראי לציבור, פקדונות בבנקים וחובות אחרים למעט אג"ח.

2. נכלל בחובות פגומים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 14 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

3. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

(ג) חובות בעייתיים בארגון מחדש⁽²⁾ (המשך) (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2016				
(מבוקר)				
צובר הכנסות ריבית				
תקופת הפיגור				
אינו צובר ריבית	בפיגור של 90 יום ומעלה	בפיגור של 30 יום עד 89 יום	חוב שאינו בפיגור	סך הכל ⁽²⁾
פעילות בישראל:				
ציבור מסחרי:				
• בינוי ונדל"ן - בינוי				
4	-	-	3	7
- פעילות בנדל"ן				
7	-	2	7	16
• שירותים פיננסיים				
-	-	-	-	-
• אחר				
37	-	-	37	74
סך הכל מסחרי				
48	-	2	47	97
אנשים פרטיים - אחר				
9	-	-	9	18
סך כל הציבור בישראל				
57	-	2	56	115
בנקים בישראל				
-	-	-	-	-
סך הכל פעילות בישראל				
57	-	2	56	115
פעילות בחו"ל				
ציבור מסחרי:				
• בינוי נדל"ן				
-	-	-	-	-
• אחר				
2	-	-	5	7
סך הכל ציבור בחו"ל				
2	-	-	5	7
בנקים בחו"ל				
-	-	-	-	-
סך הכל פעילות בחו"ל				
2	-	-	5	7
סך הכל ציבור				
59	-	2	61	122
סך הכל בנקים				
-	-	-	-	-
סך הכל				
59	-	2	61	122

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.

2. נכלל בחובות פגומים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 14 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

3. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

(ד) חובות בעייתיים בארגון מחדש⁽²⁾ (במיליוני ש"ח)

ארגונים מחדש שבוצעו						פעילות בישראל: ציבור - מסחרי: • בינוי ונדל"ן - בינוי - פעילות בנדל"ן שירותים פיננסיים אחר סך הכל מסחרי אנשים פרטיים - - הלוואות לדיור - אחר סך הכל ציבור בישראל בנקים בישראל סך הכל פעילות בישראל פעילות בחו"ל: ציבור - מסחרי: • בינוי ונדל"ן • מסחרי אחר סך הכל ציבור בחו"ל בנקים בחו"ל סך הכל פעילות בחו"ל סך הכל ציבור סך הכל בנקים סך הכל
בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2016			בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2017			
(לא מבוקר)			(לא מבוקר)			
יתרת חוב רשומה			יתרת חוב רשומה			
מספר חוזים	לפני הארגון	אחרי הארגון ⁽²⁾	מספר חוזים	לפני הארגון	אחרי הארגון ⁽²⁾	
28	2	2	3	3	3	
-	2	2	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	
84	10	10	9	9	9	
112	14	14	12	12	12	
-	-	-	-	-	-	
258	4	3	4	5	4	
370	18	17	16	17	17	
-	-	-	-	-	-	
370	18	17	16	17	17	
-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	
370	18	17	16	17	17	
-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	
370	18	17	16	17	17	
-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	
370	18	17	16	17	17	
-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	
370	18	17	16	17	17	
-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	
370	18	17	16	17	17	
-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	
370	18	17	16	17	17	
-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	
370	18	17	16	17	17	
-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	
370	18	17	16	17	17	
-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	
370	18	17	16	17	17	
-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	
370	18	17	16	17	17	
-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	
370	18	17	16	17	17	
-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	
370	18	17	16	17	17	
-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	
370	18	17	16	17	17	
-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	
370	18	17	16	17	17	
-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	
370	18	17	16	17	17	
-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	
370	18	17	16	17	17	
-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	
370	18	17	16	17	17	
-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	
370	18	17	16	17	17	
-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	
370	18	17	16	17	17	
-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	
370	18	17	16	17	17	
-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	
370	18	17	16	17	17	
-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	
370	18	17	16	17	17	
-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	
370	18	17	16	17	17	
-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	
370	18	17	16	17	17	
-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	
370	18	17	16	17	17	
-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	
370	18	17	16	17	17	
-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	
370	18	17	16	17	17	
-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	
370	18	17	16	17	17	
-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	
370	18	17	16	17	17	
-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	
370	18	17	16	17	17	
-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	
370	18	17	16	17	17	
-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	
370	18	17	16	17	17	
-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	
370	18	17	16	17	17	
-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	
370	18	17	16	17	17	
-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	
370	18	17	16	17	17	
-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	
370	18	17	16	17	17	
-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	
370	18	17	16	17	17	
-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	
370	18	17	16	17	17	
-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	
370	18	17	16	17	17	
-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	
370	18	17	16	17	17	
-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	
370	18	17	16	17	17	
-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	
370	18	17	16	17	17	
-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	
370	18	17	16	17	17	
-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	
370	18	17	16	17	17	
-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	
370	18	17	16	17	17	
-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	
370	18	17	16	17	17	
-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	
370	18	17	16	17	17	
-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	
370	18	17	16	17	17	
-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	
370	18	17	16	17	17	
-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-		

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.
2. כלולים בחובות פגומים

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 14 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

3. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

(ד) חובות בעייתיים בארגון מחדש⁽²⁾ (המשך) (במיליוני ש"ח)

ארגונים מחדש שבוצעו			
בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016			
(מבוקר)			
יתרת חוב רשומה			
מספר חוזים	לפני הארגון	אחרי הארגון ⁽²⁾	
פעילות בישראל			
ציבור מסחרי:			
• בינוי ונדל"ן			
92	6	6	- בינוי
8	3	3	- פעילות בנדל"ן
2	-	-	• שירותים פיננסיים
310	49	47	• אחר
412	58	56	סך הכל מסחרי
אנשים פרטיים			
-	-	-	- הלוואות לדיור
969	18	14	- אחר
1,381	76	70	סך הכל ציבור בישראל
-	-	-	בנקים בישראל
1,381	76	70	סך הכל פעילות בישראל
פעילות בחו"ל			
ציבור מסחרי:			
• בינוי ונדל"ן			
4	2	2	• אחר
4	2	2	סך הכל ציבור בחו"ל
-	-	-	בנקים
4	2	2	סך הכל פעילות בחו"ל
1,385	78	72	סך הכל ציבור
-	-	-	סך הכל בנקים
1,385	78	72	סך הכל

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.
2. כלולים בחובות פגומים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 14 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

3. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

(ד) חובות בעייתיים בארגון מחדש⁽²⁾ (המשך) (במיליוני ש"ח)

ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו⁽³⁾

בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016		בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2016		בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2017	
(מבוקר)		(לא מבוקר)		(לא מבוקר)	
מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה
1	12	-	2	-	4
-	1	-	1	1	1
-	1	-	-	-	-
5	63	2	18	1	19
6	77	2	21	2	24
-	-	-	-	-	-
1	182	1	52	1	42
7	259	3	73	3	66
-	-	-	-	-	-
7	259	3	73	3	66
פעילות בישראל:					
ציבורי - מסחרי:					
• בינוי ונדל"ן					
- בינוי					
- פעילות בנדל"ן					
• שירותים פיננסיים					
• אחר					
סך הכל מסחרי					
אנשים פרטיים					
- הלוואות לדיוור					
- אחר					
סך הכל ציבור בישראל					
בנקים בישראל					
סך הכל פעילות בישראל					
פעילות בחו"ל:					
ציבור - מסחרי:					
• בינוי ונדל"ן					
• מסחרי אחר					
סך הכל ציבור בחו"ל					
בנקים בחו"ל					
סך הכל פעילות בחו"ל					
7	259	3	73	3	66
-	-	-	-	-	-
7	259	3	73	3	66

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.

2. כלולים בחובות פגומים.

3. חובות שהפכו בתקופת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים ומעלה, אשר אורגנו מחדש במהלך השנה שקדמה למועד סיווגם כ"חובות בפיגור".

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 14 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

4. מידע נוסף על הלוואות לדיור

(א) כללי:

בהתאם להוראות שפרסם בנק ישראל, נדרשו התאגידים הבנקאיים לכלול בדוחותיהם הכספיים מידע באשר להרכב תיק הלוואות לדיור שנכלל בסעיף "אשראי לציבור" (כולל הלוואות שניתנו בביטחון דירת מגורים), לרבות: היקף התיק, יתרת הלוואות הכוללת "מרכיבים נדחים", יתרת הלוואות שניתנו בתנאי "ריבית משתנה" והיחס שבין היקף הלוואה, לבין שווי הנכס המובטח על ידה (LTV).

(ב) ההרכב (במיליוני ש"ח):

31 במרס 2017						
(לא מבוקר)						
יתרת הלוואה לדיור						
איכות הבטחון	שיעור המימון ⁽²⁾	ללא מרכיבים נדחים	מרכיבים נדחים	סך הכל	מזה: ריבית משתנה	סיכון אשראי חוץ מאזני
שיעבוד ראשון	עד 60%	2,733	98	2,831	1,968	190
	מעל 60%	961	14	975	669	44
שיעבוד משני או ללא שיעבוד		48	1	49	2	-
סך הכל		3,742	113	3,855	2,639	234

31 במרס 2016						
(לא מבוקר)						
יתרת הלוואה לדיור						
איכות הבטחון	שיעור המימון ⁽²⁾	ללא מרכיבים נדחים	מרכיבים נדחים	סך הכל	מזה: ריבית משתנה	סיכון אשראי חוץ מאזני
שיעבוד ראשון	עד 60%	2,493	76	2,569	1,841	146
	מעל 60%	795	10	805	573	74
שיעבוד משני או ללא שיעבוד		47	-	47	-	-
סך הכל		3,335	86	3,421	2,414	220

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.

2. היחס בין המסגרת המאושרת לבין שווי הנכס, במועד אישור המסגרת.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 14 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

4. מידע נוסף על הלוואות לדיור (המשך)

(ב) ההרכב (במיליוני ש"ח) (המשך):

31 בדצמבר 2016					
(מבוקר)					
יתרת הלוואה לדיור					
איכות הבטחון	שיעור המימון ⁽²⁾	ללא מרכיבים נדחים	מרכיבים נדחים	סך הכל	מזה: ריבית משתנה
סיכון אשראי חוץ מאזני					
שיעבוד ראשון	עד 60%	2,660	78	2,738	1,925
	מעל 60%	949	10	959	660
שיעבוד משני או ללא שיעבוד		46	1	47	2
סך הכל		3,655	89	3,744	2,587
194					

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.

2. היחס בין המסגרת המאושרת לבין שווי הנכס, במועד אישור המסגרת.

ג. מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים

יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה.

31 בדצמבר 2016		31 במרס 2016		31 במרס 2017	
(מבוקר)		(לא מבוקר)		(לא מבוקר)	
הפרשה להפסדי אשראי ⁽⁴⁾	יתרת החוזה ⁽³⁾	הפרשה להפסדי אשראי ⁽⁴⁾	יתרת החוזה ⁽³⁾	הפרשה להפסדי אשראי ⁽⁴⁾	יתרת החוזה ⁽³⁾
עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי (במיליוני ש"ח)					
					אשראי תעודות
1	77	-	105	-	60
6	311	6	284	6	300
1	1,241	2	1,064	1	1,170
10	832	8	719	10	825
					ערביות להבטחת אשראי
					ערביות לרוכשי דירות
					ערביות והתחייבויות אחרות
					מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי
2	798	1	738	1	816
					שלא נוצלו*
					מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות
4	1,350	4	1,220	5	1,340
					בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו
-	881	1	915	-	734
					התחייבויות להוצאת ערבויות
					התחייבויות בלתי חוזרות למתן אשראי
4	982	3	880	3	957
					שאפשר ועדיין לא ניתן ⁽⁵⁾

* מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי ניתנות לביטול בכל עת - ללא תנאי.

3. יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה, לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.

4. יתרת הפרשה להפסדי אשראי.

5. כולל התחייבות עקרונית להעמדת הלוואה לדיור.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 15 - דוח על נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

(לא מבוקר) (במיליוני ש"ח)

31 במרס 2017						
סך הכל	פריטים שאינם כספיים ⁽²⁾	מטבע חוץ ⁽¹⁾		מטבע ישראלי		
		אחר	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	
נכסים						
2,958	-	99	169	368	2,322	מזומנים ופקדונות בבנקים
6,122	13	118	881	1,563	3,547	ויירות ערך
22,717	-	171	478	1,736	20,332	אשראי לציבור, נטו
10	8	-	-	2	-	השקעה בחברות כלולות
363	363	-	-	-	-	בניינים וציוד
21	3	3	3	1	11	נכסים בגין מכשירים נגזרים
377	48	-	-	8	321	נכסים אחרים
32,568	435	391	1,531	3,678	26,533	סך הכל נכסים
התחייבויות						
27,622	-	586	1,983	2,443	22,610	פקדונות הציבור
227	-	11	68	-	148	פקדונות מבנקים
148	-	-	26	-	122	פקדונות הממשלה
921	-	-	-	668	253	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
101	3	2	6	58	32	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
1,251	32	4	8	12	1,195	התחייבויות אחרות
30,270	35	603	2,091	3,181	24,360	סך הכל התחייבויות
2,298	400	(212)	(560)	497	2,173	הפרש
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:						
-	-	195	581	325	(1,101)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	-	(6)	-	6	אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
-	-	-	-	-	-	אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
2,298	400	(17)	15	822	1,078	סך הכל כללי
-	-	-	(6)	-	6	אופציות בכסף נטו (סכום נקוב מהוון)
-	-	-	-	-	-	אופציות מחוץ לכסף נטו (סכום נקוב מהוון)

1. כולל צמודי מטבע חוץ.

2. לרבות יתרות בגין מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם הינו פריט לא כספי.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 15 - דוח על נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

(לא מבוקר) (במיליוני ש"ח)

31 במרס 2016						
סך הכל	פריטים שאינם כספיים ⁽²⁾	מטבע חוץ ⁽¹⁾		מטבע ישראלי		
		אחר	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	
נכסים						
5,216	-	214	421	95	4,486	מזומנים ופקדונות בבנקים
3,650	13	41	688	1,257	1,651	ניירות ערך
20,922	-	272	561	1,803	18,286	אשראי לציבור, נטו
8	6	-	-	2	-	השקעה בחברות כלולות
342	342	-	-	-	-	בניינים וציוד
19	6	2	1	-	10	נכסים בגין מכשירים נגזרים
409	71	14	-	8	316	נכסים אחרים
30,566	438	543	1,671	3,165	24,749	סך הכל נכסים
התחייבויות						
25,606	-	648	2,011	2,722	20,225	פקדונות הציבור
376	-	4	40	-	332	פקדונות מבנקים
159	-	-	29	-	130	פקדונות הממשלה
920	-	-	-	667	253	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
142	6	18	20	51	47	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
1,232	28	1	3	13	1,187	התחייבויות אחרות
28,435	34	671	2,103	3,453	22,174	סך הכל התחייבויות
2,131	404	(128)	(432)	(288)	2,575	הפרש
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:						
-	-	117	488	1,155	(1,760)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	-	(9)	-	9	אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
-	-	-	-	-	-	אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
2,131	404	(11)	47	867	824	סך הכל כללי
-	-	-	(10)	-	10	אופציות בכסף נטו (סכום נקוב מהוון)
-	-	-	-	-	-	אופציות מחוץ לכסף נטו (סכום נקוב מהוון)

1. כולל צמודי מטבע חוץ.

2. לרבות יתרות בגין מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם הינו פריט לא כספי.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 15 - דוח על נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

(מבוקר) (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2016						
סך הכל	פריטים שאינם כספיים ⁽²⁾	מטבע חוץ ⁽¹⁾		מטבע ישראלי		
		אחר	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	
נכסים						
3,422	-	123	252	327	2,720	מזומנים ופקדונות בבנקים
6,002	13	124	774	1,604	3,487	ניירות ערך
22,001	-	208	523	1,736	19,534	אשראי לציבור, נטו
9	7	-	-	2	-	השקעה בחברות כלולות
358	358	-	-	-	-	בניינים וציוד
26	4	2	14	3	3	נכסים בגין מכשירים נגזרים
346	11	-	3	7	325	נכסים אחרים
32,164	393	457	1,566	3,679	26,069	סך הכל נכסים
התחייבויות						
27,199	-	614	1,984	2,500	22,101	פקדונות הציבור
259	-	12	77	-	170	פקדונות מבנקים
149	-	-	27	-	122	פקדונות הממשלה
926	-	-	-	669	257	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
79	4	2	8	57	8	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
1,308	32	2	2	13	1,259	התחייבויות אחרות
29,920	36	630	2,098	3,239	23,917	סך הכל התחייבויות
2,244	357	(173)	(532)	440	2,152	הפרש
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:						
-	-	176	531	319	(1,026)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	-	-	-	-	אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
-	-	-	(9)	-	9	אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
2,244	357	3	(10)	759	1,135	סך הכל כללי
-	-	-	(9)	-	9	אופציות בכסף נטו (סכום נקוב מהוון)
-	-	-	-	-	-	אופציות מחוץ לכסף נטו (סכום נקוב מהוון)

1. כולל צמודי מטבע חוץ.

2. לרבות יתרות בגין מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם הינו פריט

ביאור 16 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

א. שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

הביאור כולל מידע בדבר הערכת השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים.

לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומן עתידי, המהווה בריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי, לפי הערכת ההנהלה.

חישובי השווי ההוגן מבוססים על הערכה אובייקטיבית של תזרימי מזומנים עתידיים ושיעורי הריבית המנכים אותם לערכם הנוכחי. לפיכך, הערכת השווי ההוגן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים אינה בהכרח אינדיקציה לשווי מימושו של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח.

הערכת השווי ההוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח ואינה לוקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכול שיהיו שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית.

בנוסף, בקביעת ערכי השווי ההוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית וכן אינם כוללים את השפעת המס.

יותר מכך, הפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי ההוגן יתכן ולא ימומש, מכיוון שבכרוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפרעון.

בשל כל אלו יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בביאור זה כדי להצביע על שווי הבנק. כמו כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות הערכה והאומדנים האפשריים ליישום במהלך ביצוע הערכת השווי ההוגן, יש להיזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

ב. השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

(1) מכשירים פיננסיים סחירים:

השקעה בניירות ערך ואגרות חוב שהונפקו על ידי הבנק - השווי ההוגן נקבע לפי שווי שוק.

(2) מכשירים פיננסיים שאינם סחירים (למעט מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים):

השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים שאינם סחירים בריבית קבועה נקבע, בדרך כלל, על ידי היוון תזרים מזומן עתידי לפי שיעורי הריבית שבהם ביצע הבנק או היה מבצע, עסקאות דומות במועד הדיווח, כמפורט להלן:

אשראי לציבור - השווי ההוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים מנוכים בשיעור ניכיון מתאים.

הערך הנוכחי נמדד עבור תזרים התקבולים העתידי (קרן וריבית) לכל הלוואה בנפרד, בשיעור ריבית המשקף את רמת הסיכון הגלומה באשראי.

ביאור 16 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים (המשך)

(2) מכשירים פיננסיים שאינם סחירים (למעט מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים): (המשך)

קביעת רמת הסיכון, כאמור, נגזרת ממודל דירוג לווים המשמש את הבנק ובוחן את רמת הסיכון של הלקוח בהתבסס על פרמטרים פיננסיים, ניהוליים וענפיים.

בדרך כלל, שיעורי הריבית ששימשו לצורך היוון תזרימי המזומנים נקבעו לפי שיעורי ריבית בהן נעשות בבנק עסקאות דומות במועד הדיווח.

השווי ההוגן של חובות בעייתיים חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית ניכיון המשקפים את סיכון האשראי הגלום בהם. בכל מקרה, שיעורי ניכיון אלה לא פחתו משיעור הריבית הגבוה ביותר המשמש את הבנק בעסקאותיו במועד הדיווח. תזרימי המזומנים עבור חובות בעייתיים, חושבו לאחר ניכוי ההפרשות הספציפיות להפסדי אשראי.

פקדונות וכתבי התחייבות נדחים - השווי ההוגן של יתרת הפקדונות וכתבי ההתחייבות נאמד בשיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים, לפי שיעור הריבית בו מגייס הבנק פקדונות דומים או כתבי התחייבות דומים לתאריך המאזן - בהתבסס על פרמטרים, כגון: תקופת הפקדון, סוג ההצמדה וגודל הפקדון.

בחישוב השווי ההוגן של פקדונות הצמודים למדד או לשקל לפי ברירה, נלקחו בחשבון גם השינויים האפשריים בשווי ההוגן של הפקדון בהתחשב בערך הזמן של הברירה ובשינויים הצפויים במדד המחירים עד למועד הפרעון של הפקדונות.

השווי ההוגן של כתבי התחייבות נדחים הנסחרים בשוק פעיל מבוסס על מחירי השוק של אותם כתבי התחייבות למועד הדיווח.

פקדונות הציבור כוללים "תכניות חסכון", המהווים פקדונות לתקופת פרעון ארוכה יחסית. על פי הנסיון שנצבר בבנק, חלק מהמפקידים נוהג לפרוע את הפקדונות קודם לתאריך הפרעון החוזי שלהם תמורת שוויים החוזי בניכוי "קנס פרעון מוקדם".

תזרימי המזומנים הצפויים בגין תכניות החסכון הוצגו בהתבסס על נתונים סטטיסטיים הכוללים תחזיות לפרעונות מוקדמים של אותן תכניות.

(3) מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים

השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים המייצגים סיכון אשראי ובגין התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - הוערך בהתאם לעמלות בעסקאות דומות במועד הדיווח, תוך התאמה ליתרת תקופת העסקה ולאיכות האשראי של הצד הנגדי.

הערכת השווי ההוגן של "התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ועדיין לא ניתן" כללה התייחסות להפרש שבין הריבית שנקבעה בהסכם, לבין הריבית בעסקאות דומות במועד הדיווח.

מכשירים נגזרים - מכשירים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק. מכשירים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל, הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת ולוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 16 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. ההרכב

31 במרס 2017				
(לא מבוקר)				
שווי הוגן				
יתרה במאזן	רמה 1 ⁽¹⁾	רמה 2 ⁽²⁾	רמה 3 ⁽³⁾	סך הכל
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
נכסים פיננסיים				
2,958	2,659	-	312	2,971
6,122	5,056	1,079	13	6,148
22,717	21	2	22,691	22,714
21	4	7	10	21
2	-	-	2	2
47	-	6	41	47
31,867 ⁽⁵⁾	7,740	1,094	23,069	31,903
התחייבויות פיננסיות				
27,622	-	20,422	7,400	27,822
227	-	227	-	227
148	-	124	29	153
921	257	11	730	998
101	4	39	58	101
727	-	1	726	727
29,746 ⁽⁵⁾	261	20,824	8,943	30,028
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים				
18	-	-	18	18
עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי				

הערות:

1. הנתונים מבוססים על מחירי שוק שצוטטו ב"שוק פעיל".
2. הנתונים מבוססים על מידע נצפה משמעותי אחר.
3. הנתונים מבוססים על מידע לא נצפה משמעותי.
4. לפירוט נוסף לגבי היתרות במאזן ונתוני השווי ההוגן - ראה ביאור 5.
5. מזה נכסים בסך 8,691 מיליון ש"ח והתחייבויות בסך 9,070 מיליון ש"ח שיתרתם במאזן זהה או מהווה קירוב לשווי ההוגן.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 16 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. ההרכב (המשך)

31 במרס 2016					
(לא מבוקר)					
יתרה במאזן	שווי הוגן			סך הכל	
	רמה 1 ⁽¹⁾	רמה 2 ⁽²⁾	רמה 3 ⁽³⁾		
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
נכסים פיננסיים					
מזומנים ופקדונות בבנקים	5,216	4,384	-	851	5,235
ניירות ערך ⁽⁴⁾	3,650	2,856	815	13	3,684
אשראי לציבור, נטו	20,922	22	2	21,090	21,114
נכסים בגין מכשירים נגזרים	19	6	7	6	19
הלוואה לחברה כלולה	2	-	-	2	2
נכסים פיננסיים אחרים	66	-	7	59	66
סך הכל נכסים פיננסיים	29,875 ⁽⁵⁾	7,268	831	22,021	30,120
התחייבויות פיננסיות					
פקדונות הציבור	25,606	-	19,824	6,048	25,872
פקדונות מבנקים	376	-	348	27	375
פקדונות הממשלה	159	-	132	34	166
אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	920	253	11	749	1,013
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	142	6	70	66	142
התחייבויות פיננסיות אחרות	683	-	1	682	683
סך הכל התחייבויות פיננסיות	27,886 ⁽⁵⁾	259	20,386	7,606	28,251
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים					
עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי	17	-	-	17	17

הערות:

- הנתונים מבוססים על מחירי שוק שצוטטו ב"שוק פעיל".
- הנתונים מבוססים על מידע נצפה משמעותי אחר.
- הנתונים מבוססים על מידע לא נצפה משמעותי.
- לפירוט נוסף לגבי היתרות במאזן ונתוני השווי ההוגן - ראה ביאור 5.
- מזה נכסים בסך 7,924 מיליון ש"ח והתחייבויות בסך 8,099 מיליון ש"ח שיתרתם במאזן זהה או מהווה קירוב לשווי ההוגן.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 16 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. ההרכב (המשך)

31 בדצמבר 2016					
(מבוקר)					
שווי הוגן				יתרה במאזן	
סך הכל	רמה 3 ⁽³⁾	רמה 2 ⁽²⁾	רמה 1 ⁽¹⁾		
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
נכסים פיננסיים					
3,438	414	-	3,024	3,422	מזומנים ופקדונות בבנקים
6,029	13	980	5,036	6,002	ניירות ערך ⁽⁴⁾
21,913	21,891	1	21	22,001	אשראי לציבור, נטו
26	10	12	4	26	נכסים בגין מכשירים נגזרים
2	2	-	-	2	הלוואה לחברה כלולה
62	57	5	-	62	נכסים פיננסיים אחרים
31,470	22,387	998	8,085	31,515 ⁽⁵⁾	סך כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות					
27,397	6,564	20,833	-	27,199	פקדונות הציבור
259	-	259	-	259	פקדונות מבנקים
155	33	122	-	149	פקדונות הממשלה
1,007	735	12	260	926	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
79	57	18	4	79	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
782	781	1	-	782	התחייבויות פיננסיות אחרות
29,679	8,170	21,245	264	29,394 ⁽⁵⁾	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים					
עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:					
19	19	-	-	19	

הערות:

1. הנתונים מבוססים על מחירי שוק שצוטטו ב"שוק פעיל".
2. הנתונים מבוססים על מידע נצפה משמעותי אחר.
3. הנתונים מבוססים על מידע לא נצפה משמעותי.
4. לפירוט נוסף לגבי היתרות במאזן ונתוני השווי הוגן - ראה ביאור 5.
5. מזה נכסים בסך 8,933 מיליון ש"ח והתחייבויות בסך 8,990 מיליון ש"ח שיתרתם במאזן זהה או מהווה קירוב לשווי הוגן.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 16 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ד. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (במיליוני ש"ח)

31 במרס 2017					נכסים
(לא מבוקר)					
מדירות שווי הוגן המתבססות על					
יתרה מאזנית	השפעת הסכמי קיזוז	נתונים לא נצפים (רמה 3)	נתונים נצפים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
285	-	-	-	285	מזומנים ופקדונות בבנקים
					ניירות ערך זמינים למכירה
5,189	-	-	555	4,634	• אגרות חוב - של ממשלת ישראל
406	-	-	406	-	- של ממשלות זרות
-	-	-	-	-	- של מוסדות פיננסיים
204	-	-	94	110	- אחרות
					ניירות ערך למסחר
2	-	-	-	2	• אגרות חוב - ממשלתיות
6	-	-	6	-	- אחרות
5,807	-	-	1,061	4,746	סך הכל ניירות ערך
21	-	-	-	21	אשראי לציבור - השאלת ניירות ערך
2	-	-	2	-	- בגין נגזרים משוכצים
23	-	-	2	21	סך הכל אשראי לציבור
6	-	-	6	-	נכסים פיננסיים אחרים
					נכסים בגין מכשירים נגזרים:
2	-	2	-	-	• חוזי ריבית - שקל מדד
-	-	-	-	-	- אחר
15	-	8	7	-	• חוזי מטבע חוץ
4	-	-	-	4	• חוזים בגין מניות
21	-	10	7	4	סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים
6,142	-	10	1,076	5,056	סך הכל נכסים
					התחייבויות
1	-	-	1	-	התחייבויות פיננסיות אחרות
					התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:
-	-	-	-	-	• חוזי ריבית - שקל מדד
10	-	-	10	-	- אחר
87	-	58	29	-	• חוזי מטבע חוץ
4	-	-	-	4	• חוזים בגין מניות
101	-	58	39	4	סה"כ התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
102	-	58	40	4	סך הכל התחייבויות

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 16 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ד. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (במיליוני ש"ח) (המשך)

31 במרס 2016					
(לא מבוקר)					
מדידות שווי הוגן המתבססות על					
יתרה מאזנית	השפעת הסכמי קיזוז	נתונים לא נצפים (רמה 3)	נתונים נצפים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
-	-	-	-	-	נכסים
					מזומנים ופקדונות בבנקים
					ניירות ערך זמינים למכירה
2,742	-	-	461	2,281	• אגרות חוב - של ממשלת ישראל
159	-	-	159	-	- של ממשלות זרות
129	-	-	-	129	- של מוסדות פיננסיים
291	-	-	166	125	- אחרות
					ניירות ערך למסחר
-	-	-	-	-	• אגרות חוב - ממשלתיות
11	-	-	11	-	- אחרות
3,332	-	-	797	2,535	סך הכל ניירות ערך
22	-	-	-	22	אשראי לציבור - בגין השאלת ניירות ערך
2	-	-	2	-	- בגין נגזרים משובצים
24	-	-	2	22	סה"כ אשראי לציבור
7	-	-	7	-	נכסים פיננסיים אחרים
					נכסים בגין מכשירים נגזרים:
1	-	1	-	-	• חוזי ריבית - שקל מדד
-	-	-	-	-	- אחר
12	-	5	7	-	• חוזי מטבע חוץ
6	-	-	-	6	• חוזים בגין מניות
19	-	6	7	6	סה"כ נכסים בגין מכשירים נגזרים
3,382	-	6	813	2,563	סך הכל נכסים
					התחייבויות
1	-	-	1	-	התחייבויות פיננסיות אחרות
					התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:
15	-	15	-	-	• חוזי ריבית - שקל מדד
41	-	-	41	-	- אחר
80	-	51	29	-	• חוזי מטבע חוץ
6	-	-	-	6	• חוזים בגין מניות
142	-	66	70	6	סה"כ התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
143	-	66	71	6	סך הכל התחייבויות

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 16 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ד. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (במיליוני ש"ח) (המשך)

31 בדצמבר 2016					
(מבוקר)					
מידות שווי הוגן המתבססות על					
מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	נתונים נצפים אחרים (רמה 2)	נתונים לא נצפים (רמה 3)	השפעת הסכמי קיזוז	יתרה מאזנית	
נכסים					
248	-	-	-	248	מזומנים ופקדונות בבנקים
ניירות ערך זמינים למכירה					
4,610	561	-	-	5,171	• אגרות חוב - של ממשלת ישראל
-	295	-	-	295	- של ממשלות זרות
-	-	-	-	-	- של מוסדות פיננסים
110	95	-	-	205	- אחרות
ניירות ערך למסחר					
2	-	-	-	2	• אגרות חוב - ממשלתיות
-	10	-	-	10	- אחרות
4,722	961	-	-	5,683	סך הכל ניירות ערך
אשראי לציבור - השאלת ניירות ערך					
21	-	-	-	21	- בגין נגזרים משובצים
-	1	-	-	1	סה"כ אשראי לציבור
21	1	-	-	22	
נכסים פיננסיים אחרים					
-	5	-	-	5	נכסים בגין מכשירים נגזרים:
• חוזי ריבית - שקל מדד					
-	-	4	-	4	- אחר
-	12	6	-	18	• חוזי מטבע חוץ
4	-	-	-	4	• חוזים בגין מניות
4	12	10	-	26	סה"כ נכסים בגין מכשירים נגזרים
4,995	979	10	-	5,984	סך הכל נכסים
התחייבויות					
-	1	-	-	1	התחייבויות פיננסיות אחרות
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:					
• חוזי ריבית - שקל מדד					
-	9	-	-	9	- אחר
-	9	57	-	66	• חוזי מטבע חוץ
4	-	-	-	4	• חוזים בגין מניות
4	18	57	-	79	סה"כ התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
4	19	57	-	80	סך הכל התחייבויות

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 16 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ה. שינויים בפרטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3

לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 31 במרס 2017

(לא מבוקר)					התחייבויות, נטו, בגין מכשירים נגזרים:
שווי הוגן לתחילת התקופה	שווי הוגן לסוף התקופה	פסדים מומשנים ⁽¹⁾⁽²⁾	רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו ⁽²⁾	סילוקים	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
4	2	-	(2)	(2)	
• חוזי ריבית					
• חוזי מטבע חוץ	(51)	3	(2)	(50)	(1)
סך הכל	(47)	1	(2)	(48)	(3)

לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 31 במרס 2016

(לא מבוקר)					התחייבויות, נטו, בגין מכשירים נגזרים:
שווי הוגן לתחילת התקופה	שווי הוגן לסוף התקופה	פסדים מומשנים ⁽¹⁾⁽²⁾	רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו ⁽²⁾	סילוקים	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
(16)	(14)	2	-	(14)	-
• חוזי ריבית					
• חוזי מטבע חוץ	(54)	7	1	(46)	6
סך הכל	(70)	7	3	(60)	6

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016

(מבוקר)					התחייבויות, נטו, בגין מכשירים נגזרים:
שווי הוגן לתחילת התקופה	שווי הוגן לסוף התקופה	פסדים מומשנים ⁽¹⁾⁽²⁾	רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו ⁽²⁾	סילוקים	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
(16)	4	17	3	3	(16)
• חוזי ריבית					
• חוזי מטבע חוץ	(54)	9	(6)	(51)	1
סך הכל	(70)	12	11	(47)	4

1. בגין מכשירים המוחזקים לסוף התקופה.

2. נכלל בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 16 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

1. פריטים הנמדדים בשווי הוגן שלא על בסיס חוזר ונשנה

31 במרס 2017					
(לא מבוקר)					
מדידות השווי ההוגן המתבססות על					
הפסד	סך הכל	"רמה 3"	"רמה 2"	"רמה 1"	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
(2)	81	81	-	-	אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
-	13	13	-	-	ניירות ערך
(2)	94	94	-	-	סך הכל

31 במרס 2016					
(לא מבוקר)					
מדידות השווי ההוגן המתבססות על					
רווח	סך הכל	"רמה 3"	"רמה 2"	"רמה 1"	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
-	39	39	-	-	אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
-	13	13	-	-	ניירות ערך
-	52	52	-	-	סך הכל

31 בדצמבר 2016					
(מבוקר)					
מדידות השווי ההוגן המתבססות על					
הפסד	סך הכל	"רמה 3"	"רמה 2"	"רמה 1"	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
(10)	64	64	-	-	אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
-	13	13	-	-	ניירות ערך
(10)	77	77	-	-	סך הכל

2. מידע נוסף בגין נתונים לא נצפים משמעותיים וטכניקות הערכה ששימשו במדידת שווי הוגן של פריטים שסווגו ל"רמה 3"

1. מידע איכותי

- עקום "ציפיות האינפלציה" לשנה הקרובה הינו הנתון הלא נצפה המשמעותי המשמש במדידת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים. עליה בתחזית האינפלציה תגרום לירידה בשווי ההוגן של התחייבות צמודה למדד בגין מכשיר פיננסי נגזר (ולעליית השווי ההוגן של נכס צמוד למדד) - ולהיפך.
- מקדם "סיכון אשראי צד נגדי" מבטא את ההסתברות לכשל אשראי של הצד הנגדי לעסקה. עליה בהסתברות לכשל מקטינה את השווי ההוגן של העסקה, ולהיפך.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 16 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ז. מידע נוסף בגין נתונים לא נצפים משמעותיים וטכניקות הערכה ששימשו במדידת שווי הוגן של פריטים שסווגו ל"רמה 3" (המשך)

2. מידע כמותי

31 במרס 2017				
(לא מבוקר)				
מידע כמותי		נתונים לא נצפים	טכניקת הערכה	שווי הוגן מיליוני ש"ח
תוצאה ⁽¹⁾	טווח			
%	%			
		אמדן שווי הבטוחה	ציטוט שווי הוגן	81
		שווי החברה	הערכת שווי	13
				אשראי פגום שגבייתו מותנית בבטחון
				ניירות ערך
				התחייבויות, נטו, בגין מכשירים נגזרים:
1.4	0.3 - 3.0	ציפיות אינפלציה ⁽²⁾	היוון תזרימי מזומנים	2
0.1	0.0 - 1.5	סיכון אשראי צד נגדי	מודל דירוג	8
				• חוזי ריבית - שקל מדד
				• חוזי מטבע חוץ

31 במרס 2016				
(לא מבוקר)				
מידע כמותי		נתונים לא נצפים	טכניקת הערכה	שווי הוגן מיליוני ש"ח
תוצאה ⁽¹⁾	טווח			
%	%			
		אמדן שווי הבטוחה	ציטוט שווי הוגן	39
		שווי החברה	הערכת שווי	13
				אשראי פגום שגבייתו מותנית בבטחון
				ניירות ערך
				התחייבויות, נטו, בגין מכשירים נגזרים:
0.9	(1.4) - 2.5	ציפיות אינפלציה ⁽²⁾	היוון תזרימי מזומנים	(14)
0.7	0.0 - 4.6	סיכון אשראי צד נגדי	מודל דירוג	5
				• חוזי ריבית - שקל מדד
				• חוזי מטבע חוץ

31 בדצמבר 2016				
(מבוקר)				
מידע כמותי		נתונים לא נצפים	טכניקת הערכה	שווי הוגן מיליוני ש"ח
תוצאה ⁽¹⁾	טווח			
%	%			
		אמדן שווי הבטוחה	ציטוט שווי הוגן	64
		שווי החברה	הערכת שווי	13
				אשראי פגום שגבייתו מותנית בבטחון
				ניירות ערך
				התחייבויות, נטו, בגין מכשירים נגזרים:
0.0	(1.1) - 0.9	ציפיות אינפלציה ⁽²⁾	היוון תזרימי מזומנים	4
(1.7)	(1.7) - (1.7)	ציפיות אינפלציה ⁽²⁾	- היוון תזרימי מזומנים	(51)
0.1	0.0 - 0.4	סיכון אשראי צד נגדי	- מודל דירוג	
				• חוזי ריבית - שקל מדד
				• חוזי מטבע חוץ

1. ממוצע משוקלל
2. עד שנה

ממשל תאגידי, ביקורת ופרטים נוספים | תוכן העניינים

חלק א' - ממשל תאגידי וביקורת

185	הדירקטוריון וההנהלה
185	המבקרת הפנימית
185	עסקאות עם בעלי שליטה וצדדים קשורים

חלק ב' - פרטים נוספים הנוגעים לעסקי הבנק

185	מבנה הקבוצה והשליטה בבנק
185	הון אנושי
186	הסכמים מהותיים
186	מגבלות בתחום החקיקה והתקינה
188	דירוג אשראי

חלק ג' - נספח לדוח הרבעוני

189	נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים - מאוחד
-----	--

כללי

דוח זה, כולל מידע באשר לממשל התאגידי והביקורת בבנק, וכן פרטים נוספים על עסקי הבנק ואופן ניהולם. הדוח מהווה חלק בלתי נפרד מהדוחות הרבעוניים של הבנק.

חלק א' - ממשל תאגידי וביקורת

1. הדירקטוריון וההנהלה

מידע לגבי ישיבות הדירקטוריון

ברבעון הראשון של שנת 2017 קיים הדירקטוריון 4 ישיבות. בנוסף, התקיימו 17 ישיבות של ועדות הדירקטוריון.

2. המבקרת הפנימית

פרטי המבקרת הפנימית

פרטים לגבי המבקרת הפנימית, הסטנדרטים המקצועיים לפיהם היא פועלת, תכנית הביקורת השנתית והשיקולים בקביעתה - נכללו בדוח על הממשל התאגידי לשנת 2016. בתקופת הדוח לא חלו שינויים בפרטים אלו. ברבעון הראשון של שנת 2017 הוגשו על ידי המבקרת הפנימית 11 דוחות ליו"ר הדירקטוריון, יו"ר ועדת הביקורת של הדירקטוריון והמנהל הכללי. כמו כן, נידונו בתקופה זו 9 דוחות, בישיבות ועדת הביקורת של הדירקטוריון.

3. עסקאות עם בעלי שליטה וצדדים קשורים

מידע מפורט באשר להסכמים מהותיים שנחתמו בין הבנק לצדדים קשורים נכלל בדוח על הממשל התאגידי לשנת 2016. בתקופת הדוח לא חלו שינויים בהסכמים אלו.

חלק ב' - פרטים נוספים בנוגע לעסקי הבנק

4. מבנה הקבוצה והשליטה בבנק

השליטה בבנק

למועד פרסום דוחות אלה מחזיק בנק דיסקונט לישראל בע"מ (להלן: "בנק דיסקונט"), במלוא הבעלות והשליטה בבנק (100%). לפרטים נוספים בקשר להסכמים מהותיים שבין הבנק לבנק דיסקונט - ראה סעיף 6א' להלן. בתקופת הדוח ובשנה שקדמה לה לא בוצעו השקעות במניות הבנק ולא בוצעו עסקאות במניות הבנק על ידי החברה האם.

5. הון אנושי

א. הסכמי עבודה בבנק

מידע מפורט באשר לחוקת העבודה ולהסכמי העבודה שנחתמו בבנק נכלל בדוח על הממשל התאגידי לשנת 2016. בתקופת הדוח לא חל שינוי בהסכמים אלו.

ב. סינוף

בסוף הרבעון הראשון של שנת 2017 מנה הבנק 78 סניפים (31.12.2016 - 31.12.2016).

6. הסכמים מהותיים

הסכמים לקבלת שירותי מחשב ותפעול

מערכות המיחשוב המרכזיות של הבנק מבוססות על מערכות המחשב של חברת האם, המתפעלת ומתחזקת אותן. שירותי המיחשוב והתפעול מסופקים לבנק על ידי החברה האם, מכח הסכמים שנחתמו בין הבנק לחברה האם, המבוססים על עקרונות כלכליים.

הסכמים אלו מפרטים את היקף איכות וזמינות שירותי המחשב המסופקים לבנק ומבטיחים את רציפותם, הן בתנאי ההתקשרות הנוכחית והן בתקופת מעבר - אם ירצה אחד מן הצדדים להפסיק את ההתקשרות הקיימת.

מידע מפורט באשר להסכמים אלו נכלל בדוח על הממשל התאגידי לשנת 2016. בתקופת הדוח לא חל שינוי בהסכמים אלו.

7. מגבלות בתחום החקיקה והתקינה

הבנק (כמו גם יתר הבנקים במערכת הבנקאית בישראל), פועל במסגרת מערכות חוקים צווים ותקנות המוטלים עליו ובהן, בין היתר, פקודת הבנקאות, חוק בנק ישראל, חוק הבנקאות (רישוי), חוק הבנקאות (שירות ללקוח), וכן הוראות, כללים והנחיות המתפרסמות מעת לעת על ידי המפקח על הבנקים, לרבות: הוראות ניהול בנקאי תקין וכללי הבנקאות (שירות ללקוח).

מידע מפורט באשר להליכי חקיקה והסדרה הנוגעים למערכת הבנקאית נכלל בפרק 10 בדוח על הממשל התאגידי לשנת 2016.

להלן מידע באשר להתפתחויות בתחום החקיקה וההסדרה שחלו ברבע הראשון של שנת 2017:

א. חקיקה בתחום יחסי בנק - לקוח

(1) תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 367, בנושא: "בנקאות בתקשורת"

בפרק 7(10) בדוח על הממשל התאגידי לשנת 2016, נכלל מידע בדבר טיוטת תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 367, בנושא: "בנקאות בתקשורת".

ביום 6 במרס 2017, פורסם נוסח מחייב של התיקון להוראה.

התיקון מאפשר לתאגידים הבנקאיים לפתוח ולנהל "חסכון ארוך טווח לילד", בהתבסס על פרטי זיהוי המועברים אליהם ברשימה ממוכנת מהמוסד לביטוח לאומי.

בנוסף, נכללו בתיקון להוראה הקלות, בנושא זיהוי לקוחות המבקשים להצטרף לקבלת שירותי בנקאות בתקשורת מרחוק.

(2) ויתור על חתימת לקוח במקרים מסוימים

בפרק 9(10) בדוח על הממשל התאגידי לשנת 2016, נכלל מידע באשר לטיטוט מסמך שהופץ על ידי בנק ישראל המאפשר לתאגידים הבנקאיים לפתוח חשבון "חסכון ארוך טווח לילד", גם ללא חתימת הלקוח, ובלבד שהבקשה לפתיחת חשבון התקבלה באמצעות הודעה מהמוסד לביטוח לאומי.

ביום 6 במרס 2017 פרסם בנק ישראל מסמך מחייב בנושא זה.

3) הצעת חוק שוויון לאנשים עם מוגבלות (תיקון מס' 17) (הלוואה לדירור לאדם עם מוגבלות), התשע"ז - 2017

ביום 6 במרס 2017, פרסמה הכנסת הצעת חוק פרטית במסגרתה מוצע להגביל את מרחב שיקול הדעת של התאגידים הבנקאיים בנושא: סירוב למתן הלוואה לדירור לאדם עם מוגבלות, ככל שהסירוב נובע מאי יכולת הלווה לרכוש לעצמו ביטוח חיים בחברת ביטוח, בשל מוגבלותו.

הצעת החוק אושרה במליאת הכנסת בקריאה ראשונה.

הבנק לומד את הכללים החדשים המוצעים בהצעת החוק ונערך ליישומם, ככל שתאושר הצעת החוק במתכונתה הקיימת בתום הליך החקיקה.

ב. הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 411 בנושא: "ניהול סיכונים הלבנת הון ואיסור מימון טרור"

בעקבות המלצות ארגון FATF והנחיות ועדת באזל באשר ליישום אפקטיבי של ההוראות בנושא: "איסור הלבנת הון ומימון טרור", פרסם בנק ישראל תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין, מס' 411 בנושא: "מניעת הלבנת הון ואיסור מימון טרור וזיהוי לקוחות", במסגרתו נערכה ההוראה מחדש במתכונת הוראת ניהול סיכונים, ושונה שמה ל: "ניהול סיכונים איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור".

התיקון להוראה מאמץ את החלטות "ועדת באזל" וכולל, בין היתר, הנחיות המתייחסות לתפקידים המוטלים על הפונקציות השונות בממשל התאגידי של התאגידים הבנקאיים בנושא זה, הגורמים עליהם נדרשים התאגידים הבנקאיים להתבסס לצורך הערכת הסיכונים, הפעולות הנדרשות לצורך הפחתת הסיכונים והרחבת ההגדרות לגבי פעילויות המוגדרות כ"פעילות בסיכון".

בין היתר, נכללו בהגדרת "לקוחות החשופים מבחינה ציבורית", גם אנשי ציבור מקומיים ובעלי תפקיד בכיר בארגון בינלאומי.

בנוסף, כוללת ההוראה הנחיות ועקרונות באשר לניהול סיכונים הלבנת הון ואיסור מימון טרור, לרבות:

- התאגידים הבנקאיים יחויבו לעשות שימוש במערכות ממוחשבות במטרה לאתר פעילות חריגה בחשבונות הלקוחות.
- יש לקיים מעקב אחר חשבונות של לקוחות שהוגדרו כ"סיכון גבוה".
- התאגידים הבנקאיים יחויבו לשמור מידע הכרחי לאימות זהות הלקוח וסוג עסקיו.
- סירוב לקוח למסירת פרטים הנדרשים למילוי ההנחיות שנכללו בהוראה, ייחשבו כסיבה סבירה לסירוב תאגיד בנקאי לפתיחת חשבון ללקוח וניהולו.
- במסגרת ההוראה יחויבו התאגידים הבנקאיים למסור דיווח גם לבנק ישראל במקרים מיוחדים (שדווחו לרשות מוסמכת), בהם עלולה להיגרם פגיעה ביציבות הבנק או בשמו הטוב.

ההנחיות שנכללו בתיקון להוראה ייכנסו לתוקף ביום 1.1.2018.

הבנק לומד את ההנחיות שנכללו בתיקון להוראה ונערך ליישומן במועד שנקבע לכניסתן לתוקף.

ג. מכירת הלוואות ושיתופי פעולה להעמדת הלוואות לדירור

בעקבות הסכמים לשיתופי פעולה בתחום ההלוואות לדירור, לרבות מכירת תיקי אשראי של הלוואות לדירור שנחתמו בין מספר תאגידים בנקאיים לבין גופים מוסדיים, הפיץ בנק ישראל ביום 14 בפברואר 2017 טיוטת מסמך, בנושא: "מכירת הלוואות ושיתופי פעולה להעמדת הלוואות לדירור".

המסמך כולל עקרונות הנחיות והגבלות בנושא זה, ובכללן:

- דירקטוריון התאגיד הבנקאי וההנהלה, אחראים לגיבוש אסטרטגיה למכירת תיקי אשראי של הלוואות לדיר, ולביצוע עסקאות בסינדיקציה (שיתוף פעולה) עבור הלוואות אלה.
 - ייאסר על התאגידים הבנקאיים לבצע בחירה סלקטיבית (Cherry Picking או Lemon Picking), של הלוואות הנמכרות. הלוואות שיימכרו יבחרו אקראית מתוך קבוצת הלוואות לדיר שהועמדו בתקופה מסוימת.
 - שיעור הלוואות לדיר שיימכרו על ידי התאגיד הבנקאי, בתוספת הלוואות לדיר בגין ניתן שירות מהותי - לא יעלה על 10% מיתרת תיק הלוואות לדיר, או 6% (כאשר חלות על הצד הנגדי לעסקה מגבלות רגולטריות).
 - לפחות 10% מכל הלוואה שנמכרה, תישאר באחריות התאגיד הבנקאי.
 - תיק האשראי הנמכר של הלוואות לדיר, יכלול הלוואות שנמצאות באחריות התאגיד הבנקאי המוכר, לפחות 18 חודש טרם המכירה.
 - התאגיד הבנקאי ינקוט בצעדים שיבטיחו שזכויות הלוואות או זכויות בעלי הנכסים המשמשים כבטוחות, לא ייפגעו בעקבות מכירת הלוואות.
 - ניתן יהיה להכיר ברווח ממכירת הלוואות לדיר, בכפוף לקבלת חוות דעת משפטית המאשרת שעסקת המכירה עומדת בתנאים המאפשרים סיווגה כעסקת מכר אמיתית.
 - תאגיד בנקאי שמכר הלוואות או יזם עסקת שיתוף פעולה בתחום הלוואות לדיר, יהיה רשאי לפעול כנותן שירות בלבד להלוואות אלו. התגמול שיגבה התאגיד הבנקאי בגין שירות זה - לא יפחת משיעור של 0.4% לשנה מיתרת תיק הלוואות לדיר שבגין ניתן השירות.
- הבנק לומד את ההנחיות והמגבלות שנכללו בטיטוט המסמך.

ד. חקיקה בתחום העמלות

טיטוט תיקון לכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות)

טיטוט התיקון לכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות) הופצה ביום 25 בינואר 2017, ובמסגרתה מוצע לקבוע שתעריף העמלה בגין שירות בנקאי שניתן באמצעות ערוץ ישיר, לא יעלה על התעריף לאותו שירות הניתן באמצעות פקיד (אף אם השירות נכלל בתעריפון העמלות המלא).

8. דירוג האשראי

התחייבויות הבנק מדורגות על ידי חברת "מעלות - S&P" (להלן: "חברת הדירוג") בדירוג "AA+" (עם אופק דירוג יציב), שנקבע לאחרונה על ידי חברת הדירוג ביום 20.12.2016 והיווה שיפור בדרגה אחת ביחס לדירוג שנקבע להתחייבויות הבנק בעבר. כתבי ההתחייבות הנדחים של הבנק דורגו על ידי חברת הדירוג בדירוג "AA", הנמוך בדרגה אחת מדירוג הבנק, לאור מתודולוגית הדירוג של חברת הדירוג הבינלאומית "Standard & Poor's" (חברת האם של "מעלות - S&P"), לפיה - כתבי ההתחייבות נדחים ידורגו בדרגה אחת נמוכה יותר, מדירוג המנפיק.

יצוין עוד, כי בהתאם למתודולוגיה של חברת הדירוג הבינלאומית, הוגדר הבנק על ידי חברת הדירוג כ"חברת ליבה" בקבוצת דיסקונט. קביעה זו יוצרת זיקה חד - חד ערכית בין דירוג החברה האם לדירוג הבנק.

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים - מאוחד.....	190
א. יתרות ממוצעות ושיעורי הריבית.....	190
ב. יתרות ממוצעות ושיעורי הריביות - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית.....	191
ג. ניתוח השינויים בהכנסות הריבית ובהוצאות הריבית.....	191

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים⁽¹⁾

א. יתרות ממוצעות ושיעורי הריבית

בסכומים מדווחים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31.3.2016			לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31.3.2017			
שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
4.55	228 ⁽⁶⁾	20,355	4.86	261 ⁽⁶⁾	21,873	נכסים נושאי ריבית ³ :
0.24	-	493	0.43	1	682	אשראי לציבור ⁽³⁾
0.10	1	3,874	0.10	-	1,786	פקדונות בבנקים
0.20	2	3,175	0.54	8	5,987	פקדונות בבנקים מרכזיים
0.86	-	19	1.65	-	16	אג"ח מוחזקות לפדיון וזמינות למכירה ⁽⁴⁾
-	-	-	-	-	6	אגרות חוב למסחר
						נכסים אחרים
3.35	231	27,916	3.61	270	30,350	סה"כ נכסים נושאי ריבית
-	-	399	-	-	436	חייבים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאי ריבית
-	-	1,262	-	-	1,331	נכסים אחרים שאינם נושאי ריבית ⁽⁵⁾
3.35	231	29,577	3.61	270	32,117	סך הכל הנכסים
(0.02)	-	1,983	(0.04)	-	2,269	התחייבויות נושאות ריבית ⁶ :
0.02	-	17,989	(0.46)	(22)	19,239	פקדונות הציבור - לפי דרישה
(1.25)	(1)	151	(1.16)	-	149	פקדונות הציבור - לזמן קצוב
(0.25)	-	426	(0.20)	-	217	פקדונות הממשלה
(0.15)	-	671	(2.80)	(7)	927	פקדונות מבנקים
						אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
(0.01)	(1)	21,220	(0.52)	(29)	22,801	סה"כ התחייבויות נושאות ריבית
-	-	5,200	-	-	5,802	פקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית
-	-	399	-	-	436	זכאים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית
-	-	678	-	-	823	התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית ⁽⁷⁾
(0.01)	(1)	27,497	(0.52)	(29)	29,862	סך הכל התחייבויות
-	-	2,080	-	-	2,255	אמצעים ההוניים
(0.01)	(1)	29,577	(0.52)	(29)	32,117	סה"כ התחייבויות והאמצעים ההוניים
3.34	-	-	3.09	-	-	פער הריבית
3.30	230	27,916	3.18	241	30,350	תשואה נטו ⁽⁸⁾ על הנכסים נושאי הריבית

* הנתונים מתייחסים לנכסים ולהתחייבויות של הבנק בישראל ולהכנסות והוצאות הריבית הנגזרים מהם.

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים⁽¹⁾ (המשך)

ב. יתרות ממוצעות ושיעורי הריביות - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית (במיליוני ש"ח)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31.3.2016			לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31.3.2017			
שיעור הכנסה**	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	הכנסות ריבית	שיעור הכנסה**	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	הכנסות ריבית	
3.99	228	23,271	4.11	251	24,788	מטבע ישראלי לא צמוד:
(0.41)	(16)	15,376	(0.44)	(19)	17,339	סך נכסים נושאי ריבית
3.58			3.67			סך התחייבויות נושאות ריבית
						פער הריבית
(1.12)	(7)	2,924	0.91	8	3,666	מטבע ישראלי צמוד למדד:
1.95	17	3,477	(1.02)	(8)	3,143	סך נכסים נושאי ריבית
0.83			(0.11)			סך התחייבויות נושאות ריבית
						פער הריבית
2.42	10	1,721	2.38	11	1,896	מטבע חוץ:
(0.30)	(2)	2,367	(0.41)	(2)	2,319	סך נכסים נושאי ריבית
2.12			1.97			סך התחייבויות נושאות ריבית
						פער הריבית
3.35	231	27,916	3.61	270	30,350	סך פעילות בישראל:
(0.01)	(1)	21,220	(0.52)	(29)	22,801	סך נכסים נושאי ריבית
3.34			3.09			סך התחייבויות נושאות ריבית
						פער הריבית

* לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ
** באחוזים

ג. ניתוח השינויים בהכנסות הריבית ובהוצאות הריבית (במיליוני ש"ח)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31.3.2017			לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31.3.2016		
לעומת התקופה המקבילה אשתקד			לעומת התקופה המקבילה אשתקד		
גידול (קטון)			גידול (קטון)		
שינוי נטו	מחיר ⁽⁹⁾	כמות ⁽¹⁰⁾	שינוי נטו	מחיר ⁽⁹⁾	כמות ⁽¹⁰⁾
33	15	18	33	15	18
6	2	4	6	2	4
39	17	22	39	17	22
(22)	(21)	(1)	(22)	(21)	(1)
(6)	(5)	(1)	(6)	(5)	(1)
(28)	(26)	(2)	(28)	(26)	(2)

- הנתונים כלוחות אלה ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
- על בסיס יתרות לתחילת החודשים (במגזר מטבע ישראלי לא צמוד - על בסיס יתרות יומיות).
- לפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי, לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.
- מהיתרה הממוצעת של אג"ח זמינות למכירה נוכחה היתרה הממוצעת של רווחים הכלולים בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" בסך 7 מיליון ש"ח (בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2016 - 39 מיליון ש"ח).
- לרבות מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.
- הכנסות הריבית כוללות עמלות בסך 29 מיליון ש"ח (בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2016 - 27 מיליון ש"ח).
- לרבות מכשירים נגזרים.
- תשואה נטו - הכנסות ריבית נטו לחלק לסך הנכסים נושאי הריבית.
- השפעת הכמות חושבה על ידי הכפלת המחיר הנוכחי בשינוי בכמות.
- השפעת המחיר חושבה על ידי הכפלת השינוי במחיר ביתרות הממוצעות בתקופה המקבילה אשתקד.

מילון מונחים ואינדקס | תוכן העניינים

מילון מונחים.....194

אינדקס.....196

מילון מונחים

אופציה	חוזה בין שני צדדים במסגרתו מעניק אחד הצדדים (כותב האופציה) לצד הנגדי זכות לרכוש או זכות למכור נכס שנקבע בחוזה, תמורת מחיר קבוע מראש, במועד קבוע מראש או לפניו.
איגרת חוב	נייר ערך הכולל התחייבות של המנפיק לשלם למחזיק נייר הערך (איגרת החוב), את הקרן שנקבעה באיגרת החוב בתוספת ריבית, במועדים קבועים או בהתקיים תנאי מסוים (בהתאם לתנאים שנקבעו באיגרת החוב).
ארצות פחות מפותחות (LDC – Least Developed Countries)	ארצות המסווגות על ידי הבנק העולמי בקבוצת הכנסה נמוכה או בינונית.
הון פיקוחי	רכיבי הון המשמשים בחישוב יחסי יציבות (כגון: הלימות הון) ומורכבים משני רבדים: א. הון ברובד הראשון הכולל את ההון העצמי החשבונאי לאחר התאמות פיקוחיות (כהגדרתן בהוראת ניהול בנקאי תקין 202). ב. הון ברובד השני הכולל בעיקר מכשירי חוב הוניים, והתאמות פיקוחיות אחרות.
חבות	אשראי והתחייבויות למתן אשראי (מאזני וחוץ מאזני) כמשמעותם בהוראת ניהול בנקאי תקין 313.
חוב בהשגחה מיוחדת	חוב שיש לו חולשות פוטנציאליות בגין נדרשת תשומת לב מיוחדת של ההנהלה, אשר אם לא יטופלו, תיתכן הרעה בסיכויים לפירעון האשראי או במעמדו של הבנק כנושה.
חוב בעייתי	חוב המסווג כ"פגום", "נחות" או כ"השגחה מיוחדת".
חוב נחות	חוב אשר אינו מוגן באופן מספק על ידי בטחונות, או יכולת התשלום של החייב וקיימת אפשרות ברורה כי הבנק יספוג בגינו הפסד אם הליקויים לא יתוקנו.
חוב פגום	חוב שהבנק צופה כי לא יוכל לגבות את הסכומים המגיעים מהחייב, במועדים שנקבעו על פי הסכם החוב.
חוב שגבייתו מותנית בביטחון	חוב פגום שלהערכת הבנק, פרעונו צפוי ממימוש הבטוחות שהועמדו להבטחתו, בלבד, מכיוון שלחייב אין מקורות זמינים אחרים לפירעונו.
יחס הלימות הון כולל	היחס שבין סך אמצעי ההון (ברובד הראשון וברובד השני), לבין סך נכסי הסיכון של הבנק.
יחס כיסוי נזילות (LCR – Liquidity Coverage Ratio)	היחס בין הנכסים הנזילים באיכות גבוהה ובין תזרים המזומנים היוצא נטו ל- 30 הימים הבאים, בתרחיש קיצון. היחס משמש כמדד ליכולת הבנק לעמוד בצרכי נזילותו לתקופה עתידית של 30 יום.
יחס מינוף	היחס (באחוזים) שבין "מדידת ההון" לבין "מדידת החשיפה".
יתרת חוב רשומה	יתרת החוב, לרבות ריבית צבורה שהוכרה, פרמיה או ניכיון שטרם הופחתו, עמלות נדחות נטו, או עלויות נדחות נטו שנזקפו ליתרת החוב וטרם הופחתו, ובניכוי כל חלק מהחוב שנמחק חשבונאית.

מילון מונחים (המשך)

כללי באזל	כללים לניהול הסיכונים של הבנקים שנקבעו על ידי ועדת באזל, העוסקת בפיקוח ובקביעת סטנדרטים לפיקוח על בנקים בעולם.
כתבי התחייבות נדחים	כתבי התחייבות שהזכויות המוקנות מכוחם נדחות מפני תביעותיהם של יתר הנושים של הבנק, למעט כתבי התחייבות אחרים מאותו סוג.
מכשירי אשראי חוץ מאזניים	מכשירי חוב כגון התקשרויות למתן אשראי וערבויות (לא כולל מכשירים נגזרים).
מכשיר נגזר	מכשיר פיננסי או חוזה אחר, שמתקיימים בו שלושה מאפיינים במצטבר: - בסיס וסכום נקוב הקובעים את סכום הסילוק של המכשיר. - ההשקעה הראשונית נטו הנדרשת קטנה מזו שהיתה נדרשת בסוגי חוזים אחרים, החשופים בצורה דומה לשינויים בגורמי שוק (או שלא נדרשת כל השקעה). - תנאיו דורשים או מתירים סילוק נטו.
מכשיר פיננסי	מזומן, ראייה לזכות בעלות בתאגיד, או חוזה המקיים שני תנאים, כדלקמן: - המכשיר מטיל על צד אחד מחויבות חוזית להעביר מזומן, או מכשיר פיננסי אחר לצד שני, או להחליף מכשירים פיננסיים אחרים עם הצד השני, בתנאים העלולים להיות לרעת הצד הראשון. - המכשיר מעניק לצד השני זכות חוזית לקבל מזומן או מכשיר פיננסי אחר מהצד הראשון, או להחליף מכשירים פיננסיים אחרים עם הצד הראשון בתנאים העשויים להיות לטובת הצד השני.
משך חיים ממוצע (מח"מ)	הממוצע המשוקלל של זמן פירעון הקרן ותשלומי הריבית, של מכשירים פיננסיים נושאי ריבית.
נגזר OTC (Over the counter)	מכשירים נגזרים אשר אינם נסחרים בבורסה רשמית, ונוצרו במסגרת התקשורת בין שני צדדים נגדיים.
סיכון אשראי צד נגדי - CVA (Credit Valuation Adjustment)	החשיפה להפסד שעלול להיגרם, אם הצד הנגדי לעסקה במכשיר נגזר, לא יעמוד בתנאי העסקה.
שוק פעיל	שוק בו עסקאות בנכס או בהתחייבות מתקיימות בתדירות ובנפח מספיקים, על מנת לספק מידע על תמחור הנכסים וההתחייבויות על בסיס שוטף.
שיעור המימון - LTV (Loan To Value Ratio)	היחס בין המסגרת המאושרת של החוב בעת העמדת המסגרת, לבין שווי הנכס המבטיח את החוב, כפי שאושר על ידי הבנק בעת העמדת המסגרת, המשמש בחישוב "הלימות ההון".
FATCA (Foreign Accounts Tax Compliance Act)	חוק אמריקאי הנועד לשיפור אכיפת המס, וקובע כי גופים פיננסיים מחוץ לארה"ב חייבים בדיווח לרשות המס האמריקאית על חשבונות לקוחות המנוהלים אצלם, החייבים בדיווח לרשות זו, גם אם אינם תושבי ארה"ב.
ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process)	תהליך פנימי להערכת הלימות ההון של הבנק, המשמש לצורך בחינת היקף ההון הדרוש לבנק, בכדי לתמוך בסיכונים הכרוכים בפעילותו - במטרה לוודא שהיקף ההון הנדרש אינו עולה על ההון הקיים בבנק.

אינדקס

עמוד	
א	
81-82	אומדנים חשבונאיים קריטיים
161-166	ארגון מחדש של חובות בעייתיים
ה	
28-31 , 129-133	הון והלימות ההון
121-128	הטבות לעובדים
15-16 , 109	הכנסות ריבית
51-55 , 167-168	הלוואות לדיור
17-18 , 119 , 149-150	הוצאות בגין הפסדי אשראי
48 , 116-119 , 149-151	הפרשה להפסדי אשראי
134-135	התחייבויות תלויות
ח	
24 , 116-118 , 152-154	חובות בסיווג בעייתי
116-118 , 152-154 , 156-166	חובות פגומים
י	
31 , 133	יחס המינוף
מ	
32-40 , 141-148	מגזרי פעילות
105-108	מדיניות חשבונאית
50-51	מוסדות פיננסים זרים
59	מימון ממונף
136-140	מכשירים נגזרים

אינדקס (המשך)

עמוד	
נ	
ניירות ערך	20-23 , 113-115
ניהול סיכונים	41-43
נכסי סיכון	131
ס	
סיכון אשראי	43-59
סיכון נזילות	74-77
סיכון ריבית	60-70
סיכון שוק	60-73
סיכון תפעולי	78-79
ע	
ענפי משק	86-88
פ	
פיקדונות הציבור	120
ש	
שווי הוגן	172-182
ת	
תוכנית אסטרטגית	10
תשואה להון	8

